ÇUKUROVA II. ULUSLARARSI MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

26-28 NİSAN 2019

ADANA

KONGRE ÖZET KİTABI

EDİTÖRLER

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇİFTÇİ

Merve KIDIRYÜZ

ISBN

'978-605-7875-42-6'

İKSAD YAYINEVİ

KONGRE ÖZET KİTABI

ÇUKUROVA II. ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

26-28 Nisan 2019

Adana, TÜRKİYE

EDİTÖRLER
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇİFTÇİ
Merve KIDIRYÜZ

Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220) TURKEY
TR: +90 342 606 06 75
E posta: kongreiksad@gmail.com
www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD'a aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.
İksad Publications - 2019©

Yayın Tarihi 12.05.2019

ISBN - 978-605-7875-42-6

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI
ÇUKUROVA II. ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ
26-28 Nisan 2019, Adana, Türkiye

DÜZENLEYEN KURUMLAR
İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ
Doç. Dr. Sehrane KASIMİ
Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Dr. Cavit POLAT
SAMIRA KHADHRAOUI
Zhuldyz SAKHI

KONGRE BAŞKANI
Prof. Dr. Necati DEMİR

GENEL KOORDİNATÖR
Merve KIDIRYÜZ

YABANCI KONUŞMACILAR / KATILIMCILAR
Tavaldiyeva Gulbaxar NİSHANOVNA (Özbekistan) -46.sayfa

ҚАМАРОВА НАҒБДУ СҰЛТАНСИХҚЫЗЫ (Kazakistan) -49.sayfa

TOĞRUL HALİLOV (Azerbaycan) -47.sayfa

Dimitri LAVRENTIEV – 204. sayfa

Naghdali CHOUPANI -215. sayfa

KONGRE DİLLERİ
Türkçe ve tüm lehçeleri, İngilizce, Rusça, Çince, Arapça
Sunum Şekli
Sözlü Sunum

Dr. Alma T. AKAJANOVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Alia R. MASALİMOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Amanbay MOLDIBAEV	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Ahmet KULAŞ	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Armağan KONAK	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Anatoliy LOGİNOV	Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi
Dr. A.S. KIDIRŞAYEV	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA	Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü
Dr. Bahıt KULBAEVA	S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi
Dr. Bakıt OSPANOVA	H. Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi
Dr. Bayram BOLAT	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA	K. Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi
Dr. B.K.ZAYADAN	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Botagul TURGUNBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Caner KARAVİT	Mimar Sinan Üniversitesi
Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. D.K.TÖLEGENOVA	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. Dursun KÖSE	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Elvan YALÇINKAYA	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Fethi DEMİR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Gulmira ABDİRASULOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Gulşat ŞUGAYEVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. G.I. ERNAZAROVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Hikmet DEMİRCİ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. İsaevna URKİMBAEVA	Abılay Han Uluslararası İlişkiler Üniversitesi
Dr. Kalemkas KALIBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Karligash BAYTANASOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. K.A.TLEUBERGENOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kenan İLARSLAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kulaş MAMİROVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Mahabbat OSPANBAEVA	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Maha Hamdan ALANAZİ	Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü
Dr. Malik YILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR	Kırgızistan Elaralık Üniversitesi
Dr. Maira ESİMBOLOVA	Kazakistan Narkhoz Üniversitesi
Dr. Maira MURZAHMEDOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Metin KOPAR	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Mustafa METE	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Mustafa TALAS	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Mustafa ÜNAL	Erciyes Üniversitesi
Dr. Han Nadejda	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi
Dr. Osman Kubilay GÜL	Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. P.S. PANKOV	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Rustem KOZBAGAROV	M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi
Dr. Sarash KONYRBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Salima N. KAİRJANOVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. Şara MAJITAYEVA	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Vecihi SÖNMEZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Vera ABRAMENKOVA	Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü
Dr. Yang ZİTONG	Wuhan Üniversitesi
Dr. Zeynullina AYMAN	S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi
Dr. Zharkyn BALTABAEVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Zongxian FENG	Xi`an Jiatong Üniversitesi

FOTOĞRAF GALERİSİ

www.iksad.com
www.ejons.co.uk
Tokyo
Ankara
Delhi
Paris
Madrid
Cairo

Tokyo
Moscow
Delhi
Paris
Madrid
Doha
Athens
Beijing
ÇUKUROVA
2. ULUSLARARASI
MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ
26-28 Nisan 2019
ADANA
www.iksad.com

ÇUKUROVA
II. ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

KONGRE TARİHLERİ : 26-27 Nisan 2019 / Adana
KONGRE YERİ : **Adana BÜYÜK SÜRMELİ OTEL (Kuruköprü Mahallesi, Sefa Özler Cd. No:49, 01060 Seyhan/Adana Phone: (0322) 352 36 00)**
KONGRE ONURSAL BAŞKANI : Prof. Dr. Necati DEMİR

Kongre Hakkında

Başvurulan Bildiri Sayısı	204
Red Edilen Bildiri Sayısı	46
Kabul Edilen Bildiri Sayısı	158
Katılımcı Sayısı	203

Katılımcı Ülkeleri : Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Gürcistan, Afganistan

Kongre Kuralları

- Program bilimsel DİSİPLİN'ler gözetilerek hazırlanmıştır. Lütfen programı dikkatlice kontrol ediniz. Programda çalışmanıza ilişkin eksiklik/hata olduğunu düşünüyorsanız en geç……tarihine kadar **adanakongresi@gmail.com** adresi ile iletişime geçiniz. Programın yoğunluğu sebebiyle değişiklik taleplerinin karşılanamayacağınıözellikle belirtmek isteriz
- Her bir sunum için ayrılan süre 10 dk'dır. **Bir yazarın birden fazla sunumu varsa her bir sunum için en çok 8-10 dk.** Kullanabilir.
  Lütfen sürenizi aşmamaya özen gösteriniz
- Oturumun başlatılması, sunum sıralamasının belirlenmesi, soru cevap alınması, ara verilmesi oturumun kapatılması ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen **Oturum Başkanları TAM YETKİLİDİR**
- Katılım belgeleri, oturum sonunda Oturum Başkanları tarafından teslim edilecektir
- Kongre özet ve tam metin kitapları, kongre takviminde belirtilen süre içerisinde yayınlanacaktır
- Diğer yayın alternatifleri için kongre sonrasında ayrıca bilgilendirme mesajı gönderilecektir
- Kongreyle ilgili her konuda düzenleme ve yürütme kurulu üyelerimiz ile koordinatörlerimizin sizlere hizmet etmekten kıvanç duyacağını ayrıca belirtmek isterim.

Çok değerli çalışmanızla kongremize katılarak katkıda bulunduğunuz için yürekten teşekkür ederim.

Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Necati DEMİR

CONGRESS PROGRAM

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
26.04.2019 CUMA / 09^{00}-11^{00}		Prof. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT	SALON-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Seher Sultan SEPET Prof. Dr. Cafer AYDIN Dr. Öğr. Üyesi Yaşar ASLAN	KISMİ METRİK UZAYLARDA ÇOĞUL DEĞERLİ DÖNÜŞÜMLER İÇİN SABİT NOKTA TEOREMLERİ	
2	Seher Sultan SEPET Prof. Dr. Cafer AYDIN Fatma YİĞİT	$\boldsymbol{G_P}$ - METRİK UZAYLARDA $\boldsymbol{TF}$–DARALMA DÖNÜŞÜMÜNÜN SABİT NOKTASI	
3	Seher Sultan SEPET Prof. Dr. Cafer AYDIN Dr. Öğr. Üyesi Adem EROĞLU	(θ,φ)–DARALMA DÖNÜŞÜMÜ İÇİN SABİT NOKTATEOREMİ	
4	Doç. Dr. Ebru ÖZGÜR GÜLER Ceren BÖRÜBAN	SANAYI FAALIYETLERININ VE OLÇEK ETKISININ ÇEVRESEL KALITE UZERINDEKI ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	
5	Doç. Dr. Ebru ÖZGÜR GÜLER Ceren BÖRÜBAN	SANAYILEŞMENIN VE OLÇEK ETKISININ ÇEVRE KALITESI UZERINDEKI ETKISININ TAHMİNİ	
6	Prof. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT Doç. Dr. Ayten Pınar BAL	MATEMATIKSEL DUŞUNME BILEŞENLERINE GORE OGRETMEN ADAYLARININ MATEMATİKSEL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ	
7	Prof. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT Doç. Dr. Ayten Pınar BAL	MATEMATIĞI NASIEL OĞRENMEK ISTERIZ?	
8	Mustafa UZ Prof. Dr. Kamuran TARIM	7. SINIF YUZDELER KONUSUNDA SCRATCH BLOK KODLAMA KULLANIMINA ILIŞKIN BİR ÖRNEK	
9	Mustafa UZ Prof. Dr. Kamuran TARIM	BİR MATEMATİKSEL MODELLEME ÇALIŞMASI: ORTAOKUL DÜZEYİ	

CONGRE

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
26.04.2019 CUMA / 11^{00}-13^{00}		Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	SALON 1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE SURİYELİ ÇOCUKLARDA SALDIRGANLIK DAVRANIŞLARININ NEDENLERİ	
2	Prof. Dr. Songül TÜMKAYA Ersin ÇOPUR	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARI İLE ÖĞRETMENLİK MESLEK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	
3	Prof. Dr. Songül TÜMKAYA Tayfun KAHRAMAN	ZEKA OYUNLARININ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİ ZİHİNSEL BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	
4	Prof. Dr. Filiz YURTAL Kübra ARSLAN	ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN OKULA BAĞLILIK VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ	
5	Ebru BARİK Prof. Dr. Filiz YURTAL	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AKRAN ZORBALIĞINI ÖNLEMEDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER	
6	Nalan TUHTAKAYA Doç. Dr. Hikmet SÜRMELİ	FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜHENDİSLİK TASARIM SÜRECİ UYGULAMALARINA YÖNELİK BİLİMSEL YARATICILIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
7	Doç. Dr. Umut BALCI Prof. Dr. Tahir BALCI	ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİ VE BAŞARI DURUMLARININ ANALİZİ	
8	Doç. Dr. Umut BALCI Prof. Dr. Tahir BALCI	ALMAN EDEBİYATINDA TRUBADUR	
9	Dr. Öğr. Üyesi Metehan KUTLU	OTİZMDE BİLİMSEL DAYANAKLI UYGULAMALARIN BELİRLENMESİ VE ETKİLİ ÖĞRETİM UYGULAMALARI	

CONGRES

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 1
26.04.2019 CUMA / 14^{00}-15^{30}		Prof. Dr. Abdullah SOYSAL	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Prof. Dr. Abdullah SOYSAL Eda OBUZ	SAĞLIK OKURYAZARLIĞI: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	
2	Prof. Dr. Abdullah SOYSAL Yunus Emre NANE	SAĞLIKTA ŞİDDET: KAHRAMANMARAŞ İLİ GÖKSUN İLÇESİNDE BİR ARAŞTIRMA	
3	Prof. Dr. Abdullah SOYSAL Ebru Gülsüm GÜNGÖRÜR	DUYGUSAL EMEĞİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA	
4	Dr. Öğr. Üyesi Azade SARI Dr. Öğr. Üyesi Seçil TAYLAN	İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİ VE MEZUNLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ	
5	Arş. Gör. Dr. Selin BAİKOĞLU Arş. Gör. Burcu GÜVENDİ	HASTANE ÇALIŞANLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ	
6	Öğr. Gör. Can MAVRUK Dr. Öğr. Üyesi Ersin KIRAL Doç. Dr. Gülsen KIRAL	SOSYAL İZOLASYON VE SAĞLIK RİSK FAKTÖRLERİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 2
26.04.2019 CUMA / 14^{00}-15^{30}		Prof. Dr. Necati DEMİR	
S	YAZARLAR	ULUSLARARASI KATILIMCI/KONUŞMACILAR	
1	TavaldiyevaGulbaxar NİSHANOVNA (ToshkentKimyo-Texnologiyaİnstituti)	O‘ZBEK ADABIYOTIDA DAVR JAROHATLARI TASVIRI (ÖZBEKİSTAN)	
2	ҚАМАРОВА НАҒБДУ СҰЛТАНСИХҚЫЗЫ (KAZAKİSTAN)	ШЫҢҒЫС АЙТМАТОВ – ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНА ОРТАҚ ТҰЛҒА- Kazakistan (KIRGIZİSTAN)	
3	ТАЖИГУЛОВА ЖАРҚЫНАЙ	ШЫҢҒЫС АЙТМАТОВ – ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНА ОРТАҚ ТҰЛҒА- Kazakistan (KIRGIZİSTAN)	
4	Tamara BERIDZE	GÜRCİSTAN TÜRKİYE İLİŞİLERİ	
5	ДОЦ. ДР. ГАМИДОВ ЭЛЬШАД ГАМИД ОГЛЫ	О гладкихрешенияхоператорно – дифференциальногоуравнениявторогопорядка в гильбертовопространство (Azerbaycan)	
6	Firuz FEVZİ – Kabil Devlet Üniverstesi (AFGANİSTAN)	Kabil’de Yunus Eme Enstitüsü	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
26.04.2019 CUMA / 15^{30}-18^{00}		Doç. Dr. Şafak KAYPAK	SALON-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Arş. Gör. Derya ÖZVERİ BEZDEKOVSKY	THE ROLE OF THE NGOS IN SYRIAN REFUGEE CRISIS: 'NEEDS BASED' VERSUS 'RIGHTS BASED' NGO´S	
2	Öğr. Gör. Yasin KARAKUŞ	"YENÂBİÜ'L-YAKÎN FÎ İHYÂİ ULÛMİ'D-DÎN" ADLI ESER HAKKINDA BAZI TESPİTLER	
3	Öğr. Gör. Yasin KARAKUŞ Öğr. Gör. İbrahim AYDIN Öğr. Gör. Tarık TANRIBİLİR	CEMÂLEDDİN İSHÂK EL-KARAMÂNÎ'YE AİT "MÜNÂCÂTÜ'L-MEYMÛNE" ADLI KASÎDENİN İNCELEME, ELEŞTİRMELİ YAYIM VE ÇEVİRİSİ	
4	Öğr. Gör. Yasin KARAKUŞ Öğr. Gör. İbrahim AYDIN	KUR'AN-I KERİM'İN BELAGAT YÖNÜ: İHLAS SURESİ ÖRNEĞİ	
5	Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ Öğr. Gör. Ahmet ÖZKAN	YEREL KAMU HİZMET SUNUMLARININ ETKİN HALE GETİRİLMESİNDE ÖNE ÇIKAN YÖNTEMLER	
6	Öğr. Gör. Ahmet ÖZKAN Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ	15 TEMMUZ SONRASI BELEDİYELERE YAPILAN KAYYUM ATAMALARININ YEREL DEMOKRASİ AÇISINDAN ANALİZİ	
7	Doç. Dr. Şafak KAYPAK Ahmet GÜNDÜZ	EMILE DURKHEIM'DA KENT VE HUKUK AÇISINDAN ORTAK BİLİNCİN EVRİMİ	
8	Dr. Öğr. Gör. Mehibe ŞAHBAZ	ESKİ TÜRKLERDE TAHTA ÇIKMA GELENEĞİ VE TÖRENİ	
9	Doç. Dr. Şafak KAYPAK Ahmet GÜNDÜZ	KENT VE SUÇ İLİŞKİSİNDE KENT KÜLTÜRÜNÜN ROLÜ NEDİR?: HATAY ÖRNEĞİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	
10	Dr. Öğr. Gör. Mehibe ŞAHBAZ	BOZKIR KÜLTÜR ÇEVRESİNDE SOSYAL YAPI VE TEŞKİLATLANMA	

CONGRE

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 1
27.04.2019 CUMARTESİ / 09^{00}-11^{00}		Dr. Öğr. Üyesi Murat KAYA	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Mesut AKYOL Dr. Serdar DENİZ Doç. Dr. Haluk ŞENGÜN Uzm. Dr. Sengül ÖZMERT Prof. Dr. Seval İZDEŞ Prof. Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU Doç. Dr. Ersin NAZLICAN Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KOÇ	YOĞUN BAKIMLARDA KALİTE YÖNETİM UYGULAMALARI	
2	Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇETİN	KORONER BAYPAS OPERASYONLARI SONRASI KANAMA MİKTARINA KANDAKİ TROMBOSİT YOĞUNLUĞUNUN ETKİSİ	
3	Uz. Dr. Uğur DEVECİ Uz. Dr. Ufuk ACAR	ÇÖLYAK HASTALIĞI TANISI ALAN ÇOCUKLARIN KLİNİK VE LABORATUVAR BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
4	Arş. Gör. Esra ÇAVUŞOĞLU Doç. Dr. Meral GÜN	KRONİK HASTALIKLARDA PALYATİF BAKIMDA İHMAL EDİLEN BİR GEREKSİNİM: İLETİŞİM	
5	Arş. Gör. Esra ÇAVUŞOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Birgül VURAL DOĞRU	ÜREMİK KAŞINTI VE DERİ KURULUĞUNDA AROMATERAPİ UYGULAMASI	
6	Arş. Gör. Esra ÇAVUŞOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Birgül VURAL DOĞRU	DİYABETİN YÖNETİMİNDE REİKİ UYGULAMASI	
7	Prof. Dr. Gülfem ERGÜN Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ŞAHİN Arş. Gör. İrem KARA	TİTANYUM-ZİRKONYUM İMPLANTLARA GÜNCEL BİR BAKIŞ	
8	Öğr. Gör. Dr. Oya BAYDAR	PLEVRAL TUTULUMLA SEYREDEN KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİ OLGUSU	
9	Dr. Öğretim Üyesi Murat KAYA	ÇOK NADİR GÖRÜLEN BİR GENETİK HASTALIK; KRANİO EKTODERMAL DİSPLAZİ (SENSENBRENNER SENDROMU)	

CONGR

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 2
27.04.2019 CUMARTESİ / 09^{00}-11^{00}		Doç. Dr. Serkan AKKOYUN	
S	**YAZARLAR**	**BAŞLIK**	
1	Doç. Dr. Serkan AKKOYUN Doç. Dr. Tuncay BAYRAM	FPG KABUĞUNDAKİ N=Z ÇEKİRDEKLER İÇİN KABUK MODELİ HESAPLARI	
2	Doç. Dr. Serkan AKKOYUN Doç. Dr. Tuncay BAYRAM	YAPAY SİNİR AĞLARI YÖNTEMİ İLE Ti(γ,γ)Ti REAKSİYON TESİR KESİTLERİNİN KESTİRİMLERİ	
3	Doç. Dr. Tuncay BAYRAM Doç. Dr. Serkan AKKOYUN	ÇİFT-ÇİFT N=40 İZOTONLARININ TABAN DURUM NÜKLEER ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE	
4	Dr. Öğr. Üyesi Asaf Tolga ÜLGEN Prof. Dr. Ömer ÖZYURT Doç. Dr. Gurcan YILDIRIM Doç. Dr. Yusuf ZALAOĞLU	KARAKTERİSTİK İKİ AŞAMALI GEÇİŞ SICAKLIKLARI İLE Bİ-2212 SERAMİK MALZEMELERİNDE SÜPER İLETKENLİĞİN STABİLİZASYONU ÜZERİNE MN İLAVESİNİN İNCELENMESİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Asaf Tolga ÜLGEN Prof. Dr. Ömer ÖZYURT Doç. Dr. Gurcan YILDIRIM Dr. Öğretim Üyesi Muhammed ÖZ	MANGAN KATKILI Bİ-2212 TABAKALI ve KATMANLI PEROVSKİTE ÜSTÜN MALZEMELERİN KRİSTAL YAPI KALİTESİ VE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Asaf Tolga ÜLGEN Prof. Dr. Ömer ÖZYURT Doç. Dr. Gurcan YILDIRIM Doç. Dr. Yusuf ZALAOĞLU	MANGAN KATKILI Bİ-2212 KRİSTAL SİSTEMİN ELEKTRİKSEL, SÜPERİLETKENLİK ve AKI ÇİVİLEME YETENEĞİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Aslı ABDULVAHİTOĞLU Ali KANDEMIR	RADYATÖRDE KULLANILAN NANOAKIŞKAN PERFORMANSINI ETKİLEYEN PARAMETRELERİN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	
8	Dr. Öğr. Üyesi Aslı ABDULVAHİTOĞLU	NANOMALZEME KATKILI BİYODİZELİN YAKIT ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	
9	Dr. Yıldırım İsmail TOSUN	TEHLİKELİ ENDÜSTRİYEL ATIKLARIN MİKRODALGA KISMİ ERİYİK TUZ İLE OKSİTLENMESİ - METAL ÇÖZÜNME REAKTİVİTESİ VE DEĞERLENDİRMESİ	
10	Dr. Yıldırım İsmail TOSUN	ŞIRNAK ASFALTİT KÜL ATIKLARIN VE DERE KUMLARINDAN HEMATİTİN TAŞIMALI KOLON FLOTASYONU	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 3
27.04.2019 CUMARTESİ / 09^{00}-11^{00}		Dr. Öğr. Üyesi Mehmet HASKUL	
1	Öğr. Gör. Uğur AVCI Prof. Dr. Şemsettin TEMİZ	HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ METAL MATRİSLİ KOMPOZİT ÜRETİMİ VE MİKRO YAPI İNCELEMELERİ	
2	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TURŞUCU	BAZI AMİNOASİTLERİN ALBEDO FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ	
3	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILIÇ Mine EFEOĞLU	YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN FAKLI HACİM ORANLARI VE FARKLI TİP NANOAKIŞKANLAR İÇİN İNCELENMESİ	
4	Öğr. Gör. Uğur AVCI Prof. Dr. Şemsettin TEMİZ	AL 7039 MATRİSLİ HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERCELENDİRİLMİŞ KOMPOZİT LEVHANIN FİZİKSEL VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILIÇ Mine EFEOĞLU	FARKLI PARAMETRELER İÇİN YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN SAYISAL İNCELENMESİ	
6	Sevde ERTÜRK Doç. Dr. Naime Filiz ÖZDİL	İSTANBUL İLÇELERİNDE HAYVANSAL ATIKLARDAN BİYOGAZ ENERJİSİ POTANSIYELİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet HASKUL Prof. Dr. Murat KISA	ÇATLAK İÇEREN DEĞİŞKEN KESİTLİ KİRİŞİN SERBEST TİTREŞİM ANALİZİ	
8	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet HASKUL	MEKANİK VE TERMAL YÜKLEME ALTINDA FONKSİYONEL OLARAK DERECELENDİRİLMİŞ SİLİNDİRİK EĞRİ EKSENLİ KİRİŞTEKİ GERİLME ANALİZİ	
9	Sevde ERTÜRK Doç. Dr. Naime Filiz ÖZDİL	ANKARA'NIN İLÇELERİNDEKİ HAYVANSAL ATIKTAN KAYNAKLANAN BİYOGAZ POTANSİYELİ VE ELEKTRİK ÜRETİMİNİN BELİRLENMESİ	
10	Dr. Öğr. Üyesi Fatih Çağatay BAZ Oğuzhan CİNKARA	KANSEİ MÜHENDİSLİĞİ VE KANO MODELİ İLE TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 1
27.04.2019 CUMARTESİ/ 11^{00}-13^{00}		Doç. Dr. Alpaslan KUŞVURAN	
1	Öğr. Gör. Dr. Hacer Sibel KARAPINAR Prof. Dr. Fevzi KILIÇEL	MEYVE ATIKLARINDAN ÜRETİLEN AKTİF KARBONUN METAL ADSORPSİYON DAVRANIŞI: KOMPLEKS TÜRÜNÜN VE ADSORBAN MİKTARININ ADSORPSİYONA ETKİSİ	
2	Öğr. Gör. Dr. Hacer Sibel KARAPINAR Prof. Dr. Fevzi KILIÇEL	KEÇİBOYNUZUNDAN ÜRETİLEN PEKMEZLERDE As, Cr, Pb VE Mn ELEMENTLERİNİN BELİRLENMESİ: GELENEKSEL VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİMİN KARŞILAŞTIRILMASI	
3	Doç. Dr. Alpaslan KUŞVURAN Doç. Dr. Şebnem KUŞVURAN Zir. Müh. Elif KAYA	GUAR (Cyamopsistetragonoloba (L.) Taub.)'DA FARKLI ORGANİK GÜBRE TÜRLERİNİN TUZ STRESİNE TOLERANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
4	Doç. Dr. Şebnem KUŞVURAN Zir. Müh. Elif KAYA	BROKOLİDE TUZ STRESİNİN BİYOKİMYASAL DEĞİŞİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
5	Öğr. Gör. Dr. Hacer Sibel KARAPINAR Prof. Dr. Fevzi KILIÇEL	KARAMAN'IN TARIMSAL TOPRAKLARINDA POTANSİYEL TOKSİK METALLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Suna ÇETİN	BOYABAT (SİNOP) BAZALTININ SERAMİK DUVAR KAROSUNDA KULLANIM POTANSİYELİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Suna ÇETİN	SERAMİK YER VE DUVAR KAROSU ÜRETİMİNDE ATIK MALZEME KULLANIMINA GENEL BİR BAKIŞ	
8	Öğr. Gör. Kenan KILIÇ Prof. Dr. Cevdet SÖĞÜTLÜ	DOĞAL YAŞLANMIŞ AĞAÇ MALZEMEDE UYGULANAN BAZI VERNİKLERİN YÜZEY SERTLİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ	
9	Öğr. Gör. Kenan KILIÇ	AĞAÇ MALZEMEYE UYGULANAN BAZI VERNİKLERLE METRİK KROMA DEĞERLERİNİN ETKİSİNİN	

	Prof. Dr. Cevdet SÖĞÜTLÜ Cansu ÖZDER	İNCELENMESİ

TARİH	OTURUM BAŞKANI	SALON 2
27.04.2019 CUMARTESİ/ 11^{00}-13^{00}	**Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU**	
1	Dr. Öğretim Üyesi Yalçın TAHTALI Prof. Dr. Zeynel CEBECİ	GEN DİZİLERİNDE (CDNA MİCROARRAY) TEMEL BİLEŞENLER ANALİZİNİN UYGULANMASI
2	Doç.Dr. Emine İkikat TUMER Ziraat Müh. İlknur AYDOĞAN	MERSİN İLİNDE KIL KEÇİSİ YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPAN İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ
3	Ziraat Yük. Müh. Muhittin ÜNAL	ADANA'DA AVCILIK VE YABAN HAYATININ TARIMSAL ÜRETİM İLE İLİŞKİSİ
4	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Ali VAR	TÜRKİYE'NİN EGE BÖLGESİNDEN BAZI DOĞAL TUZLU SULARIN KIZILÇAM ODUNUNDA RETENSİYON VE YOĞUNLUK ÜZERİNE ETKİLERİ
5	Dr. Hatice HIZLI Prof. Dr. G. Tamer KAYAALP	ÇAPRAZ VE İKİ FAKTÖRÜ İÇ-İÇE SINIFLANMIŞ TEKRARLANAN ÖLÇÜMLÜ DENEME PLANININ HAYVANCILIK VERİLERİNDE İNCELENMESİ
6	Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE	SÜNE (Eurygasterspp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN BİYOLOJİK MÜCADELESİ İÇİN ERKEN İLKBAHARDA TrissolcussemistriatusNees (Hymenoptera; Scelionidae) KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI
7	Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE	KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (Eurygasterspp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN TARLA TOPLANMASI NAKİLİ VE Trissolcussemistriatus (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI
8	Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE	KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (Eurygasterspp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN KIŞLAKLARDAN TOPLANMASI, DEPOLANMASI VE Trissolcussemistriatus (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI
9	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Ali VAR Yük. Orm. End. Müh. Serkan GÜRER	EGE BÖLGESİNİN ODUN DIŞI BİTKİSEL ORMAN ÜRÜNLERİ: İSİMLERİ, FAYDALI BÖLÜMLERİ, POTANSİYEL SERVETLERİ VE KULLANIM SEKTÖRLERİ

TARİH	OTURUM BAŞKANI	SALON 3
27.04.2019 CUMARTESİ/ 11^{00}-13^{00}	**Dr. Öğr. Üyesi Canol KANDEMİR**	
1	Dr.Öğr.Üyesi Hatice Nur GERMİR	DAVETLİ KONUŞMACI
	Dr. Öğr. Üyesi Hikmet MARAŞLI Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNAN Hakan AYNA G. Meltem AĞGÜNLÜ Dilşad GÜL	HASTANE TEŞHİS VE TEDAVİ SÜREÇLERİNDE YALIN HASTANE TEKNİKLERİ İLE MALİYETİ AZALTMAK AMACIYLA SÜRECE DAYALI MALİYETLEME SİSTEMİ İÇİN WEB TABANLI VE MOBİL UYUMLU YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMİ YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA
2	Burcu ALATEPELİ	DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE TOPSIS YÖNTEMİ İLE DEPO SEÇİMİ
3	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ASLAN Arş. Gör. Ferhat KARADEMİR	ÖRGÜTSEL DESTEK İLE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLİŞKİSİNDE ÖZDEŞLEŞMENİN ARACI ROLÜ
4	Burcu ALATEPELİ	TEDARİK ZİNCİRİNDE BLOKCHAIN TEKNOLOJİSİ: TÜRKİYE İÇİN VAKA ÇALIŞMASI
5	Dr. Öğr. Üyesi Servet ÖNAL Öğr. Gör. İsa KILIÇ	HİLE DENETİMİNDE KIRMIZI BAYRAKLAR YÖNTEMİ
6	Dr. Öğr. Üyesi Servet ÖNAL	FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYGUN OLARAK HAZIRLANAN HESAP PLANI

	Öğr. Gör. İsa KILIÇ	TASLAĞINDA; GELİR TABLOSU HESAPLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER
7	Dr. Öğr. Üyesi Canol KANDEMİR	FİNANSALLAŞMANIN MUHASEBEYE YANSIMALARI
8	Dr. Öğr. Üyesi Şenol KANDEMİR	TÜRK BANKACILIK SİSTEMİ'NİN DÖNÜŞÜMÜNDE HUKUKSAL ÇERÇEVENİN GELİŞİMİ

TARİH	OTURUM BAŞKANI	SALON 1
27.04.2019 CUMARTESİ / 14^{00}-16^{00}	**Doç. Dr. Bülent KARA**	

S	YAZARLAR	BAŞLIK
1	Doç. Dr. Bülent KARA Neslihan SUCU	NİĞDE HUZUREVİNDE KALAN YAŞLILARIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE HUZUREVİNE GELME SEBEPLERİ VE MEMNUNİYETLERİ
2	Dr. Öğr. Üyesi Serpil DURĞUN	TARİHİN İTİCİ GÜCÜ: DİSHARMONİK İNSAN
3	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TÜRKERİ	KOCAELİ KENT ESTETİĞİNİN MİMARLIK ÜRETİMİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ
4	Dr. Öğr. Üyesi Banu YILMAZ AKYÜREK Doç. Dr. İlhami İLHAN Öğr. Gör. Esra ENES Yağmur YURDAKUL	MODA EDİTÖRLÜĞÜNÜN TANINIRLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
5	Dr. Öğr. Üyesi Gülşah ÖZDEMİR	ANTİK ÇÖMLEKLERDE SAVAŞ RESİMLERİ
6	Doç. Dr. İlhami İLHAN Öğr. Gör. Yük. Müh. Ali MARALCAN Dr. Öğr. Üyesi Banu YILMAZ AKYÜREK	TİTANYUM (%100 Ti) NANOPARTİKÜL KATKISININ POLİAMİD 6 MULTİFİLAMENT İPLİKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
7	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TÜRKERİ	TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ KENTSEL TASARIM PROJELERİNİN MİMARLIK ALANI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
8	Şakire ÖZKAN Dr. Öğr. Üyesi Birgül TAŞDELEN	DRAMATURJİ TEORİ BAĞLAMINDA İMAJ OLUŞTURMA: TÜRKİYE'DE 2018 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNDE TWİTTER'IN ADAYLAR TARAFINDAN KULLANILMASI
9	Dr. Öğr. Üyesi Birgül TAŞDELEN	SAĞLIK KONUSUNDA DİJİTAL MEDYA İKNA EDİCİ BİR TEKNOLOJİ MİDİR? : GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ KADIN AKADEMİSYENLERE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA
10	Dr. Öğr. Üyesi Haldun ŞEKERCİ Betül ÜNVEREN	FELDMAN'NIN SANAT ELEŞTİRİSİ YÖNTEMİYLE CARTIER MÜCEVHERLERİNİN İNCELENMESİ

TARİH	OTURUM BAŞKANI	SALON 2
27.04.2019 CUMARTESİ/ 14^{00}-16^{00}	**Doç. Dr. Fatma SADIK**	

S	YAZARLAR	BAŞLIK
1	Doç. Dr. Hasan Güner BERKANT Gökay ATILGAN	ÖĞRETMENLERİN VE EBEVEYNLERİN EVDE EĞİTİM HİZMETİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN VE UYGULAMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ
2	Doç. Dr. Fatma SADIK	PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ "EĞİTİM" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ
3	Arş. Gör. Pınar DEMİRAY SEZER	ÖĞRENCİLERİN FEN OKURYAZARLIĞI PUANLARININ CHAİD ANALİZİ İLE SINIFLANDIRILMASI: PISA 2015 TÜRKİYE ÖRNEĞİ
4	Arş. Gör. Ayça SARAÇ DENGİZ	GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI DERSİNİ ALAN PSİKOLOJİK

		DANIŞMAN ADAYLARININ KENDİNİ AÇMA DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ
5	Arş. Gör. Dr. Burcu GÜVENDİ Dr. Öğ. Üy. Engin Işık ABANOZ Doç. Dr. Ayşe TÜRKSOY IŞIM	TAKIM SPORCULARININ ALGILADIKLARI ÖRGÜTSEL STRES İLE TAKIM DİRENCİ ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
6	Arş. Gör. Dr. Burcu GÜVENDİ Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ Öğretmen Yavuz GÜVENDİ	REKREATİF FAALİYETLERE KATILAN KADINLARDA EGZERSİZ BAĞIMLILIĞI İLE YALNIZLIK İLİŞKİSİ (ESENYURT BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)
7	Dr. Öğr. Üyesi Sabahattin ÇAM Uzm. Psk. Dan. Yılmaz GİRGİN	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM ANLAMI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARININ İNCELENMESİ
8	Münire Gökçe KALKAN	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL KATILIM DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERİSTESİ VE İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLERİ
9	Doç. Dr. Orhan HANBAY	SORUN ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGI DÜZEYİ İLE TÜRKÇE VE YABANCI DİL DERSLERİNDEKİ AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 3
27.04.2019 CUMARTESİ / 14^{00}-16^{00}		**Doç. Dr. Yaprak Itır ÖZDEMİR**	
S	**YAZARLAR**	**BAŞLIK**	
1	Doç. Dr. Yaprak Itır ÖZDEMİR Dimitri LAVRENTIEV	COMPARATIVE INVESTIGATION OF BEHAVIOR FIXED-BASED FRAME SYSTEM LEAD RUBBER BEARING SEISMIC ISOLATOR FRAME SYSTEM AND FRAME SYSTEM WITH DIFFERENT RIGID ELEMENTS	
2	Doç. Dr. Yaprak Itır ÖZDEMİR	THE DYNAMIC BEHAVIOR AND RESPONSE OF A THICK PLATE AT THE KOCAELI EARTHQUAKE IN TURKEY	
3	Dr. Öğr. Üyesi Vedat ÇAVUŞ Prof. Dr. Fatih MENGELOĞLU Arş. Gör. Fatma BOZKURT	ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN BAZI FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DOLGU MADDESİ TÜRÜ VE ORANIN ETKİSİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Ömer CAN	6306 SAYILI KANUNA GÖRE MEVCUT BETONARME YAPININ DEPREM RİSK ANALİZİ: ÖRNEK UYGULAMA	
5	Doç. Dr. Mustafa ÇULLU Dr. Öğr. Üyesi Ömer CAN	PÜSKÜRTEME BETONLARDA SU GEÇİRİMLİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Vedat ÇAVUŞ Prof. Dr. Fatih MENGELOĞLU Arş. Gör. Fatma BOZKURT	FARKLI PARÇACIK BÜYÜKLÜĞÜ (Nano Ve Mikron) VE ORANLARDA TİTANYUMDİOKSİT KATILIMININ ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN YANMA ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	
7	Dr. Öğretim Üyesi Benay TUNÇSOY Dr. Öğretim Üyesi Pınar ÖZALP	BAKIR OKSİT NANOPARTİKÜLLERİNİN GALLERİA MELLONELLA LARVALARININ BÜYÜME VE GELİŞİMİNE ETKİLERİ	
8	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Refah TORUN Arş. Gör. Elif KUŞVURAN Şeyma Helin KAYA Prof. Dr. Naghdali CHOUPANI	ÇARPMA MEKANİĞİNDE KATMAN SAYISI VE GEOMETRİSİNİN İNCELENMESİ	
9	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Refah TORUN Furkan Nuri KARAOĞLU Şeyma Helin KAYA Prof. Dr. Naghdali CHOUPANI	ÇARPMA MEKANİĞİNDE KENAR ETKİSİNİN İNCELENMESİ	

10	Doç. Dr. Levent Cenk KUMRUOĞLU	YENİ NESİL ATEŞE DAYANIKLI ISI İZOLASYON MALZEMESİ ÜRETİMİ VE TERMAL İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
11	Doç. Dr. Levent Cenk KUMRUOĞLU Prof. Dr. Meltem SARIOĞLU CEBECİ	İLERİ OKSİDASYON ANODİK ARK DEŞARJ YÖNTEMİ İLE ATIKSULARDAN BOYA GİDERİMİNİN ARAŞTIRILMASI

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 1
27.04.2019 CUMARTESİ / 16^{00}-17^{30}		Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Uzm. Remzi KOKARGÜL Dr. Talip YİĞİT Uzm. Erdoğan ÇÖÇEN Doç. Dr. Ömer BEYHAN Uzm. Adnan CANBAY Uzm. İhsan AKGÜL	YÜKSEK KALİTELİ YENİ BİR CEVİZ ÇEŞİDİ: 'ZENGİBAR'	
2	Uzm. Erdoğan ÇÖÇEN Dr. Öğr. Üyesi Hasan PINAR Uzm. Duygu ÖZELÇİ Uzm. Yüksel SARITEPE Uzm. Adnan CANBAY Uzm. Remzi KOKARGÜL	'ARAPKİR' DUTUNUN BİTKİSEL ÖZELLİKLERİ	
3	Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU	HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; *Deliaplatura*Meigen (Diptera: Anthomyiidae)	
4	Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU	HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; *Phorbiafumigata*Meigen (Diptera: Anthomyiidae)	
5	Zir. Yük. Müh. Vahdettin AKMEŞE Doç. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU	ADANA'DA SÜNE YUMURTA PARAZİTOİTİ, *Trissolcussemistriatus*Nees (Hymenoptera: Scelionidae)'UNDOĞAL ŞARTLARDA SALIM ETKİNLİĞİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 2
27.04.2019 CUMARTESİ / 16^{00}-17^{30}		Doç. Dr. Metin DAĞTEKİN	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Metin DAĞTEKİN Dr. Bekir YELMEN	ADANA İLİNİN ORGANİK ATIK POTANSİYELİNİN BİYOGAZ ENERJİ ÜRETİMİNE ETKİSİ	
2	Doç. Dr. Metin DAĞTEKİN Doç. Dr. Ali AYBEK Yük. Müh. Kemal YILDIZ	ÇUKUROVA BÖLGESİNDE ETLİK PİLİÇ KÜMESLERİNDE OLUŞAN GÜBRE ATIKLARINDAN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN AİLE TİPİ BİYOGAZ TESİSİNİN TASARIMI	
3	Dr. M. Emin BİLGİLİ Doç. Dr. Metin DAĞTEKİN	ADANA KOŞULLARINDA BROILER (ETLIK PILIÇ) KÜMESLERİNDE ELEKTRİK ENERJİSİNİN FOTOVOLTAİK GÜNEŞ PANELLERİNDEN KARŞILANMASI	
4	Dr. M. Emin BİLGİLİ Dr. Yasemin VURARAK Doç. Dr. Ali AYBEK Prof. Dr. Ahmet İNCE	ADANA KOŞULLARINDA EZME ÜNİTELİ MAKİNA İLE FİĞ+TRİTİKALE KARIŞIMINDAN HAYLAJ ÜRETİMİNDE ENERJİ KULLANIM ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ	
5	Dr. M. Emin BİLGİLİ Doç. Dr. Ali AYBEK	TÜRKİYE'DE SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL VE MEKANİZASYON ÖZELLİKLERİNE YÖNELİK YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN UYGULAMADAKİ GEREKSİNİMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Serpil SAVCI	REMOVAL OF METHYLENE BLUE BY CHERRY STALKS	
7	Dr. Öğr. Üyesi Serpil SAVCI Dr. Öğr. Üyesi Hüdaverdi ARSLAN	ADSORPTION OF METHYLENE BLUE ON SESAME HUSK: ISOTHERM and KINETICS	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 3
27.04.2019 CUMARTESİ / 16^{00}-17^{30}		Dr. Öğr. Üyesi Pınar ERDOĞAN	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Pınar ERDOĞAN	ÖRGÜTSEL SİNİZM VE ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞINA TÜKENMİŞLİK ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA	
2	Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY Sosyal Hizmet Uzm. Mehtap ALA	SOSYAL BİR SORUN OLARAK YOKSULLUK VE SOSYAL DIŞLANMA	
3	Dr. Öğr. Üyesi Pınar ERDOĞAN	2012-2018 YILLARI ARASINDA HASTA YATIŞINA SEBEP OLAN HASTALIK SINIFLARININ HASTA ÖZELLİKLERİNE GÖRE DAĞILIMI: TİG SİSTEMİ ARACILIĞIYLA RETROSPEKTİF BİR ÇALIŞMA	
4	Sosyal Hizmet Uzm. Mehtap ALA Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY	OKUL SOSYAL HİZMETİNDE PSİKO-SOSYAL DESTEK	
5	Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇOLAKOĞLU Prof. Dr. Hasan Hüseyin DÖNMEZ	DENEYSEL HİPOTİROİDİZM OLUŞTURULAN RATLARIN PERİFERAL KAN VE ENDOMETRİYUM DOKUSUNDA ANAE VE AcP-az POZİTİVİTELERİNİN BELİRLENMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇOLAKOĞLU	SUNSET YELLOW FCF (E110) KULLANIMININ HİSTOPATOLOJİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİNE GENEL BİR BAKIŞ	
7	Yasemin AĞAOĞLU	SAĞLIK SEKTÖRÜNDE YAŞANAN MALPRAKTİS VAKALARININ CEZA YAPTIRIMLARININ İNCELENMESİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 1
27.04.2019 CUMARTESİ/ 17^{30}-19^{00}		Dr. Öğr. Üyesi Haci ATAŞ	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Haci ATAŞ	İBN İSHAK İLE VAKIDÎ'NİN YÖNTEM BAKIMINDAN BENZERLİK VE FARKLILIKLARI	
2	Arş. Gör. Emine GÖÇER	MONTAIGNE'DE ŞÜPHECİLİK VE İMAN	
3	Arş. Gör. Emine GÖÇER	AUGUSTINE'DE İMAN VE BİLGİ	
4	Arş. Gör. Esra HERGÜNER Öğr. Gör. Tarık TANRIBİLİR	KİTAB-I MUKADDES'TE HZ. MUHAMMED'İN PEYGAMBERLİĞİNE DAİR İŞARETLER (ŞEMSÜDDİN ES-SEMERKANDÎ ÖRNEĞİ)	
5	Arş. Gör. Esra HERGÜNER Doç. Dr. İsmail ŞIK	İSLAM DIŞI DINLERDE BEKLENEN KURTARICI İNANCI	
6	Merve KOYUNCU	BOETHİUS'UN AHLAK FELSEFESİ	
7	Merve KOYUNCU	YALÇIN KOÇ VE ANADOLU MAYASI FİKRİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON 3
27.04.2019 CUMARTESİ / 17^{30}-19^{00}		Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ	
S			
1	Arş. Gör. Hasan Hüseyin GÜL Dr. Öğr. Üyesi Şükrü ACITAŞ Prof. Dr. Birdal ŞENOĞLU Prof. Dr. Hülya BAYRAK	BASİT LİNEER REGRESYON MODELİNDE HATA TERİMLERİNİN DAĞILIMININ NORMAL OLMAMASI DURUMUNDA PARAMETRE TAHMİNİ	
2	Mehmet KÖROĞLU Arş. Gör. Hasan Hüseyin GÜL Prof. Dr. Hülya BAYRAK	TAMAMLANMIŞ BLOK TASARIMI VE TAMAMEN RASGELE TASARIMDAN OLUŞAN KARMA TASARIMDA SIRALI ALTERNATİFLER İÇİN ÖNERİLEN PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER	
3	Arş. Gör. Hasan Hüseyin GÜL Dr. Öğr. Üyesi Şükrü ACITAŞ Prof. Dr. Birdal ŞENOĞLU Prof. Dr. Hülya BAYRAK	DUS WEIBULL DAĞILIMI VE PARAMETRE TAHMİNİ	
4	Доц. Др. ГамидовЭльшадГамидоглы	О гладкихрешенияхоператорно – дифференциальногоуравнениявторогопорядка в гильбертовопространство	
5	Arş. Gör. Zülal TÜZÜNER Prof. Dr. Hasan BAL	ÜÇ GRUPLU SINIFLANDIRMA PROBLEMİ İÇİN BULANIK PROGRAMLAMA YAKLAŞIMI	
6	Murat BAYRAKTAR	TEK YOL TEK KUŞAK (OBOR) PROJESİ'NİN KÜRESEL EKONOMİK ETKİLERİ	
7	Murat BAYRAKTAR	KÜRESELLEŞME VE KENTLEŞME İLİŞKİSİ	
8	Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ	TÜRK SANAYİNİN DÜNYA SANAYİSİNDEKİ YERİ, TEMEL PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	

9	Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ	EKONOMİDE VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMA ARAÇLARI
10	Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ	SANAYİİ REKABET GÜCÜ ELDE ETMEDE ÖNCELİKLER

TARİH			SALON
26.04.2019-27.04.2019		POSTER SUNUM	
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Azade SARI	KAFEİN TOKSİSİTESİ	

CONGRESS PROGRAM

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
FOTOĞRAF GALERİSİ	iii
KONGRE PROGRAMI	iv
İÇİNDEKİLER	v

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Seher Sultan SEPET & Cafer AYDIN & Yaşar ASLAN ***KISMİ METRİK UZAYLARDA ÇOĞUL DEĞERLİ DÖNÜŞÜMLER İÇİN SABİT NOKTA TEOREMLERİ***	**1**
Seher Sultan SEPET & Cafer AYDIN & Fatma YİĞİT ***GP- METRİK UZAYLARDA TF–DARALMA DÖNÜŞÜMÜNÜN SABİT NOKTASI***	**3**
Seher Sultan SEPET & Cafer AYDIN & Adem EROĞLU ***(θ,φ) –DARALMA DÖNÜŞÜMÜ İÇİN SABİT NOKTA TEOREMİ***	**4**
Ebru OZGUR GULER & Ceren BORUBAN ***SANAYİ FAALİYETLERİNİN VE ÖLÇEK ETKİSİNİN ÇEVRESEL KALİTE ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI***	**5**
Ebru OZGUR GULER & Ceren BORUBAN ***SANAYİLEŞMENİN VE ÖLÇEK ETKİSİNİN ÇEVRE KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN TAHMİNİ***	**7**
Perihan DİNÇ ARTUT & Ayten Pınar BAL ***MATEMATİKSEL DÜŞÜNME BİLEŞENLERİNE GÖRE ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİKSEL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ***	**9**
Perihan DİNÇ ARTUT & Ayten Pınar BAL ***MATEMATİĞİ NASIL ÖĞRENMEK İSTERİZ?***	**11**
Mustafa UZ &Kamuran TARIM ***7. SINIF YÜZDELER KONUSUNDA SCRATCH BLOK KODLAMA KULLANIMINA İLİŞKİN BİR ÖRNEK***	**13**
Mustafa UZ &Kamuran TARIM ***BİR MATEMATİKSEL MODELLEME ÇALIŞMASI: ORTAOKUL DÜZEYİ***	**16**
Songül TÜMKAYA ***ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE SURİYELİ ÇOCUKLARDA SALDIRGANLIK DAVRANIŞLARININ NEDENLERİ***	**18**
Songül TÜMKAYA & Ersin ÇOPUR ***SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARI İLE ÖĞRETMENLİK MESLEK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ***	**20**
Songül TÜMKAYA & Tayfun KAHRAMAN ***ZEKA OYUNLARININ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİ ZİHİNSEL***	**22**
Filiz YURTAL & Kübra ARSLAN ***ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN OKULA BAĞLILIK VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ***	**24**
Ebru BARİK & Filiz YURTAL	**26**

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AKRAN ZORBALIĞINI ÖNLEMEDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER	
Nalan TUHTAKAYA & Hikmet SÜRMELİ *FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜHENDİSLİK TASARIM SÜRECİ UYGULAMALARINA YÖNELİK BİLİMSEL YARATICILIKLARI*	**28**
Umut BALCI & Tahir BALCI *ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİ VE BAŞARI DURUMLARININ ANALİZİ*	**30**
Umut BALCI & Tahir BALCI *ALMAN EDEBİYATINDA TRUBADUR*	**32**
Metehan KUTLU *OTİZMDE BİLİMSEL DAYANAKLI UYGULAMALARIN BELİRLENMESİ VE ETKİLİ ÖĞRETİM UYGULAMALARI*	**34**
Abdullah SOYSAL & Eda OBUZ *SAĞLIK OKURYAZARLIĞI: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA*	**36**
Abdullah SOYSAL & Yunus Emre NANE *SAĞLIKTA ŞİDDET: KAHRAMANMARAŞ İLİ GÖKSUN İLÇESİNDE BİR ARAŞTIRMA*	**38**
Abdullah SOYSAL & Ebru Gülsüm GÜNGÖRÜR *DUYGUSAL EMEĞİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA*	**39**
Azade SARI & Seçil TAYLAN *İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİ VE MEZUNLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ*	**40**
Selin BAIKOGLU & Burcu GUVENDI *HASTANE ÇALIŞANLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ*	**42**
Can MAVRUK & Ersin KIRAL & Gülsen KIRAL *SOSYAL İZOLASYON VE SAĞLIK RİSK FAKTÖRLERİ*	**44**
Tavaldiyeva Gulbaxar NİSHANOVNA *O'ZBEK ADABIYOTIDA DAVR JAROHATLARI TASVIRI*	**46**
Toğrul HALİLOV *GEMİKAYA`DAN HAKKARİ`YE KAYAÜSTÜ RESİMLERİN IŞIĞINDA*	**47**
Қамарова Нағбду СҰЛТАНСИХҚЫЗЫ & ТажигуловА ЖАРҚЫНАЙ *ШЫҢҒЫС АЙТМАТОВ – ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНА ОРТАҚ ТҰЛҒА*	**49**
Derya ÖZVERİ BEZDEKOVSKY *THE ROLE OF THE NGOS IN SYRIAN REFUGEE CRISIS: 'NEEDS BASED' VERSUS 'RIGHTS BASED' NGO´S*	**50**
Yasin KARAKUŞ *YENÂBİÜ'L-YAKÎN FÎ İHYÂİ ULÛMİ'D-DÎN" ADLI ESER HAKKINDA BAZI TESPİTLER*	**51**
Yasin KARAKUŞ & İbrahim AYDIN *KUR'AN-I KERİM'İN BELAGAT YÖNÜ: İHLAS SURESİ ÖRNEĞİ*	**53**
Yasin KARAKUŞ & İbrahim AYDIN & Tarık TANRIBİLİR *CEMÂLEDDİN İSHÂK EL-KARAMÂNÎ'YE AİT "MÜNÂCÂTÜ'L-MEYMÛNE" ADLI KASÎDENİN İNCELEME, ELEŞTİRMELİ YAYIM VE ÇEVİRİSİ*	**55**

Hüsamettin İNAÇ & Ahmet ÖZKAN ***YEREL KAMU HİZMET SUNUMLARININ ETKİN HALE GETİRİLMESİNDE ÖNE ÇIKAN YÖNTEMLER***	**57**
Ahmet ÖZKAN &Hüsamettin İNAÇ ***15 TEMMUZ SONRASI BELEDİYELERE YAPILAN KAYYUM ATAMALARININ YEREL DEMOKRASİ AÇISINDAN ANALİZİ***	**58**
Şafak KAYPAK & Ahmet GÜNDÜZ ***EMILE DURKHEIM'DA KENT VE HUKUK AÇISINDAN ORTAK BİLİNCİN EVRİMİ***	**59**
Şafak KAYPAK & Ahmet GÜNDÜZ ***KENT VE SUÇ İLİŞKİSİNDE KENT KÜLTÜRÜNÜN ROLÜ NEDİR?: HATAY ÖRNEĞİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA***	**61**
Mehibe ŞAHBAZ ***ESKİ TÜRKLERDE TAHTA ÇIKMA GELENEĞİ VE TÖRENİ***	**63**
Mehibe ŞAHBAZ ***BOZKIR KÜLTÜR ÇEVRESİNDE SOSYAL YAPI VE TEŞKİLATLANMA***	**65**
Dilek ÖZTAŞ & Mesut AKYOL & Serdar DENIZ & Haluk ŞENGUN & Sengül ÖZMERT & Seval İZDEŞ & Salih MOLLAHALİLOĞLU & Ersin NAZLICAN & Ayşegül KOÇ ***YOĞUN BAKIMLARDA KALİTE YÖNETİM UYGULAMALARI***	**67**
Erdem ÇETİN ***KORONER BAYPAS OPERASYONLARI SONRASI KANAMA MİKTARINA KANDAKİ TROMBOSİT YOĞUNLUĞUNUN ETKİSİ***	**69**
Uğur DEVECI & Ufuk ACAR ***ÇÖLYAK HASTALIĞI TANISI ALAN ÇOCUKLARIN KLİNİK VE LABORATUVAR BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ***	**71**
Esra ÇAVUŞOGLU & Meral GUN ***KRONİK HASTALIKLARDA PALYATİF BAKIMDA İHMAL EDİLEN BİR GEREKSİNİM: İLETİŞİM***	**73**
Esra ÇAVUŞOGLU & Birgül VURAL DOGRU ***DİYABETİN YÖNETİMİNDE REİKİ UYGULAMASI***	**75**
Esra ÇAVUŞOĞLU & Birgül VURAL DOĞRU ***ÜREMİK KAŞINTI VE DERİ KURULUĞUNDA AROMATERAPİ UYGULAMASI***	**77**
Gülfem ERGUN & Zeynep ŞAHIN & Irem KARA ***TİTANYUM-ZİRKONYUM İMPLANTLARA GÜNCEL BİR BAKIŞ***	**79**
Oya BAYDAR ***PLEVRAL TUTULUMLA SEYREDEN KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİ OLGUSU***	**81**
Murat KAYA ***ÇOK NADİR GÖRÜLEN BİR GENETİK HASTALIK; KRANİO EKTODERMAL DİSPLAZİ (SENSENBRENNER SENDROMU)***	**83**
Serkan AKKOYUN & Tuncay BAYRAM ***FPG KABUĞUNDAKİ N=Z ÇEKİRDEKLER İÇİN KABUK MODELİ HESAPLARI***	**85**
Serkan AKKOYUN & Tuncay BAYRAM ***YAPAY SİNİR AĞLARI YÖNTEMİ İLE Ti(γ,γ)Ti REAKSİYON TESİR KESİTLERİNİN KESTİRİMLERİ***	**87**
Tuncay BAYRAM & Serkan AKKOYUN	**88**

ÇİFT-ÇİFT N=40 İZOTONLARININ TABAN DURUM NÜKLEER ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE	
Asaf Tolga ÜLGEN & Ömer ÖZYURT & Gurcan YILDIRIM &Muhammed ÖZ	
MANGAN KATKILI Bİ-2212 TABAKALI ve KATMANLI PEROVSKİTE ÜSTÜN MALZEMELERİN KRİSTAL YAPI KALİTESİ VE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	**90**
Asaf Tolga ÜLGEN & Ömer ÖZYURT & Gurcan YILDIRIM & Yusuf ZALAOĞLU	
KARAKTERİSTİK İKİ AŞAMALI GEÇİŞ SICAKLIKLARI İLE Bİ-2212 SERAMİK MALZEMELERİNDE SÜPER İLETKENLİĞİN STABİLİZASYONU ÜZERİNE MN İLAVESİNİN İNCELENMESİ	**92**
Asaf Tolga ÜLGEN & Ömer ÖZYURT & Gurcan YILDIRIM & Yusuf ZALAOĞLU	
MANGAN KATKILI Bİ-2212 KRİSTAL SİSTEMİN ELEKTRİKSEL, SÜPERİLETKENLİK ve AKI ÇİVİLEME YETENEĞİ	**94**
Aslı ABDULVAHİTOĞLU & Ali KANDEMIR	
RADYATÖRDE KULLANILAN NANOAKIŞKAN PERFORMANSINI ETKILEYEN PARAMETRELERIN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	**96**
Aslı ABDULVAHİTOĞLU	
NANOMALZEME KATKILI BIYODIZELIN YAKIT ÖZELLIKLERI BAKIMINDAN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	**98**
Yıldırım İsmail TOSUN	
TEHLİKELİ ENDÜSTRİYEL ATIKLARIN MİKRODALGA KISMİ ERİYİK TUZ İLE OKSİTLENMESİ - METAL ÇÖZÜNME REAKTİVİTESİ VE DEĞERLENDİRMESİ	100
Yıldırım İsmail TOSUN	
ŞIRNAK ASFALTİT KÜL ATIKLARIN VE DERE KUMLARINDAN HEMATİTİN TAŞIMALI KOLON FLOTASYONU	**101**
Uğur AVCI &. Şemsettin TEMİZ	
HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ METAL MATRİSLİ KOMPOZİT ÜRETİMİ VE MİKRO YAPI İNCELEMELERİ	**102**
Uğur AVCI &. Şemsettin TEMİZ	
AL 7039 MATRİSLİ HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERCELENDİRİLMİŞ KOMPOZİT LEVHANIN FİZİKSEL VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**104**
Ahmet TURŞUCU	
BAZI AMİNOASİTLERİN ALBEDO FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ	**106**
Mustafa KILIÇ & Mine EFEOĞLU	
YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN FAKLI HACİM ORANLARI VE FARKLI TİP NANOAKIŞKANLAR İÇİN İNCELENMESİ	**108**
Mustafa KILIÇ & Mine EFEOĞLU	
FARKLI PARAMETRELER İÇİN YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN SAYISAL İNCELENMESİ	**110**
Sevde ERTÜRK & Naime Filiz ÖZDİL	**112**

İSTANBUL İLÇELERİNDE HAYVANSAL ATIKLARDAN BİYOGAZ ENERJİSİ POTANSIYELİ	
Sevde ERTÜRK & Naime Filiz ÖZDİL	
ANKARA'NIN İLÇELERİNDEKİ HAYVANSAL ATIKTAN KAYNAKLANAN BİYOGAZ POTANSİYELİ VE ELEKTRİK ÜRETİMİNİN BELİRLENMESİ	**114**
Mehmet HASKUL & Murat KISA	
ÇATLAK İÇEREN DEĞİŞKEN KESİTLİ KİRİŞİN SERBEST TİTREŞİM ANALİZİ	**116**
Mehmet HASKUL	
MEKANİK VE TERMAL YÜKLEME ALTINDA FONKSİYONEL OLARAK DERECELENDİRİLMİŞ SİLİNDİRİK EĞRİ EKSENLİ KİRİŞTEKİ GERİLME ANALİZİ	**118**
Fatih Çagatay BAZ & Oguzhan CINKARA	
KANSEİ MÜHENDİSLİĞİ VE KANO MODELİ İLE TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	**120**
Hacer Sibel KARAPINAR & Fevzi KILIÇEL	
MEYVE ATIKLARINDAN ÜRETİLEN AKTİF KARBONUN METAL ADSORPSİYON DAVRANIŞI: KOMPLEKS TÜRÜNÜN VE ADSORBAN MİKTARININ ADSORPSİYONA ETKİSİ	**122**
Hacer Sibel KARAPINAR & Fevzi KILIÇEL	
KEÇİBOYNUZUNDAN ÜRETİLEN PEKMEZLERDE As, Cr, Pb VE Mn ELEMENTLERİNİN BELİRLENMESİ: GELENEKSEL VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİMİN KARŞILAŞTIRILMASI	**124**
Hacer Sibel KARAPINAR & Fevzi KILIÇEL	
KARAMAN'IN TARIMSAL TOPRAKLARINDA POTANSİYEL TOKSİK METALLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	**126**
Alpaslan KUŞVURAN & Şebnem KUŞVURAN &. Elif KAYA	
GUAR (Cyamopsis tetragonoloba (L.) Taub.)'DA FARKLI ORGANİK GÜBRE TÜRLERİNİN TUZ STRESİNE TOLERANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	**128**
Şebnem KUŞVURAN &. Elif KAYA	
BROKOLİDE TUZ STRESİNİN BİYOKİMYASAL DEĞİŞİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	**129**
Suna ÇETİN	
BOYABAT (SİNOP) BAZALTININ SERAMİK DUVAR KAROSUNDA KULLANIM POTANSİYELİ	**130**
Suna ÇETİN	
SERAMİK YER VE DUVAR KAROSU ÜRETİMİNDE ATIK MALZEME KULLANIMINA GENEL BİR BAKIŞ	**132**
Kenan KILIÇ & Cevdet SÖĞÜTLÜ	
DOĞAL YAŞLANMIŞ AĞAÇ MALZEMEDE UYGULANAN BAZI VERNİKLERİN YÜZEY SERTLİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ	**133**
Kenan KILIÇ & Cevdet SÖĞÜTLÜ & Cansu ÖZDER	
AĞAÇ MALZEMEYE UYGULANAN BAZI VERNİKLERİN METRİK KROMA DEĞERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	**135**

Yalçın TAHTALI & Zeynel CEBECİ ***GEN DİZİLERİNDE (CDNA MİCROARRAY) TEMEL BİLEŞENLER ANALİZİNİN UYGULANMASI***	**137**
Emine İkikat TÜMER & İlknur AYDOĞAN ***MERSİN İLİNDE KIL KEÇİSİ YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPAN İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ***	**139**
Muhittin ÜNAL ***ADANA'DA AVCILIK VE YABAN HAYATININ TARIMSAL ÜRETİM İLE İLİŞKİSİ***	**140**
Ahmet Ali VAR ***TÜRKİYE'NİN EGE BÖLGESİNDEN BAZI DOĞAL TUZLU SULARIN KIZILÇAM ODUNUNDA RETENSİYON VE YOĞUNLUK ÜZERİNE ETKİLERİ***	**142**
Ahmet Ali VAR & Serkan GÜRER ***EGE BÖLGESİNİN ODUN DIŞI BİTKİSEL ORMAN ÜRÜNLERİ: İSİMLERİ, FAYDALI BÖLÜMLERİ, POTANSİYEL SERVETLERİ VE KULLANIM SEKTÖRLERİ***	**144**
Hatice HIZLI & Tamer KAYAALP ***ÇAPRAZ VE İKİ FAKTÖRÜ İÇ-İÇE SINIFLANMIŞ TEKRARLANAN ÖLÇÜMLÜ DENEME PLANININ HAYVANCILIK VERİLERİNDE İNCELENMESİ***	**146**
Mahmut İSLAMOĞLU & Vahdettin AKMEŞE ***SÜNE (Eurygaster spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN BİYOLOJİK MÜCADELESİ İÇİN ERKEN İLKBAHARDA Trissolcus semistriatus Nees (Hymenoptera; Scelionidae) KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI***	**148**
Mahmut İSLAMOĞLU & Vahdettin AKMEŞE ***KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (Eurygaster spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN TARLA TOPLANMASI NAKİLİ VE Trissolcus semistriatus (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI***	**150**
Mahmut İSLAMOĞLU & Vahdettin AKMEŞE ***KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (Eurygaster spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN KIŞLAKLARDAN TOPLANMASI, DEPOLANMASI VE Trissolcus semistriatus (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI***	**152**
Hikmet MARAŞLI & İbrahim İNAN & Hakan AYNA & G. Meltem AĞGÜNLÜ & Dilşad GÜL ***HASTANE TEŞHİS VE TEDAVİ SÜREÇLERİNDE YALIN HASTANE TEKNİKLERİ İLE MALİYETİ AZALTMAK AMACIYLA SÜRECE DAYALI MALİYETLEME SİSTEMİ İÇİN WEB TABANLI VE MOBİL UYUMLU YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMİ YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA***	**154**
Burcu ALATEPELİ ***DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE TOPSIS YÖNTEMİ İLE DEPO SEÇİMİ***	**157**
Burcu ALATEPELİ ***TEDARİK ZİNCİRİNDE BLOKCHAIN TEKNOLOJİSİ: TÜRKİYE İÇİN VAKA ÇALIŞMASI***	**159**
Hüseyin ASLAN & Ferhat KARADEMİR	**161**

ÖRGÜTSEL DESTEK İLE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLİŞKİSİNDE ÖZDEŞLEŞMENİN ARACI ROLÜ	
Servet ÖNAL & İsa KILIÇ *HİLE DENETİMİNDE KIRMIZI BAYRAKLAR YÖNTEMİ*	**163**
Servet ÖNAL & İsa KILIÇ *FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYGUN OLARAK HAZIRLANAN HESAP PLANI TASLAĞINDA; GELİR TABLOSU HESAPLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER*	**164**
Canol KANDEMİR *FİNANSALLAŞMANIN MUHASEBEYE YANSIMALARI*	**166**
Şenol KANDEMİR *TÜRK BANKACILIK SİSTEMİ'NİN DÖNÜŞÜMÜNDE HUKUKSAL ÇERÇEVENİN GELİŞİMİ*	**168**
Bülent KARA & Neslihan SUCU *NİĞDE HUZUREVİNDE KALAN YAŞLILARIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE HUZUREVİNE GELME SEBEPLERİ VE MEMNUNİYETLERİ*	**170**
Serpil DURĞUN *TARİHİN İTİCİ GÜCÜ: DİSHARMONİK İNSAN*	**172**
İbrahim TÜRKERİ *KOCAELİ KENT ESTETİĞİNİN MİMARLIK ÜRETİMİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ*	**174**
İbrahim TÜRKERİ *TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ KENTSEL TASARIM PROJELERİNİN MİMARLIK ALANI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ*	**176**
Banu YILMAZ AKYÜREK & İlhami İLHAN & Esra ENES & Yağmur YURDAKUL *MODA EDİTÖRLÜĞÜNÜN TANINIRLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*	**178**
Gülşah ÖZDEMİR *ANTİK ÇÖMLEKLERDE SAVAŞ RESİMLERİ*	**179**
İlhami İLHAN & Ali MARALCAN &Banu YILMAZ AKYÜREK *TİTANYUM (%100 Ti) NANOPARTİKÜL KATKISININ POLİAMİD 6 MULTİFİLAMENT İPLİKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ*	**181**
Birgül TAŞDELEN *SAĞLIK KONUSUNDA DİJİTAL MEDYA İKNA EDİCİ BİR TEKNOLOJİ MİDİR?: GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ KADIN AKADEMİSYENLERE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA*	**183**
Haldun ŞEKERCİ & Betül ÜNVEREN *FELDMAN'NINSANAT ELEŞTİRİSİ YÖNTEMİYLE CARTİER MÜCEVHERLERİNİN İNCELENMESİ*	**184**
Hasan Güner BERKANT & Gökay ATILGAN *ÖĞRETMENLERİN VE EBEVEYNLERİN EVDE EĞİTİM HİZMETİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN VE UYGULAMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ*	**185**
Fatma SADIK *PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ "EĞİTİM" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ*	**187**
Pınar DEMİRAY SEZER	**189**

ÖĞRENCİLERİN FEN OKURYAZARLIĞI PUANLARININ CHAİD ANALİZİ İLE SINIFLANDIRILMASI: PISA 2015 TÜRKİYE ÖRNEĞİ	
Ayça SARAÇ DENGİZ	
GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI DERSİNİ ALAN PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ KENDİNİ AÇMA DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ	**191**
Burcu GÜVENDİ & Engin Işık ABANOZ & Ayşe TÜRKSOY IŞIM	
TAKIM SPORCULARININ ALGILADIKLARI ÖRGÜTSEL STRES İLE TAKIM DİRENCİ ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	**193**
Burcu GÜVENDİ & Mehmet GÜÇLÜ & Yavuz GÜVENDİ	
REKREATİF FAALİYETLERE KATILAN KADINLARDA EGZERSİZ BAĞIMLILIĞI İLE YALNIZLIK İLİŞKİSİ (ESENYURT BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)	**195**
Sabahattin ÇAM & Yılmaz GİRGİN	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM ANLAMI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARININ İNCELENMESİ	**197**
Münire Gökçe KALKAN	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL KATILIM DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERİSTESİ VE İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLERİ	**199**
Orhan HANBAY	
SORUN ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGI DÜZEYİ İLE TÜRKÇE VE YABANCI DİL DERSLERİNDEKİ AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	**202**
Yaprak Itır ÖZDEMİR & Dimitri LAVRENTIEV	
COMPARATIVE INVESTIGATION OF BEHAVIOR FIXED-BASED FRAME SYSTEM LEAD RUBBER BEARING SEISMIC ISOLATOR FRAME SYSTEM AND FRAME SYSTEM WITH DIFFERENT RIGID ELEMENTS	**204**
Yaprak Itır ÖZDEMİR	
THE DYNAMIC BEHAVIOR AND RESPONSE OF A THICK PLATE AT THE KOCAELI EARTHQUAKE IN TURKEY	**205**
Vedat ÇAVUŞ & Fatih MENGELOĞLU & Fatma BOZKURT	
FARKLI PARÇACIK BÜYÜKLÜĞÜ (Nano Ve Mikron) VE ORANLARDA TİTANYUMDİOKSİT KATILIMININ ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN YANMA ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	**206**
Vedat ÇAVUŞ & Fatih MENGELOĞLU & Fatma BOZKURT	
ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN BAZI FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DOLGU MADDESİ TÜRÜ VE ORANIN ETKİSİ	**207**
Ömer CAN	
6306 SAYILI KANUNA GÖRE MEVCUT BETONARME YAPININ DEPREM RİSK ANALİZİ: ÖRNEK UYGULAMA	**208**
Mustafa ÇULLU & Ömer CAN	
PÜSKÜRTEME BETONLARDA SU GEÇİRİMLİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**210**
Benay TUNÇSOY & Pınar ÖZALP	
BAKIR OKSİT NANOPARTİKÜLLERİNİN GALLERİA MELLONELLA LARVALARININ BÜYÜME VE GELİŞİMİNE ETKİLERİ	**211**

Ahmet Refah TORUN & Elif KUŞVURAN & Şeyma Helin KAYA & Naghdali CHOUPANI ***ÇARPMA MEKANİĞİNDE KATMAN SAYISI VE GEOMETRİSİNİN İNCELENMESİ***	**213**
Ahmet Refah TORUN & Furkan Nuri KARAOĞLU & Şeyma Helin KAYA & Naghdali CHOUPANI ***ÇARPMA MEKANİĞİNDE KENAR ETKİSİNİN İNCELENMESİ***	**215**
Levent Cenk KUMRUOĞLU ***YENİ NESİL ATEŞE DAYANIKLI ISI İZOLASYON MALZEMESİ ÜRETİMİ VE TERMAL İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ***	**217**
Levent Cenk KUMRUOĞLU & Meltem SARIOĞLU CEBECİ ***İLERİ OKSİDASYON ANODİK ARK DEŞARJ YÖNTEMİ İLE ATIKSULARDAN BOYA GİDERİMİNİN ARAŞTIRILMASI***	**218**
Erdoğan ÇÖÇEN & Hasan PINAR & Duygu ÖZELÇİ & Yüksel SARITEPE & Adnan CANBAY ***'ARAPKİR' DUTUNUN BİTKİSEL ÖZELLİKLERİ***	**219**
Remzi KOKARGÜL & Talip YİĞİT & Erdoğan ÇÖÇEN & Ömer BEYHAN & Adnan CANBAY & İhsan AKGÜL ***YÜKSEK KALİTELİ YENİ BİR CEVİZ ÇEŞİDİ: 'ZENGİBAR'***	**221**
Vahdettin AKMEŞE & Mahmut İSLAMOĞLU ***HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; Delia platura Meigen (Diptera: Anthomyiidae)***	**223**
Vahdettin AKMEŞE & Mahmut İSLAMOĞLU ***HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; Phorbia fumigata Meigen (Diptera: Anthomyiidae)***	**225**
Vahdettin AKMEŞE & Mahmut İSLAMOĞLU ***ADANA'DA SÜNE YUMURTA PARAZİTOİTİ, Trissolcus semistriatus Nees (Hymenoptera: Scelionidae)'UN DOĞAL ŞARTLARDA SALIM ETKİNLİĞİ***	**227**
Metin DAĞTEKİN & Ali AYBEK & Kemal YILDIZ ***ÇUKUROVA BÖLGESİNDE ETLİK PİLİÇ KÜMESLERİNDE OLUŞAN GÜBRE ATIKLARINDAN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN AİLE TİPİ BİYOGAZ TESİSİNİN TASARIMI***	**229**
M. Emin BİLGİLİ & M. Metin DAĞTEKİN ***ADANA KOŞULLARINDA BROİLER (ETLİK PİLİÇ) KÜMESLERİNDE ELEKTRİK ENERJİSİNİN FOTOVOLTAİK GÜNEŞ PANELLERİNDEN KARŞILANMASI***	**231**
Metin DAĞTEKİN & Bekir YELMEN ***ADANA İLİNİN ORGANİK ATIK POTANSİYELİNİN BİYOGAZ ENERJİ ÜRETİMİNE ETKİSİ***	**233**
M. Emin BİLGİLİ & Yasemin VURARAK & Ali AYBEK & Ahmet İNCE ***ADANA KOŞULLARINDA EZME ÜNİTELİ MAKİNA İLE FİĞ+TRİTİKALE KARIŞIMINDAN HAYLAJ ÜRETİMİNDE ENERJİ KULLANIM ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ***	**234**
M. Emin BİLGİLİ & Ali AYBEK ***TÜRKİYE'DE SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL VE MEKANİZASYON ÖZELLİKLERİNE YÖNELİK YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN UYGULAMADAKİ GEREKSİNİMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ***	**236**

Serpil SAVCI ***KİRAZ SAPLARIYLA METİLEN MAVİSİNİN GİRERİMİ***	**238**
Serpil SAVCI & Hüdaverdi ARSLAN ***ADSORPTION OF METHYLENE BLUE ON SESAME HUSK: ISOTHERM and KINETICS***	**239**
Pınar ERDOĞAN ***ÖRGÜTSEL SİNİZM VE ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞINA TÜKENMİŞLİK ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA***	**240**
Pınar ERDOĞAN ***2012-2018 YILLARI ARASINDA HASTA YATIŞINA SEBEP OLAN HASTALIK SINIFLARININ HASTA ÖZELLİKLERİNE GÖRE DAĞILIMI: TİG SİSTEMİ ARACILIĞIYLA RETROSPEKTİF BİR ÇALIŞMA***	**242**
Ali Fuat ERSOY & Mehtap ALA ***SOSYAL BİR SORUN OLARAK YOKSULLUK VE SOSYAL DIŞLANMA***	**244**
Mehtap ALA & Ali Fuat ERSOY ***OKUL SOSYAL HİZMETİNDE PSİKO-SOSYAL DESTEK***	**246**
Fatma ÇOLAKOĞLU & Hasan Hüseyin DÖNMEZ ***DENEYSEL HİPOTİROİDİZM OLUŞTURULAN RATLARIN PERİFERAL KAN VE ENDOMETRİYUM DOKUSUNDA ANAE VE AcP-az POZİTİVİTELERİNİN BELİRLENMESİ***	**248**
Fatma ÇOLAKOĞLU ***SUNSET YELLOW FCF (E110) KULLANIMININ HİSTOPATOLOJİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİNE GENEL BİR BAKIŞ***	**250**
Yasemin AĞAOĞLU ***SAĞLIK SEKTÖRÜNDE YAŞANAN MALPRAKTİS VAKALARININ CEZA YAPTIRIMLARININ İNCELENMESİ***	**252**
Haci ATAŞ ***İBN İSHAK İLE VAKIDÎ'NİN YÖNTEM BAKIMINDAN BENZERLİK VE FARKLILIKLARI***	**254**
Emine GÖÇER ***MONTAIGNE'DE ŞÜPHECİLİK VE İMAN***	**256**
Emine GÖÇER ***AUGUSTINE'DE İMAN VE BİLGİ***	**258**
Esra HERGÜNER & Tarık TANRIBİLİR ***KİTAB-I MUKADDES'TE HZ. MUHAMMED'İN PEYGAMBERLİĞİNE DAİR İŞARETLER (ŞEMSÜDDİN ES-SEMERKANDÎ ÖRNEĞİ)***	**260**
Esra HERGÜNER & İsmail ŞIK ***İSLAM DIŞI DINLERDE BEKLENEN KURTARICI İNANCI***	**262**
Merve KOYUNCU ***BOETHİUS'UN AHLAK FELSEFESİ***	**264**
Merve KOYUNCU ***YALÇIN KOÇ VE ANADOLU MAYASI FİKRİ***	**266**
Hasan Hüseyin GÜL & Şükrü ACITAŞ & Birdal ŞENOĞLU & Hülya BAYRAK ***BASİT LİNEER REGRESYON MODELİNDE HATA TERİMLERİNİN***	**268**

DAĞILIMININ NORMAL OLMAMASI DURUMUNDA PARAMETRE TAHMİNİ	
Hasan Hüseyin GÜL & Şükrü ACITAŞ & Birdal ŞENOĞLU & Hülya BAYRAK *DUS WEIBULL DAĞILIMI VE PARAMETRE TAHMİNİ*	**271**
Mehmet KÖROĞLU & Hasan Hüseyin GÜL & Hülya BAYRAK *TAMAMLANMIŞ BLOK TASARIMI VE TAMAMEN RASGELE TASARIMDAN OLUŞAN KARMA TASARIMDA SIRALI ALTERNATİFLER İÇİN ÖNERİLEN PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER*	**273**
Zülal TÜZÜNER & Hasan BAL *ÜÇ GRUPLU SINIFLANDIRMA PROBLEMİ İÇİN BULANIK PROGRAMLAMA YAKLAŞIMI*	**275**
Murat BAYRAKTAR *TEK YOL TEK KUŞAK (OBOR) PROJESİ'NİN KÜRESEL EKONOMİK ETKİLERİ*	**277**
Murat BAYRAKTAR *KÜRESELLEŞME VE KENTLEŞME İLİŞKİSİ*	**278**
Hakkı ÇİFTÇİ *TÜRK SANAYİNİN DÜNYA SANAYİSİNDEKİ YERİ, TEMEL PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ*	**279**
Hakkı ÇİFTÇİ *SANAYİİ REKABET GÜCÜ ELDE ETMEDE ÖNCELİKLER*	**281**
Hakkı ÇİFTÇİ *EKONOMİDE VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMA ARAÇLARI*	**282**
Azade SARI *KAFEİN TOKSİSİTESİ*	**284-285**

KISMİ METRİK UZAYLARDA ÇOĞUL DEĞERLİ DÖNÜŞÜMLER İÇİN SABİT NOKTA TEOREMLERİ

FIXED POINT THEOREMS FOR SOME MULTIVALUED MAPPINGS IN PARTIAL METRIC SPACES

SEHER SULTAN SEPET
Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. CAFER AYDIN
Sütçü İmam Üniversitesi
ASST. PROF. YAŞAR ASLAN
Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Wardowski [1], F −daralma dönüşümünü tanımlayıp böyle dönüşümler için sabit nokta teoremleri ifade etti. Wardowski'nin bu sonuçları, Banach daralma dönüşümü teoremi dahil diğer bazı bir çok sabit nokta teoremlerine genişletildi [2,3,4]. Hamed ve arkadaşları [5], tam metrikimsi uzaylarda modifiye edilmiş F -daralma dönüşümü kavramını tanımladılar. Nadler [6], çoğul değerli dönüşümü tanımladı ve bilinen Banach daralma dönüşümünü kullanarak sabit nokta teoremleri ispatladı.

Bu çalışmada, tam kısmi metrik uzaylarda g –zayıf uyumlu F - daralma dönüşümleri yardımıyla bir sabit nokta teoremi ispatlayacağız. Ayrıca teoremimizi sonuç ve örnekle destekleyeceğiz.

Tanım (X, p) bir tam kısmi metrik uzay ve $T: X \to CB(X)$, $g: X \to X$, g – zayıf uyumlu dönüşüm olsun.

$\tau > 0$, her $x, y \in X$ ve $T(X) \subseteq g(X)$ için,

$$\frac{1}{2}p(gx, Tx) < p(gx, gy)$$

olmak üzere

$$\tau + F\left(H_p(Tx, Ty)\right) \leq \alpha F(p(gx, gy)) + \beta F(p(gx, Tx)) + \gamma F(p(gy, Ty))$$

şartı sağlansın. Bu durumda T ve g ye çoğul değerli g – zayıf uyumlu F daralma dönüşümü denir. Burada, $\alpha, \beta \in (0, 1]$ ve $0 < \gamma < 1$ reel sayıları için $\alpha + \beta + \gamma = 1$' dir.

Anahtar Kelimeler: Sabit nokta, kısmi metrik uzay, çoğul değerli dönüşüm, F - daralma dönüşümü.

ABSTRACT

Wardowski [1] introduced the notion of F - contraction mapping and investigated the existence of fixed points for such mappings. The results of Wardowski extend and unify several fixed point results in the literature including the Banach contraction principle. The conclusionsts of Wardowski have become of new attention of several authors (see [2,3,4]). In [5], Hamed et al studied on modified F - contraction in complete metric-like spaces. Nadler [6], have introduced the notion of multivalued contraction mapping and proved this with use well known Banach contraction principle.

In this work, we prove a fixed point theorem with helping multi-valued g -weak compatible F - contraction in complete partial metric spaces.

Definition: Let $(X,\ p)$ complete partial metric spaces. The mappings $T\colon X \to CB(X)$, $g\colon X \to X$ are called multi-valued g −weak compatible F contraction, if there exists $\tau > 0$, $T(X) \subseteq g(X)$

mappings such that

$$\frac{1}{2}p(gx, Tx) < p(gx, gy)$$

$\Rightarrow$

$$\tau + F(p(Tx, Ty)) \leq F(\alpha p(gx, gy) + \beta p(gx, Tx) + \gamma p(gy, Ty))$$

is satisfied for all $x, y \in X$, where $\alpha, \beta \in (0, 1]$, $0 < \gamma < 1$ and $\alpha + \beta + \gamma = 1$.

Keywords: Fixed point, partial metric spaces, multi-valued mapping, F-contractive mapping.

G_P - METRİK UZAYLARDA TF –DARALMA DÖNÜŞÜMÜNÜN SABİT NOKTASI

FIXED POINT OF TF -CONTRACTIVE MAPPINGS IN G_P -METRIC SPACES

SEHER SULTAN SEPET
Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. CAFER AYDIN
Sütçü İmam Üniversitesi
FATMA YİĞİT
Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Banach [1], Banach daralma dönüşümü olarak bilinen meşhur sabit nokta teoremini tanımladı. Banach, tam metrik uzaylarda her daralma dönüşümünün tek sabit noktaya sahip olduğunu ispatladı. Zand ve Nezhad [2], G_P metrik uzay kavramını tanımladılar. Bu çalışma esas alınarak birçok araştırmacı bununla ilgili çalışmalar yaptılar [3,4,5]. 2010 da Moradi ve arkadaşları [6], TF – daralma dönüşümünü tanımlayarak yeni bir sabit nokta teoremi verdiler.

Bu çalışmada G_P metrik uzayda TF – daralma dönüşümleri yardımıyla bir sabit nokta teoremi vereceğiz.

Tanım : (X, G_P) genelleştirilmiş kısmi metrik uzay, her $x, y, z \in X$ ve $\alpha \in [0,1)$ için $F: [0, \infty) \to [0, \infty)$ sürekli, azalmayan ve $F^{-1}(0) = \{0\}$ and $T: X \to X$ birebir, alt dizisel yakınsak ve sürekli olmak üzere,

$$F(G_P(TKx, TKy, TKz)) \leq \alpha F(G_P(Tx, Ty, Tz))$$

şart sağlansın. Bu taktirde $K: X \to X$ dönüşümüne TF – daralma dönüşümü denir.

Anahtar Kelimeler: Sabit nokta, G_P metrik uzay, TF – daralma dönüşümü.

ABSTRACT

Banach [1], established famous fundamental fixed point theorem, also known as Banach contraction principle. Banach proved that every contraction on a complete metric space has a unique fixed point. Zand and Nezhad [2] introduced a new generalized metric spaces G_P. Some of these works may be noted in [3,4,5]. In 2010 Moradi et al. [6] introduced a new type of fixed point theorem by defining TF – contraction.

In this work, we prove a fixed point theorem with helping TF - contraction complete G_P metric spaces.

Definition: Let (X, G_P) generalization of partial metric spaces. We say that $K: X \to X$ is an TF −contractive mappings, if for all $x, y, z \in X$ and $\alpha \in [0,1)$

$$F(G_P(TKx, TKy, TKz)) \leq \alpha F(G_P(Tx, Ty, Tz))$$

where $F: [0, \infty) \to [0, \infty)$ continuous, nondecreasing and $F^{-1}(0) = \{0\}$ and $T: X \to X$ one-to-one, sub-serial convergence and continuous.

Keywords: Fixed point, G_P metric spaces, TF −contractive mappings.

(θ, φ) –DARALMA DÖNÜŞÜMÜ İÇİN SABİT NOKTA TEOREMİ

FIXED POINT THEOREM FOR (θ, φ) -CONTRACTIVITY MAPPINGS

SEHER SULTAN SEPET
Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. CAFER AYDIN
Sütçü İmam Üniversitesi
ASST. PROF. ADEM EROĞLU
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ÖZET

2014 de Jleli ve Samet [1], θ' da tanımlı bazı özelliklere sahip fonksiyonlar sınıfını dikkate alarak, literatürde mevcut olan pek çok daralma dönüşümünü kapsayan yeni bir daralma dönüşümü tanımladılar. Jleli ve Samet'in sonuçlarıyla, değişik yazarlar birçok sabit nokta çalışmaları yaptılar [2,3]. Zand ve Nezhad [4], G_P metrik uzay kavramını tanımladılar. Bu çalışma esas alınarak birçok araştırmacı bununla ilgili çalışmalar yaptılar [5,6].

Bu çalışmada G_P metrik uzayda genelleştirilmiş $(\theta,\ \varphi)$- daralma dönüşümleri yardımıyla bir sabit nokta teoremi vereceğiz.

Tanım : $(X,\ G_P)$, G_P metrik uzay, φ: $X \to [0,\ \infty)$ alttan yarı sürekli fonksiyon olsun. Her $x,\ y,\ z \in X, k \in (0,1)$ ve $\theta \in \boldsymbol{\Theta}$ için,

$$\theta(G_P(Tx, Ty, Tz) + \varphi(Tx) + \varphi(Ty) + \varphi(Tz)) \leq [\theta(G_P\ (x, y, z) + \varphi(x) + \varphi(y) + \varphi(z))]^k$$

sağlansın. Bu taktirde T: $X \to X$ dönüşümüne genelleştirilmiş (θ, φ)– daralma dönüşümü denir.

Anahtar Kelimeler: Sabit nokta, G_P metrik uzay, genelleştirilmiş (θ, φ) – daralma dönüşümü.

ABSTRACT

In 2014, Jleli and Samet [1] defined a new contraction mappings that includes many contracting mappings in the literature, taking into account the class of functions θ have some properties. The conclusionsts of Jleli and Samet have become of new attention of several authors (see [2,3]). Zand and Nezhad [4] introduced a new generalized metric spaces G_P as a both generalization of the partial metric space and G-metric spaces. Some of these works may be noted [5,6].

In this work, we give a fixed point theorem for generalized (θ, φ)-contractivity mappings in G_P metric space.

Definition: Let (X, G_P) be a G_P metric spaces, that φ: $X \to [0, \infty)$ be a lower semicontinuous function. Then we say that T: $X \to X$ is an generalized (θ, φ) −contractivity mappings, if for all $x, y, z \in X$, $k \in (0,1)$ and $\theta \in \boldsymbol{\Theta}$,

$$\theta(G_P(Tx, Ty, Tz) + \varphi(Tx) + \varphi(Ty) + \varphi(Tz)) \leq [\theta(G_P\ (x, y, z) + \varphi(x) + \varphi(y) + \varphi(z))]^k.$$

Keywords: Fixed point, G_P metric spaces, generalized (θ, φ) −contractivity mappings.

SANAYİ FAALİYETLERİNİN VE ÖLÇEK ETKİSİNİN ÇEVRESEL KALİTE ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

THE RESEARCH OF INDUSTRIAL ACTIVITIES AND SCALE EFFECT ON ENVIRONMENTAL QUALITY

DOÇ. DR. EBRU ÖZGÜR GÜLER
Çukurova Üniversitesi
CEREN BÖRÜBAN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Ekolojik sistemi oluşturan toprak, su ve havanın özelliklerinin bozulması çevresel kirlenme olarak isimlendirilmektedir. Çevresel tükenme temel olarak ekonomik büyüme amaçlı yürütülen sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonu ile ilişkilidir. Uzun yıllar çevre sorunlarına ekonomik büyüme için katlanılması gereken bedel olarak bakılmış ve sanayi ve tarım faaliyetleri tarafından yaratılan doğa tahribatı tartışılmamıştır. 1960'larda çevre kirliliği ve ekonomik büyüme ilişkisi sorgulanmaya başlanmıştır. 1990'lı yılların başında araştırmacılar çevresel bozulma ile kişi başı gelir arasında ters U formunda bir ilişki olduğunu saptamış ve bu ilişkiyi Çevresel Kuznets Eğrisi olarak adlandırmışlardır. Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezine göre, büyümenin ilk aşamalarında çevresel tükenme artar fakat en sonunda gelir belli bir eşik düzeyine ulaştığında azalmaya başlar. Buna göre, başlangıçta ekonomik büyümenin çevresel bozulmayı arttırıcı etkisi ölçek etkisi ile açıklanmıştır. Ölçek etkisi, üretim artışının emisyon oranlarını arttırıcı etkisini ifade etmektedir.

Bu çalışmada orta - üst düzey gelirli ülkeler için ölçek etkisi ve sanayi faaliyetinin kirlilik yaratıcı etkisi 2012 yılı verileri için araştırılmıştır. Daha açık ifade etmek gerekirse, sanayileşme ve kişi başı gayri safi yurtiçi hasıla değişkenlerinin çevresel kalite üzerindeki etkisi incelenmiştir. Modele gizil değişken olarak dahil edilen ekonominin sanayileşmesi; karbondioksit emisyonu, sanitasyon olanakları (%), kentsel nüfus (%) değişkenleri ile ölçülmüştür. Çevresel kalitenin göstergesi olarak temiz suya erişen nüfus (%) ele alınmıştır. İktisadi aktivitenin ölçek etkisinin araştırılması için ise kişi başı gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) değişkeni modele dahil edilmiştir.

Sanayileşmenin ve kişi başı gelirin temiz suya erişen nüfus (%) değişkenini negatif yordaması beklenirken bu model için böyle bir ilişki gözlemlenememiştir. Bu sonuç orta üst gelir grubundaki ülkelerin görece gelişmiş olması dolayısıyla temiz suya erişen nüfus yüzdesinin yüksek olması ile açıklanabilir. Bu konuda yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak belli bir grup ülke veya il için panel veri veya zaman serisi analizi ile yürütüldüğü görülmektedir. Bu çalışmanın yapısal eşitlik modellemesi ile yatay kesit çalışması olması bakımından literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sanayileşme, Kirlilik, Yapısal Eşitlik Modellemesi

ABSTRACT

The decomposition of soil, water and air which comprise ecological system is called environmental pollution. Environmental degradation is basically associated with greenhouse gasses resulting from industrial activities which are conducted for economic growth. For long years environmental problems are considered as a price to be paid for economic growth and the nature damage which is caused by industry and agriculture was not discussed. In 1960's, environmental pollution and economic growth is started to be questioned. In the beginning of 1990's, researchers detected that there is a inverse U shaped relationship between environmental decomposition and per capita income and named this relationship as Environmental Kuznets Curve. According to Environmental Kuznets Curve Hypothesis, environmental degradation increases in the first era of economic growth and then start to decrease when it comes to a threshold. According to this, in the beginning, effect of increase in income on environmental degradation can be explained as scale effect. Scale effect expresses the increasing effect of production on pollutant gasses emissions.

In this study, for middle-upper income countries scale effect and pollution causing effect of industrial activity is researched as of 2012. More clearly, the effect of industrialization and per capita gross domestic product on environmental quality is examined. The industrialization of economy which is included in the model as a latent variable is measured with carbon dioxide emission, sanitation facilities (%), urban population (%) variables. As indicator of environmental quality population who have access to clean water (%) is chosen. To search for scale of economic activity per capita gross dometic product (GDP) is included in the model.

While industrialization and per capita GDP is expected to predict population who have access to clean water (%) variable such relationship is not observed for this model. This result can be explained as middle-upper income countries' being relatively developed so population percentage who have access to clean water being high. It is seen that the studies made on this subject are predominantly conducted for a specific group of cities or countries with panel data or time series analysis. This study is thought to make contribution to the literature as it is a cross section study with structural equation modelling.

Keywords: Industrialization, Pollution, Structural Equation Modelling

SANAYİLEŞMENİN VE ÖLÇEK ETKİSİNİN ÇEVRE KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN TAHMİNİ

THE ESTIMATION OF INDUSTRIALIZATION AND SCALE EFFECT ON ENVIRONMENT QUALITY

DOÇ. DR. EBRU ÖZGÜR GÜLER
Çukurova Üniversitesi
CEREN BÖRÜBAN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Çevresel tükenme temel olarak ekonomik büyüme amaçlı yürütülen sanayi faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Uzun yıllar sanayi faaliyetleri tarafından yaratılan doğa tahribatı tartışılmamıştır. 1960'larda çevre kirliliği ve ekonomik büyüme ilişkisinin sorgulanmaya başlanmıştır. 1990'lı yılların başında araştırmacılar çevresel bozulma ile kişi başı gelir arasında ters U şeklinde ilişki olduğunu saptamış ve bu ilişkiyi Çevresel Kuznets Eğrisi olarak adlandırmışlardır. Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezine göre, büyümenin ilk aşamalarında çevresel tükenme artar fakat en sonunda gelir belli bir eşik düzeyine ulaştığında azalmaya başlar. Başlangıçta ekonomik büyümenin çevresel bozulmayı arttırıcı etkisi ölçek etkisi ile açıklanmıştır. Ölçek etkisi, üretim artışının kirlilik yaratıcı etkisini ifade etmektedir. Bu çalışmada 2012 yılı itibariyle orta - üst düzey gelirli ülkeler için ölçek etkisi ve sanayinin kirlilik yaratıcı etkisinin araştırılması için iki rakip model belirlenmiştir. Modellerde gizil değişken olarak dahil edilen ekonominin sanayileşmesi, doğumda yaşam beklentisi, sanitasyon olanakları (%), kentsel nüfus (%) değişkenleri ile ölçülmüştür. Çevresel kalitenin göstergesi olarak bir modelde temiz suya erişen nüfus (%), diğer modelde ise karbondioksit emisyonu seçilmiştir. Ölçek etkisinin araştırılması için ise kişi başı gayri safi yurtiçi (GSYİH) hasıla değişkeni modele dahil edilmiştir. Karbondioksit emisyonun çevre kalitesi göstergesi seçildiği model daha iyi uyum değerleri ve daha yüksek karesel çoklu korelasyon değerleri nedeniyle kayrılmıştır. Sanayileşmenin karbondioksit emisyonunu pozitif yordaması beklenirken bu model için böyle bir ilişki gözlemlenememiştir. Bu durumun sanayileşme yapısını ölçen indikatörlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Trafikteki araç sayısı, yeşil alanların azalması, hayvancılık faaliyetleri gibi başka değişkenlerin modele dâhil edilmesi durumunda karbondioksit emisyonundaki varyansın açıklanabileceği düşünülmektedir. Kişi başı GSYİH'nın ise karbondioksit emisyonunu pozitif yordaması (ölçek etkisi) beklenirken bu model için bu ilişki doğrulanamamıştır. Örneklemi oluşturan ülkeler arasında petrol, tarım vb. sektörlerden gelir elde eden ülkeler bulunmaktadır. Bu sektörlerden elde edilen gelir kirlilik yaratmamaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak belli bir grup ülke veya il için panel veri veya zaman serisi analizi ile yürütüldüğü görülmektedir. Bu çalışmanın yapısal eşitlik modellemesi ile yatay kesit çalışması olması bakımından literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanayileşme, Kirlilik, Emisyon, Yapısal Eşitlik Modellemesi

ABSTRACT

Environmental degradation is originated from industrial activities which are conducted for economic growth. For long years nature damage which is caused by industry was not discussed. In 1960's, environmental pollution and economic growth is started to be questioned. In the beginning of 1990's, researchers detected that there is a inverse U shaped relationship between environmental decomposition and per capita income and named this relationship as Environmental Kuznets Curve. According to Environmental Kuznets Curve Hypothesis, environmental degradation increases in the first era of economic growth and then start to decrease when it comes to a threshold. In the beginning, effect of increase in income on environmental degradation can be explained as scale effect. Scale effect expresses the pollution causing effect of production. In this study, two rival models are determined to search scale effect and polluting effect of industry for middle-upper income countries as of 2012. The industrialization of economy which is included in the models as a latent variable is measured with life expectancy at birth, sanitation facilities (%), urban population (%) variables. As indicator of environmental quality access to clean water (%) is chosen for one model, and carbon dioxide emission for the other. To search for scale effect per capita gross dometic product (GDP) is included in the model. The model in which carbon dioxide emission is chosen as environmental quality indicator is favored because of better fit values and higher squared multiple correlations. While industrialization is expected to estimate carbon dioxide emission positively such relationship can not observed for this model. This is thought to originate from indicators which measure industrialization construct. Variance in carbon dioxide emission is thought to be explained if variables such as vehicle number in traffic, decrease in green areas, livestock acvities are included in the model. While GDP per capita is expected to estimate carbon dioxide emission positively (scale effect), for this model, this relationship could not be verified. Among countries that made up the sample there are countries who obtain income from sectors such as oil, agriculture etc. The income obtained from these sectors does not create pollution. It is seen that the studies made on this subject are predominantly conducted for a specific group of cities or countries with panel data or time series analysis. This study is thought to make contribution to the literature as it is a cross section study with structural equation modelling.

Keywords: Industrialization, Pollution, Emission, Structural Equation Modelling

MATEMATİKSEL DÜŞÜNME BİLEŞENLERİNE GÖRE ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİKSEL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ*

EXAMINING MATHEMATICAL THINKING SKILLS OF PROSPECTIVE TEACHERS ACCORDING TO MATHEMATICAL THINKING COMPONENTS**

PROF. DR. PERIHAN DİNÇ ARTUT
Çukurova Üniversitesi
DOÇ. DR. AYTEN PINAR BAL
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Düşünme insanın diğer canlılardan farkını ortaya koyan en önemli özelliklerinden biridir. Düşünme becerilerinin en etkili biçimde kullanıldığı disiplinlerden biri matematiktir. Matematik öğretiminin temel amaçlarından biri de matematiksel düşünmeyi geliştirmektir. Matematik alanının bu yönüne eğitim öğretim sürecinde son yıllarda daha fazla önem verilmeye başlanmıştır. Günümüz dünyasının ihtiyaç duyduğu beceriler olarak açıklanan 21. Yüzyıl becerileri, matematiksel düşünme becerilerine daha fazla odaklanılmasını düşündürmektedir. Bu bağlamda bu becerilerin kazandırılmasında eğitim öğretim sürecinin en önemli bileşenlerinde biri olan öğretmenlerin eğitiminde de matematiksel düşünme becerilerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Matematiksel düşünmenin çeşitli tanımları ve bu bağlamda bileşenleri bulunmaktadır. Ancak daha kapsayıcı olduğu göz önünde bulundurularak bu çalışmada "Matematiksel düşünme, tahmin edebilme, tümevarım, tümdengelim, betimleme, genelleme, örnekleme, biçimsel ve biçimsel olmayan usa vurma, doğrulama ve benzeri karmaşık süreçlerin bir birleşim kümesi (Liu Po-Hung, 2003)" biçiminde yapılan tanım dikkate alınmıştır. Yapılan açıklamalar doğrultusunda bu çalışmada sınıf öğretmen adaylarının matematiksel düşünme becerilerinin matematiksel düşünme bileşenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Türkiye'nin güney bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde 2018-2019 bahar döneminde eğitim gören 22 sınıf eğitimi öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcılar gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarına, matematiksel düşünme bileşenlerine göre oluşturulmuş soruların yer aldığı bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda bulunan sorulardan bazıları şu şekildedir: i. Yapacağınız işler için plan yapar mısınız? Yaptığınız planları genellikle günlük hayatınıza uygular mısınız? ii. Bir konuda karar verirken neleri dikkate almaya çalışırsınız? iii. Bir durumun doğru olduğuna nasıl karar vermeye çalışırsınız? iv. Bir iş yaparken belirlenmiş kurallara göre hareket etme konusunda ne düşünüyorsunuz? Öğretmen adaylarından yazılı görüşlerinden elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir.

*Bu çalışma, proje bilgileri, Proje No: 9773, Proje Kodu: SBA-2017-9773 ve Proje Adı: Proje Adı: Matematiksel Düşünme Becerilerinin Araştırılması şeklinde olan proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Proje Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Birimi (BAP) tarafından desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Düşünme, Matematiksel düşünme, Öğretmen adayı

ABSTRACT

Thinking is one of the most important features of human beings who reveal their difference from other living things. One of the most effective disciplines in which thinking skills are used is mathematics. In the education process, more importance has been given in recent years to this aspect of mathematics. 21st century skills, described as the skills needed by today's world, lead to a greater focus on mathematical thinking skills. In this context, it is thought that mathematical thinking skills are important in the education of teachers, who are one of the most important components of the education process. There are various definitions of mathematical thinking and its components in this context. However, considering that it is more inclusive, the definition, mathematical thinking is the combination of the set of predictability, induction, deduction, description, generalization, sampling, formal and non-formal striking, validation and similar complex processes (Liu Po-Hung, 2003), in this study is taken into consideration. In this study, it is aimed to examine mathematical thinking skills of elementary school teachers in terms of mathematical thinking components. The research is designed according to qualitative research design. Participants of the study are 22 prospective primary teachers attending a state university was located in the south of Turkey in 2018-2019 spring semester. Participants were determined on a voluntary basis. s a data collection tool, an interview form with questions prepared in accordance with the mathematical thinking components was used. Some of the questions found in the interview form are as follows: I. Can you make plans for your tasks? Do you usually apply your plans to your daily life? ii. What do you try to consider when deciding on a subject? iii. How do you try to decide if a situation is right? iv. What do you think about acting according to established rules when performing a task? The data obtained from the written opinions of the prospective teachers were analyzed with descriptive analysis technique.

****** This study is carried out within the scope of the project, which is in the form of Project ID: 9773, Project code: SBA-2017-9773 and Project name: Investigation of Mathematical Thinking Skills. The project is supported by the Çukurova University Scientific Research Unit.

Key Words: Mathematical thinking, Prospective teacher, Thinking.

MATEMATİĞİ NASIL ÖĞRENMEK İSTERİZ?

HOW DO WE WANT TO LEARN MATHEMATICS?

PROF. DR. PERIHAN DİNÇ ARTUT
Çukurova Üniversitesi
DOÇ. DR. AYTEN PINAR BAL
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Öğrenmenin nasıl gerçekleştiği eğitim ile ilgili yapılan çalışmalarda en temel sorulardan biri olarak ele alınmaktadır. Araştırmalarda ortaya koyulan sonuçlara göre her bir öğrencinin öğrenirken farklı yollar izlediğini ortaya koymuştur (Çolak & Fer, 2007). Koran ve Koran(1984), bireysel farklılıkların öğrenmede önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Motivasyon, biliş ve kaygı gibi faktörler bu bireysel farklılıkları oluşturabilir (Zhang, 2000). Bu çalışmada matematik öğretmen adaylarının matematiği nasıl öğrenmek istediklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma modeline göre tasarlanmıştır. Araştırma, 2018-2019 bahar döneminde Türkiye'nin güney bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesindeki Pedagojik Formasyon Sertifika Programına devam eden gönüllülük esasına göre belirlenen (6 erkek, 16 kadın olmak üzere) 22 matematik öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının tamamı Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü, dördüncü sınıfına devam etmektedir. Veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarına "nasıl matematik öğrenmek isteriz?" sorusunun yer aldığı bir görüş alma formu uygulanmıştır. Öğretmen adaylarından matematiği nasıl öğrenmek istediklerini betimlemeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarından görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Öğretmen adaylarının görüşlerini belirttikleri dokümanlardan elde edilen içerik analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmen pedagojik alan bilgisi, öğretmenin duyuşsal özellikleri, öğrenenin bilişsel özellikleri, öğrenenin duyuşsal özellikleri, öğrenme ortamının fiziksel koşulları, öğrenme öğretme süreci olmak üzere altı tema ortaya çıkmıştır. Matematik öğretmen adaylarından elde edilen temalar içinde en fazla Öğrenme öğretme sürecine ilişkin görüş elde edilmiştir (n=30). Bu temayı öğrenenin duyuşsal özellikleri (n=19), öğrenenin bilişsel özellikleri (n=18) izlediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretmen adayı, Matematik öğrenme, Öğretmen adayı

ABSTRACT

How learning takes place is considered to be one of the most fundamental questions in the studies related to education. According to the results of the researches revealed that each student has followed different ways of learning (Çolak & Fer, 2007).Koran and Koran (1984) stated that individual differences play an important role in learning. Factors such as motivation, cognition, and anxiety may create these individual differences (Zhang, 2000). In this study; it is aimed to determine the opinions of mathematics teachers about how they want to learn mathematics. The research is designed according to qualitative research model. This research, was conducted on 22 prospective teachers of mathematics at of Turkey's a state university in the Southern Region (6 males, including 16 women). All of the prospective teacher being continued in the last semester of the Department of Mathematics. As a data collecting tool, an interview form was applied to the teacher candidates. There were question about how teacher candidates wanted to learn mathematics in the data collecting tool. The opinions of prospective teachers were taken in writing. Thedataobtainedfromthedocumentswhichtheteachercandidatesexpressedtheiropinionswereanalyzedwiththe contentanalysistechnique.Inthestudy, six themes emerged: teacher's pedagogical content knowledge, teacher's affective characteristics, cognitive characteristics of the learner, affective characteristics of the learner, and physical conditions of the learning environment, learning and teaching process. Most of the opinions of mathematics prospective teacher candidates relate to the theme of the learning teaching process (n = 30), the theme of the cognitive characteristics of the learner (n = 19) and the cognitive characteristics of the learner (n = 18).

Keywords: Learning mathematics, Mathematics prospective teacher, Prospective teacher.

7. SINIF YÜZDELER KONUSUNDA SCRATCH BLOK KODLAMA KULLANIMINA İLİŞKİN BİR ÖRNEK

AN EXAMPLE OF USİNG SCRATCH BLOCK CODİNG ON GRADE 7TH PERCENTAGES

MUSTAFA UZ
Çukurova Üniversitesi
PROF. DR. KAMURAN TARIM
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Programlama yoluyla öğrenme, bilgisayar destekli matematik derslerinde karşılaşılan bir kavramdır. Sınırlı programlama etkinlikleri ile matematiksel kavramların, ilişkilerin ve yapıların öğrenilmesi olarak tanımlanan programlama yoluyla öğrenme, öğrencilere belli bir kavramın ya da matematiksel ilişkinin öğretilmesini amaçlamaktadır (Baki, 2008). Alanyazın incelendiğinde bilgisayar destekli matematik derslerinde programlama yoluyla matematik öğretiminin öğrencilerin hangi becerilerine nasıl etki ettiğine ilişkin çalışmaların oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir. Programlama yoluyla matematik öğrenmenin bu çalışmada hesaplamalı düşünme (Computational thinking) becerileri ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Hesaplamalı düşünme bir problemi çözerken, sıralı adımlar dizisi oluşturacak şekilde verilerin mantıksal olarak analiz edilmesi, adımları etkili ve verimli şekilde düzenlemek için olası çözümlerin bir araya getirilmesi, verilerin modellemeler ve simülasyonlarla somutlaştırılması, çözümlerin otomatikleştirilmesi ve bu problem çözme sürecinin çok çeşitli problemlere genelleştirilmesidir. (International Scoiety for Technology in Education (ISTE), 2019). Programlama yoluyla öğretimde yararlanılan kolay kullanımlı uygulamalardan biri Scratch programıdır. Scratch programı, müzik, resim öğeleri, simülasyonlar, oyun, sunu, videolar, animasyonlar ve daha birçok multimedya öğesi ile projeler oluşturmaya imkân vermesi bakımından, farklı derslerde kullanım olanağı sunmaktadır (Çatlak, Tekdal ve Baz, 2015). Programlama, algoritma öğretiminin haricinde, Matematik, Fen, Yabancı Dil, Sosyal Bilgiler gibi derslerde öğrenilmesi zor olan bir takım konular Scratch projeleri ile zevkli hale getirilebilir.

Bu araştırmada "7. Sınıf düzeyinde yüzdeler konusunu, scratch blok tabanlı kodlama ortamında işlemenin öğrencilerin hesaplamalı düşünme becerileri üzerinde bir etkisi var mıdır?" sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu alt amaçlara cevap aranmıştır.

1) Matematik derslerinin blok tabanlı kodlama ortamında işlenmesinin hesaplamalı düşünme becerileri ölçeğinin

- problemi bilgisayar ya da diğer araçların yardımcı olabileceği şekilde formülleştirme
- verileri mantıklı bir şekilde düzenleme ve analiz etme

- soyutlama yoluyla verileri sunma
- problem durumunu belirleme ve analiz etme
- amaca ulaşırken en etkili, en verimli aşamalar ve kaynaklar yardımıyla olası çözümleri uygulama
- algoritmik düşünme yardımıyla çözümleri otomatikleştirme
- problem çözme sürecini problem çeşitliliğine dönüştürme ve yaygınlaştırma

alt boyutları üzerinde etkisi var mıdır?

Bu araştırmada tek gruplu deneysel çalışma öntest-sontest modeli kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini Adana ili Çukurova ilçesinde seçilen bir ortaokuldan rastgele belirlenen 7. sınıf düzeyinde 20 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Korkmaz, Çakır ve Özden (2015) tarafından ortaokul öğrencileri için geliştirilen bilgisayarca düşünme (hesaplamalı düşünme; computational thinking) becerisi ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, programlama, programlama yoluyla öğrenme, hesaplamalı düşünme, bilgisayarca düşünme, ortaokul öğrencileri.

ABSTRACT

Learning through programming is a concept that is encountered in computer-aided mathematics lessons. Learning through programming is defined as learning mathematical concepts, relationships and structures through limited programming activities and aims to teach students a certain concept or mathematical relation (Baki, 2008). When the literature is examined, it has been determined that the studies on how the mathematics teaching by computer programming in mathematics courses affect the students' skills is quite limited. It was thought that mathematics learning through programming might be related to computational thinking skills in this study. Computational thinking: at the process of problem solving; to form a series of sequential steps to analyze the data logically, to put together the possible solutions to organize the steps effectively and efficiently, to concretisation the data with modeling and simulations, to automate the solutions and to generalization this problem solving process to a variety of problems (International Scoiety for Technology in Education (ISTE), 2019). One of the easy-to-use applications used in teaching through programming is the Scratch program. The Scratch program allows you to create projects with music, picture elements, simulations, games, presentations, videos, animations and much more. With these features, it offers the opportunity to use in different lessons. (Çatlak, Tekdal and Baz, 2015). Apart from programming, algorithm training, some subjects that are difficult to learn in courses such as Mathematics, Science, Foreign Language, Social Studies can be made enjoyable with Scratch projects.

In this study "when processing class level 7 th subjects of percentages use Scratch block based coding there an effect on students computational thinking skills ?" the answer to the question was sought. For this reason, the answer of the following sub purposes was searched.

1. Computational thinking skills scale of processing mathematics courses in block based coding environment

- formulating the problem appropriately for the computer or other devices to process
- (Logically) analysing and organizing of the data
- providing data via abstraction
- determining the status of the problem and analyzing

- while reaching the object using the most effective, the most productive stages and resources to help possible solutions of the application(scratch)
- with the help of algorithmic thinking, automatizing the solutions
- using the problem solving processes as a source for other problems

is there an effect on the sub-dimensions?

In this study, single group experimental study pre-test and post-test models was used. In this respect, the sample of the study consists of 20 students at the 7th grade level randomly selected from a secondary school in Çukurova, Adana. The data of the study was obtained by the computer-aided (computational thinking) scale developed by Korkmaz, Çakır and Özden (2015) for secondary school students. The analysis process of the data continues.

Key Words: Mathematics education, programming, learning through programming, computational thinking, computer thinking, middle school students.

BİR MATEMATİKSEL MODELLEME ÇALIŞMASI: ORTAOKUL DÜZEYİ

A MATHEMATİCAL MODELİNG STUDY: MİDDLE SCHOOL LEVEL

MUSTAFA UZ
Çukurova Üniversitesi
PROF. DR. KAMURAN TARIM
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2018) matematik dersi öğretim programında matematiksel kavramları anlayabilen, bu kavramları günlük hayatında kullanabilen, problem çözme sürecinde kendi düşüncelerini ifade eden, başkalarının matematiksel akıl yürütmedeki eksikliklerini tespit edebilen bireyler yetiştirme amaçları ortaya koymuştur. Karşılaştığı problemleri yaratıcı düşünceler üreterek çözen, öğrendiklerini günlük yaşama transfer eden bireylerin yetiştirilebilmesi için alan yazında karşımıza matematiksel modelleme kavramı çıkmaktadır. Matematiksel modelleme gerçek yaşam bağlamındaki problemlerin matematiksel olarak tanımlanıp, formüle edildiği ve matematiksel çözümün, problemin çözümü temelinde yorumlandığı bir süreç olarak tanımlamaktadır (Berry ve Houston, 1995; Blum ve Niss, 1989:Akt. Bukova Güzel, 2016).

Öğrencilerin modelleme sürecindeki bilişsel eylem aşamaları, sırasıyla karmaşık yaşam durumu, gerçek yaşam problem durumu, matematiksel model, matematiksel çözüm, modelin gerçek yaşamdaki anlamı ve modelin revize edilmesi veya kabul edilmesi olarak gerçekleşmektedir (Galbraith ve Stillman, 2006). Benzer şekilde Ural (2018) modelleme sürecini bilişsel olarak problemi anlama, problemi sadeleştirme veya yapılandırma, matematikleştirme, matematiksel sonuçların elde edilmesi, yorumlama ve modelin geçerliğini kontrol etme olmak üzere altı aşamada gerçekleştiğini belirtmiştir.

Bu araştırmada öğrencilerin matematiksel modelleme etkinliği oluştururken, matematiksel model oluşturma aşamalarına uygun davranıp davranmadıkları öğrenci görüşleri doğrultusunda ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bu çalışmada "Öğrenciler matematiksel modelleme aşamaları bakımından gerçekleşen yaşantılarını nasıl ortaya koymaktadırlar?" sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) durum çalışmasını bir durumun kendi sınırları içerisinde derinlemesine analiz edilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın çalışma grubunu ulusal düzeyde matematik yarışmasına katılan iki öğrenci oluşturmaktadır.

Görüşmelerde kullanılmak üzere matematiksel modelleme sürecinin bilişsel aşamalarını içeren görüşme sorularına yer verilmiştir. Elde edilen ilk bulgulara göre öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamından memnun olduğu, yaparak yaşayarak öğrenmelerinin matematiğe karşı olumlu tutumlar geliştirdiği görülmüştür. Matematiksel modellemenin bilişsel aşamalarının günlük hayattaki problemlere öğrenciler tarafından çözüm olarak uygulanabilir bir yöntem olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, model, modelleme, matematiksel model, matematiksel modelleme, ortaokul öğrencileri.

ABSTRACT

Ministry of National Education (MEB, 2018) aims to raise mathematical concepts in mathematics curriculum, use these concepts in daily life, express their own thoughts in problem solving process, and identify the deficiencies of others in mathematical reasoning. The concept of mathematical modeling emerges in the literature in order to educate individuals who solve the problems they encounter by

producing creative ideas and transfer what they learn to daily life. Mathematical modeling defines problems in real-life context as mathematically defined and formulated, and mathematical solution is interpreted based on the solution of the problem (Berry and Houston, 1995; Blum and Niss, 1989: cited in Bukova Güzel, 2016).

The stages of cognitive action in the modeling process of the students are as follows: complex life situation, real life problem situation, mathematical model, mathematical solution, meaning of the model in real life and revision or acceptance of the model (Galbraith and Stillman, 2006). Similarly, Ural (2018) stated that the process of modeling took place in six stages as cognitive understanding of the problem, simplifying or structuring the problem, mathematics, obtaining mathematical results, interpreting and checking the validity of the model.

In this study, it is aimed to determine whether students behave in accordance with mathematical model building stages and create a mathematical modeling activity. In this respect, the study aimed to answer the question leme How do students demonstrate their experiences in terms of mathematical modeling?

In the study, the case study of qualitative research designs was used. Yıldırım and Şimşek (2018) stated that the case study is an in-depth analysis of a situation within its boundaries. The study group consisted of two students who participated in the national mathematics competition.

Interview questions including the cognitive stages of the mathematical modeling process were included in the interviews. According to the first findings, it was observed that the students were satisfied with the cooperative learning environment and that learning by doing developed positive attitudes towards mathematics. It is noteworthy that the cognitive stages of mathematical modeling are a feasible method for students to solve problems in daily life.

Keywords: Mathematics education, model, modeling, mathematical model, mathematical modeling, middle school students.

ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE SURİYELİ ÇOCUKLARDA SALDIRGANLIK DAVRANIŞLARININ NEDENLERİ

CAUSES OF AGGRESSION BEHAVIORS IN SYRIAN CHILDREN ACCORDING TO TEACHERS' PERCEPTIONS

PROF. DR. SONGÜL TÜMKAYA
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Dünya üzerinde yaşanan göç hareketlerinin kişiler ve toplumlar açısından çeşitli sonuçları vardır. Bunlar şu iki açıdan değerlendirilebilir. Biri göç eden grup bakımından sonuçları, diğeri de göç alan toplum açısından sonuçları. Göçmenlerin göç ettikleri topluma uyum sağlaması ve göç alan toplumun da kabullenme süreci açısından göç, siyasi, toplumsal ve ekonomik sorunlara yol açabilmektedir. Türkiye'ye doğru gerçekleşen göç hareketlerinin hız kazandığı dönemlerden biri de sınır komşumuz Suriye'de 2010 yılında patlak veren iç savaştır. Suriye'de savaşın bir şekilde biteceği ve sığınmacıların bir bölümünün geri dönerek ülkelerini yeniden inşa edecekleri, bir bölümünün ise Türkiye'de kalacağı ve artık bu ülkenin bir parçası olacağı düşünülmektedir. Ancak, Suriye ile ilgili siyasi gelişmelerin uzun vadede hangi yönde değişeceğine ilişkin öngörülerden bağımsız olarak, bugün sığınmacıların sorunlarının, onların burada oldukları gerçeği temelinde ele alınması gerekmektedir.

Suriyeli ilkokul çocuklarının eğitim meselesi de bu kapsamda ele alınmalıdır. Onlara başarılı bir biçimde eğitim sunabilmek ise öncelikle bu alandaki sorunları tespit edip, çözüm için birlikte düşünmek ve uygun bir yol haritasının ana çizgilerini belirlemekle mümkün olacaktır. Bu nedenle sorunlardan biri olarak düşünülen Suriyeli ilkokul öğrencilerinin saldırganlık davranışlarının incelenmesini amaçlayan bu çalışmada öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada Mersin ilinde görev yapan ve sınıfında Suriyeli öğrencileri bulunan 94 öğretmenden görüş alınmıştır. Öğretmenlerin 27'si birinci, 25'i ikinci, 20'si üçüncü, 22'si dördüncü sınıfı okutmaktadır. Öğretmenlerin % 55.3'ü Suriyeli ilkokul öğrencileri arasında saldırgan davranışların yaygın olarak görüldüğünü, % 30.9'u birkaç kişiyle sınırlı bireysel bir durum olduğunu, %13.8'i ise saldırgan bir davranışın gözlenmediğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler saldırganlık davranışının ortaya çıkmasındaki en önemli nedenleri sırasıyla; psikolojik, ailesel, okula bağlı nedenler ve toplumsal nedenler olarak sıralamışlardır. Çocuklara yardımcı olabilmek için hem öğrencilere hem de ailelerine psikolojik danışma hizmetinin verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suriyeli ilkokul çocukları, Saldırganlık

ABSTRACT

Migration movements in the world have various consequences for individuals and societies. These can be evaluated from two aspects. One of the results in terms of the migrating group, the other is the results of the community with regards to migration. Migration can lead to political, social and economic problems in terms of immigration's adaptation to the society they migrate to and the process of adopting the immigration community. One of the period which accelerated the migration towards Turkey is a civil war period that erupted in our border neighbor Syria in 2010. It is expected that the war will end somehow in Syria and while some of the refugees are expected to return to their countries and rebuild them, others will remain in Turkey and be a part of this country. However, regardless of the predictions about the direction of political developments in Syria in the long term, today the problems of refugees need to be addressed on the basis of the fact that they are here.

The education issue of Syrian primary school children should also be addressed in this context. In order to provide them with successful training, it is necessary to identify the problems in this area, to think together for a solution and to map out a road. Therefore, in this study, which aims to investigate the aggressive behaviors of Syrian primary school students, which are considered as one of the problems, the teachers' opinions were consulted. 94 teachers working in the province of Mersin and who had Syrian students in their class were interviewed. 27 of the teachers first, 25 of the second, 20 of the third, and 22 of the fourth grade students have. 55.3% of the teachers stated that aggressive behaviors are common among Syrian primary school students, 30.9% of them have an individual situation which is limited with a few people and 13.8% of them have not observed any aggressive behavior. According to the teachers, the most important causes for the emergence of aggression behavior are respectively; psychological, family, school-related and social reasons. In order to help children, it has been suggested to provide counseling services to both students and their families.

Keywords: Migration, Syrian primary school children, Aggression

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK ALGILARI İLE ÖĞRETMENLİK MESLEK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CLASS TEACHERS' MULTICULTURAL PERCEPTIONS AND TEACHING VOCATIONAL PERCEPTIONS

PROF. DR. SONGÜL TÜMKAYA
Çukurova Üniversitesi
ERSİN ÇOPUR
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Sınıf öğretmenlerinin çok kültürlülük algıları ile öğretmenlik meslek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, ele alınan bu iki değişken, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu ve kıdem yılı bakımından incelenmiştir. Daha sonra araştırmaya katılan öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ile öğretmenlik meslek algıları arasındaki istatistiksel ilişkiler irdelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu, Mersin il merkezi ve Tarsus ilçesinde devlete bağlı okullarda görev yapmakta olan 252 (149 kadın ve 103 erkek) sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen kişisel bilgiler formu, Ayaz (2016) tarafından geliştirilen Çok kültürlülük Algı Ölçeği (ÇAÖ) ve Schwarzer, Schmitz ve Daytner (1999) tarafından Bandura'nın Kuramı temel alınarak geliştirilmiş, Gülebağlan (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan Öğretmenlik Meslek Algısı Ölçeği (ÖMAÖ) kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılarak, t-testi, Kruskal-Wallis testi, Mann-Whitney U testi, tek yönlü ANOVA testi ve basit doğrusal korelasyon işlemi yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algıları üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak için ilişkisiz örneklemler için t testi yapılmıştır. Analiz sonucunda cinsiyetin öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görüşmüştür. Yaşın sınıf öğretmenlerinin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algılarında yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Medeni durumun sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik meslek algıları üzerindeki etkisi incelendiğinde, evli öğretmenlerin öğretmenlik meslek algıları ile bekâr öğretmenlerin öğretmenlik meslek algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiş, medeni durumun öğretmenlerin çok kültürlülük algıları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yarattığı gözlenmiştir. Öğrenim durumu öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algılarında anlamlı bir fark oluşturmamaktadır. Kıdem yılı öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ve öğretmenlik meslek algılarında anlamlı bir fark oluşturmamaktadır. Yapılan basit doğrusal korelasyon işlemi, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik meslek algıları ile çok kültürlülük algıları arasında, pozitif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Çok kültürlülük, mesleki algı, öğretmen.

ABSTRACT

In this study, which was conducted in order to examine the relationship between the perceptions of multiculturalism of teachers and their perceptions of the teaching profession, these two variables were examined in terms of gender, age, marital status, education level and seniority of teachers. Then, the statistical relationships between teachers 'perceptions of multiculturalism and teachers' perceptions of the teaching profession professional competence were examined.

The study group of the study consisted of 252 class teachers (149 female and 103 male) working in state schools in Mersin and Tarsus. In this study, personal information form, Multicultural Perception Scale developed by Ayaz (2016) and the Teacher Profession Perception Scale which was developed by Schwarzer, Schmitz and Daytner (1999) based on Bandura's Theory and adapted to Turkish by Gülebağlan, were used. In the analysis of the collected data, t-test, Kruskal-Wallis test, Mann-Whitney U test, one-way ANOVA test and simple linear correlation were performed by using SPSS package program. In order to determine whether there is a significant effect of gender on the perceptions of teachers' perceptions of multiculturalism and their perceptions of the teaching profession, the t-test was used for unrelated samples. As a result of the analysis, it was stated that gender had no significant effect on teachers' perceptions of multiculturalism and perceptions of teaching occupation. Kruskal-Wallis test was used in order to determine the effect of age on classroom teachers' perceptions of multiculturalism and teaching occupational perceptions. There was no significant difference between teachers' perceptions of multiculturalism and perceptions of the teaching profession among age groups. When the effect of marital status on teachers 'perceptions of the teaching profession was examined, no statistically significant difference was observed between the perceptions of married teachers' teaching profession and perceptions of single teachers. It was observed that marital status made a statistically significant difference in teachers' perceptions of multiculturalism. The level of education does not make a significant difference in the perceptions of teachers about multiculturalism and perceptions of the teaching profession. The seniority year does not have a significant difference in the perceptions of teachers' perceptions of multiculturalism and perceptions of the teaching profession. The simple linear correlation process shows that there is a positive and significant relationship between class teachers' perceptions of the teaching profession and perceptions of multiculturalism.

Keywords: Multiculturalism, professional perception, teacher.

ZEKA OYUNLARININ 4. SINIF ÖĞRENCİLERİ ZİHİNSEL BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

EFFECTS OF INTELLIGENCE GAMES ON 4TH GRADE STUDENTS' INTELLECTUAL SKILLS

PROF. DR. SONGÜL TÜMKAYA
Çukurova Üniversitesi
TAYFUN KAHRAMAN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Çocukların oyun oynaması yaşadıkları kültüre kabul edilişidir. Çocuklar oyun oynanarak çevrelerinde neler olduğunu öğrenir, toplumun bir parçası olur ve sosyalleşirler. Çocuklar oyun oynarken, hem kendi bireysel özelliklerini hem de bulundukları toplumların kültürel özelliklerini yansıtırlar. Oyun aracılığıyla, mutlu bir çocukluk yaşantısı oluşturmak, çocuğun geleceğe emin adımlarla hazırlanabilmesinin önkoşuludur (Özdemir, 2006: 75-280). Akıl oyunları bireylerin zihinsel potansiyellerinin farkına vararak hızlı ve doğru bir şekilde karar verebilmeleri, problemler karşısında kendilerine özgü ve yaratıcı çözümler üretebilmeleri gibi bilişsel gelişimlerine destek sunan etkinliklerdir. Bu kapsamda akıl oyunlarının zekânın tüm alanlarında kullanılabildiği, işlem yapma ve strateji geliştirme kapasitesini geliştirdiği, sözel, matematiksel mantıksal alanlarına hitap ettiği gibi, yaratıcı ve eleştirel düşünceyi de geliştirdiği belirtilmektedir (TTKB, 2013). Bu çalışma, akıl-zeka oyunlarının bir devlet ilkokulunda eğitim gören öğrencilerin zihinsel becerileri üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Tarama ve gözlem yönteminin kullanıldığı çalışmanın verileri 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde Adana ili Karataş ilçesi'nde bir devlet ilkokuluna devam eden 4.Sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Daha önce kurs öğretmeni tarafından belirlenmiş zeka oyunlarının öğrenci gelişimi üzerindeki etkisini görmek amacıyla, derecelendirilmiş ölçek uygulaması her bir oyun için 21 öğrenciye uygulanmıştır. Gözleme dayalı olarak yapılan kurs sonu değerlendirme ölçeklerinde ise, dersin öğrencilerin gelişimi üzerindeki etkisi yorumlanmaya çalışılmıştır. Zeka oyunları kursu çalışmamız süreci sonunda öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini artırdığı, öğrenmeyi eğlenceli hale getirdiği, beyin jimnastiği ile öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırdığı gözlemlenmiştir. Son olarak bu çalışmada, Zekâ Oyunları Kursu amaçları tanımlanmış ve bu alanda kazanımların artırılmasına ve problemlerin giderilmesine yönelik öneriler sunulmuştur. Ülkemizin beyin gücünün artmasında çok önemli katkıları olacağına inanılan Zeka Oyunları Kursu ile tanımlanacak hedef ve davranışların öğrencilere kazandırılmasının, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeterliklerinin gelişiminde ve gelişmiş insan gücünün oluşturulmasında çok önemli olduğuna, bu nedenle de Zeka Oyunları Kursu dersine Türk milli eğitim sisteminde gereken önemin verilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Özellikle bu kursların ilkokulda uygulanmaya konulması, öğrencilerin okula karşı olan tutum ve davranışlarını da artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: oyun, zekâ oyunları, zeka oyunları kursu (ZOK), ilkokul, 4.sınıf öğrenciler

ABSTRACT

Playing games can be considered as the way children are accepted into the culture they live in. Children not only learn what is happening around them by playing games, but also they become part of society and socialize. While playing games, children reflect their individual characteristics and cultural characteristics of their communities. Creating a happy childhood through the game is a precondition for the child to be prepared for the future with certain steps (Özdemir, 2006: 75-280). Intelligence games are activities that support cognitive development, such as recognizing the mental potential of individuals and making decisions quickly and accurately, and producing unique and creative solutions to problems. In this context, it is stated that the intelligence games develop the capacity to process and develop strategies, address the verbal, mathematical-logical areas, and develop creative and critical thinking (TTKB, 2013). Therefore, this study was carried out to determine the effects of mind-Intelligence games on the intellectual skills of students studying at a public primary school. The data of the study were obtained through scanning and observation methods from the 4th-grade students of a public primary school in the Karataş district of Adana province during the 2018-2019 Academic Year Fall Semester. In order to see the effect of the intelligence games previously determined by the course teacher on student development, the rated scales have been applied to 21 students for each game. In the final evaluation scale based on observation, the effect of the course on the development of students was evaluated. Finally, in this study, IGC objectives were defined and proposals were made to increase the gains and to solve problems in this field. It is believed that the acquisition of the targets and behaviors defined by IGC, which is believed to contribute to the increase of the brain power of our country, is very important for the development of the cognitive, sensorial and psychomotor competencies of the students and for the creation of the advanced human power. Therefore, it is necessary to pay attention to the Intelligence Games Course in the curriculum of the Turkish national education system. More specifically, the implementation of these courses in primary school will increase students ' positive attitudes towards school.

Keywords: game, intelligent games. intelligent games course (IGC), primary school, 4th grade students

ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN OKULA BAĞLILIK VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ*

INVESTIGATION OF SCHOOL ENGAGEMENT AND THE MOTIVATION LEVELS OF GIFTED CHILDREN

PROF. DR. FİLİZ YURTAL
Çukurova Üniversitesi
KÜBRA ARSLAN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Üstün yetenekli çocukların eğitimi eğitimciler, aileler ve çocuklar için önemli bir konudur. Günümüzde okullar bireylerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimine aracılık eden temel ortamlar olarak ele alınmakta ve okula bağlılık (school engagement) kavramı; öğrencilerin başarısızlığı, okul bırakma oranı, yabancılaşma, sıkılma gibi okul ve sınıf ortamında istenmeyen durumların önlenmesinde önemli görülmektedir (National Research Council & Institute of Medicine [NRCIM], 2004, akt. Çengel, Totan, Çöğmen, 2017). Motivasyon bireyin öğrenme ve uygulamalarının tüm aşamalarında etkili olan önemli bir değişkendir ve öğrencilerin öğrenmeye yönelik etkinliklerde bulunma olasılığını artırır (Schunk, 2011). Öğrencilerin algıladığı akademik başarı düzeyleri yükseldikçe öğrenme amaç oryantasyonu ve performans-yaklaşma amaç oryantasyonu benimseme düzeylerinin de yükseldiği (Akın, 2006); öğrencinin akademik başarısında hem içsel hem de dışşsal motivasyonun önemli olduğu (Bourgeois, 2012; Phillips and Lindsay, 2006) ve motivasyonun öğrencilerin akademik başarı düzeylerini en iyi yordayan değişkenler arasında olduğunu gösteren (Kapıkıran ve Özgüngör, 2009) araştırmalar mevcuttur. Okulda ve eğitim ortamlarında öğrencilerin davranışlarını ve istenilen hedeflere ulaşmadaki hızı belirleyen en önemli güç kaynaklarından biri motivasyondur (Akbaba, 2006). Bu çalışmada üstün yetenekli çocukların okula bağlılık ve motivasyon düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 öğretim yılında Adana Mersin ve Osmaniye illeri ile Tarsus ilçesinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden 4. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya 58 kız ve 47 erkek olmak üzere toplam 105 öğrenci alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Eğitimde Motivasyon Ölçeği ve Okul Bağlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre üstün yetenekli çocukların motivasyon türlerine göre özdeşleşmiş dışsal motivasyon ve içsel motivasyon düzeylerinin motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeylerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okula olan bağlılık düzeyleri incelendiğinde bilişsel bağlılık puan ortalamalarının en yüksek bunu sırasıyla duyuşsal bağlılık ve davranışsal bağlılık düzeyi puan ortalamaları izlemiştir. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

* Bu araştırma Çukurova Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SBA-2017-9437 nolu proje ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, okula bağlılık, üstün yetenek

ABSTRACT

Education of gifted children is an important issue for educators, families and children. Today, schools are considered as the main environments mediating the cognitive, affective and social development of individuals. The concept of school engagement is seen as important in preventing unwanted situations in school and classroom environment such as student failure, dropout rate, alienation, and boredom (National Research Council & Institute of Medicine [NRCIM], 2004, cited Çengel, Totan, Çöğmen, 2017). Motivation is an important variable that is effective in all stages of an individual's learning and practice and increases the likelihood that students will engage in learning activities (Schunk, 2011). As the students 'perceived academic achievement levels increase (Akın, 2006), there are also studies showing that the level of adoption of learning objective orientation and performance-approach goal orientation also increases, both internal and external motivation are important in the academic success of students (Bourgeois, 2012; Phillips and Lindsay, 2006) and that motivation is among the best predictors of students' academic achievement levels (Kapıkıran ve Özgüngör, 2009). Motivation is one of the most important power sources that determine the behavior of the students and the speed at which they reach the desired goals (Akbaba, 2006). In this study, the school engagement and motivation levels of gifted children were investigated. The sample of the study consisted of 4th grade students attending the Science and Art Centers in Adana, Mersin and Osmaniye province and Tarsus districts in the 2017-2018 academic year. A total of 105 students, 58 girls and 47 boys, were included in the study. In the study, Motivation Scale in Education and School Engagement Scale were used as data collection tool. According to the findings, the identified internalized extrinsic motivation and intrinsic motivation levels of the gifted children were found to be higher than the levels of amotivation and introjected external motivation. When the engagement levels of the school were examined, the mean scores of cognitive commitment scores were highest, followed by the mean scores of affective commitment and behavioral commitment level, respectively. The data analysis process of the research continues.

This research was supported by the Scientific Research Projects Unit of Çukurova University with the project numbered SBA-2017-9437.

Keywords: Motivation, school engagement, gifted

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AKRAN ZORBALIĞINI ÖNLEMEDE KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER*

THE DIFFICULTIES OF THE CLASSROOM TEACHERS IN THE PREVENTION OF PEER BULLYING*

EBRU BARİK
Çukurova Üniversitesi
PROF. DR. FİLİZ YURTAL
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Zorbalık; bir bireyin/grubun bir bireye uyguladığı, sürekliliği olan, gücünü sistematik şekilde kötüye kullanması ile zarar veren ve inciten saldırgan davranış olarak tanımlanmaktadır (Güvenir,2004). Zorbalığın daha çok okul ortamlarında görüldüğü bilinmektedir. Okullarda zorbalığa uğrayan ya da zorbalık yapan öğrencileri de fark edecek kişilerin en başında sınıf öğretmenleri gelmektedir. Bu yüzden öğretmenler akran zorbalığını engellemede önlem alabilirler (Türker, 2012). Yapılan araştırmalar incelendiğinde akran zorbalığı ile ilgili öğretmenlerin akran zorbalığını önlemede yaşadıkları sıkıntılara değinen araştırmalara pek rastlanmamış olduğundan bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak; bu araştırmanın amacı 4. Sınıf öğretmenlerinin özelliklerine (cinsiyet, kıdem yılı ve mezun olduğu bölüm) göre sınıflarında meydana gelen akran zorbalıklarını önlemede karşılaştıkları güçlükleri belirlemektir. Bu çalışma nicel bir çalışma olup betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, Adana iline bağlı merkezi ilçelerdeki (Çukurova, Seyhan, Yüreğir, Sarıçam) ilkokullarda yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini oluşturan ilkokullar sistematik örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmaya 69 kız ve 33 erkek olmak üzere toplam 102 öğretmene katılmıştır. Araştırmada "İlkokullarda Akran Zorbalığını Önleme Stratejileri ve Karşılaşılan Güçlükleri Belirleme Anketi" kullanılmıştır. Bu ankete bağlı olan 11. maddedeki "Akran zorbalığını önlemede karşılaştığınız güçlükler nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin özelliklerini belirleme amacı ile kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Veriler SPSS programında yüklenmiş olup çalışma analiz aşamasında devam etmektedir.

*Bu araştırma yüksek lisans tezinin bir bölümü olup Çukurova Üniversitesi, Bireysel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SYL-2018-10693 nolu proje ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zorbalık, sınıf öğretmeni, ilkokul

ABSTRACT

Bullying is defined as the aggressive behavior that an individual/group applies to an individual, which is a continuum and systematically misuses his power by damaging and hurting (Güvenir, 2004). Bullying is more common in school environments. The first people to recognize bullying or victim students in schools is class teachers. Therefore, teachers can take measures to prevent peer bullying (Türker, 2012). When the researches are examined, it is thought that this study will contribute to the literature since there are not many researches about the problems experienced by the teachers about peer bullying in preventing peer bullying. Based on this; the purpose of this study is to determine the difficulties of the 4th grade teachers in preventing their peer bullying in their classes according to their characteristics (gender, seniority and department). This study is a quantitative study and a descriptive survey model is used. The study was carried out in primary schools in the central districts of Adana province (Çukurova, Seyhan, Yüreğir, Sarıçam). The primary schools that constitute the sample of the study were selected by systematic sampling method. A total of 102 teachers, 69 females and 33 males, participated in the study. In the study, "Peer Bullying Prevention Strategies and Encountered Difficulties Determination Questionnaire in Primary Schools" was used. The answer to the question was sought the 11th article of this questionnaire; "what are the difficulties you face in preventing peer bullying?". In addition, personal information form was used to determine the characteristics of the teachers. The data have been entered in SPSS statistics analysis software and the study continues in the analysis phase.

* This research is a part of the master thesis and supported by the Individual Research Projects Unit of Çukurova University with the project number SYL-2018-10693.

Keywords: Bullying, classroom teacher, elementary school

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜHENDİSLİK TASARIM SÜRECİ UYGULAMALARINA YÖNELİK BİLİMSEL YARATICILIKLARI

PRE-SERVICE SCİENCE TEACHER'S SCIENTIFIC CREATIVITIES BASED ON ENGINEERING DESIGN PROCESS

NALAN TUHTAKAYA
Mersin Üniversitesi
DOÇ. DR. HİKMET SÜRMELİ
Mersin Üniversitesi

ÖZET

21. yüzyıl mühendislik tasarım temelli öğrenme özünde gerçek yaşam durumlarıyla ilgilidir. Öğrencilerin, bir problemin birden fazla çözüm yolu olabileceğini kavramalarını sağlar. Mühendislik tasarım temelli öğrenme sürecinde öğrenciler; yaratıcı fikirler üretmeyi, sorunlara birden fazla çözüm önermeyi, çözümleri test etmeyi ve süreçleri gerektiği kadar tekrar edebilmeyi öğrenmektedirler. Araştırmada, "Fen bilimleri öğretmen adaylarının mühendislik tasarım süreci uygulamalarına yönelik bilimsel yaratıcılıklarının değerlendirilmesi" amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı dördüncü sınıfında öğrenim gören ve Özel Öğretim Yöntemleri 2 dersini alan öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda toplamda 30 öğretmen adayı bulunmaktadır. Araştırmada, Mühendislik Tasarım Uygulamalarının, öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılıklarına etkisini belirlemek amacıyla karma yöntem, durum çalışması gerçekleştirilmiştir. Karma yöntem araştırması nitel ve nicel araştırmaya dayalı, genel olarak, teori ve uygulamaya yönelik yaklaşımlar bütünüdür. Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanmış Mühendislik Tasarım Ders Planı'na dayalı olarak tasarlanan uygulama süreci tek bir çalışma grubu ile gerçekleştirildiğinden deneysel desenlerden zayıf deneysel desen seçilmiştir. Çalışmanın bağımsız değişkenini mühendislik tasarım uygulaması oluştururken, bağımlı değişkenini ise bilimsel yaratıcılık ölçeği oluşturmaktadır. Fen Bilimleri öğretmen adaylarının mühendislik tasarım süreci öncesi ve sonrası bilimsel yaratıcılıklarının belirlenmesi için Hu ve Adey (2002), tarafından geliştirilen, Çeliker ve Balım (2012), tarafından Türkçeye çevrilen Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği kullanılmıştır. 7 açık uçlu sorudan oluşan Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği akıcılık, esneklik ve orijinallik puanları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bilimsel Yaratıcılık Ölçeğinden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre Fen Bilimleri öğretmen adaylarına Mühendislik Tasarım Uygulamaları öncesi ve sonrasında uygulanan Bilimsel Yaratıcılık Ölçeğindeki akıcılık, esneklik ve orijinallik puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Uygulama öncesi çizim yapmakta zorlanan öğretmen adaylarının uygulama sonrası bu özelliklerinin gelişim gösterdiği, uygulamalar öncesinde verilen yanıtların, uygulama sonrasında daha esnek ve orijinal yanıtlar içerdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri Öğretmen Adayları, Mühendislik Tasarım Uygulaması, Bilimsel Yaratıcılık

ABSTRACT

21st century engineering design-based learning is in essence relate to the real life situations. It allows students to understand that a problem can reach to more than one solution. Students in engineering design-based learning process; they learn to produce creative ideas, propose solutions to problems, test solutions and repeat processes as often as necessary. The aim of this study was to evaluate the pre-service science teacher's sicentific creativities for based on engineering design process. For this purpose, the research was carried out with prospective of pre-service science teacher's who took a lecture about Special Teaching Methods 2 course in the fourth year of Science Education Department of Faculty of Education. 30 pre-service science teachers were included to this study. In this research, mixed method and the case study was conducted to determine the effects of Engineering Design Process on the scientific creativities of pre-service science teachers. Mixed method has approaches to theory and practice which is generally based on qualitative and quantitative research. In this research, Engineering Design Course Plan prepared from researcher and it happened with a single study group. The independent variable of this study is the engineering design process while the dependent variable is the scientific creativity test. The Scientific Creativity Test, which was developed by Hu and Adey (2002), was used to determine the scientific creaticity of pre and post engineering students in science. The Scientific Creativity Test consist of 7 open-ended questions. It evaulated by considering the fluency, flexibility and originality areas. The data obtained of Scientific Creativity Test was analyzed with content analysis method. According to the findings, a significant difference was found between pre-post test. It showed that pre-service science teachers who had difficulty in drawing improved it at the end of the post test and pre-service science teachers gave more flexible and original responses after the engineering design process.

Keywords: Preservice Science Teachers, Engineering Design Process, Scientific Creativity Test

ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİ VE BAŞARI DURUMLARININ ANALİZİ

ANALYSIS OF EXPECTATION AND SUCCESS STATUS OF GERMAN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

DOÇ. DR. UMUT BALCI
Batman Üniversitesi
PROF. DR. TAHİR BALCI
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Yabancı dil hazırlık eğitim-öğretimi "Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik" çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nın hazırlık sınıfının eğitim-öğretim esaslarını belirleyen Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Hazırlık Sınıfları Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönergesi de bu yönetmeliğe göre hazırlanmış ve temel amaç "öğrenilen yabancı dilin temel yapılarını öğretmek, öğrencilerin sözcük dağarcıklarını geliştirmek, yazılı ve sözlü olarak mesleki ve sosyal hayatta iletişim kurma yeterliliği kazandırmak ve kendi alanlarındaki metinleri anlayabilmelerini sağlamak" olarak belirlenmiştir. Bu amaçlara ulaşmak için hazırlık sınıfının öğrenim süresi iki yarıyıl ve toplam 28 haftadan oluşmaktadır. Yönergeye göre Anabilim Dalımızda haftada en az 20, en çok 30 ders saati öngörülürken, bizde haftalık ders saati 8 saat Grammatik, 8 saat Mündliche Kommunikation, 6 saat Textproduktion ve 8 saat Textarbeit olmak üzere toplam 30 saattir.

Araştırmamın amacı Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında okuyan hazırlık sınıf öğrencilerinin başarı durumlarına dair sorunları çözümlemek ve çözüm önerilerinde bulunmaktır. Bu araştırma, hazırlık sınıfı öğrencilerini, onların eğitim, öğretim programıyla, ders materyalleriyle ve öğretim elemanlarıyla ilgili düşüncelerini daha iyi anlamayı, kavramayı ve yorumlamayı sağlayan nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır. Böylece araştırma özneye dayalı olacak, öğrencinin görüş ve beklentilerinin kendi doğal ortamında betimlenmesi ve yorumlanması daha kolay olacak, kesin yargılara varmadan özelden genele doğru çıkarımlarda bulunacağım. Bireysel ya da grupsal tutumlar söz konusu olduğu için tekil olay incelemesi, eski programlar da incelendiği ve karşılaştırıldığı için belge çözümlemesi, ÇÜ Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi öğrencilerinden bir bölümünün eğitim – öğretim hakkındaki görüş ve beklentilerini doğal çevresi içinde yansıttığı için eğitsel-sosyolojik bir alan incelemesi gibi nitel araştırma ve inceleme modellerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi, Hazırlık Sınıfı, Almanca.

ABSTRACT

Foreign language preparatory education carried out in the context of "Implementing Regulation on Foreign Language Teaching in Higher Education Institutions and the Principles to be followed in Teaching Foreign Language". Cukurova University Education Faculty, German Language Teaching Department preparatory class education-teaching principles of the preparatory class of the Education Faculty of Foreign Languages Education Department Preparatory Classes Education and Examination Directive is prepared in accordance with this regulation. The main purpose of the directive is to teach the basic structures of foreign language, to develop vocabulary of students, to gain the ability to communicate in written and oral professional and social life and to enable them to understand the texts in their fields. In order to achieve these objectives, the preparatory class consists of two semesters and a total of 28 weeks. According to the Directive, a minimum of 20 and a maximum of 30 hours per week is foreseen. We have 8 hours *Grammatik*, 8 hours *Mündliche Kommunikation*, 6 hours *Textproduktion* and 8 hours *Textarbeit* is a total of 30 hours.

The aim of ours study is to analyze the problems of the preparatory class students studying at the German Language Teaching Department of Çukurova University and to make solutions. This research is based on qualitative research methods, which enable students to better understand, interpret and understand their prep class, their education, curricula, lecture materials and their opinions about faculty members. Thus, the research will be based on the subject, the views and expectations of the student will be easier to describe and interpret in their natural environment, and we will make inferences from general to general without making certain judgments. In this study, qualitative research and examination models such as individual case study, document analysis, and sociological field study were used.

Keywords: Foreign language education, Preparatory class, German.

ALMAN EDEBİYATINDA TRUBADUR

TROUBADOUR IN GERMAN LITERATURE

DOÇ. DR. UMUT BALCI
Batman Üniversitesi
PROF. DR. TAHİR BALCI
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Trubadur kavramı Almancada *Troubadour, Trobador* olmak üzere iki farklı şekilde yazılmaktadır. *Troubadour,* ilgili kavramın yeni Fransızca versiyonudur ve birçok araştırmacı tarafından yeni ve güncel olmasından dolayı bu kavram kullanılmaktadır. Aynı kavram için Türkçede *trubadur*, Fransızcada ise *troubadour* kavramları sıkça kullanılmaktadır. *Trobar* Oksitanca bir sözcük olup "bulmak, keşfetmek" anlamına gelmektedir. Bu anlam üretilen şarkılarla bağlantılı olup, şarkı için metin ve melodi "bulmak, keşfetmek" anlamında kullanılmaktadır.

Bir şiir türü olarak *Trubadur* yaklaşık 1100 yıllarında Alman Edebiyatına girmiş ve belli bir süre varlığını sürdürmüştür. Alman Edebiyatında yer alan neredeyse her şiir türüne yönelik irdeleyici bilimsel çalışmalar yürütülmesine rağmen, Trubadur türüne yönelik çalışmalar diğer türlere oranla sayıca daha azdır. Bu türün köken olarak çok eski tarihlere dayanması bu konuyla ilgili daha az bilimsel çalışma yapılmasının sebeplerinden biri olabilir. Ayrıca bu türde yazılan metinlerin Fransa'nın güneydoğusunda yer alan *Provence* bölgesinin o dönemde konuşulan Oksitanca (Alm. Okzitanisch) dilinde yazılması ve bu dilin günümüz batı dillerinden farklılık göstermesi de bu alanla ilgili daha az çalışmasının sebepleri arasında sayılabilir. Ne var ki, *Trubadur* tarihsel ve kültürel açıdan büyük önem arz eden ve her yönüyle irdelenmeye değer derinliği olan bir türdür. Bundan dolayı çalışmamızda Trubadur'un öncelikli olarak kavramsal analizi üzerinde durulacak, bu türün dönemin diğer şiir türleriyle etkileşimi ve bu etkileşim sonucunda ortaya çıkan benzer ve farklı noktalar irdelenecektir. Tarihsel gelişim sürecini de ele aldıktan sonra bu türün öne çıkan Alman temsilcileri, eserlerinin biçim, içerik, konu, motif özellikleri ve kullandıkları enstrümanlar bağlamında analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Almanca, Alman Edebiyatı, Şiir, Trubadur.

ABSTRACT

The concept of *Trubadur* is written in German in two different ways: *Troubadour* and *Trobador*. Troubadour is the new French version of the concept and is used by many researchers because it is new and up-to-date. Trubadur in Turkish and troubadour in French are frequently used for the same concept. The Trobar is the Occitan word and means to discover. This meaning is associated with the songs produced and is used to find and discover text and melody for the song.

As a kind of poem, Trubadur entered German literature in about 1100 and continued its existence for a certain period of time. In spite of the fact that scientific studies are carried out for almost every type of poem in German literature, studies on the type of Trubadur are less in number than other species. The fact that this species is based on very ancient histories can be one of the reasons of less scientific studies on this subject. The fact that the texts written in this type are written in the Occitan language, which is spoken in the southeastern part of France, and that this language differs from today's western languages. However, Trubadur is of great importance in terms of history and culture and has a depth of exploration in every aspect. Therefore, in our study, we will focus on Trubadur's conceptual analysis, the interaction of this genre with other types of poetry and the similar and different points that emerged as a result of this interaction. After considering the historical development process, the prominent German representatives of this genre will be analyzed in the context of the form, content, subject, motif features and instruments they use.

Keywords: German, German Literature, Poem, Troubadour.

OTİZMDE BİLİMSEL DAYANAKLI UYGULAMALARIN BELİRLENMESİ VE ETKİLİ ÖĞRETİM UYGULAMALARI

DETERMINATION OF EVIDENCE BASED PRACTICES IN AUTISM AND EFFECTIVE TEACHING PRACTICES

DR. ÖĞR. ÜYESİ METEHAN KUTLU
Hakkari Üniversitesi

ÖZET

Otizm sosyal etkileşim sorunlarının yanı sıra sınırlı/yinelenen ilgi ve davranışlarla ortaya çıkan bir gelişimsel yetersizlik türüdür. Otizmin görülme sıklığının son yıllarda daha da artması farklı disiplinlerden (eğitim, tıp, psikoloji, vb.) çok sayıda araştırmacının otizme yönelik çeşitli müdahale uygulamalarını geliştirme gereksinimini ortaya koymuştur. Şuana kadar bu müdahale uygulamalarından en önemlilerinin eğitsel nitelikli olduğu söylenebilir. Bu çalışmada OSB (Otizm Spektrum Bozukluğu) Ulusal Mesleki Gelişim Merkezi ve Ulusal Otizm Merkezi'nin yapmış olduğu araştırma derleme çalışmaları temel alınarak eğitsel nitelikli bilimsel dayanaklı uygulamaların neler olduğuna ilişkin (Davranışsal uygulamalar, ayrık denemelerle öğretim, öykü temelli uygulamalar, doğal öğretim yöntemleri, video modelle öğretim, temel tepki öğretimi, kendini yönetme stratejileri vb.) açıklamalara yer verilmiştir. Bilimsel dayanaklı uygulamaların belirlenmesinde sözü edilen merkezler tarafından bir takım değerlendirme ölçütleri belirlenmiş ve bu ölçütleri karşılayan uygulamalar sınıflandırılmıştır. Bu ölçütler sonucunda öğretim uygulamaları bilimsel dayanaklı olan, umut vaat eden ve bilimsel dayanaklı olmayan olmak üzere üç farklı kategoriye ayrılmıştır. Uygulamaların bilimsel dayanaklı olarak kabul edilebilmesi için araştırma makalelerinin hakemli bilimsel dergilerde yayımlanmış olması esas alınmış ve incelenen her araştırmanın modeli, katılımcı özellikleri, bağımlı ve bağımsız değişkenler, uygulama güvenirliği, kalıcılık ve genelleme boyutları değerlendirilmiştir. Bu çalışmada ayrıca bilimsel dayanaklı olarak belirlenen öğretim uygulamalarının ne tür becerilerin (eşleme, alıcı dil, taklit, oyun, sosyal beceriler vb.) öğretiminde kullanıldığı ve öğretim süreçlerinin ne şekilde planlandığına ilişkin ayrıntılar özetlenmiş ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Bilimsel Dayanaklı Uygulamalar, Davranışsal Uygulamalar

ABSTRACT

Autism is a type of developmental disability that emerges with limited/repetitive interests and behaviors as well as social interaction diffuculties. The increasing prevalence of autism in recent years has revealed the need for a large number of researchers from different disciplines (education, medicine, psychology, etc.) to develop various interventions for autism. Until now, the most important of these intervention applications can be said to be educational. In this study, it is aimed to find out what educational evidence based applications are based on the research compilation studies conducted by the National Professional Development Center on Autism Spectrum Disorders-NPDC, 2012; Wong et al., 2014 and National Autism Center-NAC, 2009;2015 (Behavioral practices, discrete trial teaching, social narratives, naturalastic interventions, video modeling, pivotal response teaching, self-management strategies, etc.). A number of evaluation criteria were taken into consideration by the centers mentioned in the determination of evidence-based applications and the applications that meet or do not meet these criteria are classified. As a result of this classification, the teaching practices are divided into three different categories: established, emerging and unestablished. In order for the applications to be accepted as evidence-based, research articles were published in peer-reviewed scientific journals, and the model, participatory characteristics, dependent and independent variables, procedural reliability, follow up and generalization dimensions of each research were evaluated. In this study, the details of what kind of skills (teaching, language, imitation, play, social skills, etc.) of teaching practices which are determined evidence based are used in teaching and how the teaching processes are planned are summarized and discussed.

Keywords: Autism, Evidence Based Practices, Behavioral Interventions

SAĞLIK OKURYAZARLIĞI: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

HEALTH LITERACY: A STUDY ON HEALTH MANAGEMENT STUDENTS OF KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY

PROF. DR. ABDULLAH SOYSAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
EDA OBUZ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin sağlık okuryazarlığı düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.Araştırmanın örneklemini rastgele örnekleme yöntemiyle ulaşılan 114 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik özelliklerin sorgulandığı anket formu ve Okyay vd. (2016) tarafından güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılan "Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 (TSOY-32)" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi ile Spearman Korelasyon testinden yararlanılmıştır. Katılımcıların genel sağlık okuryazarlığı toplam puan ortalaması 67,54±15,66 olarak bulunmuştur. Tedavi ve Hizmet boyutunda sağlık okuryazarlığı toplam puan ortalaması 33,45±8,63 olarak bulunurken, Hastalıklardan Korunma ve Sağlığın Geliştirilmesi boyutunda toplam puan ortalaması 34,08±8,73 olarak bulunmuştur. Katılımcıların %95,6'sının genelde mükemmel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip oldukları, Tedavi ve Hizmet boyutunda %28,9'unun yeterli düzeye sahip oldukları, Hastalıklardan Korunma ve Sağlığın Geliştirilmesi boyutunda ise katılımcıların %36,0 ile yeterli sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip oldukları görülmektedir.Çalışma içerisinde katılımcılardan toplanan verilerle yapılan analizler sonucunda öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim türü, sosyal güvence ve gelir düzeyleri ile sağlık okuryazarlığı düzeyi arasında genelde ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlık Okuryazarlığı, Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi, Öğrenci.

ABSTRACT

This study aims to examine the health literacy levels of health management department students of Kahramanmaraş Sütçü İmam University. The sample of the study consisted of 114 students reached using random sampling method.In the data collection, the questionnaire in which socio-demographic characteristics were questioned and "Turkey Health Literacy Scale-32 (Tsoy-32) the validity and reliability study of which was done by Okyay et al. (2016) were used. In data analysis, The Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test and Spearman Correlation tests were used. The mean total score of the general health literacy of the participants was found to be 67.54 ± 15.66. In the Dimension of Treatment and Service, the mean total score of health literacy was 33.45 ± 8.63 while the mean total score in the dimension of Disease Protection and Health Improvement was 34.08 ± 8.73.It was observed that 95.6% of the participants had excellent health literacy level, 28.9% of them had sufficient level of health literacy in Treatment and Service Dimension and 36.0% of them had adequate health literacy level in Disease Protection and Health Improvement Dimension.As a result of the analyzes of the data collected from the participants, no statistically significant difference was found between the students' age, gender, grade level, type of education, social security, income levels and health literacy levels.

Keywords: Health, Health Literacy, Health Literacy Level, Student.

SAĞLIKTA ŞİDDET: KAHRAMANMARAŞ İLİ GÖKSUN İLÇESİNDE BİR ARAŞTIRMA

VIOLENCE IN HEALTH: A RESEARCH IN KAHRAMANMARAS GOKSUN DISTRICT

PROF. DR. ABDULLAH SOYSAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
YUNUS EMRE NANE
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, sağlık kurumlarında çalışan sağlık personeline uygulanan şiddeti, şiddetin nedenlerini ve sonuçları belirlemek amacını taşımaktadır. Çalışma Kahramanmaraş ili Göksun ilçesinde sağlık kuruluşlarına başvuran 70 hasta/yakını ile Göksun Devlet Hastanesinde çalışan 91 sağlık personelinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, 2018 Aralık ayında Öztürk ve Babacan'ın (2014) geliştirdiği ölçek kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Araştırmada, hastaların %15,7'si, sağlık personelinin %44'ü hastanelerde sağlık personeline şiddet uygulandığını görmüş ve sağlıkta şiddetin daha çok sözlü gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Araştırmada şiddetin daha çok hasta/yakınları kaynaklı nedenlerden ortaya çıktığı, hastane sisteminden kaynaklı şiddetin ise en çok uzayan bekleme sürelerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Sağlık personeli kaynaklı neden ise daha çok ilgisiz ve ciddiyetsiz davranışlar nedeniyle ortaya çıksa da sağlık personelinin tamamen sorumlu olmadığı durumlarda ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta şiddet, sağlık personeli, hasta, hasta yakını

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the violence, the causes of the violence and the consequences of the health personnel working in health institutions. The study was carried out with the participation of 70 patients / relatives who applied to health institutions in Göksun district of Kahramanmaraş province with the voluntary participation of 91 health personnel working in Göksun State Hospital. Data were collected by using the scale developed by Öztürk and Babacan (2014) in December 2018. Data were analyzed with SPSS statistical program.

In the study, 15.7% of the patients and 44% of the healthcare personnel found that the health personnel were violent in the hospitals and stated that the violence in health was more verbal. In the study, it was determined that the violence was mostly caused by the patients / relatives, and the violence caused by the hospital system was the most prolonged waiting period. The cause caused by health personnel is due to more irrelevant and careless behavior, but it has come to the forefront when health personnel are not entirely responsible.

Key Words: Violence in health, medical staff, patient, patient relatives

DUYGUSAL EMEĞİN TÜKENMİŞLİK VE İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

THE EFFECT OF EMOTIONAL LABOR ON BURNOUT AND JOB SATISFACTION: AN RESEARCH IN THE HEALTH SECTOR

PROF. DR. ABDULLAH SOYSAL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
EBRU GÜLSÜM GÜNGÖRÜR
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Duygusal emek, özellikle sağlık sektöründe uygulanan önemli bir faktördür. Çünkü duygusal emek, daha iyi performans, müşteri memnuniyeti ve iyi imaj gibi olumlu sonuçlar için fırsatlar sağlar. Bu çalışma, duygusal emeğin tükenmişlik ve iş tatminine etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, Adana ilinde bir kamu hastanesinde görev yapan 81 sağlık çalışanından anket yoluyla elde edilen veriler kullanılmıştır. Veriler, SPSS (22.0) paket programı kullanılarak t testi, Mann Whitney U, Kruskal Vallis H, faktör analizi ve güvenirlik analizleri ile test edilmiştir. Elde edilen bulgulara bakıldığında, bireylerin demografik özelliklerinden bazılarının (cinsiyet, yaş ve gelir), duygusal emek açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Araştırmada bulgular incelendiğinde, duygusal emeğin tükenmişlik üzerinde etkisinin olduğu, ayrıca tükenmişliğin de iş tatmini üzerinde etkisinin olduğu ancak buna karşılık duygusal emeğin iş tatmini üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, iş tatmini, duygusal emek

ABSTRACT

Emotional labor is an important factor applied especially in the health sector. Because emotional labor provide opportunities for positive outcomes such as better performance, customer satisfaction and good image. The aim of this study is to determine the effect of emotional labor on burnout and job satisfaction. For this aim, a study was conducted in 81 health workers in Adana State Hospital. The data have been analysed by using SPSS (22.0) program, t-test, Mann Whitney U, Kruskal Vallis H, factor analysis and reliability analysis. According to the findings, some demographic characteristics (gender, age, income) on individuals showed a significant difference in emotional labor. And the study has demonstrated that emotional labor has an significant effect on burnout and the burnout also has an significant effect on occupational satisfaction but emotional labor has no significant effect on occupational satisfaction.

Key Words: Emotional labor, burnout, job satisfaction

İLK VE ACİL YARDIM PROGRAMI ÖĞRENCİ VE MEZUNLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

DETERMINING THE ATTITUDES OF FIRST AND EMERGENCY AID PROGRAM STUDENTS AND ALUMS TOWARDS SPORTS

DR. ÖĞR. ÜYESİ AZADE SARI
Çukurova Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ SEÇİL TAYLAN
Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Giriş: Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde acil tıbbi müdahale yetkisi olan ve bu yetkiyi hastaneye ulaşıncaya kadar devam ettiren meslek mensupları "İlk ve Acil Yardım Teknikeri" olarak tanımlanmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın 26 Mart 2009 tarihli "Ambulans ve Acil Bakım Teknikerleri ile Acil Tıp Teknisyenlerinin Çalışma Usul ve Esaslarına Tebliği"ne göre, çalışma ortamları çeşitlilik gösteren ilk ve acil yardım teknikerlerinin tıbbi görev, yetki ve sorumlukları içerisinde fiziksel kondüsyon gerektiren "endotrakeal entübasyon uygulaması yapmak, kardiyo-pulmoner resüsitasyon ve defibrilasyon yapmak, uygun taşıma tekniklerini bilmek ve uygulamak" maddeleri vardır. İlk ve acil yardım teknikerlerinin mesleklerini daha iyi icra edebilmeleri için hem iyi bir ruh sağlığına hem de iyi bir kondüsyona sahip olmaları gereklidir. Bu nedenle bizim programımızda 4 yarıyıl boyunca beden eğitimi ve vücut geliştirme dersi verilmektedir.

Amaç: İlk ve acil yardım teknikerliği öğrenci ve mezunlarının Beden Eğitimi ve Vücut Geliştirme Dersi'ne karşı tutumlarının değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma bir üniversitenin İlk ve Acil Yardım Programında mevcut ve mezun öğrencileri ile tanımlayıcı tipte yapıldı. Araştırmada I.,II. sınıf ve mezun öğrenciler üç ayrı grup olarak değerlendirilerek tabakalı örnekleme yöntemi kullanıldı. Veriler "Kişisel Bilgi Formu" ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplandı.

Bulgular: I., II sınıf ve mezun öğrencilerin ölçek alt boyut ve toplam puanlarında anlamlı bir fark saptanmadı. 18-23 yaş öğrencilerin psikososyal gelişme ve spora uyumlarının, zayıf ve normal kilolu öğrencilerin psikososyal gelişimlerinin, bekâr öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin, sosyal güvencesi olanların ve eforlu uygulamalar için spor yapmanın gerekli olduğunu düşünen öğrencilerin ölçeğin tüm alt boyut ve toplamında ve düzenli spor yapanların psikososyal gelişimlerinin ve spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirlendi.

Sonuç: Spor yapmanın spora yönelik tutumu, psikososyal, fiziksel ve zihinsel gelişmelerini olumlu etkilediği saptandı.

Anahtar Kelimeler: Spor, tutum, üniversite öğrencisi

ABSTRACT

Introduction: Healthcare professionals who care authorithy of emergency medical intervention in pre-hospital emergency health services and continue this authority until they reach the hospital are called "First and Emergency Aid Technician". According to the Ambulance and Emergency Aid Technicians and Emergency Medicine Technicians Working Principles and Procedures of Ministry of Health dated March 26, 2009, medical practice, authority and responsibility of the first and emergency aid technicians with varying working environments includes "performing endotracheal intubation, performing cardiopulmonary resuscitation and defibrillation, having the knowledge of and applying appropriate transport techniques" which requires physical condition. First and emergency aid technicians need to have a good mental health and a good condition to perform their professions better. For this purpose, in our program, physical education and bodybuilding courses are given for 4 semesters.

Objective: To evaluate the attitudes of First and Emergency Aid Technician students and alums to Physical Education and Bodybuilding Course

Material and Methods: The research was carried out in a descriptive type with current and graduate students in the First and Emergency Program of a university. By using stratified sampling method, first and second class and graduated students were evaluated as three different groups. Data were collected by "Personel Information Form" and "Attitude Scale for Sports".

Results: There was no significant difference between sub-scale and total scores of the scale of the first, second class and graduate students. Psychosocial development of 18- 23 age students and their adaptation to sports, psychosocial development of thin and normal weight students, the mental development of single students, students who have social security and thinking that sports is necessary for exercises requiring effort entire sub-scale and total scores of the scale and psychosocial development of the student who regulary do sports and the attitudes towards the sports were determened to be high.

Conclusion: Doing sports were found to affect positively of the students psychosocial, physical and mental developments and attitudes

Key Words: Sports, attitude, undergraduate students

HASTANE ÇALIŞANLARININ SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

AN ANALYSIS ON HEALTH WORKERS' ATTITUDES TOWARDS DOING SPORT

ARŞ. GÖR. DR. SELİN BAİKOĞLU
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
ARŞ. GÖR. BURCU GÜVENDİ
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

ÖZET

Amaç: Günümüzde bireylerin sağlıklı yaşam bir yaşam sürdürebilmeleri için spor ve egzersiz yapmak zorunlu hale gelmiştir. Modern tıp, fizik tedavi başta olmak üzere birçok hastalıklar için artık çeşitli egzersizler ve spor aktiviteleri tavsiye etmektedir. Sağlık ve sporun bu kadar iç içe olduğu bir durumda sağlık çalışanlarının yaşantılarının içine spor ve egzersizi ne derecede dahil ettikleri çalışmamızın odak noktası olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda araştırmamızın amacı hastanede çalışan personellerin spora yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu Beylikdüzü Devlet Hastanesinde çalışan uzman hekim, hemşire ve yardımcı sağlık personelin katıldığı (yaş ort. 31,48±8,43) 53 kadın ve 40 erkek olmak üzere toplamda 93 hastane çalışanı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Şentürk (2012) tarafından geliştirilen spora yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, t testi ve anova analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Ortalama değerlere bakıldığında genel olarak hastane çalışanların spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma bulgularında ise cinsiyete göre aktif spor yapma boyutunda erkelerin lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Ayrıca spor yapan erkeklerin sporla yaşama ve aktif spor yapma boyutları ortalama puanları spor yapan kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çalışanların egzersiz sıklığına göre spora yönelik tutumlarının spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma boyutunda haftada 4-7 gün egzersiz yapanların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Spor yapan ve yapmayan çalışanların yaşlarına, eğitim durumlarına ve çalışma statülerine göre spor yönelik tutumlarında farklılık saptanmamıştır.

Sonuç: Çalışmamızın sonucu olarak hastane çalışanlarının spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülürken özellikle erkek sağlık personelinin kadınlara oranla daha aktif spor yapmayı tercih ettikleri söylenebilir. Sağlık çalışanlarının spora yönelik tutumlarında yaş, eğitim durumu ya da statülerinin her hangi bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Spor, Sağlık Çalışanları, Tutum

ABSTRACT

Goal: Today, it is compulsory for individuals to do sports and exercises so as to live a healthy life. Modern medicine recommend various exercise and sport activities like physiotherapy against many diseases. Hence, it has been the focus of our study to reveal to what extent health workers get involved in sport and exercise. The aim of the study is to examine the attitudes of staff at hospitals towards doing sports.

Method: The study sample consists of 93 health workers including specialists, nurses, and allied health personnel from Beylikdüzü Public Hospital, 53 of whom are female and 40 of whom are male. The average age of the participants is 31.48±8.43. A Sport Attitude Scale developed by Şentürk (2012) was administered as the data collection instrument of the study. The data was analyzed with descriptive statistics, t-test and ANOVA.

Findings: Considering the averages, it can be inferred that health workers had a favorable attitude towards doing sports. In terms of the doing active sports dimension, males had higher scores. Additionally, the average scores of the participant males doing active sports in the living with sport and doing active sport dimensions were significantly higher than the female participants' average scores. Also, when considering the frequency of doing sports, meaningful differences were found in favor of the participants' attitudes who exercised 4-7 times a week in terms of being interested in doing sport, living with sport and doing active sport dimensions. However, no significant difference was found when comparing attitudes by age, education status or working position.

Results: As a result of the study, it can be said that health workers possess favorable attitudes towards doing sports, and that especially male workers prefer to do sports more regularly than female workers. Age, education status or working position were found to have no effect on the participants' attitudes towards doing sport.

Key Words: Sport, Health Worker, Attitude

SOSYAL İZOLASYON VE SAĞLIK RİSK FAKTÖRLERİ

SOCIAL ISOLATION AND HEALTH RISK FACTORS

ÖĞR. GÖR. CAN MAVRUK
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ ERSİN KIRAL
Çukurova Üniversitesi
DOÇ. DR. GÜLSEN KIRAL
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Yaşanılan negatif sosyal ilişkiler bireylerin toplumdan izole olma ve sağlık riskini arttırmaktadır. Sosyal izolasyon riski olarak en önemli negatif faktör "başkaları ile yakın ve güvenilir ilişki içerisinde olamama" durumudur. Sosyal izolasyon riskini belirlemede önemli olduğu kabul edilen risk faktörleri yaş, gelir, eğitim, arkadaş ve akrabalarla görüşme sıklığı, boşanma, ayrılma ve dul kalma, işsizlik, aşırı mutsuz ve depresyonda hissetmedir. Bu çalışmada, basit rassal örnekleme yöntemiyle yüz yüze yapılan ankete katılan bireylerde sosyal izolasyon ve sağlık risk faktörlerinin etkileri sıralı logit model kullanılarak araştırıldı.

Ocak-Şubat 2019 tarihleri arasında Adana'da sağlık durumu, sosyal izolasyon ve yalnızlık derecesi ile birlikte bunların üzerinde risk oluşturabilecek faktörlerin sorulduğu 980 birey değerlendirilmiştir. Araştırmamızda Stata I/C 14.2 ve SPSS 21 programları kullanılarak veriler analiz edildi. Bağımlı değişkenin tanımından dolayı sıralı logit regresyon modeli kullanılarak model oluşturulup ve katsayı anlamlılık testleri yapılmıştır. En önemli faktörlerin belirlenmesi ve etkilerinin saptanabilmesi için de ortalama marjinal etkiler hesaplandı.

Sonuç olarak, bu çalışmanın anketine katılan bireyler iyi sağlık durumlarına negatif etkiyi başkaları ile sıcak ve güvenilir bir ilişki yaşamadıklarına, yeterli sayıda yakın arkadaş olmadığından yalnızlığa, işsizliğe, çok mutsuz ve depresif hissetmeye ve dul olmaya bağlamıştır. Kanıtlar, bu negatif yaşam olaylarının sağlık için risk teşkil ettiğini, ancak sağlık riskinin daha çok yaşlanmakla ilgili olduğunu göstermektedir. Sağlık etkilerinin istatistiksel olarak medeni hal ve yaş gibi demografik değişkenlerle ilişkili olduğu, ancak eğitim durumu, yaşanılan yer ve arkadaşlarla veya akrabalarla görüşme sıklığı ile ilişkili olmadığı görülmektedir. Negatif ilişkiler içerisinde başkaları ile sıcak ve güvenilir bir ilişki yaşamama etkisi yeterli sayıda yakın arkadaş olmadığından yalnızlıktan biraz daha güçlüdür. Yakın ilişkiyi devam ettirme zorluğu ve başarısızlığının orta derecede sağlık üzerine etkisinin negatif ve iyi sağlık üzerine etkisinin pozitif olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, 12 aydan daha az sürede işsizliğin ve yaşın sosyal izolasyon riski üzerine en güçlü etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal İzolasyon, Sağlık Durumu, Sıralı Logit Model

ABSTRACT

The negative social relationships experienced increase the risk of individuals being isolated from the society and their health risk. The most important negative factor as the risk of social isolation is the inability to be in close and trusting relationship with others. Risk factors that are considered important in determining the risk of social isolation are age, income, education, frequency of meeting with friends and relatives, divorce, separation and widow, unemployment, feeling extremely unhappy and depressed. In this study, the effects of social isolation and health risk factors were investigated by using ordered logit model.

Between January and February 2019, 980 individuals were evaluated in Adana, where their health status, social isolation, and loneliness levels were asked. Data were analyzed using Stata I/C 14.2 and SPSS 21 programs. Due to the definition of the dependent variable, the model was constructed by using ordered logit regression model and the coefficient significance tests were performed. Average marginal effects were calculated to determine the most important factors and their effects.

As a result, the individuals who participated in the survey of this study attributed the negative effect on good health status to the loneliness, unemployment, feeling very unhappy and depressed, and being widowed, because they did not have a warm and trusting relationship with others, and not enough number of close friends. Evidence suggests that these negative life events pose a risk to health, but that health risk is more related to aging. It is seen that health effects are statistically related to demographic variables such as marital status and age, but not related to educational status, place of residence and frequency of social contact with friends or relatives. The effect of having a warm and trusting relationship with others in negative relations is a bit stronger than loneliness due to low number of close friends. It is observed that the difficulty of maintaining close relationship and the effect of failure on moderate health are negative and positive effect on good health. On the other hand, it is observed that unemployment in less than 12 months and age have the strongest impact on the risk of social isolation.

Keywords: Social Isolation, Health Status, Ordered Logit Model

O‘ZBEK ADABIYOTIDA DAVR JAROHATLARI TASVIRI

TAVALDİYEVA GULBAXAR NİSHANOVNA
Toshkent Kimyo-Texnologiya İnstituti

Kalit so‘zlar: *ruslashtirish, turkiy xalqlar, shaxs fojiasi*

O‘tgan asrning 80-yillari yarmidan boshlab Istiqlol g‘oyalari o‘zbek milliy adabiyotida yetakchi o‘ringa ko‘tarila boshladi. Buni yozuvchi Shukur Xolmirzayev ijodi orqali kuzatish mumkin.

Adib sho‘ro tuzumi inqirozga yuz tutgan bir paytda o‘tgan kunlarga nazar tashlab, fojiali davr jarohatlarini «Ko‘k dengiz» hikoyasi qahramoni timsolida ko‘rsatgan va bu holatni o‘zbek xalqi ham o‘z boshidan kechirganini tasvirlagan.

Asarda sobiq sho‘ro imperiyasining siyosati, zulm-zo‘ravonligi oqibatlari turkiy millat vakillari taqdirida fojiali iz qoldirgani maqolada tahlil etiladi. Asar qahramoni oltoylik muallim Ivan Ivanovich, asli ismi Umrzoqning hayoti, taqdiri fojiadan iborat. U 60-yillarda ruslashtirish siyosati avj olgan vaqtda yerli xalq maktablaridagi darslar o‘ris tiliga ko‘chirilishiga qarshi chiqadi va millatchilikda ayblanib qamaladi. Qamoqdan qaytgach, o‘z oilasi bilan yashashdan mahrum bo‘lib, shahar chetida farroshlik qiladi, isqirt yerto‘lada yashab, ichkilikka berilib ketadi.

Umrzoq sho‘ro tuzumi siyosati sababli fojiaga uchragan bo‘lsa-da, talangan ona yurti, millat sifatida tugab borayotgan xalqi uchun jon-tani bilan qayg‘uradi, tabiatga yetkazilayotgan zarardan kuyinadi, inson hayotini tabiat bilan uyg‘unlikda bo‘lmog‘i lozimligini tushunadi va bunga intiladi. Umrzoq intilgan ko‘k rang – ozodlik, mustaqillik ramzidir. Suv esa tiriklik, hayot manbayi, baliq esa unda erkin yashayotgan xalq, dengiz - Vatandir. Hikoyaga epigraf qilib: «-Neding ne tatu? -Suu tatu», degan oltoy maqoli keltiriladiki, bu turkiy xalqlarda suv ilohiy qudratga ega ekanligiga ishoradir.

Sho‘ro saltanati xalqlar do‘stligi niqobi ostida kuchli ruslashtirish siyosatini, demakki, bosqinchilik muddaosini olib borgan. «Ko‘k dengiz» hikoyasi qahramoni o‘sha siyosat qurboni. Uning ismi ham tili, hayoti singari qorishiq – Umrzak Ivan Ivanovich. Asarda rus bosqinchiligining mohiyati, fojiali oqibati, davr jarohatlari badiiy talqin etilgan.

Yozuvchi ushbu hikoyasiga faqat oltoy yoki o‘zbeklarning emas, balki Sovet Ittifoqi deb atalgan sho‘rolar mamlakatidagi ko‘pdan ko‘p xalqlarning XX asr nihoyasidagi milliy dardini singdira olgan. Asar XX asr adog‘idagi o‘zbek hikoyachiligining eng yorqin namunalaridan biridir.

Maqolada yozuvchining shu kabi boshqa hikoyalari ham tahlil etiladi.

GEMİKAYA`DAN HAKKARİ`YE KAYAÜSTÜ RESİMLERİN IŞIĞINDA

DOÇ. DR. TOĞRUL HALİLOV
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

ÖZET

Dünya arkeolojisinin güncel konulardan birini kayaüstü resimlerin incelenmesi oluşturur. Kayaüstü resimleri inceleyerek kültürlerarası bağlantıları tanımlamak, her bölgenin maddi ve manevi kültürü hakkında daha fazla bilgi toplamak olasıdır. Nahçıvan Özerk Cumhuriyetinin Gemigaya, Türkiye Cumhuriyyetinin Hakkari bölgesinin kayaüstü resimlerinin karşılaştırmalı biçimde incelenmesi bu alanda büyük bir bilimsel öneme sahiptir. Şimdiye kibi konu ayrıca araştırılmadığından tarafımızdan incelenmişdir. Her iki bölgede olan kayaüstü resimler dövme, çizme teknik yöntemleri ile yapılmışlardır. Onlar insan, hayvan, astraloji, araaba resimlerinden, çeşitli işaretlerden ve diğerlerinden oluşurlar. İnsan resimlerinin bir grubu tek, bazıları ise hayvan, insan, astraloji resimlerle, çeşitli işaretlerle birlikte çekilerek belli kompozisiyonludur. Kayaüstü resimlerde bulunan belli kompozisiyonlu resimlerin bir bir grupu insanların gerçek yaşam tarzını yansıtr, bir grupu insanların dini-ideolojik görüşleri ile bağlılıq oluşturur. Bu türlü kayaüstü resimlerden birinde yırtıcı hayvanın diger hayvanı (kendi avını) ağzı ile tutarak parçalaması verilmiştir. Bu türlü resimler Mezopotamiya'dan Orta Asya, Karadeniz kıyılarına kadar geniş bir alanda da yayğındır. Gemikaya ve Hakkari kayaüstü resimlerinde yayğın olan keçi, boğa resimleri ile ilgili araştırma apararken belli olur ki, onların her biri Prototürk kültüründe yayğındır. Türk halklarının tarihinde, manevi kültüründe boğa güç, kuvvet, verimliliyi, keçi yüceliği, erişilmez yerlere erişebilirliliği, bağımsızlığı, özgürlüğü, kararlılığı, asaleti, cesareti sembolize etmektedir. Kırgızlar, Uygurlar ve diğer türk halkları boğanın kutsallığını belirtmek için onu gök renkli tasavvur etmişlerdir. Eski “Maaday Kara” efsanesinde Merkenlə çarpışan boğa, ayrıca Buğaçın kazandığı boğa Erlik mifik imgenin zoomorf biçime düşmesi gibi gösterilmiştir. Bu hayvanın boynuzları ile Ön Asya allahlarının ve allahlaşdırılmış hükümdarların baş giyisileri bezetilmiştir. Eski Doğu halklarının tarihinde de boğa totemi çeşitli biçimlerde kendini gösteriyor. Dağ keçisi /elik damgası Orhun Yazıtları’ndan sonra yazılan Asya veAvrupa’da bulunan kitabe ve kaya üstü yazılarında çok geniş bir coğrafyada, karşımıza çıkmaktadır. Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan’da en fazla rastlanılan kayaüstü resimleri dağ keçisidir. Türk tarihinin en önemli belgelerinden birisi olan Orhun Yazıtları’ndan Kültiğin Yazıtı’nın üst kısmında açık bir biçimde dağ keçisi / elik damgası bulunmaktadır.

Gemikaya ve Hakkari'nin kayaüstü resimleri arasındaki benzerlik onların yapılması teknik yöntemleri ile yanı sıra, anlamı, kompozisiyonunda da bulunmakdadır. Resmler arasında pek benzerliyin olması, onların Prototürk kültüründe yayğın olması her iki bölgeki insanların maddi ve manevi kültüründe ilişkinin olduğunu, bu resimleri yapanların eski türk aşiretleri olduğunu kanıtlayan bulgulardandır.

AMAÇ

Gamikaya ve Hakkari bölgesindeki kayaüstü resimleri karşılılıaşdrmak, bu alanda kültürler arasında ne kibi bağlılığın olduğunu tespit etmekdir.

YÖNTEM

Karşılaştırmalı inceleme, bilimsel analiz

MUHTEMEL BULGULAR

Gemikaya ve Hakkari'nin kayaüstü resimleri arasındaki benzerlik onların yapılması teknik yöntemleri ile yanı sıra, anlamı, kompozisiyonunda da bulunmakdadır. Resmler arasında pek benzerliyin olması,

onların Prototürk kültüründe yayğın olması her iki bölgeki insanların maddi ve manevi kültüründe ilişkinin olduğunu, bu resimleri yapanların eski türk aşiretleri olduğunu kanıtlayan bulgulardandır.

Anahtar Kelimeler: Gemikaya, Hakkari, kayaüstü resim, Prototürk kültürü

ШЫҢҒЫС АЙТМАТОВ – ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНА ОРТАҚ ТҰЛҒА

ҚАМАРОВА НАҒБДУ СҰЛТАНСИХҚЫЗЫ
Ш.Есенов Атындағы Каспий Мемлекеттік Технологиялар Және Инжиниринг Университетінің Профессоры
ТАЖИГУЛОВА ЖАРҚЫНАЙ
Форт-Шевченко Мектеп-Интернатының
Қазақ Тілі Мен Әдебиеті Пәнінің Мұғалімі

Түйіндеме. Бұл мақалада қазақ әдебиетінде «Адамзаттың Айтматовы», «Айтматов айдыны», «Шығыстың Шыңғысы», «Түркі әлемінің жұлдызы» деген мәртебелі аттарды иемеденген ұлы жазушы Шыңғыс Айтматовтың шығармашылығы туралы айтылады. Жазушы шығармашылығының қазақ әдебиетімен рухани тамырластығы сөз болады. Қырғыз жазушысы шығармаларының қазақ тіліне аударылуын қазақ әдебиетіне қосылған үлкен табыс деп айтуға болады. Шыңғыс Айтматовтың бүкіл шығармашылығы мен өмірі бастан-аяқ қазақ халқымен тығыз байланысты болды. Жазушының сонау «Жәмиладан» бастап, әлемге танымал «Қош бол, Гүлсары», «Ақ кеме», «Ғасырдан да ұзақ күн», «Жанпида» сияқты барлық шығармаларындағы көркем образдарының рухы мен мінезі қырғыздан гөрі қазаққа өте-мөте жақын еді. Жазушының өзі де қазақ ауылымен іргелес, қоныстас жерде туып-өскен. Әкесі Төреқұлды Тұрар Рысқұлов қолынан жетектеп жүріп, Ташкентке оқуға түсірген. Кейін қырғыздың көрнекті қоғам қайраткері болған, 1938 жылы «халық жауы» ретінде атылып кеткен Төреқұл Айтматов Т. Рысқұловтың тікелей тәрбиесін көрген шәкірті болған. Мұхтар Әуезовті өмір бойы пір тұтып өткен жазушы жазып жатқан жаңа шығармасын Жуалы топырағынан бастамақ болған еді. Ш. Айтматов түркі әлемінің дамуына қосқан ерекше үлесі үшін TÜRKSOY тағайындаған халықаралық көрнекті сыйлықтың тұңғыш лауреаты атанған.

Ш. Айтматовтың алғашқы туындылары «Әшім» (1952), «Сыпайшы» (1953) «Ақ жауын» (1954), «Мұрап» (1955) XX ғасырдың 50-жылдары жарияланды. Онан кейін «Байтамтал бойында» (1961) «Аспалы көпір» (1956), «Бетпе-бет» (1957) «Алғашқы ұстаз» (1961), «Ботагөз» (1961), «Шынарым менің, шырайлым менің» (1961), «Құс жолы» (1963), «Қош бол, Гүлсары!» (1966), «Қызыл алма» (1964), «Атадан қалған тұяқ» (1968), «Ақ кеме» (1970), «Ерте қайтқан тырналар» (1975), «Теңіз жағалай жүгірген тарғыл төбет» (1977), «Боранды бекет» («Ғасырдан да ұзақ күн») (1980), «Жан пида» (1986), «Кассандра таңбасы» (1995), «Құз басындағы аңшының зары» (1997), «Таулар құлағанда» (2006) т.б. болып жалғаса берді. Жазушыны алғаш әлемге танытқан таңдаулы туындысы әйгілі «Жәмилә» повесі (1958). Ш.Айтматов шығармаларын қырғыз, орыс (негізінен орыс) тілдерінде жазды. Салт-дәстүр, таным жағынан қазақ пен қырғыз жұртының рухани үндестігі ескі заманнан тамыр тартады Ш.Айтматовтың әлемдік әдебиетке, сол арқылы әлеуметтік өмірге алып келген, ендірген «мәңгүрттік сана» термині туралы да айтылады. Жазушы шығармаларындағы идея, кейіпкерлер әлемі, сөз болады.

Кілт сөздер: *Шыңғыс Айтматов, қазақ әдебиеті, рухани байланыс, Түркі әлемінің жұлдызы, Шыңғыс шығармаларының қазақ тіліне аударылуы, «мәңгүрттік сана» термині* .

THE ROLE OF THE NGOS IN SYRIAN REFUGEE CRISIS: 'NEEDS BASED' VERSUS 'RIGHTS BASED' NGO´S

AR. GÖR. DERYA ÖZVERİ BEZDEKOVSKY

Kocaeli Üniversitesi

ABSTRACT

Since 2011, Turkey has been facing an historical refugee influx from Syria. The multidimensional difficulties of Syrian crisis also put Turkey in a situation, exceeding her limits and confronting hardships to meet the basic needs of the refugees in recent years. From this point of view, social cohesion projects, indeed are appearing a bit extravagant yet still to be considered for maintainig the societal equilibrum. However, there are remarkable projects and facilities initiated by governmental agencies, NGOs on the ground become more crucial to fill the gaps confronting the obstacles towards meaningful integration and creating the cohesion process for the Syrians in Turkey. NGOs vary for their area of expertise from one another. Some are defined as 'needs based' which mainly focus on basic needs of the refugees, such as; food, shelter, education and healthcare, while those are called 'rights based' focus more advocating for the rights of Syrians – the fulfillment of their legal rights, their empowerment and their ability to break the cycle of deprivation and dispossession. In most cases, this distinction between these two approaches are clear and allowing NGOs to use their expertise on what they know the best in the areas of humanitarian crisses . However, this distinction is getting more blurred when it comes to Syrian refugees, with many NGOs providing both 'needs based' and 'rights based' services at the same time considering the enourmous numbers of refugees. Thus, this study seeks how the NGOs in Turkey changing their functioning as a result of assisting Syrians; their ways of adjusting the social and political climate in Turkey, dealing with their relations with each other and how these changes really affect their assistance in the field.

Keywords: NGOs, Syrian refugees, Turkey, Humanitarian Assistance

YENÂBİÜ'L-YAKÎN FÎ İHYÂİ ULÛMİ'D-DÎN" ADLI ESER HAKKINDA BAZI TESPİTLER

SOME DETERMINATIONS REGARDING "YENÂBİÜ'L-YAKÎN FÎ İHYÂİ ULÛMİ'D-DÎN

ÖĞR. GÖR. YASİN KARAKUŞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

"Yenâbiü'l-Yakîn fî İhyâ-i Ulûmi'd-dîn" 16. yüzyılın sonlarında Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir eserdir. Elimizdeki tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığında 2574 no ile kayıtlıdır.

Eser, özellikle İmam Gazali'nin tanıtıldığı yazılarda ve Bostanzade Mehmet Efendi hakkında bilgi veren muhtelif kaynaklarda Bostanzade Mehmet Efendi'nin eseri olarak ve İmam Gazali'nin "İhyai Ulûmi'd-Din" in bir tercümesi olarak tanıtılmıştır.

Eserle ilgili çalışmalarımız üç farklı yönde yapıldı. Bu yönler, esere ait farklı nüshaların araştırılması, eserin kime ait olduğunun tespit edilmesi ve bunun bir İhyai Ulumi'd-Din'in tercümesi olup olmadığıdır. Çünkü ön araştırmalarımızda eserin içeriği ile kayıtlardaki bilgileri arasında tutarsızlıklar olduğu görülmüştür. Özellikle eserin Osmanlı padişahı Sultan I. Ahmet'e sunulması ancak Bostanzade Mehmet Efendi'nin, Sultan I. Ahmet padişah olmadan önce vefat etmesi bu tutarsızlıklardan biri olarak görülmüştür. Ayrıca eserin isminde bir tercüme ibaresinin olmaması da bunun bir tercüme mi yoksa farklı bir eser mi olduğu sorusunu düşündürmüştür. Eserin manzum-mensur yapısı da farklı bir özelliğidir.

Amacımız, yapacağımız çalışmalarla bu tutarsızlıkları netleştirmek ve bu nadide eseri gerçek kimliği ile ilim dünyasına kazandırmaktır.

Eser, İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türk-İslam Edebiyatı Anabilim dalında Dr. Öğretim Üyesi Bünyamin AYÇİÇEĞİ danışmanlığında tarafımızdan doktora tezi olarak çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İhyai Ulûmi'd-Din, İmam Gazali, Bostanzade Mehmet Efendi, tercüme.

ABSTRACT

"Yenâbiü'l-Yakîn fî İhyâi Ulûmi'd-dîn" 16. At the end of the century, is an artifact of written in Ottoman Turkish. We have the only copy in the library, the Suleymaniye Library, Fatih no 2574 is registered.

Work, especially in the writings of Imam Ghazali, and introduced "Bostanzade Mehmet Efendi" various sources that provide information about the work of Imam Ghazali, and Imam Ghazali's "İhyâi Ulûmi'd-Dîn" was introduced as a translation.

In our related work, we did in three different directions. Investigation of these aspects of the work different copies, of the work who is found to be, whether this is the translation of "İhyâi Ulûmi'd-Dîn". Because, pre-research discrepancies between the information on record with the content of the work was observed. Especially, work presented to Ottoman Sultan I. Ahmet, however, Bostanzade Mehmet Efendi passed away before Sultan I. Ahmet. So this has been seen as one of the inconsistencies. In addition, the absence of a translation in the name of the work of the translation or a different translation of the question of whether it is a question. The poetic structure of the work is a different feature.

Our aim is to clarify these inconsistencies with the works we will do and to bring this rare work to the world of knowledge with its real identity.

The work is studied by us, under the supervision of Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ as a doctorate thesis at the Istanbul University, Faculty of Theology, Department of Turkish-Islamic Literature.

Key Words: Ihyai Ulumi'd-Din, Imam Ghazali, Bostanzade Mehmet Efendi, translation.

KUR'AN-I KERİM'İN BELAGAT YÖNÜ: İHLAS SURESİ ÖRNEĞİ

THE HOLY QUR'AN'S RHETORİC DIRECTION: AL-IKHLAS SURAH EXAMPLE

ÖĞR. GÖR. YASİN KARAKUŞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. İBRAHİM AYDIN
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

İslamiyetten önce Arapların yüksek bir edebiyat ve belâgat bilgisine sahip oldukları bilinen bir gerçektir. Yılın belli dönemlerinde düzenledikleri panayırlarda belâğat ve fesâhat müsâbakaları yapılardı. Araplar, kendilerini, dili en güzel konuşan, sözü en güzel ifade edenler olarak görüyorlardı. Şiir ve edebiyatın en üst seviyede olduğu bu dönemde Kur'ân-ı Kerîm, Hz. Peygamber'in bir mucizesi olarak Arapça inmeye başlamış ve Araplara bir benzerini meydana getirmeleri konusunda meydan okumuştur. Dönemin en usta şair ve edipleri, Kur'ân'ın mucizevi belâgatı karşısında bu çağrıya cevap verememişler ve onun karşısında sessiz kalarak Kur'an'ın üstünlüğünü kabul etmişlerdir.

Belâgat, "yerinde söylenilmiş doğru ve güzel sözü" konu ve gaye edinen bir ilim dalıdır. Belagat, bize edebi ürünlerin anlaşılmasına yönelik katkıda bulunması yanında, bu ürünlerin değerlendirilmesine yardımcı olacak imkânlar da sunmaktadır. Bu imkanlardan biri de edebî sanatlardır. Belagatın kısımları üçtür: Meani, beyan, bedi. Meani, sözün duruma uygun bir şekilde ifade edilmesi; beyan, anlatılmak istenenin birbirinden farklı nasıl ifade edileceği; bedî sözü duruma uygun, açık, düzgün ve süslü söylenmesi demektir.

Kurân-ı Kerim; son derece sade ve bir o kadar da anlaşılır bir yapıda olması, ayetlerinin mana olarak anlaşılır, akıcı, diziliş olarak kusursuz ve sağlam olması, açıklama ve anlatım yönteminin farklı olması ile belâgat yönünden eşsiz bir kitaptır. Bu özelliğini her bir ayetinde ve suresinde görmek mümkündür. İhlas suresi de işte bu özellikleri barındıran bir yapıya sahiptir. Dört ayetten oluşan, kısa olarak nitelendirebileceğimiz bir sure olmasına karşın, ayetleri müfessirler tarafından sayfalarca açıklanmıştır.

Çalışmamızda İhlas suresinin ayetleri belagat yönünden incelenerek ayetlerde hangi sanatların olduğu tespit edilmiş, bu sanatların anlama etkisi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an-ı Kerim, Belagat, İhlas Suresi, Sanat.

ABSTRACT

It is a known fact that the Arabs have a high level of literature and rhetoric before Islam. In certain periods of the year, they organized trouble plagiarism and mischief. The Arabs regarded themselves as the most beautiful speakers of the language. In this period when poetry and literature are at the highest level, Quran, a miracle of the Hz. Prophet, Arabic began to descend and challenged the Arabs to create a similar one. The most talented poet of the period, were unable to answer this call against the miraculous scourge of the Qur'an. And in silence with him they accepted the superiority of the Qur'an.

Rhetoric, "the correct and beautiful word in place" is a branch of knowledge and the subject of acquiring knowledge. As well as contributing to the understanding of literary products, rhetoric also provides opportunities to help evaluate these products. One of these opportunities is literary arts. The parts of rhetoric are three: Meani, declaration, bedi. Meani, the word is expressed in a suitable way; declaration, how to express the different meant; bedi word is appropriate, open, smooth and ornate means to be said.

Holy Quran; the fact that the verses are as simple and straightforward as mana, and that they are flawless and robust as a meaninig, and that the explanation and expression methods are different, is a unique book. It is possible to see this in every verse and surah. Ikhlas Surah also has a structure that accommodates these features. Although there are four verses that we can describe as short, the verses are explained by the commentators.

In our study, the verses of Ikhlas surah in terms of eloquence were determined by which arts were found in the verses, the effects of these arts were tried to be revealed.

Key words: The Holy Quran, Rhetoric, Ikhlas Surah, art.

CEMÂLEDDİN İSHÂK EL-KARAMÂNÎ'YE AİT "MÜNÂCÂTÜ'L-MEYMÛNE" ADLI KASÎDENİN İNCELEME, ELEŞTİRMELİ YAYIM VE ÇEVİRİSİ

THE ODE OF CEMÂLEDDİN İSHÂK EL-KARAMÂNÎ "MÜNÂCÂTÜ'L-MEYMÛNE" REVIEW, CRITICAL EXTENSİON AND TRANSLATION

ÖĞR. GÖR. YASİN KARAKUŞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. İBRAHİM AYDIN
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. TARIK TANRIBİLİR
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Cemâleddin İshâk el-Karamânî, XVI. Yüzyılda yaşamış bir Osmanlı âlimidir. Karaman'da dünyaya gelen Karamânî, hocası Cemaleddin Aksarayî'ye nispet edilen 'Cemâlî' ailesine mensuptur. O, kendi döneminde Karaman'a bağlı Aksaray'da kurulan Cemâleddin Aksarâyî medresesinde başladığı ilim tahsilini Konya medresesinde tamamlamıştır. Karamânî, daha sonra İstanbul'a gelerek devrin önde gelen âlimlerinden ders almış ve bu alandaki yetkinliğini kanıtlayarak kısa süre içerisinde şöhreti yayılmıştır. O, aynı zamanda hocası Şeyh Hamdullah'tan nesih yazısını meşk eden iyi bir hattata dönüşmüştür. Fatih sultan Mehmet, onun bu özelliğini keşfedince kendisinden İbn Hacib'in 'el-Kâfiye' isimli eserini istinsah etmesini istemiş, o da bunun karşılığında sultanın verdiği para ile hacca gitmiştir. Hac dönüşü o sırada İstanbul kadısı olan hocası Muslihuddin Kastallânî ile yaşadığı bir olayın onun tasavvufa girmesine vesile olduğu rivayet edilmektedir. Bu olay üzerine Karaman'a dönerek halvetiyye tarikatının halifelerinden olan Habib Karamânî'ye intisap etmiştir. Şeyhinin yanında uzun süre kalarak seyr-i sülûkunu tamamlayıp hocasının icazetiyle Karaman bölgesinde bir süre halkı irşat ile meşgul olmuştur. Hayatının son dönemlerinde tekrar İstanbul'a gelerek amcası veziri azam Pîri Mehmet Paşanın kendisi için yaptırdığı tekkelerde irşat vazifesini sürdüren Karamânî, H. 933 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir.

Karamânî, zahiri ve batini alanlarda önemli mesafeler kat etmiş biri olduğundan bu birikimlerini kaleme almak suretiyle ölümsüzleştirerek sonraki nesillere aktarılmasını sağlamıştır. Tefsir, hadis, Arap dili ve Belağatı gibi zahiri ilimlerde eserler verdiği gibi dini ve tasavvufi konuları ele aldığı Türkçe ve Arapça kasideleri de bulunmaktadır. Arapça kasidelerinden biri *'Münâcâtü'l-Meymûne'* isimli kasidesidir. Karamânî, bu kasidesinde Allah'a yakarışı konu edinmiştir. Bu eserin matbu ve el yazması nüshaları mevcuttur. Bu nüshalar incelendiğinde metinde bazı farklılıkların olduğu göze çarpmaktadır.

Bu bildiride Cemâleddin İshâk el-Karamânî hakkında kısa bir bilgi verilerek kasidenin Karamânî'ye nispeti tespit edildikten sonra müellif nüshasına en yakın metne ulaşılmaya çalışılacak ve bunun sonunda Türkçeye tercümesi yapılarak kasidenin içeriği hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cemâleddin İshâk el-Karamânî, Münâcâtü'l-Meymûne, İnceleme, Eleştirmeli Yayım, Çeviri, Tasavvuf.

ABSTRACT

Cemâleddin İshâk el-Karamânî is an Ottoman scholar who lived in the 13th century. Karamânî, who was born in Karaman, belongs to Cemaleddin Aksarayî and his family is from Cemaleddin Aksarayî. He started his education in Cemaleddin Aksarayi al-Madrasa established in Aksaray in Karaman, and completed his education in Konya. Then came to Istanbul and took lessons from the leading scholars of the period and his reputation in this field has been proven and soon his fame spread. He has also turned into a good pioneer who has written the prose word from his teacher, Sheikh Hamdullah. Fatih Sultan Mehmet discovered this feature of his and asked Ibn Hacib to translate his work "el-Kafiye". He went to the pilgrimage in exchange for the money given by the Sultan. t is rumored that an event that he experienced with his teacher, Muslihuddin Kastallânî, who was a judge of Istanbul at the time of the pilgrimage, was the occasion to allow him to change. Upon this incident, he returned to Karaman and joined Habib Karamânî, who was one of the caliphs of the halvetiyya sect. For a long time by staying at the shaykh, he completed the maritime affairs and became busy with his people for a while in Karaman with the approval of his teacher. Karamânî, in the last period of his life and he continued his duty as a vizier in the monopolies which he had built for himself by his uncle Pîri Mehmet Pasha who passed away in İstanbul, died at H. 933 in Istanbul.

Since Karamânî was one of those who had made significant progresses in the fields of zahiri and batini, he transferred them to the next generations by immortalizing them. Tafsir, hadith, Arabic language and rhetoric such works, as well as artifacts and religious and Sufism issues, as well as the Turkish and Arabic kasides. One of his Arabic ode is "*Münâcâtü'l-Meymûne*". Karamânî is the subject of Allah's blessing in this ode. This work has copies of manuscripts and manuscripts. When these copies are examined, there are some differences in the text.

In this paper, a short information will be given about Cemâleddin İshâk al-Karamânî. The ode of Karamânî to be determined after the text is tried to reach the closest text to the author and at the end of this translation will be translated into Turkish and information about the content of the the ode will be given.

Key Words: Cemâleddin İshâk el-Karamânî, Münâcâtü'l-Meymûne, Review, Critical Extension, Translation, Sufism.

YEREL KAMU HİZMET SUNUMLARININ ETKİN HALE GETİRİLMESİNDE ÖNE ÇIKAN YÖNTEMLER

THE OUTSTANDİNG METHODS TO MAKE THE LOCAL PUBLİC SERVİCE MORE EFFECTİVE

PROF. DR. HÜSAMETTİN İNAÇ
Dumlupınar Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. AHMET ÖZKAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET

Son dönemde dünyada oldukça popüler hale gelen siyasal yönetime katılım ve sivilleşme gibi hususlar yerel kamu hizmeti sunumunda birtakım adımları da beraberinde getirmiştir. Bu durum yönetişim (governence) kavramıyla vücut bulmuştur. Meydana gelen bu gelişmeler halkın yerel düzeydeki kamu hizmetlerine katılım sağlamasıyla; sivilleşme, özelleştirme ve yetki genişliği gibi unsurları muhteva eden desantralizasyon kavramını dünyada hatırı sayılır bir noktaya getirmiştir. Özellikle 90'lı yıllarda ön plana çıkan bu kavram günümüzde gönüllü organizasyonların yerel kamu hizmet sunumuna katkı sağlamaları, belediyelerin kupon yöntemi ile ekonomik darlık içerisinde bulunan vatandaşlara yardım eli uzatması ve kamu idaresinin vergi teşvikleri ve idari düzenlemeleriyle daha da bir zenginlik kazanmıştır. Dahası imtiyaz yöntemi, ihale yöntemi, hizmet sözleşmeleri ve yap-işlet-devret gibi pek çok yöntem yerel kamu hizmet sunumlarının etkin hale getirilmesinde öne çıkan yollar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yöntemlerin etkin kullanımında, meydana gelen teknolojik gelişmeler ve değişimlerden azami ölçüde faydalanılmakta; özellikle e-devlet ve e-belediyecilik başta olmak üzere pek çok uygulama hayata geçirilmektedir. Çalışmamız, yerel kamu hizmet sunumlarının etkin hale getirilmesinde öne çıkan yöntemleri dönemsel koşullar içerisinde ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yerel Kamu Hizmetleri, Desantralizasyon

ABSTRACT

The political participation, demilitarization and civilianization became increasingly popular concepts in recent days and this development led to radical changes in presenting the local public service embodied as governance. The knot-on transformations together with the eagerness of the local people in the political participation emerged the notions of decentralization consists of civilianization, privatization, and the wideness of the authority. Especially the notion decentralization emerged in 1990s gained new dimension with the provision of local public service and economic aid of the municipalities and tax incentives of the public administrations. Moreover, some methods such as privilege, tender, bid, service contracts, build operate transfer are very prominent to make the local public servis introduction more effective and functional. Technological developments and social changings are very crucial in influential using of these methods such as e-state and e-municiplaity. Our study aims to elaborate the methods in making the local public services and their introductions more influential in periodic conditions as well as its social dimensions.

Keywords: Local Governemnt, Local Public Service, Decentralization

15 TEMMUZ SONRASI BELEDİYELERE YAPILAN KAYYUM ATAMALARININ YEREL DEMOKRASİ AÇISINDAN ANALİZİ

THE ANALYSİS OF THE APPOİNTMENT OF TRUSTEE ON MUNİCİPALİTİES İN RESPECT OF LOCAL DEMOCRACY WİTHİN AFTERMATH OF 15 TEMMUZ FAİLED MİLİTARY İNTERVENTİON

ÖĞR. GÖR. AHMET ÖZKAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
PROF. DR. HÜSAMETTİN İNAÇ
Dumlupınar Üniversitesi

ÖZET

15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen hain darbe teşebbüsü ve Türkiye'yi işgal girişiminden sonra ilan edilen Olağanüstü Hal ile birlikte devlet, olması gereken refleksi göstererek bir dizi önlemler almış ve adımlar atmıştır. Bu adımlardan en önemlisi yerel yönetimlerin can damarlarından birisi olan belediyelere yapılan kayyum atamaları olmuştur. Yapılan bu atamalar farklı çevreler tarafından her ne kadar demokratik bir yöntem olarak benimsenmese de devletin bekası ve demokrasinin koruma altına alınması açısından oldukça isabetli olmuştur. Nihayetinde demokrasi dediğimiz kavram bireylerin belirli aralıklarla sandığa gitmek suretiyle yönetime dahil olmalarıdır. Yaşanan gelişmeler bireylerin hizmet alma hakkını ve yönetime dahil olmasına engel teşkil ettiğinden yapılan bu atamaların demokrasiyi kurtarmak adına hayati öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz. Nasıl 15 Temmuz öncesinde yaşanan hendek operasyonlarıyla birlikte yapılan kayyum atamaları demokrasinin ve yerel yönetimlerin asli görevini yerine getirmek adına doğru bir adım olmuşsa 15 Temmuz sonrası gerçekleşen belediyelere kayyum atamaları da aynı şekilde yerinde olmuştur. Tüm bu gelişmeler ve tanımlamalar çerçevesinde çalışmamızda 15 Temmuz sonrası belediyelere yapılan kayyum atamalarının demokrasi açısından ne anlam ifade ettiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz Darbe Girişimi, Kayyum, Yerel Demokrasi, Belediye

ABSTRACT

After the failed military intervention on July 16, 2016, the state demonstrated rather just and prudent reflex by announcing the state of emergency and taking some precautions in order to remove the negative influence of the occupation attempt. One of the most important steps is the appointment of the trustees for the municiplaities as the lifebloods of the local governments. These assignments were very prudential methods in order to provide the survival of state and promote the democracy even though this method was perceived as anti-democratic. As a matter of fact, the failed military intervention prevented the getting the local individuals the necessary service and the obstacle before the democracy should be removed by means of these assignments. These precautions are very similar with the appointments performed after the ditch politics of local PKK-driven municipalities. Under these developments and definitions, we attempt to elucidate the intrinsic expression of the appointment of trustees for the local democracy within the strict constrains of the failed military intervention of July 15, 2016.

Keywords: Failed Military İntervention of 15 July, Trustee, Local Democracy, Municiplaity

EMILE DURKHEIM'DA KENT VE HUKUK AÇISINDAN ORTAK BİLİNCİN EVRİMİ

THE EVOLUTION OF COMMON CONSCIOUSNESS IN TERMS OF CITY AND LAW IN EMILE DURKHEIM

DOÇ DR. ŞAFAK KAYPAK
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
AHMET GÜNDÜZ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ÖZET

Kentlerin kurulması, uygarlık tarihinin mukaddimesidir. Uygarlık, çok geniş çevrelerce övgüye mazhar olsa da Emile Durkheim, bu konuya şüpheyle yaklaşır. Zira Durkheim'a göre; uygarlığın ahlaki bir şey olduğu kanıtlanabilmiş değildir. Bir kentteki her türden suç sayıları ve türleri incelemeye girişildiğinde uygarlığın onur duyacağı bir sonuçla karşılaşılamayacağını iddia eden Durkheim'a göre ahlak, davranışlarda uyulması buyrulan ve yaptırıma bağlanmış davranış kuralları toplamından oluşur. Uygarlıkta ahlakın bu kriterini ortaya koyan herhangi bir şey olmadığından uygarlığın da ahlak konusuna ilgisiz olduğunu iddia eder. Hukuk ise, kentlerin kurulmasından daha eski bir tarihe sahiptir. Durkheim, ilk ve öncelikli yasanın ceza hukuku olduğunu ileri sürer. Antik Yunan, Roma ve İbranilerde ceza hukukunun fonksiyonelliğinden söz eden Durkheim, kent adına kovuşturulması gereken suçların ve özel kişilere karşı işlenen suçların ayrımına işaret eder. Aykırı davranışın suç olarak kabul edilmesi ve cezanın derecelendirilmesi ortak bilinç tarafından benimsenmesine bağlıdır. Durkheim'a göre ortak bilinç, bir toplumu oluşturan üyelerin ortalamasında yaşayan inanç ve duyguların tümünün oluşturduğu kendine özgü yaşamı olan dizgelerdir. İlkel toplumlardaki vendetta (intikam) günümüze etki bırakmışsa bunu ortak bilincin evrimiyle gerçekleştirir. Zira günümüzde ceza, hiç değilse kısmen bir intikam alma olayı olarak kalmıştır. Ceza suçluya değil; suça verilir prensibine dayanarak suçluya acı çektirmek için ceza verilmez. Buna rağmen suçlunun acı çekmesinin yine adalet gereği olduğu düşünülür. Cezanın gelecekte ortaya çıkacak durumlara karşı bizi korumaya gerçekten yarayacağı düşünülürken, her şeyden önce geçmişte verilmiş bir zararın da ödetilmesini sağlaması gerektiği düşünülür. Cezalarda derecelendirmeye gidilmesinin nedeni budur. Kentlerde kamu kovuşturması tabiri de buradan doğmuştur. Durkheim'a göre kent adına kovuşturulması gereken suçlar, aşağı uygarlık düzeyindeki toplumların hukuklarında daha fazla yer kaplar. Hızlı gerçekleşmiş olan sosyal değişme, geleneksel norm ve değerlerin zayıflamasına yol açarak anomi olarak adlandırılan hastalıklara neden olur. Anomi ise, intihar ve her türden suç sayılarının artmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu çalışmanın amacı; Durkheim'a göre ortak bilinç ile kent ve hukukun etkileşimini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Ortak Bilinç, Emile Durkheim, Kent ve Hukuk

ABSTRACT

The establishment of cities are introduction of the history of civilization. Although civilization has been praised for a very wide range, Emile Durkheim approaches this issue with skepticism. Because according to Durkheim; civilization has not been proved to be a ethical thing. He claims that civilization will not be honored when it comes to examining the numbers and types of crimes of any kind in a city; according to Durkheim, ethical consists of a sum of rules of conduct that are obeyed and sanctioned. He claims that civilization is irrelevant to the moral issue, as there is nothing in civilization that sets out this criterion of ethical. Law has an older history than the establishment of cities. Durkheim argues that the first and priority law is criminal law. Durkheim, who mentions about the functionality of criminal law in Ancient Greek, Roman and Hebrews, points out the distinction between crimes to be prosecuted in the name of the city and crimes to be committed against private persons. The recognition of a contravention as a crime and the ranking of the punishment depends on the adoption by the common consciousness. According to Durkheim, the common consciousness is the strings that have the unique life of all the beliefs and emotions in the average of the members of a society. If vendetta (revenge) in primitive societies has left influence to the present day, it does so through the evolution of common consciousness. Because today, the punishment, at least in part, has remained an event of revenge. Based on “the punishment is not given to the guilty; it is given to the crime” principle, the guilty is not punished for suffering. However, it is thought that the criminal's suffering is still necessary for justice. While it is thought that the punishment will indeed serve to protect us against future situations, it is thought that it must first ensure that the damage done in the past has been paid. This is why the punishment are graded. Concept of “public prosecution” in cities were born here. According to Durkheim, crimes that must be prosecuted on behalf of the city take up more space in the law of societies of lower civilization. The rapid social change causes weakening of traditional norms and values, leading to diseases called anomy. Anomi is directly related to suicide and the increase in the number of crimes of all kinds. The aim of this study is to examine the interaction between the common consciousness and the city-the law, according to Durkheim.

Keywords: Common Consciousness, Emile Durkheim, City and Law

KENT VE SUÇ İLİŞKİSİNDE KENT KÜLTÜRÜNÜN ROLÜ NEDİR?: HATAY ÖRNEĞİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

WHAT IS THE ROLE OF URBAN CULTURE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN CITY AND CRIME?: A RESEARCH ON THE CASE OF HATAY PROVINCE

DOÇ DR. ŞAFAK KAYPAK
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
AHMET GÜNDÜZ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ÖZET

Kent kültürü; kentli olma hak, sorumluluk ve bilincine sahip ve Aristoteles'in işaret ettiği manada edilgen değil, etkin yurttaşların oluşturduğu farkındalık şuurudur. Bir başka deyişle kent kültürü; kentli olanlardan beklenen kültürdür. Kent kültürünü homojen bir yapıda muhafaza etmek, pek çok unsura bağımlı olarak, zordur. Zira kentlerin kendisi de homojen bir yapıya sahip değillerdir. Sanayi devrimiyle birlikte farklı bir boyuta taşınan kentler, o zamana değin görülmemiş göçlere sahne oldular. Bu göçler ise kırsaldan sağlanmıştır. Kırsaldan göç ederek kente gelenler barınma ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzensiz yapılaşma yoluna gittiler. Zira söz konusu göç furyası, kentlerin konut kapasitesinden fazlasına tekabül ediyordu. Göç edenler aynı zamanda sahip oldukları gelenekleri de beraberlerinde götürür. Söz konusu devinim, uygarlığın mekânı olarak kabul edilen kentlerde suç oranlarını da artırmıştır. Kent alanında disiplinli ve kapsayıcı çalışmalarla bir ekol oluşturan Chicago Üniversitesi'nin Sosyal Bilimler ve Antropoloji bölümü sosyal ekoloji, sosyal organizasyon, sosyal kontrol teorileriyle kent ve suç ilişkisinde kent kültürüne başat bir rol atfetmiştir. Chicago Okuluna göre; yoğun göçe maruz kalan kentler gecekondulaşma sorunuyla karşı karşıya kalır. Bunun yanında kentin yeni sakinlerinin gelenekleriyle kentte mukim sakinlerin gelenekleri bir çatışma içine girer ve ortaya karma bir gelenek yapısı çıkar veya mevcut gelenek bozulur. Sonuç olarak mevcut süreçte kent kültürü deforme olur. Kent kültürünün bozulması ise sosyal değişime, sosyal kontrol mekanizmasının bozulmasına ve sosyal organizasyonsuzluğa yol açarak suç türlerinde ve oranlarında artışa sebep olur. Yakın döneme kadar suç istatistiklerinde düşük bir orana sahip Hatay kentinin son yıllarda suç türlerinde ve oranlarındaki artış, Chicago Okulunun önermeleri açısından incelemeye değer bir prototip olarak öne çıkmaktadır. Zira yoğun göç alan ve etrafında banliyöler oluşan Hatay kentinde yurtiçinden ve yurtdışından gelenlerin gelenekleri de aynı mekânda buluşmuştur. Bu çalışmada; Chicago Okulunun üç önermesi (göç, gecekondulaşma, geleneklerde bozulma) faktör olarak, Hatay kentinde işlenen ve kent suçu olarak adlandırılan türler ise değişken olarak kabul edilerek yeni bir ölçek oluşturulmuştur. Bu ölçeğe dayanarak Hatay'da yaşayan 708 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışmanın amacı; Chicago Okulunun salık verdiği faktörler ve Hatay'da işlenen kent suçları (değişkenler) üzerinden Hatay'da kent kültürünün kent ve suç ilişkisi üzerindeki etkisini irdelemeye çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent ve Suç, Kent Kültürü, Chicago Okulu, Hatay

ABSTRACT

Urban culture is the awareness of Aristoteles' pointed out "not passive; effective citizens" who have the right, responsibility and consciousness to be urban. In other words, urban culture is the expected culture from the urban ones. Maintaining urban culture in a homogeneous structure is difficult as dependent on many elements. Because the cities themselves do not have a homogeneous structure also. The cities which were moved to a different dimension with the industrial revolution, were the scene of unprecedented migrations. These migrations were provided from the countryside. Those who migrated from rural areas and came to the city preferred the way of crooked urbanization to meet housing needs. Because the emigration rate was more than the housing capacity of the cities. Those who migrants, at the same time, carry the traditions they have with them also. This movement also increased crime rates in cities considered as the place of civilization. The Department of Social Sciences and Anthropology at the University of Chicago which forms a school with disciplined and inclusive studies in the field of the city, has ascribed a major role to urban culture in relation to social ecology, social organization, social control theories with city and crime. According to Chicago school, heavily migratory cities are faced with squatters problems. In addition, the traditions of the new inhabitants of the city and the traditions of the resident inhabitants in the city come into conflict and a mixe tradition emerges or the existing tradition is broke. As a result, the urban culture is deformed in the current process. Disruption of urban culture leads to social change, disruption of social control mechanism and social disorganization and causes an increase in the rates and types of crime. The recent increase in the rates and types of crime in the city of Hatay, which has a low rate in crime statistics until recently, stands out as a prototype worthy of consideration for the suggestions of the Chicago School. Because the city of Hatay which consists of dense migratory areas and suburbs has met with the traditions of domestic and foreign people in the same place. In this study; The three propositions of the Chicago School (immigration, squatters, deterioration of traditions) as a factor, and the called urban crime species were considered as variable and a new scale was created. Based on this scale, surveys were conducted to 708 people living in Hatay. The aim of the study is to investigate the effects of urban culture on the relationship between urban and crime in Hatay through the factors that Chicago school has advised and the urban crimes (variables) that have been committed in Hatay.

Keywords: City and Crime, Urban Culture, Chicago School, Hatay

ESKİ TÜRKLERDE TAHTA ÇIKMA GELENEĞİ VE TÖRENİ

THRONES TRADITION AND CEREMONY IN OLD TURKS

DR. ÖĞR. GÖR. MEHİBE ŞAHBAZ

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Gelenek ve törenleri genel manada değerlendirecek olursak, bir milletinin kendisine özgü yaşayış, düşünüş, inanış ve davranış biçimi olarak tanımlayabiliriz. Ayrıca bir milletin tarih içerisinde ortaya koyup geliştirdiği ve deneyimlerle sağlamlaştırıp nesilden nesile aktardığı maddî ve manevî değerler bütünü olarak da tanımlayabiliriz. Gelenekler, insan hayatını düzenleyen kaideler sistemini oluşturmaktadır. Bu kaideler sistemi ise dil, ahlak ve hukuka bağlı olarak gelişen ve kaynağını mitolojiden alan canlı olgulardan ibarettir. Gelenekler milli kültürü düzenleyici ve millet varlığını pekiştiren kaidelerdir. Bugün düzenleyici kaidelere genel bir isim verilecek olursa norm olarak adlandırılır. Bu sosyal normlar, bir cemiyette yaşayan insanların neyi ne zaman ve nasıl yapması gerektiğini bildiren kaideler bütünüdür. Normlar kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi ve uygulamaları temsil ederler. Bu sosyal uygulamalara geleneklerin hâkim olduğu milletlerde oldukça sık rastlanmaktadır. Bu aktarımı sistemleştiren âdet ve gelenekler zaman içerisinde kurallara dönüşerek kabileden devlete geçişte hukukun temelini oluşturmaktadırlar. İslamiyet Öncesi Türklerin yaşadığı bozkır coğrafyasının zorlu hayat koşulları ve hayatta kalma mücadelesi Türk milletini tören ve geleneklerine sıkı bir şekilde bağlı kalmasının temel sebeplerinden biri olmuştur. Bu tören ve gelenekler Türklerin milli ve manevi bağları olmuştur. Türklerin tören ve geleneklerinin varlığı ne kadar köklü devlet teşkilatlarına sahip olduğunu göstermektedir. Türkler, tarihin ilk dönemlerinden itibaren güçlü teşkilatlar kurup, kendi karakterlerine uygun sağlam ve ölümsüz değerler meydana getirmiş ve bu değerleri millî kültür haline getirmek suretiyle millet olma bilincini elde etmişlerdir. Devletle halk arasında ve günlük yaşamda geniş kullanım alanlarına sahip olan tören ve gelenekler Türkler için vazgeçilmez olmuştur. Bu gelenek ve törenler ulusal ve sosyal kaynak olup, Türklerde milli kültür değerlerinin en büyük bölümünü meydana getirmektedir. Türk milletinin bugünkü ulusal varlığının temelinde tarihten günümüze yaşattığı gelenek ve törenler yatmaktadır. Çalışmamızda İslamiyet Öncesi Türklerde tahta çıkma geleneği ve törenleri üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Kültürü, Gelenek, Tahta Çıkma, Törenler, Kut.

ABSTRACT

In general terms, we can define traditions and ceremonies as a way of living, thinking, belief and behavior specific to a nation. In addition, we can define a nation as a set of material and spiritual values that it has developed and developed in history and which has been strengthened by experiences and transferred from generation to generation. Traditions form the system of pedestals that regulate human life. The system consists of living things based on language, morality and law, and the source of this mythology.Traditions are the rules that regulate the national culture and reinforce the existence of the nation. Today, regulatory norms are called a general name. These social norms are a set of rules that state when and how people living in a society should do it. Norms represent the knowledge and practices that have been transferred from generation to generation. These social practices are quite common in the countries where traditions dominate. The customs and traditions that systematize this transfer have become the basis of the law in the transition from the tribe to the state by transforming into rules in time. The difficult life conditions and the struggle for survival of the steppe geography inhabited by the Turks before Islam was one of the main reasons for the strict adherence of the Turkish nation to its ceremonies and traditions. These ceremonies and traditions have been the national and spiritual ties of the Turks. The existence of ceremonies and traditions of Turks shows how deeply rooted state organizations are. Turks have formed strong organizations from the first periods of history and created strong and immortal values in accordance with their own characters and they have gained the consciousness of being nation by turning these values into national culture. Ceremonies and traditions which have wide usage areas between the public and the public and in daily life have become indispensable for the Turks. These traditions and ceremonies are national and social resources and constitute the largest part of the national cultural values in the Turks. The roots of today's national existence of the Turkish nation are based on the traditions and ceremonies that have existed since the present day. In our study, it was tried to focus on the tradition and ceremonies of the pre-Islamic Turks.

Keywords: Turkish Culture, Tradition, Throne, Ceremonies, Kut.

BOZKIR KÜLTÜR ÇEVRESİNDE SOSYAL YAPI VE TEŞKİLATLANMA

SOCIAL STRUCTURE AND ORGANIZATION IN BOZKIR CULTURE

DR. ÖĞR. GÖR. MEHİBE ŞAHBAZ

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Tarihte Türkler birçok devlet kurmuştur. Değişik coğrafyada kurmuş oldukları bu devletlerin çokluğu, Türklerin teşkilatçı bir millet olduklarını göstermektedir. Türkler dünyanın en eski ve en kadim milletlerinden biri olması hasebiyle köklü bir tarihe ve kültürel birikime sahiptir. Türkler için en önemli müessese devlettir. Siyasal kültürün ve devlet anlayışının oluşması ve gelişmesi, toplumun hayat tarzı, ekonomik faaliyetleri, iklim, coğrafya, nüfus gibi faktörlerle yakından ilgilidir. Türk siyasal kültürünün oluşumu ve gelişiminde bozkır hayat tarzının çok önemli bir yeri vardır. Bozkır coğrafyasında hâkimiyet kuran ve güçlü bir yapıya sahip olan atlı kavimlerde devlet geleneği ve teşkilatı önemli bir yer tutmaktadır. Bozkır kavimlerinin geniş coğrafyalara yayılarak egemen unsur olarak yaşamalarının temel unsurlarının bilinmesi gerekmektedir. Orta Asya coğrafyası da Türklere hem ufuk genişliği, hem de mücadele gücü ve dinamizm kazandırmıştı. İnandıkları "Tek Tanrı" inançlarının gereği olarak gök'ün başlarının üstünde bir çadır olduğunu kabul etmişler dünya ile insanların, idare edilmek için emirlerine verildiğine inanmışlardır. Bu inanışlar aynı zamanda Türk toplumunda, otorite ve disiplinin oluşmasında etkili olmuştur. Bozkır kültürüne özgü şartlar göçebe kültürünün (atlı çoban kültür)'ünün oluşmasında etkili olmuştur. Bu yüzdendir ki birçok büyük devletlerin kurucuları ve çeşitli Türk budunları bu bölgede vücut bularak, akınlar yapmışlardır. Bozkırın zor şartları, Türklerin sağlam, dinamik ve mücadeleci, iyi birer savaşçı olarak yetişmelerini ve diğer topluluklara karşı üstünlük kurmalarını sağlamıştır. Üstün olma duygusunun yanı sıra, cihana hükmetme isteğini doğurarak, Türklerin Doğu-Batı ve Kuzey Güney hatları boyunca, bir uçtan diğerine koşturmalarına yol açmıştır. Türk hükümdarları kendilerini Tanrının yeryüzündeki temsilcisi olarak görmüş ve kendilerini insanların huzur ve mutluluğuna adamışlardır. Türk devletin yapı taşlarını halk, istiklal, ülke, kanun oluşturmaktadır. Türklerde halk arasında sınıf farkının olmaması, sürekli mücadele, devlete bağlılık ve devletin varlığının milletin varlığıyla aynı görülmesi devletin oluşumu ve bekasında önemli bir yer tutmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bozkır Kültürü, Teşkilatlanma, Hükümdar, Kut, Töre, Meclis.

ABSTRACT

Turks have established many states in history. The abundance of these states that they established in different geographies shows that Turks are an organizing nation. Since Turks are one of the oldest and most ancient nations of the world, they have a deep-rooted history and cultural accumulation. The most important institution for the Turks is the state. The formation and development of political culture and state understanding is closely related with factors such as life style, economic activities of the society, climate, geography and population. In the formation and development of Turkish political culture, steppe life style has a very important place. The state tradition and organization have an important place in the equestrian tribes that have dominated the geography of Bozkır and have a strong structure. It is necessary to know the basic elements of the Bozkır tribes to live as a dominant element by spreading over wide geographies. The geography of Central Asia also provided the Turks with both the horizon width and the fighting power and dynamism. They believed that the sky was a tent above their heads as a requirement of their One God beliefs. They believed that people and the world were given orders to be ruled. These beliefs were also influential in the formation of authority and discipline in Turkish society. The conditions specific to the steppe culture were influential in the formation of the nomadic culture. That is why the founders of many great states and various Turkish sheep have come into existence in this region and made raids. The difficult conditions of the steppe, the Turks are strong, dynamic and challenging, as a good warrior and to establish superiority against other communities. In addition to the feeling of supremacy, it has led the Turks to run from one end to the other along the East-West and North South lines, giving rise to the desire to rule the world. Turkish rulers saw themselves as God's representative on earth and dedicated themselves to the peace and happiness of people. The building blocks of the Turkish state are people, independence, country, law. The fact that there is no class difference between the people in the Turks, the constant struggle, the commitment to the state and the existence of the state with the presence of the nation have an important place in the formation and survival of the state.

Keywords: Bozkır Culture, Organization, Ruler, Kut, Töre, Council.

YOĞUN BAKIMLARDA KALİTE YÖNETİM UYGULAMALARI

QUALITY MANAGEMENT APPLICATIONS IN INTENSIVE CARE

DOÇ. DR. DİLEK ÖZTAŞ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ MESUT AKYOL
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
DR. SERDAR DENİZ
Malatya İl Sağlık Müdürlüğü
DOÇ. DR. HALUK ŞENGÜN
İstanbul Aydın Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞEGÜL KOÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
UZM. DR. SENGÜL ÖZMERT
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
PROF. DR. SEVAL İZDEŞ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
PROF. DR. SALİH MOLLAHALİLOĞLU
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
DOÇ. DR. ERSİN NAZLICAN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Dünyada hasta bakım kalitesinin optimal düzeyde geliştirilmesi, güvenli bir hasta bakım çevresinin yaratılması, hasta ve çalışanlara yönelik risklerin en aza indirilmesi, kalite iyileştirme ve hasta güvenliğinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla bir dizi hasta ve organizasyonel yapı odaklı kalite sistemi geliştirilmiştir. Bu sistemler aracılığı ile sağlık kurumlarının performansları değerlendirilmektedir. Hastanelerdeki kalite yönetiminde kararlar, veriye dayalı olmalıdır. Sunulan sağlık hizmeti kalitesinin, verimliliğin, etkinliğin, sonuçların izlenmesi, hesap verebilirlik, ileriye dönük politikaların oluşturulabilmesi, planlama ve karşılaştırma ancak ölçme, izleme ve ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesi ile mümkün olacaktır. İndikatörler, konunun sayısallaştırılması ve ölçülebilir hale getirilmesine yönelik olarak oluşturulmuş, ölçüm için özelleştirilmiş araçlardır. Yoğun bakım ünitelerinde; yeniden yatış oranları, bası ülseri oranları ve mortalite oranları kalite indikatörü olarak takip edilmektedir. Böylece; yoğun bakım ünitelerinde, klinik etkililiğin değerlendirilmesi, iyileştirilmesi ve hasta güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

‘‘Yoğun Bakım Ünitesi Tekrar Yatış Oranı’’, yoğun bakım ünitesinden taburcu ya da sevk edilen hastalardan taburculuk tarihinden sonraki ilk 48 saat içinde tekrar yatışı yapılan hasta oranını ifade etmektedir. 36 ay boyunca yoğun bakımlarda takip edilen 10334 hasta, bu indikatörler marifetiyle takip edilip sonuçları değerlendirilmiştir. Bu hastaların 33’üne (%3,19) tekrar yatış verilmiştir.

‘‘Yoğun Bakım Ünitesinde Bası Ülseri Oranı’’, yoğun bakım ünitesinde bası ülseri gelişen hasta oranının tespiti ve izlenmesine yönelik oluşturulan ölçüm aracıdır. Hastanın servise kabul edildiğinde yapılması gereken bası yarası risk değerlendirmesi; verilecek olan bakımın planlanmasını, takibini ve sürekliliğini sağlamaktadır. Braden risk değerlendirme ölçeği en yaygın kullanılan ölçek olup geniş yaş aralığındaki hasta grupları için kullanılabilecek en güvenilir ve geçerli ölçektir. Bu çalışmada da Braden risk değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırma süresi boyunca, yoğun bakımlarda yatan 10334 hastanın 86’sında (%0,83) bası yarası gelişmiştir.

‘‘Yoğun Bakım Ünitesinde Mortalite Oranı’’, yoğun bakım ünitesinde mortalite oranının tespiti ve izlenmesine yönelik oluşturulan ölçüm aracıdır. Yoğun bakım ünitelerinde mortalite oranlarının takip

edilmesindeki amaç, yoğun bakım ünitelerinde Apachi II Skorlaması olası mortalite oranı baz alınarak mortalite oranını azaltmak ve hasta taburcu sayısını arttırmaktır. Oniki ay süren bu çalışmada III. basamak yoğun bakım ünitelerinde tedavi gören hastaların yaş, cinsiyet, Apachi II Skoru, olası mortalite oranı, yoğun bakım endikasyonu, entübasyon süresi, yatış gün sayısı ve ex/taburculuk durumu aylık dokümantasyonu çıkartılmıştır. Yoğun bakım ünitelerinde yatan hasta sayısı 946, ex olan hasta sayısı toplam 226 olarak saptanmıştır. Tahmini mortalite oranı ortalaması %27.14 olarak saptanırken, mortalite oranı ortalaması %23.89 olarak bulunmuştur.

Çalışmalar sonucunda elde edilen veriler değerlendirmeye alınarak, 'Düzeltici-Önleyici Faaliyet'ler başlatılmaktadır. Sağlıkta Kalite Standartları kapsamında yoğun bakımlarda tespit edilen uygunsuzlukları, oluşan problemin kaynağını veya uygunsuzluk gelişme potansiyeli olan durumları ortadan kaldırmaya yönelik faaliyetler sürdürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Bakım Ünitesi, İndikatör, Kalite

ABSTRACT

A number of patient and organizational structure-oriented quality systems have been developed in order to ensure optimal development of patient care quality in the world, to create a safe patient care environment, to minimize the risks to patients and employees, to ensure quality improvement and patient safety. The performance of health institutions is evaluated through these systems. Decisions in quality management in hospitals should be based on data. It will be possible to monitor the quality of health service offered, efficiency, effectiveness, results, accountability, prospective policies, planning and comparison, but measurement, monitoring and measurement results. Indicators are tools designed to measure and quantify the subject. In intensive care units; rates of re-hospitalization, pressure ulcer rates and mortality rates are monitored as quality indicators. Thus; The aim of this course is to evaluate clinical efficacy and to improve patient safety in intensive care units.

The rate of re-hospitalization in ICUs refers to the rate of patients admitted to the hospital during the first 48 hours after discharge from patients discharged or referred from the intensive care unit.

10334 patients followed up in intensive care units for 36 months were followed up with these indicators and their results were evaluated. 33 of these patients (3.19%) were re-admitted.

The pressure ulcer ratio in the intensive care unit is the measurement tool for the detection and monitoring of the rate of the patient who developed pressure ulcers in the intensive care unit. Risk assessment of pressure sores that should be performed when the patient is admitted to the service; provides the planning, follow-up and continuity of the care. The Braden risk assessment scale is the most widely used scale and is the most reliable and valid scale available for a wide range of age groups. Braden risk assessment scale was used in this study. During the study period, in 86 of 10334 patients (0.83%) who were in intensive care units, pressure ulcers developed.

The mortality rate in the intensive care unit is the measurement tool for the detection and monitoring of the mortality rate in the intensive care unit. The purpose of monitoring mortality rates in intensive care units is to reduce mortality rate and increase the number of patient discharge based on the possible mortality rate of Apachi-II Scoring in intensive care units. This study lasted twelve months. The monthly documentation of the patients who were treated in the intensive care unit, the Apachi II score, the possible mortality rate, the intensive care indication, the duration of the intubation, the number of days of hospitalization and the status of ex / discharge were removed. The number of patients in the intensive care units was 946 and the total number of ex patients was 226.

Estimated mortality rate was found to be 27.14% and the mortality rate was 23.89%. The data obtained as a result of the studies are evaluated and corrective and preventive actions are initiated.

Within the scope of quality standards in health, activities are being carried out in order to eliminate the nonconformities detected in the intensive care units, the source of the problem or the situations with non-conformity development potential.

Keywords: Intensive Care Unit, Indicator, Quality

KORONER BAYPAS OPERASYONLARI SONRASI KANAMA MİKTARINA KANDAKİ TROMBOSİT YOĞUNLUĞUNUN ETKİSİ

EFFECT OF PLATELET DENSITY IN BLOOD ON THE AMOUNT OF BLEEDING AFTER CORONARY BYPASS OPERATIONS

DR. ÖĞR. ÜYESİ ERDEM ÇETİN
Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ÖZET

Koroner bypass ameliyatları iki farklı yöntem ile on-pump ve off-pump yapılabilmektedir. Bu çalışma ile ameliyat sonrası erken dönemde hastada oluşabilecek drenaj açısından, iki ameliyat yöntemi karşılaştırılmıştır.

Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi kliniğinde Mart 2016-Aralık 2017 tarihleri arasında izole koroner bypass ameliyatı yapılan 98 hasta çalışmaya dahil edildi. Tüm hastalarda drenaj miktarları, Trombosit yoğunluğu (plateletcrit) değerleri; on-pump ve off-pump yapılan koroner bypass ameliyatları öncesi, yoğun bakımda ameliyattan 12 saat ve 36 saat sonrası ölçülmüştür.

Çalışmaya alınan hastaların koroner bypass ameliyatlarının 48'i on-pump, 50'si off-pump yapılmıştır. On-pump yapılan ameliyatlarda kandaki plateletcrit değerlerinin ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası dönemlerde anlamlı düştüğü, Wilcoxon istatistik testi ile gösterilmiştir ($p<0.001$). Bu düşüşünde ameliyat sonrası kanamayı anlamlı şekilde arttırdığı görülmüştür. Bunun tam aksine off-pump yapılan koroner bypass ameliyatlarında kalp çalıştığı ve normal fizyolojisi devam ettiği için trombosit yoğunluğunun ameliyat öncesi ve sonrası arasında anlamlı değişikliğinin olmadığı Wilcoxon istatistik testi ile gösterilmiştir ($p=0,127$). Ayrıca bu yöntem ile yapılan koroner bypass ameliyatları sonrası kanamanın daha az olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak çalışmamızda, on-pump koroner bypass yönteminin, off-pump yönteme göre hastaların ameliyat sonrası kanama riskini azaltması, taburculuk süresini kısaltması, iyileşme süresini kısaltması ve komplikasyonların daha az görülmesi nedeniyle sık tercih edilebilir yöntem olabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Koroner Baypas, PCT (plateletcrit), drenaj, pompalı, pompasız

ABSTRACT

Coronary bypass operations can be performed on-pump and off-pump with two different methods. In this study, these two surgical methods were compared in the early postoperative period in terms of drainage.

98 patients who underwent isolated coronary artery bypass grafting between March 2016 and December 2017 in Karabük University Medical Faculty Cardiovascular Surgery Clinic were included in the study. In all patients, the amount of drainage, platelet density values were measured preoperatively and postoperatively 12 and 36 hours.

Coronary artery bypass grafting was performed on 48 patients with on-pump and 50 patients with off-pump. In the on-pump operations, plateletcrit values in the blood decreased significantly in preoperative and postoperative periods and were shown with Wilcoxon statistical test ($p < 0.001$). It was observed that this decrease significantly increased postoperative bleeding. On the contrary, the Wilcoxon statistic test showed that there was no significant change in platelet density between the preoperative and postoperative periods as the heart was working and normal physiology continued in coronary artery bypass surgery ($p = 0,127$). In addition, it was observed that bleeding was less after coronary artery bypass surgery.

In conclusion, in our study, we think that coronary bypass method (off-pump) performed without cardiac arrest may be preferred because of decreased risk of postoperative bleeding, shorter duration of recovery, and less complications.

Keywords: Coronary bypass, pct (plateletcrit), bleeding, on-pump ,off-pump

ÇÖLYAK HASTALIĞI TANISI ALAN ÇOCUKLARIN KLİNİK VE LABORATUVAR BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF CLINICAL AND LABORATORY FINDINGS OF CHILDREN WITH CELIAC DISEASE DIAGNOSIS

UZ. DR. UĞUR DEVECİ
Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi
UZ. DR. UFUK ACAR
Suruç İlçe Sağlık Müdürlüğü

ÖZET

Çölyak hastalığı, çocukluk çağının absorbsiyon bozukluğuna yol açan otoimmün bir enteropatisidir. Genetik olarak duyarlı kişilerde gluten içeren buğday, arpa ve çavdar gibi gıdaların alımı ile ince barsak mukozasında gelişen hasar sonucu oluşur. Bu çalışmada Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Gastroenteroloji Biriminde Çölyak hastalığı tanısı alan çocukların klinik ve laboratuvar bulguları değerlendirilmiştir.

Haziran 2016-30 Mayıs 2018 tarihleri arasında kliniğimizde çölyak hastalığı tanısı alan 201 çocuk olgunun klinik ve laboratuvar bulguları incelenmiştir. Daha önce herhangi bir dış merkezde çölyak hastalığı tanısı alanlar ve diyet başlanan hastalar çalışma dışı bırakılmıştır (11 hasta). Anamnez, fizik muayene, laboratuvar tetkikleri ve üst gastrointestinal sistem endoskopisinden elde edilen patoloji sonuçları ile veriler oluşturulmuştur. Başvuru şikayetleri ve incelemelerden elde edilen veriler hastaların demografik özellikleri ve antropometrik ölçümleri ile değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak, çölyak hastalığına yönlendiren yakınmalarda gastrointestinal bulguların ön planda olması, hastalığın diğer klinik bulgularının farkındalığının arttırılması gerektiğini düşündürmektedir. Ayrıca yakınma süresinin uzamasının ve tanı yaşının gecikmesinin büyümeyi olumsuz etkilemesi erken tanının önemini vurgulamaktadır. Tedavinin glütensiz diyetin yanı sıra iştahsızlık ve anemi gibi bulguların göz önünde bulundurularak düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, çölyak hastalığı, klinik, laboratuvar

ABSTRACT

Celiac disease is an autoimmune enteropathy which causes absorption disorder in childhood. In genetically susceptible individuals, With the intake of foods such as wheat, barley and rye, it occurs as a result of damage to the small intestine mucosa. In this study, clinical and laboratory findings of children diagnosed with celiac disease were evaluated in the Pediatric Gastroenterology Unit of Şanlıurfa Education and Research Hospital.

The clinical and laboratory findings of 201 children with celiac disease who were diagnosed with celiac disease between June 2016 and 30 May 2018 were reviewed. Patients who had been diagnosed with celiac disease at any external center and who were started on diet were excluded from the study. Data were obtained from the anamnesis, physical examination, laboratory tests and pathology results from upper gastrointestinal endoscopy. Data obtained from the application complaints and examinations were evaluated with demographic characteristics and anthropometric measurements of the patients.

As a result, gastrointestinal findings are at the forefront in complaints leading to celiac disease, suggesting that the awareness of other clinical manifestations of the disease should be increased. In addition, the prolongation of the duration of the complaint and the delayed diagnosis age negatively affect the growth emphasize the importance of early diagnosis. It is important that the treatment be organized considering the gluten-free diet as well as the findings such as anorexia and anemia.

Keywords: Child, celiac disease, clinic, laboratory

KRONİK HASTALIKLARDA PALYATİF BAKIMDA İHMAL EDİLEN BİR GEREKSİNİM: İLETİŞİM

A NEGLECTED REQUIREMENT IN PALLIATIVE CARE OF CHRONIC DISEASES: COMMUNİCATİON

ARŞ. GÖR. ESRA ÇAVUŞOĞLU
Mersin Üniversitesi
DOÇ. DR. MERAL GÜN
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Kronik hastalıklara özgü semptomların getirdiği yükler ve giderek artan ölüm oranları palyatif bakım hizmetlerine olan gereksinimi artırmaktadır. Palyatif bakım, odağında hasta olmak üzere; hastalık semptomlarının kontrolü, hasta ve ailesinin gereksinimleri, ailenin ya da bakım vericilerin hastalık konusunda bilgilendirilmesi, süreç boyunca ve sürecin hastanın kaybıyla sonuçlandığı yas döneminde ailenin desteklenmesi konularını kapsamaktadır.

Hastanın konforunun artırılması ve yaşam kalitesinin olabildiğince devam ettirilmesinin hedeflendiği palyatif bakım uygulamaları, multidisipliner ekip işbirliği ile hasta, aile ve palyatif bakım ekibi arasında etkin bir iletişimin sağlanması ile başarıya ulaşabilmektedir. Palyatif bakım sürecinin istenilen şekilde devamlılığını engelleyen hasta ve sağlık profesyonellerinden kaynaklı sorunlar olabilmektedir. Hastaların tanı ve tedavi sürecinde yaşadıkları fizyolojik problemlere odaklanılmasına bağlı olarak; psikososyal sorunlar göz ardı edilebilmektedir. Hastaların, hastalıklarına anlam arama, gelecek kaygıları, beden imajında değişimler, başkalarına bağımlı olma korkusu ve durumunun ciddiyetinin kendinden saklandığı düşünceleri sağlık ekibi ile olan iletişim sürecini güçleştirebilmektedir. Sağlık ekibi üyelerinin ise; yaşadıkları duygusal stres ile nasıl başedeceğini bilmemesi, ölümü normal bir süreç olarak görememesi, hasta ve ailesi tarafından yetersizlik ile suçlanması, hasta ve ailesine süreç ile ilgili gereksiz ümit vermesi, iletişim konusundaki eksiklikleri palyatif bakım sürecindeki iletişimin etkin ve profesyonel düzeyde olmasını etkileyebilmektedir.

Palyatif bakım hemşire ve ilgili diğer sağlık profesyonelleri açısından etik değerler ile duygusal yaklaşımlar konusunda ikilemlerin yaşandığı ve çok hassas yaklaşılması gereken önemli bir süreçtir. Hasta ve ailesinin tedavi ve bakım süreci konusunda bilgilendirilmesi, mümkün olduğunca sürece dahil edilmeleri, hastanın önceliklerinin belirlenmesi, hasta ve ailesinin seçimlerine saygı duyulması, hastanın bakım sürecindeki hedefler konusunda aile ile ortak paydada olunması, sağlık profesyonellerinin iletişim teknikleri konusunda kendisini geliştirmesi ve duygusal streslerini etkin bir şekilde yönetebilmesi ile palyatif bakım sürecinde iyi bir iletişimin sağlanması ve sürecin hedeflerine ulaşması mümkün olabilmektedir. Palyatif bakım sürecinde iletişimin sağlanması ve geliştirilmesinde bakım verici, eğitici ve savunucu rolü olan hemşirelere de önemli sorumluluklar düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif bakım, İletişim, Hemşirelik

ABSTRACT

The burden of chronic disease's specific symptoms and the increasing mortality rates increase the need for palliative care. Palliative care, with a focus on the patient; control of the disease symptoms, the needs of the patient and the family, informing the family or caregivers about the disease, and during the process, and supporting the family during the age of mourning, when the process resulted in the loss of the patient.

Palliative care applications aiming at increasing the comfort of the patient and maintaining the quality of life as much as possible can be successful with the cooperation of multidisciplinary team and effective communication between patient, family and palliative care team. There may be problems caused by patients and health professionals who prevent the continuation of the palliative care process as desired. Depending on the focus on physiological problems experienced by the patients during the diagnosis and treatment process; psychosocial problems can be ignored. The search for meaning of the patients, the future concerns, changes in the body image, the fear of being dependent on others and the severity of the situation can make the communication process with the health team difficult. Health care team members; not knowing how to cope with emotional stress, not seeing death as a normal process, being accused by the patient and his family of incompetence, the patient and his family giving unnecessary hope about the process, the deficiencies in communication can affect the effective and professional level of communication in the palliative care process.

Palliative care is an important process in which nurses and other related health professionals are subject to dilemmas about ethical values and emotional approaches and should be approached very sensitive. Informing the patient and his family about the treatment and care process, including as much as possible, determining the patient's priorities, respecting the patient and his family choices, being in common denominator with the family in the goals of the care process, improving himself / herself in the communication techniques of health professionals and It is possible to ensure good communication in the palliative care process and to achieve the objectives of the process. In the palliative care process, nurses with caregiver, educator and advocate roles also have important responsibilities in providing and developing communication.

Keywords: Palliative Care, Communication, Nursing

DİYABETİN YÖNETİMİNDE REİKİ UYGULAMASI

REIKI PRACTISES IN DIABETES MANAGEMENT

ARŞ. GÖR. ESRA ÇAVUŞOĞLU
Mersin Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ BİRGÜL VURAL DOĞRU
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Diyabet insülin hormonunun yetersizliği, yokluğu ve/veya eksikliği sonucu karbonhidrat, protein, yağ metabolizmasında bozukluk ve kan glukoz düzeyinin yüksekliği ile karakterize kronik metabolik bir hastalıktır. Diyabet tüm dünyada ve ülkemizde giderek artan daha da önemli bir sağlık sorunu haline gelmekte ve milyonlarca bireyi etkilemektedir. Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF) 2017 yılı verilerine göre dünyada diyabet tanılı 425 milyon birey, ülkemizde ise 20-79 yaş aralığında 6,7 milyon birey bulunmaktadır.

Diyabeti olan bireylerde diyete uymama ve fiziksel inaktivite gibi negatif yönde yaşam tarzı davranışlarının yanında hastalık sürecinin getirdiği endişe, gelecek kaygısı, korku, sosyal destek sistemlerinin yetersizliğine bağlı oluşan stresin yönetilememesi de kan glukoz düzeyinde dalgalanmalara ve diyabetin şiddetlenmesine neden olmaktadır. Stres durumunda artan katekolaminler, kortizol ve glukagon düzeylerine bağlı olarak kan glukoz düzeyi yükselmektedir. Ek olarak stresin getirdiği yüklere bağlı olarak diyabet ile başetmede zorlanma, tedavi planına uymama gibi problemler de hastalığa etkin bir şekilde uyumu zorlaştırmaktadır. Bu nedenle diyabette stresin yönetiminde tıbbi tedavi yanında tamamlayıcı ve bütünleşik tedavi uygulamalarından da yararlanılmaktadır. Diyabetin yönetiminde son zamanlarda tamamlayıcı ve bütünleşik tedavi uygulamalarından biri olan Reiki uygulamasına başvurulmaktadır. Enerji temelli tedavilerden biri olan Reiki enerji akışı kavramına dayanan önemli bir terapi şeklidir. Reikide temel felsefi; enerji akışını teşvik etmek, enerji tıkanıklıklarını çözmek ve vücudun doğal iyileşme tepkisini kolaylaştırmak için dokunuş ve spesifik el pozisyonları kullanmaya dayanmaktadır. Reikinin diyabetin kontrolünde sürece katkısı; fiziksel, emosyonel, mental ve spirütüel alanlarda bütüncül olarak iyileşme sağlanması ve iyileşmenin belirtilen tüm alanlarda dengeli bir şekilde sürdürülmesidir.

Diyabetli bireylerde stresin kan glukoz düzeyi üzerinde olumsuz etkisinin reiki ile azaldığını gösteren çalışmalar olsa da daha fazla araştırma yapılarak bu konuda literatüre katkı sağlanması gerekmektedir. Diyabetin yönetiminde reiki uygulamasının; hemşireler tarafından tıbbi tedavi yanında uygulanabilecek standart bir tedavi seçeneği olması, semptomların kontrolü sağlanarak iyileşme ortamı oluşturulması ve bireyin kendi içindeki gizli enerjiyi açığa çıkararak hastalığın seyrinde otonomi kazanması gibi olumlu özellikleri nedeniyle yaşam boyu kullanılabilecek tamamlayıcı ve bütünleşik bir tedavi seçeneği olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Reiki, Hemşirelik

ABSTRACT

Diabetes is a chronic metabolic disease characterized by deficiency, lack and / or deficiency of insulin hormone, carbohydrate, protein, fat metabolism disorder and high blood glucose level. Diabetes is becoming an increasingly important health problem in the world and in our country and it affects millions of individuals. According to the International Diabetes Federation (IDF) data for 2017, there are 425 million people with diabetes in the world and 6.7 million individuals in the 20-79 age range in our country.

In addition to the negative lifestyle behaviors such as dietary disregard and physical inactivity in people with diabetes, the anxiety caused by the disease process, future anxiety, fear, the inability to manage the stress caused by the inadequacy of social support systems cause blood glucose levels to fluctuate and the aggravation of diabetes. In the case of stress, increased blood glucose level increases due to increased catecholamines, cortisol and glucagon levels. In addition to the stress caused by stress, difficulties in coping with diabetes, and non-compliance with the treatment plan also make it difficult to adapt effectively to the disease. Therefore, in the management of stress in diabetes, besides the medical treatment, complementary and integrated treatment applications are also used. Recently, Reiki application, which is one of the complementary and integrated treatment applications, is applied in the management of diabetes. One of the energy-based therapies, Reiki is an important form of therapy based on the concept of energy flow. Reiki basic philosophical; It is based on using touch and specific hand positions to stimulate energy flow, solve energy blockages and facilitate the body's natural healing response. Reiki's contribution to the process in the control of diabetes; to achieve holistic improvement in physical, emotional, mental and spiral areas, and to sustain a balanced improvement in all areas mentioned.

Although there are studies showing that the negative effect of stress on blood glucose levels in diabetic individuals is reduced by reiki, further research is needed to contribute to the literature. Reiki application in diabetes management; It may be a complementary and integrated treatment option that can be used throughout life because of the positive characteristics of nurses as a standard treatment option which can be applied by the medical treatment as well as by creating a healing environment by controlling the symptoms and by gaining autonomy in the course of the disease by revealing the hidden energy in the individual.

Keywords: Diabetes, Reiki, Nursing

ÜREMİK KAŞINTI VE DERİ KURULUĞUNDA AROMATERAPİ UYGULAMASI

AROMATHERAPY PRACTİSES İN UREMİC PRURİTUS AND SKİN DRYNESS

ARŞ. GÖR. ESRA ÇAVUŞOĞLU
Mersin Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ BİRGÜL VURAL DOĞRU
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Homeostazinin sağlanmasında önemli katkıları olan böbreklerin işlevlerindeki bozulma birçok organ ve sistemde sorunlara yol açarak hayati tehdit oluşturmakta ve yaşam kalitesini ciddi oranda düşürmektedir. Vücuttaki neredeyse tüm sistemlerde sorunlara yol açan böbrek yetmezliğinde; derecesi böbrek işlevlerindeki bozulmayla doğru orantılı olan üremik kaşıntı (üremik pruritus) ve deri kuruluğu (kserozis) gibi dermatolojik sorunlarla da sıklıkla karşılaşılmaktadır. Üremik kaşıntı ve deri kuruluğu böbrek yetmezliği tablosunun geç dönem belirtileri arasında yer almaktadır. Üremik kaşıntı ve deri kuruluğu hayati bir risk oluşturmasa da kişide şiddetine bağlı olarak uykusuzluk, yorgunluk, anksiyete, depresyon ve yaşam kalitesinde belirgin düşmelere yol açan ciddi iki problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde üremik kaşıntı ve deri kuruluğunun nedenlerine yönelik net bir cevabın olmayışı, kesin bir tıbbi tedavi seçeneğinin belirlenmesinde sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Tıbbi tedavideki belirsizlik alternatif tedavi seçeneklerini gündeme getirmiş aromaterapi tamamlayıcı ve bütünleşik tıp yöntemleri arasında kendisine yer bulmuştur. Aromaterapi sıklıkla semptom kontrolünde kullanılan bitkilerin yaprak, çiçek, kök, kabuk ve meyve gibi çeşitli kısımlarından elde edilen aromatik yağların tedavi edici olarak kullanılmasıdır. Literatür araştırmalarında aromaterapinin farklı birçok dermatolojik sorunda rahatlama sağladığı bildirilmektedir.

Üremik kaşıntı ve deri kuruluğunun yönetiminde her zaman hastaların yaşam kalitesini optimal düzeyde tutmayı amaçlayan hemşirelere önemli görevler düşmektedir. Üremik kaşıntı ve deri kuruluğuna yönelik uygulanacak etkin bir tedavi ve bakımla hastaların yaşadıkları problemler azalmakta ve konforları artmaktadır. Yapılan literatür taramasında aromaterapinin hemşirelik uygulamalarında yaygın olarak kullanılmadığı ve bu konuda yapılan araştırmaların oldukça az sayıda olduğu görülmektedir. Tamamlayıcı ve bütünleşik tıp yöntemlerinden biri olan aromaterapinin üremik kaşıntı ve deri kuruluğu gibi dermatolojik sorunları olan hastalarda kontrollü bir şekilde kullanımının yaygınlaştırılarak hemşirelik uygulamaları içine dahil edilmeleri ve konuya yönelik yapılacak çalışmalar ile literatüre katkı sağlanmasının semptom kontrolünde etkin olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Üremik Kaşıntı, Deri Kuruluğu, Arometapi, Hemşirelik

ABSTRACT

The deterioration in the function of the kidneys, which have important contributions in the provision of homeostasis, is a life-threatening condition that causes problems in many organs and systems and significantly reduces the quality of life. In renal failure leading to problems in almost all systems in the body; dermatological problems such as uremic pruritus and dryness of the skin (xerosis) which are directly proportional to the impairment of renal function are also frequently encountered. Uremic pruritus and dryness of the skin are among the late symptoms of renal failure. Uremic pruritus and skin dryness do not pose a significant risk, but it is two serious problems that cause insomnia, fatigue, anxiety, depression and quality of life.

Today, the lack of a clear answer to the causes of uremic pruritus and skin dryness causes problems in determining a definitive medical treatment option. The ambiguity of medical treatment has brought about alternative treatment options and aromatherapy has found its place among complementary and integrated methods of medicine. Aromatherapy is the treatment of aromatic oils obtained from various parts of plants such as leaves, flowers, roots, tree barks and fruits. It is reported that aromatherapy provides relief in many different dermatological problems in the literature.

Nurses who aim to maintain the quality of life of the patients at all times have an important role in the management of uremic pruritus and skin dryness. With the help of an effective treatment and care to be applied to the dry skin and itching, the problems experienced by the patients decrease and their comfort increases. In the literature review, it is observed that aromatherapy is not widely used in nursing practice and the number of studies conducted on this subject is quite low. It is thought that the use of aromatherapy, which is one of the complementary and integrated medicine methods, in the patients with dermatological problems such as uremic pruritus and skin dryness, should be included in the nursing applications by expanding the use of controlled methods and contributing to the literature by the studies to be done on the subject will be effective in symptom control.

Key words: Uremic Pruritus, Skin Dryness, Aromatherapy, Nursing

TİTANYUM-ZİRKONYUM İMPLANTLARA GÜNCEL BİR BAKIŞ

A CURRENT OVERVIEW TO TITANIUM-ZIRCONIUM IMPLANTS

PROF. DR. GÜLFEM ERGÜN
Gazi Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP ŞAHİN
Mersin Üniversitesi
ARŞ. GÖR. İREM KARA
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Titanyum alaşımlarından üretilen ve yaygın olarak kullanılan dental implantlara alternatif, daha iyi mekanik özelliklere sahip titanyum-zirkonyum implant materyallerinin kullanımları giderek artmaktadır. Bu sunumun amacı titanyum-zirkonyum dental implant materyallerini irdelemektir.

PubMed, Cochrane Library, Evidence-Based Dentistry veri tabanlarında 2009-2019 yılları arasında yapılan taramada "titanyum-zirkonyum implant", "dental implant", "osseointegrasyon" ve bu anahtar kelimelerin kombinasyonları kullanılarak 76 yayına ulaşıldı. Ulaşılan bu yayınlardan özetlerin okunması sonrasında hayvan deneyleri, implant görüntüleme ile ilgili radyolojik çalışmalar, protetik üst yapı materyalleri ve dayanaklarıyla ilgili çalışmalar, peri-implantitis ve peri-implant mukozitisle ilgili çalışmalar, ortopedik tedavide kullanılan titanyum-zirkonyum implantlarla ilgili çalışmalar ve vaka raporları derlemeye dahil edilmedi. Titanyum-zirkonyum dental implantlarının içerik, avantaj-dezavantaj ve osseointegrasyonuyla ilgili olan ve İngilizce dilinde yayınlanan 42 makale incelemeye uygun görüldü.

Geleneksel titanyum implantlar yüksek sağ kalım ve başarı oranlarına sahiptir. Bununla birlikte dar çaplı implantlar olarak kullanıldıklarında kırılma risklerinin bulunduğu ve mekanik komplikasyonların gelişebileceği bildirilmiştir. Titanyum alaşımlarının (Ti6Al4V) içeriğinde bulunan bazı elementlerin (Al,V) vücutta toksik etkiler oluşturabileceğine ilişkin çalışmalar mevcuttur. Bu nedenle biyolojik olarak uyumlu olan, üstün mekanik dirence ve yüksek gerilme dayanımına sahip titanyum-zirkonyum alaşımı içeren implantlar geliştirilmiştir. Özellikle alt ve üst çenede arka bölgede yeterli kemik miktarının bulunmadığı durumlarda; uygulanan dar çaplı titanyum-zirkonyum dental implantların, titanyum implantlarla karşılaştırılabilir, yüksek osseointegrasyon, sağ kalım ve başarı oranları gösterdiği belirtilmiştir.

Mevcut kemik hacminin; geniş veya normal çaplı implantlar için yeterli olmadığı durumlarda dar çaplı titanyum-zirkonyum implantlar kullanılmaktadır. Dar çaplı titanyum-zirkonyum implantlar sahip oldukları gelişmiş biyomekanik özellikler sayesinde; kemik hacminin arttırılması için uygulanacak cerrahi işlemleri ve bu işlemlerden dolayı oluşacak ek maliyetleri de ortadan kaldırmaktadır. Titanyum-zirkonyum implantların klinik başarı oranlarını değerlendirmek için daha fazla uzun süreli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimler: titanyum-zirkonyum implant, dental implant, osseointegrasyon, titanyum zirkonyum alaşımı

ABSTRACT

The use of titanium-zirconium implant materials with better mechanical properties is increasing in alternative to dental implants produced from titanium alloys. The aim of this presentation is to examine titanium-zirconium dental implant materials.

In the search carried out in PubMed, Cochrane Library, Evidence-Based Dentistry data bases between the years of 2009-2019, 76 publications were reached using "titanium-zirconium implant", "dental implant", "osseointegration" and combinations of these keywords. After reading the abstracts of these publications, animal experiments, radiological studies related to implant imaging, studies on prosthetic superstructure materials and abutments, studies on peri-implantitis and peri-implant mucositis, studies on titanium-zirconium implants used in orthopedic treatment and case reports were not included in this review. 42 publications which are related to the content of titanium-zirconium dental implants, their advantages-disadvantages and, osseointegrations and published in only the English language were found appropriate for this study.

Traditional titanium implants have high survival and success rates. However, when used as narrow-diameter implants, it has been reported that fracture risks and mechanical complications may develop.
There are studies suggesting that some elements (Al,V) in the content of titanium alloys (Ti6Al4V) can cause toxic effects on the body. Therefore, biologically compatible implants with titanium-zirconium alloy having superior mechanical resistance and high tensile strength have been developed. Especially when there is not enough amount of bone in the posterior region of the lower and upper jaw; the application of titanium-zirconium dental implants with narrow diameters was found to be comparable to that of titanium implants, indicating high osseointegration, survival, and success rates.
In case the volume of bone is not sufficient for the large or normal diameter, narrow diameter titanium-zirconium implants are used. Narrow diameter titanium-zirconium implants have advanced biomechanical properties; it also eliminates the surgical procedures to increase bone volume and additional costs due to these procedures. More long-term studies are needed to assess clinical success rates of titanium-zirconium implants.

Key Words: titanium-zirconium implant, dental implant, osseointegration, titanium zirconium alloy

PLEVRAL TUTULUMLA SEYREDEN KRONİK LENFOSİTİK LÖSEMİ OLGUSU

A CHRONIC LYMPHOCYTIC LEUKEMIA CASE WITH PLEURAL INVOLVEMENT

ÖĞR. GÖR. OYA BAYDAR
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Solunum yolu tutulumu hem akut hem de kronik lösemide iyi bilinmekle beraber plevral hastalıklar daha az görülür. Lösemili hastalarda plevral efüzyonlar en sık enfeksiyondan ve plevranın lösemik infiltrasyonundan kaynaklanmaktadır (1, 2). KLL hastalarında plevral efüzyonlar daha çok ilerlemiş hastalığı olan hastalarda tanımlanmıştır (3). Kronik lenfositik lösemili (KLL) hastalarda malign plevral efüzyonun iyi tanınmasına rağmen, literatürde nadiren bildirilmiştir (4, 5). Bu yazıda, plevral biyopsi ve immünohistokimyasal yöntemlerle gösterilen plevral tutulumu olan bir KLL hastası sunulmaktadır.

8 yıl önce KLL tanısı alan 70 yaşındaki erkek hasta, son 20 gün içerisinde gelişen dispne, öksürük ve balgamla kliniğimize başvurdu. 40 paket x yıl sigara içme öyküsü olan hasta 20 yıl önce apendektomi ameliyatı geçirmişti. Dört yıl KLL tanısı alan hasta bu süreçte birçok kemoterapi rejimi ve intravenöz immünoglobulin tedavisi almış ve en son kemoterapisi yaklaşık 1 ay once idi.

Fizik muayenesinde hasta ateşi yüksek idi ancak diğer vital parametreleri stabil idi. Solunum sistemi muayenesinde sol infraskapüler bölgede solunum seslerinde azalma ve sağ hemitoraksta yüksek frekanslı ronküsleri mevcuttu. Karaciğer biraz büyük iken dalak palpe edilemedi. Diğer sistem muayeneleri normal sınırlardaydı.

Laboratuvar bulgularında hemoglobin 12,4 g / dL, MCV: 75,9 fl, trombosit sayısı 269.000 µL ve beyaz kan sayımı 14.500 µL bulundu. Periferik kan yaymasında lenfosit oranı % 52 id. Akciğer grafisinde sol hemitoraksta plevral efüzyon izlendi. (Şekil 1) Elektrokardiyogram normaldi. Torasentez, plevral efüzyonun serohaemorajik olduğunu gösterdi. Plevral efüzyonun protein konsantrasyonu 3,3, serumda 4,8 g / dl idi. Laktat dehidrojenez seviyesi plevral efüzyon 1939 U / l iken, serum 228 U / l idi. LDH, LDH aralığının üst sınırının 248 olduğu bir laboratuvarda çalışıldı. Bu yüzden eksüdatif bir plevral efüzyondu. Bakteri ve mikobakteri için rutin kültürler ve boyama sonuçları negatifti. Giemsa yaymada yoğun lenfosit görüldü. Sitolojik incelemede atipik lenfoid hücre proliferasyonu görüldü (Şekil 2). Plevra biyopsisinde lenfoid neoplazm için şüpheli küçük yuvarlak hücreli infiltrasyon saptandı (Şekil 3). İmmünohistokimyasal olarak atipik hücreler anti-CD20, anti-CD5 ve anti-CD23 için pozitif, anti-sikline D1 için negatif (Şekil 4). Bu bulgularla plevra biyopsisi 'Küçük Lenfositik Lenfomanın infiltrasyonu' şeklinde raporlandı.

Sonuç olarak, hematopoetik veya lenfoid malignitelerle ilişkili plevral efüzyon nadirdir. Bu nadir görülen durumun hem hekim hem de patolog tarafından bilinmesi, bu tür vakaların teşhisi ve yönetimi için kritik öneme sahiptir. Yanlış bir negatif rapordan kaçınmak için plevral sıvı sitolojisinin yorumlanmasında dikkatli bir yaklaşım benimsenmelidir.

Anahtar Kelimeler: kronik lenfositik lösemi, plevral tutulum, plevra biyopsisi

ABSTRACT

Respiratory tract involvement has been well described in both acute and chronic leukemia, but pleural disease is less common. Pleural effusions in patients with leukemia are most often due to infection and to a lesser extent leukemic infiltration of the pleura (1, 2). Pleural effusions in CLL patients have been described mostly in patients with advanced disease (3). Although malignant pleural effusion in patients with chronic lymphocytic leukaemia (CLL) is well recognized, it is poorly reported in the literature (4, 5). In this report, a case of CLL patient with pleural involvement shown by pleural biopsy and immunohistochemical methods is presented.

70-year-old male patient, diagnosed as CLL 8 years ago, admitted to our clinic with dyspnoea, cough and phlegm for the last 20 days. He was an ex-smoker (40 package x years). He had undergone surgery for appendectomy 20 years earlier. He had diagnosed as chronic lymphocytic leukemia 4 years ago. He had several chemotherapy regimens and intravenous immunoglobulin treatments since now, the last one was one month ago.

On physical examination, patient was febrile, but with stable vital parameters. Respiratory system examination revealed dull note with decreased intensity of breath sounds at left infrascapular region and high-intensity ronchi at right hemithorax. The liver was slightly enlarged, but the spleen was not palpable. The remaining system examinations were all within normal limits.

Laboratory findings revealed hemoglobin 12,4 g/dL, mean corpuscular volume 75,9 fl, platelet count 269 µL, and white blood count 14,5×109 µL. The blood smear contained 52% lymphocytes.

Pleural effusion on the left hemithorax was observed on chest x-ray. (Figure 1) The electrocardiogram was normal. Thoracentesis revealed that the pleural effusion was serohaemorrhagic. The protein concentration of pleural effusion was 3,3 , it was 4,8 g/dl in serum. Lactate dehydrogenise level of pleural effusion was 1939 U/l while it was 228 U/l in serum. LDH was studied in a laboratory where the upper limit of LDH range was 248. So it was an exudative pleural effusion. Routine cultures and stains for bacteria and mycobacterium were all negative. Giemsa smear revealed lymphocytic dominance. Cytological examination revealed atypical lymphoid cell proliferation (Figure 2). Pleural biopsy revealed small round cell infiltration suspicious for lymphoid neoplasm(Figure 3).Immunohistochemically, atypical cells were positive for anti-CD20, anti-CD5 and anti-CD23;negative for anti-cyclineD1 (Figure 4).The biopsy was reported as “Infiltration of Small Lymphocytic Lymphoma/Chronic Lymphocytic Leukemia” with these findings.

In conclusion, pleural effusion associated with hematopoetic or lymphoid malignancies are rare. Awareness of this uncommon situation by both physician and pathologist is critical for the diagnosis and management of such cases. A cautious approach should be adopted in interpretation of pleural fluid cytology so as to avoid a false negative report.

Keywords: chronic lymphocytic leukemia, pleural involvement, pleural biopsy

ÇOK NADİR GÖRÜLEN BİR GENETİK HASTALIK; KRANİO EKTODERMAL DİSPLAZİ (SENSENBRENNER SENDROMU)

VERY RARE GENETİC DİSEASE; CRANİO ECTODERMAL DYSPLASİA (SENSENBRENNER SYNDROME)

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MURAT KAYA
Düzce Üniversitesi

ÖZET

Kranio Ektodermal Displazi (KED) diğer adıyla Sensenbrenner sendromu; nadir görülen otozomal resesif geçişli multisistemik deformitelerin olduğu çok nadir bir anomalidir. Biz burada tekrarlayan akciğer enfeksiyonu ve yabancı cisim aspirasyonu şüphesi ile kliniğimize başvuran ve yapılan tetkikleri sonucunda genetik olarak KED teşhisi konulan bir hastamızı; klinik, radyolojik ve genetik sonuçlarıyla paylaşmak istedik. Hastamızda IFT122 geninin dizi analizine göre; heterozigot c.241delA(p.Thr81HisfsTer8) (NM_052989.2) ve heterozigot c.2317G>A(p.Ala773Thr) (NM_052990.2:c.2317G>A) patojenik gen varyantları saptandı. Çekilen görüntüleme yöntemlerinde situs inversus olarak değerlendirildi. Çekilen PA akciğer grafilerinde dekstrokardisi mevcut ve mide gazı sağda görüldü. Hastada dismorfik yüz görünümü (telekantus, geniş burun köprüsü, saç dökülmesi ve saç zayıflığı, geniş philtrum, dolikosefali ve frontal belirginleşme) mevcut idi. Vakamızda diğer vakalarda bildirildiği gibi; saç dökülmesi ve saç zayıflığı, dolikosefali ve frontal bossing bulguları da mevcut idi. Yenidoğan döneminde solunum sıkıntısı nedeni ile küvözde kalmıştı ve tekrarlayan akciğer enfeksiyonu öyküsü vardı. Bizim vakamızda daha önce bildirilen vakalardan farklı olarak KED vakalarında sık rastlanmayan situs inversus mevcut idi.

KED tedavisinde ortaya çıkabilecek klinik semptomlar için multidisipliner bir yaklaşım gerektirir. Kraniosinostozu düzeltmek için beyin cerrahi; varsa kalça displazisi için ortopedik bakım; diş bakımı ve varsa yapısal diş anormalliklerinin zamanında tespiti ve müdahalesi için odontolojik cerrahi; karaciğer anormalliklerinde standart medikal tedavi için çocuk gastroenteroloji, ileri evrede ise karaciğer transplantasyonu için çocuk cerrahisi; varsa kardiyak anormallikler için standart medikal tedavi için çocuk kardiololoji; pnömoni ataklarının antibiyotiklerle tedavi edilmesi, tekrarlayan solunum yolu enfeksiyonlarına duyarlı hastalar uzun süreli profilaksisi ve astım standart medikal tedavisi için çocuk göğüs hastalıkları; böbrek fonksiyonu hızla bozulduğundan metabolik asidoz tedavisi, oral sodyum klorür takviyesi, daha sonra hastalığın seyrine göre diyaliz veya böbrek transplantasyonu için çocuk nefroloji uzmanı takip/tedavisi gerekir.)

Anahtar Kelimeler: Kranio Ektodermal Displazi, Sensenbrenner sendromu

ABSTRACT

Cranio Ectodermal Dysplasia (CED) also known Sensenbrenner syndrome; is a rare anomaly with rare autosomal recessive multisystemic deformities. Here, we wanted to share a patient who was admitted to our clinic with suspicion of foreign body aspiration causing recurrent lung infection and who was genetically diagnosed with KED as a result of the examinations. We wanted to share with clinical, radiological and genetic results. In our patient; according to sequence analysis of IFT122 gene, heterozygoes c.241delA(p.Thr81HisfsTer8) (NM_052989.2) and heterozygoes c.2317G>A(p.Ala773Thr) (NM_052990.2:c.2317G>A) pathogenic variants were detected. Hair loss and hair weakness, dolicosephaly and frontal bossing findings were also present in our case. He had been left in the incubator due to respiratory distress in the neonatal period and had a history of recurrent lung infection. Thus some symptoms associated with CED, i.e. the renal phenotype and retinal dysfunction may not be evident in the proband described here due to his younger age.

It requires a multidisciplinary approach to the clinical symptoms that may arise in the treatment as follow. Brain surgery to correct craniosynostosis; orthopedic care for hip dysplasia if present; odontological surgery for timely detection and intervention of dental care and structural tooth abnormalities; standardized treatment by pediatric gastroenterology for liver abnormalities, pediatric surgery for liver transplantation in advanced stage; standardized treatment by pediatric cardiology for cardiac abnormalities. Treatment of pneumonia attacks with antibiotics, long-term prophylaxis for patients susceptible to recurrent respiratory tract infections for standard medical treatment of asthma are required. Treatment of metabolic acidosis, oral sodium chloride supplementation, then the child nephrology specialist for dialysis or kidney transplantation according to the course of the disease should be follow-up and treatment since the kidney function is rapidly impaired.

Keywords: Cranio Ectodermal Dysplasia, Sensenbrenner syndrome

FPG KABUĞUNDAKİ N=Z ÇEKİRDEKLER İÇİN KABUK MODELİ HESAPLARI

SHELL MODEL CALCULATIONS FOR N=Z NUCLEI IN FPG SHELL

DOÇ. DR. SERKAN AKKOYUN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
DOÇ. DR. TUNCAY BAYRAM
Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Nükleer uyarılmış durum enerjileri, nükleer spinler ve pariteler, nükleer kabuk modeli ile başarılı bir şekilde teorik olarak hesaplanabilir. Atomlardaki elektronların kabuk modeline benzer olan bu modelde, protonlar ve nötronlar nükleer kabukları en düşük enerji durumundan daha yüksek seviyelere kadar doldurur. Modelde sihirli sayılar vardır. Bu sayılar, 2, 8, 20, 28, 50, 82, 126 olarak belirlenmiştir. Proton ve/veya nötron için sihirli sayılara sahip olan çekirdekler, kapalı kabuklu çekirdekler olarak adlandırılır ve bu çekirdekler durağan öz olarak kullanılır. Bu kapalı kabuklu çekirdeklere örnek, ^{4}He, ^{16}O, ^{40}Ca, ^{56}Ni, ^{208}Pb olarak verilebilir. Durağan çekirdekteki nükleonların hareket etmediği farz edilir. Hesaplamalarda sadece öz dışındaki nükleonlar dikkate alınır. Öz-eşlenik (N = Z) fpg kabuğundaki orta kütleli çekirdekler, nötron ve protonların maksimum uzaysal örtüşmesi nedeniyle çeşitli olayların araştırıldığı bölgelerden biridir. Bu fenomenlere örnek olarak, izospin simetrisi, şekil bir aradalıklığı, şekil geçişi ve nötron-proton çiftlenim etkileşimi verilebilir. Bu çalışmada, fpg kabuğundaki N=Z çekirdeğinin nükleer enerji seviyeleri, KShell bilgisayar kodu kullanılarak, nükleer kabuk modeli kapsamında hesaplanmıştır. Bu kod, M şeması gösterimi ile nükleer kabuk modeli hesaplamaları yapmamızı sağlar. Kod, çok çekirdekli bir CPU ve OpenMP kitaplığına sahip bir Linux PC'de kolayca kullanılır. Ayrıca, hibrit MPI+OpenMP paralel programlama özelliğine sahip son teknoloji ürünü bir paralel bilgisayarda da kullanılır. Enerji seviyelerini, spin, izospin, manyetik ve kuadrupol momentleri, E2/M1 geçiş olasılıklarını ve tek parçalı spektroskopik faktörleri hesaplayabilir. Hesaplamalarda iki kat sihirli ^{56}Ni çekirdeği, öz olarak alınmış ve $f_{7/2}$, $p_{3/2}$, $f_{5/2}$, $p_{1/2}$ and $g_{9/2}$ tek parçacık orbitalleri, değerlik kabukları olarak kullanılmıştır. Nükleonlar arasındaki etkileşme için, farklı iki cisim etkileşimleri kullanılmıştır. Bu izotoplar için uyarılmış hal spinleri, pariteleri ve enerji değerleri elde edilmiştir. Sonuçlar, birbiriyle ve literatürdeki mevcut deneysel değerler ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kabuk modeli, enerji seviyeleri, fpg kabuğu, N=Z.

ABSTRACT

Nuclear excited state energies, nuclear spins and parities can be theoretically calculated succesfully by nuclear shell model. This model is similar to the shell model of electrons in atoms. In this model, protons and neutrons fill the nuclear shells from lowest energy state to highers. In the model, there are magic numbers. These numbers are determined as 2, 8, 20, 28, 50, 82, 126. The nuclei having the magic numbers for proton or/and neutron are named as closed shell nuclei and these nuclei are used as inert core. Examples of these closed-shelled nuclei are given as ^{4}He, ^{16}O, ^{40}Ca, ^{56}Ni, ^{208}Pb. It is assumed that the nucleons in the inert core do not move. Only valance nucleons out of the core are considered in the calculations. The self-conjugate (N=Z) moderate mass nuclei in fpg shell are one of the region for the investigation of several phenomena because of the maximum spatial overlap of neutrons and protons. The examples for these phenomena are isospin symmetry, shape coexistence, shape transition and neutron-proton pairing interaction. In this study, the nuclear energy levels of N=Z nuclei in fpg shell have been calculated in the scope of the nuclear shell model by using KShell computer code. This code enables us to perform nuclear shell-model calculations with M-scheme representation. The code is easily used on a Linux PC with a many-core CPU and OpenMP library. It is also used on a state-of-the-art massive parallel computer with hybrid MPI+OpenMP parallel programming. It can compute energy levels, spin, isospin, magnetic and quadrupole moments, E2/M1 transition probabilities, and one-particle spectroscopic factors. In the calculations, doubly magic ^{56}Ni were taken as core and $f_{7/2}$, $p_{3/2}$, $f_{5/2}$, $p_{1/2}$ and $g_{9/2}$ single particle orbitals were used as valance shell. Different two-body interactions between nucleons were used. Excited state spin, parity and energy values have been obtained for the isotopes. The results have been compared with each other and the available experimental values in the literature.

Keywords: Shell Model, energy levels, fpg shell, N=Z.

YAPAY SİNİR AĞLARI YÖNTEMİ İLE Ti(γ,γ)Ti REAKSİYON TESİR KESİTLERİNİN KESTİRİMLERİ

ESTIMATIONS OF Ti(γ,γ)Ti REACTION CROSS-SECTION BY ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS

DOÇ. DR. SERKAN AKKOYUN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
DOÇ. DR. TUNCAY BAYRAM
Karadeniz Teknik Üniversitesi

ABSTRACT

Photon induced reactions have great importance in the field of nuclear structure studies. In this reactions, the target materials are bombarded by high-energy photons. The photons might be absorbed by a nucleus in the target. The excited nucleus decays by emitting particles (proton, neutron, alpha or light particles, etc.) or photons. Due to the fact that the nature of the photon, the interaction of it with the target material is purely electromagnetic. Therefore, this type of reactions have non-destructive structure. After absorbing the photon by the nucleus, target material can be its excited states. By this way, one can easily investigate low-lying excited states of the nuclei via radiation measurement systems. In the case of transmutation to another isotopes by emitting particles from the target nucleus, an another stable or unstable isotope may be formed. The product unstable isotope decay by beta process after formation. Thus, the half-life of the radioisotopes can also be determined in photon induced reactions. In this work, (γ,γ) reaction cross sections on titanium isotopes have been estimated by using artificial neural network method in the 1-200 MeV energy range. The data for the application of the method have been taken from TENDL-2017 nuclear data library which is the output of the TALYS nuclear model code. Artificial neural network method is a mathematical model that mimics the human brain functionality. It has been used reently in the field of nuclear physics and its applciations. According to the results, the neural network estimation is highly consistent with the available literature data.

Keywords: Photon induced reaction, gamma, titanium, artificial neural network.

ÇİFT-ÇİFT N=40 İZOTONLARININ TABAN DURUM NÜKLEER ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE

ON THE GROUND STATE NUCLEAR PROPERTIES OF EVEN-EVEN N=40 ISOTONES

DOÇ. DR. TUNCAY BAYRAM
Karadeniz Teknik Üniversitesi
DOÇ. DR. SERKAN AKKOYUN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Nükleer fizik alanında taban durum bağlanma enerjisi, nükleon ayrılma enerjisi, çekirdek yarıçapı, elektrik kuadrupol moment ve deformasyon parametresi gibi nükleer taban durum özelliklerinin belirlenmesi önemli bir çalışma konusudur. Uzun süreli deneysel ve teorik nükleer yapı çalışmalarının bir sonucu olarak, literatürde hatırı sayılır oranda çekirdek taban durum özellikleri üzerine veri bulunmaktadır. Bununla birlikte belirli bir izotop zinciri veya izotonik zincir üzerinden nükleer taban durum özelliklerin incelenmesi birçok nükleer özelliğin iyi kavranması açısından ilgi çekicidir. N=40 nötron sayısı alt kapalı kabuk sayısı olduğundan, bu bölge civarında gerçekleştirilen nükleer özellik çalışmaları nükleer modeller açısından da bir test niteliğindedir. Çekirdeklerin taban durum özelliklerinin incelenmesi için deneysel çalışmaların yanı sıra birçok nükleer yapı modeli geliştirilmiştir. Bunlardan birisi ortalama alan yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda çekirdek içerisindeki bir nükleonun diğer nükleonların oluşturduğu ortalama alanında bağımsızca hareket ettiği varsayılır. Yaygınca kullanılan ortalama alan yaklaşımlarına Hartree-Fock-Bogoliubov (HFB) metodu ve relativistik ortalama alan (RMF) modeli örnek olarak verilebilir. Bu çalışmada HFB metodu çerçevesinde Skyrme türü etkileşme parametre setlerinden SLy4 kullanılarak çift-çift N=40 izotonlarının taban durum nükleer özellikleri incelenmiştir. Nükleon başına bağlanma enerjisi, yük yarıçapı, iki-nötron ayrılma enerjisi ve iki proton ayrılma enerjileri hesaplanarak ulaşılabilir deneysel veriler ve diğer model tahminleri ile karşılaştırılmıştır. Bu çalışmayla HFB metodunun çekirdek bağlanma enerjisi ve yük yarıçapının tahmininde deneysel verilerle uyumu ortaya konmuştur. Özellikle, kapalı kabuk proton sayılarında (Z=20 ve N=28) ani taban durum çekirdek bağlanma enerjisi değişimlerinin öngörüsünde SLy4 Skyrme parametre seti başarılı bulunmuştur. Bununla ilintili olarak, kapalı kabuk civarında iki proton ayrılma enerjisi değerlerinde meydana gelen ani değişim HFB metodu ile başarılı bir şekilde ortaya çıkarılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: HFB metodu, N=40 izotonları, taban durum özellikleri.

ABSTRACT

Determination of ground state nuclear properties of nuclei such as binding energy, nucleon separation energy, radii of nuclei, quadrupole moments and deformation parameter are an important research subjects in nuclear physics. There are many data of nuclear ground state properties of nuclei in literature as a result of long term experimental and theoretical studies. Beside, investigation of nuclear ground state properties by regarding an isotopic or isotonic chain is attractive because it can provide better understanding of many nuclear phenomena. Because N=40 neutron number is sub shell closure, investigation around this region is a test for nuclear models. For investigation of nuclear properties of nuclei, many experimental studies are performing and many nuclear models have been developed. One of them is mean field approach. In this approach, it is assumed that a nucleon move independently in a mean field created by other nucleons. As examples for mostly used mean field approaches, Hartree-Fock-Bogoliubov (HFB) method and relativistic mean field (RMF) model can be given. In this work, HFB method with a Skyrme type parameter set SLy4 has been used for investigation of ground state properties of N=40 isotones. The binding energy per nucleon, charge radii, two-neutron separation energy and two-proton separation energy have been calculated and compared with available experimental data and those of other nuclear models. By this work, it has been concluded that the predictions of the HFB method for binding energy and charge radii are in agreement with experimental data. In particular, it has been found that Skyrme parameter set Sly4 are successful for prediction of abrupt changes in ground state binding energies in closed shell proton numbers Z=20 and N=28. As related with this, it has been pointed out that HFB method can successfully predict the abrupt changes in two-proton separation energy values around the closed shell.

Keywords: HFB method, N=40 isotones, ground state properties.

MANGAN KATKILI Bİ-2212 TABAKALI ve KATMANLI PEROVSKİTE ÜSTÜN MALZEMELERİN KRİSTAL YAPI KALİTESİ VE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

SURVEY OF CRYSTAL STRUCTURE QUALITY AND RELATED FEATURES OF Bİ-2212 CUPRATE-LAYERED PEROVSKITE SUPERCONDUCTING MATERIALS DEPENDING ON MANGANESE ADDITION

DR. ÖĞR. ÜYESİ ASAF TOLGA ÜLGEN
Şırnak Üniversitesi
PROF. DR. ÖMER ÖZYURT
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DOÇ. DR. GURCAN YILDIRIM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MUHAMMED ÖZ
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada biz, x-ışını kırınımı deneysel ölçüm yöntemlerini kullanarak $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ cuprate seramik malzemenin katkı mekanizmasının kristal yapı kalitesi, tane hizalama dağılımları, yapısal özellikleri, süperiletken hacim fraksiyonu, kafes hücre sabitleri, tane sınırı bağlanma problemleri ve süperiletken tanecikler arasındaki etkileşim kalitesi üzerindeki hayati etkilerini doğrudan inceledik. Manganez atomları, bütün malzemeler mol-mol oranı içinde hazırlanırken, geleneksel seramik yolunun yardımı ile normal atmosferik basınç koşullarında, x = 0.00 ila 0.10 arasında değişen, katkı atomları olarak kullanıldı. Yukarıda tartışılan tüm karakteristik özelliklerin, Bi-2212 süper iletken kristal yapısındaki manganez (Mn) konsantrasyon seviyesine kuvvetlice bağlı olduğu bulunmuştur. Bu aynı zamanda katkı atomların kristal sisteme başarılı bir şekilde dahil edilerek bağlanmaktadır. Daha detaylı olarak deneysel ölçüm sonuçları kristal örgüdeki Mn safsızlığının varlığı $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$+$Mn_x$ malzemelerinin XRD tipik kırınım modellerinden elde edilen karakteristik özellikleri ciddi biçimde bozduğunu göstermektedir. Aslında, $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ sistemdeki Mn konsantrasyon seviyesinin artmasıyla gittikçe daha fazla azalma eğilimindedir. Bu bağlamda, maksimum x = 0.10 ilavesi seviyesine maruz kalan Bi-2212 seramik malzemesi en kötü kristal yapı kalitesini ve özelliklerini sergiler. Burada, kristallik kalitesindeki azalmanın, elektron-fonon birleştirme olasılıklarının oluşumuyla ilişkili bitişik süperiletken tabakaların aktif ve etkili bakır-oksit tabakalarındaki hareketli delik taşıyıcı konsantrasyonlarının optimizasyonunu olumsuz olarak etkilediği belirtilmelidir. Kısaca, Bi-2212 kristal matrisine yerleştirilen Mn kapanımları sadece kristal yapı kalitesine değil, aynı zamanda süper iletken özelliklere de zarar verir. Bu çalışma, manganez atomlarının Bi-2212 kristal sisteminin kristallilik kalitesini arttırmak için katkılandığını doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bi-2212; Katkı Mekanizması, Mn ve XRD.

ABSTRACT

In the present work, we examine directly the vital effects of dopant mechanism on the crystal structure quality, grain alignment distributions, texturing, superconducting volume fractions, lattice cell constants, grain boundary coupling problems and interaction quality between the superconducting grains of $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ cuprate ceramic materials using the powder X-ray diffraction (XRD) experimental measurement methods. The manganese atoms are used to be dopant atoms when all the materials are prepared within the mole-to-mole ratio varying from x=0.00 until the value of 0.10 in the normal atmospheric pressure conditions with the aid of the conventional ceramic route. It is found that all the characteristic features discussed above are strongly dependent upon the manganese (Mn) concentration level in the Bi-2212 superconducting crystal structure. This is also attributed to the fact that the addition atoms are successfully incorporated in the crystal system. In more detail, the experimental measurement results show that the presence of Mn impurity in the crystal lattice degrade seriously the characteristic properties deduced from the XRD typical diffraction patterns of $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ +Mn_x materials. In fact, the properties tend to diminish more and more with the enhancement of the Mn concentration level in the system. In this respect, the Bi-2212 ceramic material exposed to the maximum addition level of x=0.10 exhibits the worst crystal structure quality and related features. It is to be mentioned here that the decrement in the crystallinity quality affects negatively the optimization of mobile hole carrier concentrations in the active and effective copper-oxide sheets of adjacent superconductive layers related to the formation of electron-phonon coupling probabilities. Shortly, the Mn inclusions inserted in the Bi-2212 crystal matrix damage not only the crystal structure quality but also the superconducting features. This study confirms that the manganese atoms are ploughed to improve the crystallinity quality of Bi-2212 crystal system.

Keywords: Bi-2212; Dopant mechanism; Mn; XRD; Structure quality.

KARAKTERİSTİK İKİ AŞAMALI GEÇİŞ SICAKLIKLARI İLE Bİ-2212 SERAMİK MALZEMELERİNDE SÜPER İLETKENLİĞİN STABİLİZASYONU ÜZERİNE MN İLAVESİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF MN ADDITION ON STABILIZATION OF SUPERCONDUCTIVITY IN Bİ-2212 CERAMIC MATERIALS WITH CHARACTERISTIC TWO-STAGE TRANSITION TEMPERATURES

DR. ÖĞR. ÜYESİ ASAF TOLGA ÜLGEN
Şırnak Üniversitesi
PROF. DR. ÖMER ÖZYURT
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DOÇ. DR. GURCAN YILDIRIM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DOÇ. DR. YUSUF ZALAOĞLU
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Biz bu çalışmada, poli-kristalli $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ süperiletken seramiğin 20 K-95 K aralığında gerçekleştirilen dc elektriksel direnç ölçümlerini kullanarak kristal yapısında manganez ilaveli (molar oran aralıklarında x = 0.00-0.10) malzemelerin dc elektriksel direncin türevleriyle ilgili karakteristik iki aşamalı geçiş sıcaklıklarının (eşleşme ya da gerçek orijinal ve tutarlılık) farklılaşmasına ışık tutacağız. Deneysel ölçüm sonuçlarına göre karakteristik iki aşamalı geçiş sıcaklıklarının, Mn konsantrasyonu ekleme seviyesindeki x = 1.0'a kadar artışla daha küçük sıcaklık değerlerine kaydığı gözlemlenir. Bu, Mn safsızlık varlığının toplu Bi-2212 kristal matrisindeki süperiletken tanecikler arasındaki bağlantı kalitesinde hızlı bir azalmaya neden olduğu gerçeğindedir. Çalışmadan elde edilen muhtemel bir sonuç hem eşleştirme hem de tutarlılık tepe genliklerinin ekleme seviyesi ile dikkate değer bir şekilde artmasıdır. Sonuçlar, süperiletkenliğin stabilizasyonunun, sadece süper homojen kümelerin azaltılmış yüzdesinin (yani, çok daha etkili ve daha güçlü elektron-fonon birleştirme olasılıklarının oluşması anlamına gelmediğini) değil, aynı zamanda süper iletkenlik yolundaki (çok daha etkili ve daha güçlü elektron-fonon birleştirme olasılıklarının oluşumunu ifade ettiği) eklenmesi nedeniyle daha fazla zarar gördüğünü göstermektedir. Ayrıca, izole taneciklerde ve tane sınırları üzerindeki Josephson enerjisi ve faz geçişi (normalden süperiletkenliğe) üzerindeki manganez katkısı etkisini belirlemek için Percolation yaklaşımını da inceledik.

Anahtar Kelimeler: Bi-2212 malzeme; Mn ilavesi; Süperiletkenlik Geçiş Sıcaklığı ve Percolation Modeli.

ABSTRACT

In the present work, we shed some lights on the differentiation of characteristic two-stage transition temperatures (pairing or bulk genuine, and coherence) related to the derivatives of dc electrical resistivity towards the temperature of the poly-crystallized $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ superconducting ceramic materials with the manganese addition (within the molar ratio intervals x=0.00-0.10) in the crystal structure using the dc electrical resistivity measurements performed in the range of 20 K-95 K. The experimental measurement results indicate that the characteristic two-stage transition temperatures are observed to shift towards much smaller temperature values with the increment in the Mn concentration addition level up to x=1.0. This is perfectly attributed to the fact that the existence of Mn impurity causes the rapid decrement in the connection quality between the superconducting grains in the bulk Bi-2212 crystal matrix. It is another probable result deduced from the work that both the pairing and coherence peak amplitudes increase remarkably with the addition level. The results display that the stabilization of superconductivity is much more damaged with the addition due to not only the reduced percentage of small homogenous clusters (meaning the formation of much more effective and stronger electron-phonon coupling probabilities) in the superconducting path, but also the increased location of resistance in long-range coherent state. We also examine the Percolation approach to determine the manganese addition effect on Josephson coupled energy and phase transition (normal to superconducting) in the isolated grains and over the grain boundaries.

Keywords: $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ material; Mn addition; Pairing and coherence transition temperatures; Percolation model.

MANGAN KATKILI Bİ-2212 KRİSTAL SİSTEMİN ELEKTRİKSEL, SÜPERİLETKENLİK ve AKI ÇİVİLEME YETENEĞİ

ELECTRICAL, SUPERCONDUCTING AND FLUX PINNING ABILITY OF MN-ADDED Bİ-2212 CRYSTAL SYSTEM

DR. ÖĞR. ÜYESİ ASAF TOLGA ÜLGEN
Şırnak Üniversitesi
PROF. DR. ÖMER ÖZYURT
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DOÇ. DR. GURCAN YILDIRIM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
DOÇ. DR. YUSUF ZALAOĞLU
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Biz bu çalışmada, nanganez katkısının, atmosferik hava koşullarında tipik katı hal reaksiyon hazırlama yöntemiyle üretilen $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ seramik süperiletken malzemelerin, standart sıcaklığa bağlı elektriksel direnç (ρ-T) ve kritik akım yoğunluğu (Jc) ölçümlerinin yardımıyla elektriksel, süper iletken ve akıcı çivileme kabiliyeti özellikleri gibi temel karakteristik özellikleri üzerindeki etkisini analiz ediyoruz. Elde edilen elektriksel sonuçları, bu çalışmada incelenen her temel özellik özelliğinin, manganez (Mn) katkı seviyesindeki güçlendirme ile önemli ölçüde azaldığı bulunmuştur. Bu bağlamda, maksimum Mn katkısı olan Bi-2212 malzemesinin, en düşük numune (minimum elektrik iletkenlik parametresi, başlangıçlı ve ofset kritik geçiş sıcaklığı değerleri ve maksimum elektrik direnç ve geçiş sıcaklığı genişlik parametreleri ile) kristalize edilmiş bileşikler olduğu belirtilmektedir. Bunun nedeni, Bi-2212 kristal yapısına gömülü manganez atomlarının, yapısal kusurlar, kafes gerilmeleri, gözenekli, çatlaklar, boşluklar, bozukluklar, çarpıtmalar, tane hizalama dağılımları, çatlak büyümesiyle ilgili kristalleşme problemlerinde hızlı bir artışa neden olmasıdır. Bu kusurlar, bağlanma problemleri ve aktif ve etkili bakır oksit içindeki süper iletken taneler arasındaki Bi-2212 süper iletken matrisinde art arda istiflenmiş tabakalarla etkileşmiştir. Kritik akım yoğunluğu ölçüm sonuçlarına incelendiğinde aynı numune (maksimum katkılı) mevcut ve harici manyetik alan için bitişik katmanlarına karşı çivilemede Bi-2212 kristal sistemindeki en küçük suni ve etkili akı çivileme merkezlerini ve çivileme bariyer enerjisi (çivileme mekanizmasının hasarı) hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bi-2212 kristal sistem; Mn Katkısı; Süperiletkenlik ve Çivileme Mekanizması.

ABSTRACT

We analyze the effect of manganese dopant on the fundamental characteristic features namely electrical, superconducting and flux pinning ability properties of $Bi_{2.0}Sr_{2.0}Ca_{1.0}Cu_{2.0}O_y$ ceramic superconducting materials produced by the typical solid-state reaction preparation method in the atmospheric air condition with the aid of standard temperature-dependent electrical resistivity (ρ-T) and critical current density (J_c) measurements. The electrical resistivity results obtained present that every fundamental characteristic feature studied in this work is found to reduce considerably with the augmentation in the manganese (Mn) dopant level. In this regard, the Bi-2212 material with the maximum Mn dopant is noted to be the worst sample (with the minimum electrical conductivity parameter, onset and offset critical transition temperature values and the maximum electrical resistivity and transition temperature width parameters) among the poly-crystallized compounds. This is because, the manganese atoms embedded in the Bi-2212 crystal structure lead to rapid increment in the crystallinity problems regarding the structural defects, lattice strains, porosity, cracks, voids, disorders, distortions, grain alignment distributions, misorientations, crack-growing omnipresent flaws, coupling problems and interaction between the superconducting grains in the active and effective copper-oxide consecutively stacked layers in the Bi-2212 superconducting matrix. As for the critical current density measurement results, the same sample (maximum doped) presents the smallest artificial and effective flux pinning centers and pinning barrier energy (damage of pinning mechanism) in the Bi-2212 crystal system to pin the adjacent layers against the applied current and external magnetic field.

Keywords: Bi-2212 crystal system; Mn dopant; Superconductivity; Pinning mechanism

RADYATÖRDE KULLANILAN NANOAKIŞKAN PERFORMANSINI ETKILEYEN PARAMETRELERIN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATİON OF PARAMETERS AFFECTİNG THE PERFORMANCE OF NANOFLUİD İN A RADİATOR BY USİNG ANALYTİCAL HİERARCHY PROCESS

DR. ÖĞR. ÜYESİ ASLI ABDULVAHİTOĞLU
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
ALİ KANDEMIR
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Otomotiv endüstrisinde günümüze kadar birçok inovatif çalışma yapılmış ve bu çalışmalarda başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen birçok başarının yanı sıra hala bir takım problemler varlığını sürdürmekte ve bu problemleri elimine etmek için çalışmalar hızla devam etmektedir. Üzerinde çalışılmaya devam eden bu ana problemlerden biri taşıtlardaki aşırı ısınma problemidir. Bu problemin giderilmesi için uzun vadeli çalışmalar yapılmış ve kısmi başarılar elde edilmiştir. Bu problemi azaltmak için soğutma sistemlerindeki şekil ve boyutsal değişikliklerin yanı sıra soğutma sıvıları üzerinde de araştırmalar yapılmaktadır. Yapılan birçok deney ve çalışmaların ardından bu alandaki yeni odak noktası, boyutları 1-100nm aralığında değişen metal parçacıkların soğutucu akışkanlara ilave edilmesi olmuştur. Nano boyuttaki metal parçacıkların soğutucu akışkana karıştırılması ile elde edilen soğutucu sıvıya nanoakışkan adı verilmektedir. Nanoakışkan kullanımı, yaygın olarak kullanılan soğutucu sıvılarla kıyaslandığında otomobil radyator sistemlerinin ısı transferi performansında çok daha başarılı sonuçlar vermektedir.

Günümüze kadar yapılan birçok deneysel çalışmada farklı metal parçacıklar kullanılmış ve farklı ısıl performans artışları elde edilmiştir. Bu performans farklılıklarının sebepleri; parçacık malzemesine, parçacık boyutuna, parçacık şekline, soğutucu akışkana, nanoakışkanın hacimsel oranına, sıcaklığa bağlıdır. Üzerinde çalışılan pek çok nanopartikül bulunmaktadır. Bu karar alma sürecinde birçok faktör dikkate alınmalıdır bu sebeple çok kriterli karar verme (MCDM) yöntemleri, karar vermede kullanılan destekleyici araçlardır. MCDM kriterlere göre alternatiflerin sıralanması ve seçimi ile ilgilidir. Bu çalışmada MCDM metotlarından Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ile radyatörde soğutma sıvısı olarak kullanıla bilecek nanoakışkanlardan üç tanesi değerlendirilmiştir. AHP karar problemini yapılandırmak ve ağırlıkları ölçütlere bağlamak için kullanılmıştır. Üç tip nano-akışkan (TiO_2-H_2O, Al_2O_3-H_2O ve CuO-H_2O) değerlendirilmiş olup, nanoakışkanların ısıl performansına etki eden etmenlerden en önemli olanı, parçacık malzemesi olarak belirlenmiş ve ayrıca Al_2O_3-H_2O, değerlendirilen nano-akışkanlar arasında en uygun soğutucu olarak öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nanoakışkan, Radyatör, AHP.

ABSTRACT

Many innovative studies have been carried out in the automotive industry and successful results have been obtained in these studies. In addition to the many achievements, a number of problems still exist and studies are ongoing to eliminate these problems. One of the main problems that continue to be studied is the overheating problem in vehicles. Long-term studies and partial successes have been achieved to solve this problem. In order to reduce this problem, as well as the shape and dimensional changes in the cooling systems, cooling fluids are also being investigated. The cooling liquid obtained by mixing the metal particles in nanoscale into the fluid is called nanofluid. The use of nanofluids gives far more successful results in the heat transfer performance of car radiator systems compared to conventional fluids.

In experimental studies, different metal particles have been used and different thermal performance have been obtained. Reasons for these performance differences depends various parameters. Such as particle material, particle size, particle shape, base fluid, volumetric ratio of nanofluid and temperature. Many nanoparticles have been studied. Since there are Many factors which must be taken into account multi-criteria decision making (MCDM) methods are supportive tools for decision making. The MCDM deals with the sorting and selection of alternatives according to the criteria. In this study, three of the nanofluids that can be used as coolant in the radiator have been evaluated by Analytical Hierarchy Process (AHP) from MCDM methods. AHP was used to configure the decision problem and attributed the weights to the criteria. Three types of nano-fluid (TiO_2-H_2O, Al_2O_3-H_2O and CuO-H_2O) were evaluated and the most important factor affecting the thermal performance of nanofluid was determined as the particle material and also Al_2O_3-H_2O was the most suitable nanofluid among the evaluated nano-fluids.

Keywords: Nanofluid, Radiator, AHP

NANOMALZEME KATKILI BIYODIZELIN YAKIT ÖZELLIKLERI BAKIMINDAN ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATİON OF EFFECTS OF NANOMATERİALS ON FUEL PROPERTİES OF BİODİESEL BY USİNG ANALYTİCAL HİERARCHY PROCESS

DR. ÖĞR. ÜYESİ ASLI ABDULVAHİTOĞLU
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Gelişmekte olan teknoloji ile birlikte sanayileşmede de büyük ilerlemeler kaydedilmektedir. Artan nüfus ve sanayileşmeye paralel olarak enerji ihtiyacı da artmaktadır. Dünyadaki bu enerji ihtiyacı çoğunlukla fosil yakıtlardan karşılanmakta ve bunun ile beraber azalan yakıt rezervleri petrol fiyatlarında artışa neden olmaktadır. Bu noktada bizim ülkemiz gibi petrol konusunda dışa bağımlı olan ülkeler petrole ikame edebilecek alternatif yakıtlara yönlenmek durumundadır. Biyoyakıtlar bu noktada önemli birer alternatif yakıt kaynağı olarak umut vermektedir. Yapıla gelen çalışmalarda alternatif yakıtlardan biyodizelin önemli bir aday olduğu orataya çıkmıştır. Biyodizel tek başına kullanılabildiği gibi farklı oranlarda dizel yakıtına karıştırılabilmektedir. Aynı zamanda yakıt özelliklerini iyileştirmek amacı ile çeşitli katkılar da ilave edilebilmektedir. Nano parçacıklar bunlardan bir tanesidir. Dizel yakıtına alternatif olarak kullanılabilecek biyodizele karıştırılabilecek nanoparçacıklarının yakıt performans özellikleri değerlendirilmiştir. Yapılan birçok deney ve çalışmaların ardından bu alandaki yeni odak noktası, boyutları 1-100nm aralığında değişen metal parçacıkların yakıta ilave edilmesi olmuştur. Nano boyuttaki metal parçacıkların yakıta karıştırılması ile elde edilen nanomateryal katkılı yakıtlar değerlendirilmeye başlanmıştır.

Günümüze kadar yapılan birçok deneysel çalışmada farklı metal parçacıklar kullanılmış ve farklı performans değerleri elde edilmiştir. Üzerinde çalışılan pek çok nanopartikül bulunmaktadır. Bu karar alma sürecinde birçok faktör dikkate alınmalıdır bu sebeple çok kriterli karar verme (MCDM) yöntemleri, karar vermede kullanılan destekleyici araçlardır. MCDM kriterlere göre alternatiflerin sıralanması ve seçimi ile ilgilidir. Bu çalışmada MCDM metotlarından Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) ile nanomateryal katkılı yakıtlar fiziko kimyasal özellikler bakımından değerlendirilmiştir.

Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) karar problemini yapılandırmak ve ağırlıkları kriterlere atfetmek için kullanılmıştır. Değerlendirilen fizikokimyasal yakıt özellikleri arasında en önemlisi ısıl değer olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nanopartikül, Biyodizel, AHP.

ABSTRACT

Together with developing technology, great progress has been made in industrialization. In parallel with the increasing population and industrialization, the need for energy is increasing. This energy need in the world is mostly met by fossil fuels, and the decreasing fuel reserves cause an increase in oil prices. At this point, the countries which are dependent on foreign oil like our country should create alternative fuels which can substitute oil. Biofuels are promising as an alternative fuel source at this point. Biodiesel from alternative fuels is an important candidate. Biodiesel can be used alone or mixed in different proportions of diesel fuel. It can also be added to various additives to improve fuel properties. Nano particles are one of them. Fuel performance characteristics of nanoparticles which can be used as an alternative to diesel fuel have been evaluated for decades. After many experiments and studies, the new focusedl point in this area has been the addition of metal particles in the range of 1-100nm to the fuel. The nanomaterial additive fuels obtained by mixing the nano-sized metal particles to the fuel. In many experimental studies, different metal particles have been used and different performance values have been obtained. There are many nanoparticles studied. Many factors must be taken into account in this decision-making process, so multi-criteria decision making (MCDM) methods are supportive tools for decision making. The MCDM deals with the sorting and selection of alternatives according to the criteria. In this study, analytical Hierarchy Process (AHP) and nanomaterial additive fuels from MCDM methods were evaluated in terms of physicochemical properties. Among the evaluated physicochemical values the most important one determined as calorific value.

Keywords: Nanopartical, Biodiesel, AHP

TEHLİKELİ ENDÜSTRİYEL ATIKLARIN MİKRODALGA KISMİ ERİYİK TUZ İLE OKSİTLENMESİ - METAL ÇÖZÜNME REAKTİVİTESİ VE DEĞERLENDİRMESİ

MICROWAVE SEMI-MOLTEN SALT OXIDATION OF HAZARDOUS INDUSTRIAL WASTES-REACTIVITY ON METAL DISSOLUTION AND ASSESMENT ON SORPTION BEHAVIOR

DR. YILDIRIM İSMAİL TOSUN
Şırnak Üniversitesi

ÖZET

Geri dönüşümden önce kanalizasyon atık çamuru veya tehlikeli atıklar mikrodalga tuz pirolizi ile, çamurdaki tehlikeli ve toksik maddeler uzaklaştırılabilmektedir ve eriyik tuz tehlikeli atığı ortadan kaldırmış ve tutulmasını sağlamıştır. Bu çalışma tuzun metal yüklenme davranışını irdelemiştir. Tuzdan elde edilen pelet ve aglomeratdaki kalite, farklı mikrodalga piroliz koşullarında incelenmiştir. Erimiş çözelti ile kimyasal oksidasyon analizi, toksik metaller ve ağır metallerin sulu çözelti içindeki miktarları olarak belirlenmiştir ve daha yüksek bir sıcaklıkta 350 ve 500 ° C'de pirolize edilen 20-50 gr tuz örnekleri, daha yüksek Fe (III), Cr (III) Zn, Cd, Pb sorpsiyonu göstermiştir. Yüzey bölgelerinin kaybı ve deoksijenasyonu - dehidrojenasyonu nedeniyle kapasiteler ve giderek daha fazla doğrusal olmayan izotermi göstermiştir. Langmuir emilim kapasiteleri, erimiş tuz üzerinde 33-11–8–6–4 mg g − 1 olmuştur. 10 dakika boyunca 400 ° C'de pirolize edilen numuneler mikrodalgada başarılı olarak metal tutmuştur. Fe (III) 'ün erimiş tuzu emilimi, mikrodalga geçirgenliği nedeniyle Cr (VI)' dan daha hızlı olmuştur. Bununla birlikte, Zn ve Pb (II) 'nin sorpsiyon tarzı, mikrodalga geçirgenliği olan Fe, Ni, Mn ve Cr gibi diğerlerinden daha yavaştır, bu da çözünen molaritelerdeki ve sorpsiyon mekanizmalarındaki sorpsiyon farklılıklarına bağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: tehlikeli atık yönetimi, tuz oksidasyonu, erimiş tuz, mikrodalga pirolizi, mikrodalga arıtma, endüstriyel atıklar.

ABSTRACT

The sewage sludge or hazardous wastes by microwave pyrolysis prior to recycling has eliminated hazard and improved increasing sorption for pollutant removal from wastewaters and sludge. This study criticized salt sorption behavior. The quality on salt-derived pellets and sands were examined under different microwave pyrolysis conditions. The chemical oxidation analysis by molten solution were made for toxic metals and heavy metals and The 20-50 gr salt samples pyrolyzed at a higher temperature of 350 and 500 C showed higher Fe(III), Cr(III) Zn, Cd, Pb sorption capacities and increasingly nonlinear isotherm due to loss of surface sites and deoxygenation– dehydrogenation. The Langmuir sorption capacities were 33–11–8–6–4 mg g−1 on molten salt which was successful with microwave pyrolyzed at 400°C for 10 min. Molten salt sorption of Fe(III) was faster than that of Cr(VI) due to the fact of microwave permittivity . However that sorption manner of Zn and Pb(II) was slower than the others such as Fe, Ni, Mn and Cr, which was microwave permittivity was attributed to their sorption differences in solute molarities and and sorption mechanisms.

Keywords: hazardous waste management, salt oxidation, molten salt, microwave pyrolysis, microwave treatment, industrial wastes.

ŞIRNAK ASFALTİT KÜL ATIKLARIN VE DERE KUMLARINDAN HEMATİTİN TAŞIMALI KOLON FLOTASYONU

CARRIER COLUMN FLOTATION OF HEMATITE SLIMES FROM RIVER SANDS AND ŞIRNAK ASPHALTITE ASH

DR. YILDIRIM İSMAİL TOSUN
Şırnak Üniversitesi

ÖZET

Kazan külü olarak alınan yanmış asfaltit külü, 100 mikronun altında ince boyutta yaklaşık% 17 hematit içerir. Günümüzün modern teknolojileri demir cevheri konsantrasyonu için en etkili ve uygun maliyetli teknolojileri gerektirmektedir. Türkiye pik demir endüstrisi, sünger demir ürünlerine ve ilgili yüksek dereceli demir hammaddelerine ihtiyaç duyuyor. Geri kazanım teknolojileri, çeşitli yerel demir kaynaklarına sahip yüksek kaliteli sünger demir ile daha düşük bir maliyetten yararlanılmalıdır. Ek olarak,% 15 hematit balçık içeren yerel nehir kumları, ayrıca kireçtaşı çakıl ve kumlarının etrafına ayrı olarak döşenmiş, nadiren hematit bakımından zengin kara siloları gözlenmiştir. Bu çalışmada, Şırnak'ın Kızılsu Deresi Balçık,% 15 hematit içeren fakir hematit balçık ve% 17 Fe içeren bölgesel kömür kazan külünün temsili örneklerinden hematitin taşıyıcı kolon flotasyonunun karşılaştırılması yapılmıştır, Kolon flotasyon testleri oleik asit ve çam yağının kollektör ve köpürtücü olarak sırasıyla taşıyıcı kolon flotasyonunda hematitleri yüzdürülmüştür. Flotasyon performansları sırasıyla toplayıcı oleik asit miktarlarında 5 kg/ton and ile 11 kg/ton arasında değişirken, düşük hematit geri kazanımları sırasıyla % 63 ve % 45 olmuştur. Düşük toplayıcı konsantrasyon miktarları daha zengin konsantre hematit kazanımına yol açabilir (% 70 ila% 85).

Anahtar Kelimeler: Taşıyıcı kolon flotasyonu, Hematit flotasyonu, Kolon Flotasyonu, Asfaltit külü, nehir kumları, endüstriyel kül atıkları.

ABSTRACT

Combusted asphaltite, which is taken as boiler base, contains about 17% hematite in fine size below 100 micron. Today’s modern technologies require the most effective and cost effective technologies for iron ore concentration. The Turkish pig iron industry needs sponge iron products and related high grade iron raw materials. The recovery technologies must be exploited at a lower cost with high quality sponge iron with various local iron resources. Additionally, the local river sands containing 15% hematite slime, separately laid around limestone gravels and sands, rarely hematite rich land silts were observed. In this study, a comparison of column flotation of hematite from the representative samples of Kızılsu Stream Slime of Şırnak, the poor hematite slime containing 15% hematite and the regional coal boiler ash containing 17% Fe, yield as annual municipal waste of 120 thousand tons was made between. Column flotation tests used oleic acid and pine oil as collectors to float the hematite in the modified columns respectively. Flotation performances ranged between 5 kg/t and 11, respectively, while reduced hematite recoveries were 63% and 45%, respectively. The low concentration amounts can lead to better hematite recovery (70% to 85%).

Keywords: Carrier column flotation, Hematit flotation, Column Flotation, Asphaltite ash, river sands, industrial ash wastes.

HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ METAL MATRİSLİ KOMPOZİT ÜRETİMİ VE MİKRO YAPI İNCELEMELERİ

FUNCTİONAL GRADUATED METAL MATRİX COMPOSİTE PRODUCTİON AND MİCRO STRUCTURE INVESTİGATİONS

ÖĞR. GÖR. UĞUR AVCI
Kahramanmaras Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. ŞEMSETTİN TEMİZ
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Fonksiyonel derecelendirilmiş metal matrisli kompozit (FDMMK), takviye malzemesinin istenilen yönde, öngörülen özellikte ve miktarda metal matris malzemesine homojen olmayan bir sistematik göz önüne alınarak ilave edilmesi sonucunda ortaya çıkan malzemedir. Mikro yapılarında sürekli değişim özelliğine sahip olan bu malzemeler, ticari açıdan üretilen kompozit malzemelerle kıyaslanamayacak avantajlara sahiptirler. Hibrit özellikli kompozit malzemeler ise iki veya daha çok takviye elemanının matris içerisine ilave edilmesi ile üretilmektedir.

Bu çalışmada hibrit özellikli FDMMK üretimi için hacimce % 2 B_4C, % 5 Al_2O_3 ve % 8 SiC oranlarıyla takviye edilmiş Al 7039 matrisli kompozit plakalar karıştırma döküm tekniği ile üretilmiştir. 120x150x6 mm^3 boyutlarında üretilen levhalar, taşlama ve kesme tezgâhında yapılan düzeltme işlemleri sonucunda 120x130x5 mm^3 haline getirilmiştir. Tel fırça kullanılarak yüzey temizleme işlemi yapılan plakalar özel olarak hazırlanmış birleşme kalıbına sırası ile % 2 B_4C, % 5 Al_2O_3 ve % 8 SiC olmak koşulu ile konumlandırılmıştır. Hazırlanan plakalar, kalıp ile birlikte 630 ^oC sıcaklıkta bulunan tavlama fırınına yerleştirilerek 30 dk bekletilmiştir. Yaklaşık olarak % 20 sıvı % 80 katı durumda bulunan kalıp içerisindeki malzemeler, kalıp basınç kapağı kapatıldıktan sonra 10 MPa basınç uygulanarak sıkıştırılmıştır. MMK plakalar 0,23 redüksiyon oranında (30 mm) dikey olarak sıkıştırıldıktan sonra kalıp ile birlikte tekrar 580 ^oC sıcaklıktaki tavlama fırınına konulmuş ve 30 dk bekletilmiştir. Ani basınç altında çatlamaların oluşmaması için yapılan bu işlem sonrasında kalıp, fırın dışına alınarak havada soğutma işlemi gerçekleştirilmiştir. Üretilen hibrit özellikli FDMMK plakalarının oda sıcaklığına kadar soğuması sonrasında kalıp açılarak kompozitler dışarı alınmıştır. Sıcak dövme işlemi sonrası 15 mm kalınlıktan 6 mm kalınlığa düşürülen kompozit levha, ısıl işlem uygulamaları sonrasında kullanıma hazır hale getirilmiştir. Üretimi tamamlanan hibrit özellikli FDMMK kompozit levhadan alınan numunelere ön hazırlık işlemleri yapılmış ve optik mikroskop ve SEM görüntüleri alınmıştır. Elde edilen görüntüler incelendiğinde metal matrisli kompozit levhalar arasında herhangi bir birleşim sorununun oluşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel Derecelendirilmiş Malzemeler (FDM), Metal Matrisli Kompozitler (MMK), Hibrit malzemeler

ABSTRACT

Functionally graded metal-matrix composite (FDMMK) is the material obtained by adding the reinforcing material in the desired direction, in the predicted property and quantity to the metal matrix material with a non-homogeneous systematic consideration. These materials, which have a continuous change in their microstructures, have advantages that cannot be compared with commercially produced composite materials. Hybrid composite materials are produced by adding two or more reinforcing elements in the matrix.

In this study, Al 7039 matrix composite plates reinforced with % 2 B_4C, % 5 Al_2O_3 and 8% SiC volume ratios were produced by stir casting technique for FDMMK production. The plates produced in the dimensions of 120x150x6 mm^3 were turned into 120x130x5 mm^3 as a result of the grinding and cutting machine. The plates, which were cleaned by wire brush, were placed in the specially prepared joining mold with the condition of being % 2 B_4C, % 5 Al_2O_3 and 8% SiC respectively. The prepared plates were placed in the annealing furnace at 630 ^oC with the mold and were kept for 30 minutes. The materials in the mold, which are approximately 20% liquid and 80% solids, were compressed by applying pressure of 10 MPa after the mold pressure cap was closed. MMK plates were pressed vertically at a reduction ratio of 0.23 (30 mm) and placed in the annealing furnace at a temperature of 580 ^oC with the mold and held for 30 min. After this process to prevent cracking under sudden pressure, the mold was taken out of the oven and air cooled. After the produced FDMMK plates were cooled to room temperature, the molds were opened and the composites were taken out. After the hot forging process, the composite plate which has been reduced from 15 mm to 6 mm thickness has been made ready for use after heat treatment applications. After the preparation of the samples from FDMMK composite plate, which has been completed, the optical microscope and SEM images were taken. When the obtained images were examined, it was determined that there was no joining between metal matrix composite plates.

Keywords: Functionally Graded Material (FGM), Metal Matrix Composites (MMC), Hybrid Composites

AL 7039 MATRİSLİ HİBRİT ÖZELLİKLİ FONKSİYONEL DERCELENDİRİLMİŞ KOMPOZİT LEVHANIN FİZİKSEL VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTİGATİON OF THE PHYSİCAL AND MECHANİCAL PROPERTİES OF AL 7039 MATRİX HYBRİD-BASED FUNCTİONAL GRADED COMPOSİTE PLATE

ÖĞR. GÖR. UĞUR AVCI
Kahramanmaras Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. ŞEMSETTİN TEMİZ
İnönü Üniversitesi

ÖZET

Yeni teknolojilerin geliştirilmesi ile birlikte sanayiler mikro ve nano aralıklarda malzemeler üretmeye başladılar ve böylece üretilen yeni malzemeler klasik olmayan mekanik, elektriksel, termal (v.b) özelliklere sahip oldular. Bu gelişimler, yapısını bir malzemeden diğerine doğru öngörülen özellikte değiştiren ve böylece ortaya çıkan malzemenin orijinal olan malzemelerden farklı özelliklere sahip olduğu bir kompozit üretiminin oluşmasını sağlamıştır. Fonksiyonel derecelendirilmiş malzemeler (FDM) olarak adlandırılan bu kompozitler, kendine özgü özellikler içermesi açısından bileşimin derecelendirilmesi ile mikroskobik olarak homojen olmayan yüksek performansa sahip yapılar olarak tanımlanmışlardır.

Bu çalışmada, önceden fiziksel ve mekanik özellikleri belirlenmiş olan, hacimce % 2 B_4C, % 5 Al_2O_3 ve % 8 SiC oranlarıyla takviye edilmiş Al 7039 matrisli kompozit levhalar kullanılmıştır. Üretilen metal matrisli kompozitler (MMK), sıcaklık ve basıncın bir arada kullanılmasıyla uygulanan üretim tekniği ile hibrit özellikli fonksiyonel derecelendirilmiş metal matrisli kompozit (FDMMK) haline getirilmiştir. Üretim işlemleri tamamlanan FDMMK numune üzerinde yapılan ölçümler ve hesaplamalar neticesinde % porozite değeri 0,1, yoğunluk ise 2,767 gr/cm^3 olarak belirlenmiştir.

FDMMK numune ile MMK numuneler üzerinde yapılan sertlik ölçümleri değerlendirildiğinde, FDMMK numunenin matris bölgelerinde sertlikte bir düşüş, Al_2O_3 ve SiC partikül bölgelerinde ise sertlikte bir artışın olduğu belirlenmiştir. Matris bölgesindeki sertlik düşüşüne rağmen partikül bölgesindeki sertlik artışının nedeninin ise partiküller etrafında toparlanan dislokasyonlardan kaynaklandığı düşünülmüştür.

Hibrit özellikli FDMMK numunenin çekme özellikleri incelendiğinde, akma ve max. gerilme değerinin 280 MPa, yüzde uzama değerinin ise 3.87 olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda, FDMMK numunesinin çekme özelliklerinin çok iyi sonuçlar vermediği net olarak ifade edilebilir. Yapılan incelemeler sonucunda, çekme sırasında kırılmanın SiC bölgesinden başlayıp Al_2O_3 bölgesine geçtiği ve son olarak B_4C bölgesinde kopmaya neden olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel Derecelendirilmiş Malzemeler (FDM), Metal Matrisli Kompozitler (MMK), Hibrit malzemeler

ABSTRACT

With the development of new technologies, industries have begun to produce materials in micro and nano ranges, so that the new materials produced have non-classical mechanical, electrical and thermal properties. These developments have led to the formation of a composite production in which the material has different properties from the original materials, thus changing the structure from the material to the predetermined property. These composites, called functional graded materials (FDMs), are defined as structures that are microscopically non-homogeneous with high performance by grading the composition in order to have unique properties. In this study, Al 7039 matrix composite plates reinforced with 2% B_4C, 5% Al_2O_3 and 8% SiC volume ratios were used which were previously known for their physical and mechanical properties. Produced metal matrix composites (MMKs) are transformed into a hybrid-based functional graded metal matrix composite (FDMMK) production by using a combination of temperature and pressure. As a result of the measurements and calculations made on the FDMMK sample, the% porosity value was determined as 0.1 and the density was determined as 2,767 gr / cm3.

When the hardness measurements on the MMK samples with FDMMK samples were evaluated, it was determined that there was a decrease in hardness in the matrix regions of the FDMMK sample, and an increase in hardness in the Al_2O_3 and SiC particle regions. Despite the hardness drop in the matrix area, it was thought that the hardness increase in the particle area was caused by dislocations around the particles.

When the tensile properties of the hybrid-based FDMMK sample were examined, the yield and max. the tensile value was 280 MPa and the percentage elongation value was 3.87. In this case, it can be clearly stated that the tensile properties of the FDMMK sample do not very good results. As a result of the investigations, it was observed that the fracture during the pulling started from the SiC region, moved to the Al_2O_3 region and finally caused a break in the B_4C region.

Keywords: Functionally Graded Material (FGM), Metal Matrix Composites (MMC), Hybrid Composites

BAZI AMİNOASİTLERİN ALBEDO FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİ

ALBEDO FACTOR DETERMINATION OF SOME AMINO ACIDS

DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET TURŞUCU
Şırnak Üniversitesi

ÖZET

Son günlerde, sera gazı etkisi, petrol kaynaklarının azalması, yeni teknolojik gelişmeler nükleer santrallere ihtiyaca neden olmuş ve bu ihtiyaç, artan enerji tüketimi ile artmaktadır. Nükleer santraller ise bazı teknik hataların veya çalışanlar tarafından yapılan hataların rastlanıldığı komleks sistemlerdir. Geçişte yaşanan bazı olumsuzluklar nedeni ile radyasyon uygulamaları ve korunma metotları önemli bir araştırma alanı olmaktadır. Nükleer santrallerde ve gündelik hayatta radyasyondan korunma ve radyasyon zırhlama işlemleri çok yaygın kullanılan tekniklerdir. Bu nedenle, birçok araştırmacı radyasyondan zırhlama malzemesi üretme konusunda odaklanmışlardır.

Literatürde, deneysel ve teorik olarak radyasyon zırhlama malzemeleri tespit edilmiştir. Araştırmacılar çalışmalarını genellikle, x-ışını flöresans (XRF) spektroskopisi tekniğini kullanarak yürütmüşlerdir. Atomik parametrelerden, iç kabukların incelenmesi, soğurma katsayılarının belirlenmesi, boşluk transferlerinin tespiti gibi atomik parametre çalışmalarında çok yaygın olarak XRF spektroskopisi tekniği kullanılmaktadır.

Gama ışını yansıtma bileşenleri (albedo faktör) albedo sayısı, albedo enerjisi ve albedo dozundan oluşmaktadır. Bu bileşenler, radyasyondan korunma ve doz tahmin uygulamalarından kullanılan önemli parametrelerdir. Numune kalınlığı, atom numarası veya etkin atom numarası, radyasyon kaynağını gücü ve katı açı albedo faktör hesaplamalarında etki etmektedir. Çeşitli malzemenin albedo faktör hesaplama deneyleri yoğun olarak çalışılmış ve farklı teknik ve metotlar kullanılmıştır.

Bazı aminoasitlerin albedo faktörleri teorik ve deneysel olarak tespit edilmiştir. Bazı seçilmiş aminoasitlerin albedo faktör değerleri gamma ışınlarının Compton ve koherent saçılma tepelerinin oranlanması ile tespit edilmiştir. Deneyde uyarıcı olarak Am-241 radyoaktif kaynak ve toplayıcı olarak da yüksek saflıkta germanyum (HPGe) dedektör kullanılmıştır. Tespit edilen ve toplanan saçılmış gama ışınları kullanılarak albedo sayısı, albedo enerjisi ve albedo dozu parametreleri tespit edilmiştir. Deneysel verilerin teorik hesaplamalar ile uyum içinde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amino asit, albedo sayısı, albedo enerjisi, albedo dozu.

ABSTRACT

Nowadays, the greenhouse gas effect, reduction of oil resources, new technological improvements are lead to a necessity for nuclear power plants and this necessity is increasing with the increasing energy consumption. The nuclear power plants are complex systems where technical errors are encountered or errors can be made by employees. As a result of adversities in the past, radiation applications and prevention methods have become an important research area. The radiation shielding is one of the most common techniques that is using in radiation prevention on nuclear power plants and other daily life. Therefore, many researchers have focused on the production of radiation shielding materials.

The radiation shielding parameters of sample materials have determined both experimental and theoretically in literature. The researchers have carried out their work by using x-ray fluorescence (XRF) spectroscopy, in general. The XRF spectroscopy is the most common technique used in atomic parameter determinations like atomic inner shell investigations, mass attenuation coefficient, vacancy transfer probabilities and etc.

The albedo factors (gamma-ray reflection coefficients) are composed of albedo number, albedo energy, and albedo dose components. These components are important parameters in radiation protection studies and in the application of radiation dose estimations. The sample thickness, atomic or effective atomic number, the strength of radiation source and the solid angle has affected the calculation of albedo factor. Albedo factor determination experiments of various materials have been extensively studied by using different methods and techniques.

In this work, albedo factor determination of some selected amino acids has been determined experimentally and theoretically. The albedo factor of some selected amino acids have calculated by using gamma-ray scattering ratios of Compton and coherent peaks. An Am-241 annular radioactive source has used as an exciter and high purity germanium (HPGe) detector have used as a collector. Albedo number, albedo energy, and albedo dose parameters have been calculated by using detected and collected scattered gamma-ray photons. The experimental values are in good agreement with calculated theoretical values.

Keywords: Amino acid, albedo number, albedo energy, albedo dose.

YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN FAKLI HACİM ORANLARI VE FARKLI TİP NANOAKIŞKANLAR İÇİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF HEAT TRANSFER FROM A HIGH HEAT FLUX SURFACE WITH DIFFERENT VELOCITIES FOR DIFFERENT VOLUME RATIO AND DIFFERENT NANAOFLUIDS

DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA KILIÇ
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
MİNE EFEOĞLU
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Endüstriyel cihazlar üzerindeki ısıl yükler gelişen teknoloji ile birlikte gün geçtikçe arttırmaktadır. Bu ısıl yüklerin cihazlara vereceği tahribatı engellemek için ısı transferinin artırılması çözülmesi gereken önemli bir problem haline gelmiştir. Nanoteknolojinin bir alanı olan nanoakışkanların ısı transferinin iyileştirilmesinde kullanılması bu problemin çözümünde kullanılabilir. Bu çalışma; üzerinde yüksek ısı akısı olan farklı hızlardaki hareketli bir plakadan olan ısı transferinin, farklı parametreler için nanoakışkanlar kullanılarak iyileştirilmesinin sayısal incelemesini hedeflemiştir. Farklı nanoakışkan hacim oranları (ϕ=0,5, 1,0, 1,5, 2,0) ve farklı tip nanoakışkanların (Cu-H_2O, Al_2O_3-H_2O, TiO_2-H_2O, saf su) ısı transferine etkisi sayısal olarak çalışılmıştır. Farklı hiçim oranları için temel akışkan olarak Al_2O_3-H_2O nanoakışkanı kullanılmıştır. Sayısal çalışmada PHOENICS hesaplamalı akışkanlar dinamiği programının k-ε türbülans modeli kullanılmıştır. Bu model sınırlandırılmış çarpan jetlerin modellenmesinde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Çalışma sonucunda; nanaoakışkan hacimsel oranı arttıkça (akışkan içerisindeki parçacık sayısının artışına bağlı olarak) ortalama Nusselt Sayısının arttığı ve yüzey sıcaklığının düştüğü belirlenmiştir. Ancak ortalama Nusselt sayısındaki bu artışın, artan hacimsel oranlar için azalarak devam ettiği tespit edilmiştir. Farklı nanoakışkan kullanılma durumunda ise, en iyi ısı transferi performansını Cu-H_2O nanoakışkanının gösterdiği belirlenmiştir. Cu-H_2O nanoakışkanı kullanılması durumunda; ortalama Nusselt sayısında TiO_2-H_2O'ye göre %2,9, Al_2O_3-H_2O nanoakışkanına göre %3,1 ve saf suya göre %7,7 artış olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sayısal model literatürdeki bazı deneysel sonuçlarla karşılaştırılmış ve ısı transferini ve akış özelliklerini iyi bir şekilde temsil edebildiği tespit edilmiştir. Müteakip çalışmalarda; farklı tip nanoakışkanların (hibrit vb.), farklı geometrilerde, farklı soğutma teknikleri ile ısı transferine etkisinin incelenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hacimsel oran, Nanoakışkan, Isı transferi, Hesaplamalı Akışkan Dinamiği.

ABSTRACT

Thermal loads on industrial devices are increasing day by day with the developing technology. Enhancing heat transfer to prevent damage to the devices, caused by these thermal loads, has become an important problem to be solved. Nanofluids as a branch of nanotechnology can be used to solve that thermal problem. This study is aimed to investigate enhancement of heat transfer from high heat flux plate with different velocity for different parameters by using nanofluids numerically. The effect of different volume ratio of nanofluids (ϕ=0.5, 1.0, 1.5, 2.0) and different types of nanofluids (Cu-H_2O, Al_2O_3-H_2O, TiO_2-H_2O, pure water) on heat transfer was studied numerically. Al_2O_3-H_2O nanofluid was used as basic fluid for different volume ratios. The k-ε turbulence model of the PHOENICS computational fluid dynamics program was used in the numerical study. This model is widely used for modeling confined impinging jet. As a result of this study it is determined that increasing volume ratio (due to the increase of amount of the particles in the fluid) causes an increase on average Nusselt number (Nu_{avg}) and a decrease on surface temperature. But this increase shows a decreasing trend with increasing volume ratio. In the case of the using of different nanofluids, it was determined that Cu-H_2O nanofluids showed the best heat transfer performance. Using Cu-H_2O nanofluids causes an increase of %2.9, %3.1, %7.7 on Nu_{avg} compared to TiO_2-H_2O, Al_2O_3-H_2O nanofluids and pure water. For the future studies; effect of different types of nanofluids (hybrids, etc.), different geometries with different cooling techniques, can be examined. Furthermore, the numerical model was compared with some experimental results in the literature. Thus, it was determined that numerical model can represent fluid flow and heat transfer in a good level.

Keywords: Volume ratio, Nanofluid, Heat transfer, Computational Fluid Dynamics.

FARKLI PARAMETRELER İÇİN YÜKSEK ISI AKILI HAREKETLİ BİR PLAKADAN OLAN ISI TRANSFERİNİN SAYISAL İNCELENMESİ

NUMERICAL INVESTIGATION OF HEAT TRANSFER FROM A HIGH HEAT FLUX SURFACE WITH DIFFERENT PARAMETERS

DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA KILIÇ
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
MİNE EFEOĞLU
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Gelişen teknoloji ile birlikte nanoteknoloji üzerine yapılan çalışmalar her geçen yıl artmaktadır. Bu çalışmaların bir ürünü olarak ortaya çıkan nanoakışkanlar, 1-100 nm parçacık boyutlarından oluşan nanoparçacıkların temel bir sıvı içerisine belli şartlar altında karıştırılmasıyla oluşturulur. Oluşan bu yeni karışımın ısıl iletim katsayısı geleneksel ısı transferi akışkanlarına göre oldukça yüksektir. Isı transferini arttırmak kullanılan bir başka yöntem ise çarpan jetlerdir. Çarpan jetler sağladıkları yüksek ısı transfer performansı ile mühendislik, bilim ve sanayinin birçok dalında yaygın bir metot olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada bu iki değişkenin müşterek etkisi incelenmiştir. Bu çalışma; üzerinde yüksek ısı akısı olan hareketli bir plakadan olan ısı transferinin, farklı parametreler için nanoakışkanlar kullanılarak iyileştirilmesinin sayısal incelemesini hedeflemiştir. Farklı nanoakışkan parçacık çapları (Dp= 10, 20, 30, 40 nm) ve farklı plaka hızlarının (V_{plaka}= 0, 2, 4, 6 m/s) ısı transferine etkisi sayısal olarak çalışılmıştır. Çalışmada temel akışkan olarak, Al_2O_3-H_2O nanoakışkanı kullanılmıştır. Sayısal çalışmada PHOENICS hesaplamalı akışkanlar dinamiği programının k-ε türbülans modeli kullanılmıştır. Bu model sınırlandırılmış çarpan jetlerin modellenmesinde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Çalışma sonucunda; nanoakışkan parçacık çapı azaldıkça (katı parçacık yüzey alanının artışına bağlı olarak) ortalama Nusselt Sayısının arttığı ve yüzey sıcaklığının düştüğü belirlenmiştir. Farklı plaka hızları olması durumunda ise, plaka hızı arttırıldıkça Ortalama Nusselt sayısının da arttığı tespit edilmiştir. Ancak bu artışın plaka hızı arttıkça, azalarak devam ettiği tespit edilmiştir. V_{plaka} = 0-2 m/s aralığında Nu_{ort} daki artış %40,9, V_{plaka} = 2-4 m/s aralığında Nu_{ort} daki artış %23,9, V_{plaka} = 4-6 m/s aralığında Nu_{ort}'daki artış %8,1 olarak belirlenmiştir. Ayrıca sayısal model literatürdeki bazı deneysel sonuçlarla karşılaştırılmış ve ısı transferini ve akış özelliklerini iyi bir şekilde temsil edebildiği tespit edilmiştir. Müteakip çalışmalarda; farklı tip nanoakışkanların, farklı geometrilerde, farklı soğutma teknikleri ile farklı ısıl özelikleri için incelenerek, ısı transferine etkisinin belirlenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Parçacık çapı, Nanoakışkan, Isı transferi, Plaka hızı.

ABSTRACT

Besides technological development thermal loads on industrial devices are increasing day by day. Nanofluids as a new branch of nanotechnology can be obtained by mixing base fluid and nanoparticles which have particle diameter of 1-100 nm. Thermal conductivity of this new mixed fluid is so high according to conventional fluids. Impinging jets are another method to increase heat transfer. Impinging jets are used in many branches of engineering, science and industry with their high cooling performance. At this study, combined effect of these two parameters was investigated. This study is aimed to investigate enhancement of heat transfer from high heat flux plate with different velocity for different parameters by using nanofluids numerically. The effect of different particle diameter of nanofluids (Dp= 10, 20, 30, 40 nm) and different plate velocities (V_{plate}= 0, 2, 4, 6 m/s) on heat transfer was studied numerically. Al_2O_3-H_2O nanofluid was used as basic fluid for this study. The k-ε turbulence model of the PHOENICS computational fluid dynamics program was used in the numerical study. This model is widely used for modeling confined impinging jet. As a result it is determined that decreasing particle diameter (due to the increase of surface area of solid nanoparticle) causes an increase on average Nusselt number (Nu_{avg}) and a decrease on surface temperature. In the case of different plate velocity (V_{plate}), increasing plate velocity causes an increase on Nu_{avg}. But this increase shows a relative decrease by increasing V_{plate}. it was determined that increasing plate velocity for V_{plate} = 0-2 m/s causes an increase of 40.9% on Nu_{avg}. This increase occurs as 23.9% for V_{plate} = 2-4 m/s. This increase decreases to8.1 % for V_{plate} = 4-6 m/s. Besides that, the numerical model was compared with some experimental results in the literature. So, it was determined that numerical model can represent fluid flow and heat transfer. It is evaluated that for the future studies; effect of different types of nanofluids, different geometries with different cooling techniques for different thermal properties can be examined

Keywords: Particle diameter, Nanofluid, Heat transfer, Plate velocity.

İSTANBUL İLÇELERİNDE HAYVANSAL ATIKLARDAN BİYOGAZ ENERJİSİ POTANSIYELİ

POTENTIAL OF BIOGAS ENERGY FROM ANIMAL WASTE IN THE DISTRICTS OF ISTANBUL

SEVDE ERTÜRK
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
DOÇ. DR. NAİME FİLİZ ÖZDİL
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde, ısı ve elektrik üretiminde kullanılabilecek biyogaz, çok önemli bir enerji kaynağıdır. Çiftlik hayvanlarından sağlanabilecek gübre, biyogaz ve elektrik enerjisi üretimi için önemli bir kaynaktır. Bu araştırmada, biyogaz üretim potansiyeli ve elektrik üretimi İstanbul ve ilçeleri için hayvansal gübrelerden hesaplanmıştır. İstanbul ilçeleri için Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) elde edilen verilere dayanarak çeşitli hayvanların (büyükbaş hayvan, koyun, keçi ve kümes hayvanları) miktarı hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar, 2012-2017 yıllarına ait veriler için yapılmıştır. Büyükbaş hayvanlar için en yüksek hayvan miktarı 98.900 ile Çatalca'dadır. Koyun ve keçiler ise 125.045 ile büyükbaş hayvanları izler. Silivri, 9.541.383 ile en yüksek kanatlı hayvan sayısına sahiptir. Bu hesaplamadan görünüyor ki; 2017 yılında büyükbaş hayvanlarda en yüksek biyogaz potansiyeli 60.996.907 (m^3/ yıl) olarak gözlenmiştir. Aynı durum koyun ve keçilerde de gözlenmiştir. Ancak, kümes hayvanlarında biyogaz potansiyeline ait en yüksek değer 2016 yılı için hesaplanmıştır. Koyun, keçi ve kümes hayvanları için biyogaz potansiyeli sırasıyla 1.008.005 (m^3 / yıl) ve 5.712.544 m^3/yıl olarak hesaplanmıştır. Büyükbaş hayvanların toplam biyogaz potansiyeli 305.596.159 (m^3 /yıl) olarak ortaya çıkmıştır. Dahası, büyükbaş hayvanları 40.643.986 (m^3 / yıl) ile kanatlı hayvanları takip eder. Ayrıca, hayvan gübresinden elde edilen elektrik, 2017 yılında büyükbaş hayvanlar için 109.794.432 (kWh / yıl), 2017 yılında koyun ve keçi için 1.814.409 (kWh / yıl), 2016 yılında kümes hayvanları için 10.282.580 (kWh / yıl)'dır. Sığır hayvanlarının gübresinden elektrik üretimi 550.073.086'dır (kWh / yıl). Ayrıca, koyun ve keçi gübresinden elektrik üretimi 8.502.121 (kWh / yıl), kanatlı gübresinden elektrik üretimi 73.159.176 (kWh / yıl) 'dır. Sonuç olarak hayvansal gübreden üretilen biyogaz, Türkiye'deki önemli kaynaklardan biri olan yenilenebilir enerji sağlayıcısı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Biyogaz, İstanbul, Hayvansal Atık, Yenilenebilir Enerji

ABSTRACT

Nowadays,biogas, which can be employed for the production of heat and electricity, is a crucial energy source. Manure that can be provided from farm animals are significant source for biogas production and electricity generation. In this research, biogas production potential and electricity generation have been calculated from animal manure for Istanbul and its districts. Amount of various animal (bovine animal, sheep, goats and poultry) have been calculated based on data obtained from the Turkish Statistical Institute (TUIK) for the districts of Istanbul. These calculations have been performed for the data, belonging years 2012- 2017. The highest amount of animal is in Catalca with 98.900 for bovine animal. It is followed by bovine animal with 125.045 for sheep and goats. Silivri has the highest amount of poultry with 9.541.383. It appears from this calculation; the highest biogas potential has been observed with 60.996.907 (m^3/year) for bovine animal in 2017. The same situation has been observed in sheep and goats. However, biogas potential has been calculated as the highest value for poultry in 2016. Biogas potential has been calculated for sheep and poultry 1.008.005 (m^3/year) and 5.712.544 (m^3/year), respectively. Total biogas potential of bovine animal value has been revealed as 305.596.159 (m3/ year). Moreover, bovine animal is followed by poultry with 40.643.986 (m3/ year). Furthermore, electricity generated from animal manure are 109.794.432 (kWh / year) for bovine animals in 2017, 1.814.409 (kWh / year). For sheep and goat in 2017 and 10.282.580 (kWh / year) for poultry in 2016. Electricity generation from manure of bovine animal is 550.073.086 (kWh/year). In addition, electricity generation from manure of sheep and goat is 8.502.121 (kWh/year) and electricity generation from manure of poultry is 73.159.176 (kWh/year). Consequently, biogas produced from animal manure could be renewable energy provider one of the important resources in Turkey.

Keywords: Biogas, Istanbul, Animal Waste, Renewable energy

ANKARA'NIN İLÇELERİNDEKİ HAYVANSAL ATIKTAN KAYNAKLANAN BİYOGAZ POTANSİYELİ VE ELEKTRİK ÜRETİMİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF BIOGAS POTENTIAL AND ELECTRICITY GENERATION FROM ANIMAL WASTE IN ANKARA'S DISTRICTS

SEVDE ERTÜRK
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
DOÇ. DR. NAİME FİLİZ ÖZDİL
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde yenilenebilir enerji kaynakları konusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır ve bunlardan biri biyogaz enerjisidir. Önemli bir enerji kaynağı olan biyogaz, ısı enerjisi ve elektrik enerjisi üretimi için kullanılmaktadır. Biyogaz üretimi, hayvan atığını değerlendirmenin en iyi yollarından biridir. Bu çalışmada, Ankara ve ilçeleri için hayvansal atık bazında potansiyel biyogaz üretimi ve elektrik üretimi potansiyeli ele alınmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine dayanarak, Ankara ve ilçelerinde, çeşitli hayvanların (sığır hayvanı, koyun, keçi ve kümes hayvanları) miktarı ele alınmıştır. Bu çalışmada hesaplamalar 2012'den 2017 yılına kadar yapılmıştır. Bu çalışma bakıldığında, en yüksek hayvan miktarı sırasıyla, sığır ve kümes hayvanları için Cubuk'ta 289.999 ve 12.034.980 olarak gözlenmektedir. Öte yandan, Polatlı, koyun ve keçiler için 961.102 hayvan sayısına sahiptir. Gerekli çalışmalar sonucunda, en yüksek biyogaz potansiyeli, hayvan atıklarına dayanan büyükbaş hayvanlar için 1.268.887.300 m^3/yıl olarak bulunmuştur. Kanatlı hayvanlar, koyunlar ve keçilerde biyogaz potansiyeli sırasıyla 263. 870.737 m^3/yıl ve 49.776.007 m^3/yıl olarak bulunmuştur. Aynı durum elektrik üretimi için de değerlendirildi. Buna göre 2.283.997.141 kWh / yıl olan büyükbaş hayvanı elektrik üretimi en yüksek değere sahiptir. Ayrıca, 474.967.327 kWh / yıl ile kümes hayvanları büyükbaş hayvanlarını takip etmektedir. Ayrıca, 2012-2017 yıllarında koyun ve keçiler için Polatlı'da maksimum elektrik üretim değeri 13.134.035 kWh / yıl, Pursaklar'daki koyun ve keçiler için minimum elektrik üretim değeri ise 174. 619 kWh / yıl olarak belirlenmiştir. Bu çalışmaya dayanarak, Ankara'nın Çubuk ilçesinde bulunan sığır hayvanları, biyogaz ve elektrik üretimi potansiyeli en yüksek değerdeki hayvan türleridir. Benzer şekilde, kümes hayvanlarında Çubuk'ta kümes hayvanlarının maksimum biyogaz ve elektrik üretme potansiyeli vardır. Koyun ve keçiler için de maksimum biyogaz ve elektrik üretimi Polatlı'dadır.

Anahtar Kelimeler: Biyogaz, Ankara, Hayvansal Atık, Biyogaz Potansiyeli

ABSTRACT

Nowadays, various studies are done on renewable energy resources and one of them is biogas energy. Biogas, which is an important energy resource, is employed for production of heat and electricity. Production of biogas is one of the best ways to evaluate animal waste. In this study, potential of biogas production and generation of electricity have been handled based on animal waste for Ankara and its districts. Depended on data from the Turkish statistical institute (TUIK), amount of diverse animal (bovine animal, sheep, goats and poultry) have been tackled in Ankara and its districts. These calculations have been performed from 2012 to 2017 years in this study. When this study looking, the highest animal amount is observed as 289.999 and 12.034.980 for Cubuk for bovine animal and poultry, respectively. On the other hand, Polatli has the highest number of animals with 961.102 for sheep and goats. As a result of necessary studies, the highest biogas potential has been found with 1.268.887.300 m^3/year for bovine animal based on animal waste. Biogas potential has been found for poultry, sheep and goats 263. 870. 737 m^3/year and 49. 776. 007 m^3/year respectively. The same situation has been evaluated for electricity generation. In that bovine animal, which is with 2.283. 997.141 kWh/year electricity generation has the highest value. Moreover, sheep and poultry with 89. 596. 812 kWh/year, 474.967.327 kWh/year are followed bovine animal, respectively. Furthermore, maximum electricity generation value is 13.134.035 (kWh/year) in Polatli for sheep and goats and minimum electricity generation value is 174. 619 (kWh/year) in Pursaklar for sheep and goats in years 2012-2017. Based on this study, bovine animals where is in Ankara's Cubuk district is the highest values animal types with maximum potential of biogas and electricity generation. Similarly, poultry has maximum potential of biogas and electricity generation in Cubuk. The maximum biogas and electricity production for sheep and goats is in Polatlı.

Keywords: Biogas, Ankara, Animal Waste, Biogas Potential

ÇATLAK İÇEREN DEĞİŞKEN KESİTLİ KİRİŞİN SERBEST TİTREŞİM ANALİZİ

FREE VIBRATION ANALYSIS OF NON-UNİFORM CRACKED BEAM

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HASKUL
Şırnak Üniversitesi
PROF. DR. MURAT KISA
Harran Üniversitesi

ÖZET

Mühendislik yapıları, uygulanan yüklere maruz kalmaları esnasında dayanacak şekilde tasarlanmıştır. Kirişlerin temel yapısal bileşenler olduğu ve geometrik yapılarına göre sınıflandırılabilecekleri bilinmektedir. Genellikle düzgün doğrusal veya düzgün doğrusal olmayan ve ince veya kalın tek bir geometriye sahip değildirler. Düzgün doğrusal olmayan kirişler, ekonomik, estetik ve diğer hususlarda olduğu gibi çeşitliliklerde giderek daha artan kullanılmalarıyla göze çarpmaktadır. Düzgün olmayan kirişleri daha pratik olarak analiz edersek, düzgün doğrusal kirişlerden daha iyi veya daha uygun bir kütle ve kuvvet dağılımı sağlar ve bu nedenle mimarlık, havacılık, robotik ve diğer yenilikçi mühendislik uygulamalarında özel fonksiyonel gereksinimleri karşılayabilir ve sayısız çalışmaların konusu olmuştur.

Yapısal elemanlar ve sistemler zaman içinde değişen yüklere çok sık maruz kalırlar. Tasarım sırasında malzeme kusurlarının varlığını göz ardı etmek olağanüstü başarısızlıklara yol açar. Bu sebeple, yapıdaki yorulma, elemanın kapasitesine dayanma potansiyelini engelleyen çatlak gibi kusurları ortaya çıkarır. Titreşim analizi, çatlak gibi yapısal kusurları tespit etmek için tahribatsız, ucuz ve hızlı muayene yolları sunar.

Bu çalışmada çatlak içeren değişken kesitli kirişin serbest titreşim analizi için analitik bir yöntem sunmaktadır. Kiriş genişliği değişmeyen ve kalınlığı lineer olarak değişen değişken kesitli bir kiriş olarak modellenmiştir. Kirişin doğal frekansları ve doğal vektörlerinin hesaplanması için sonlu elemanlar metodu kullanılmıştır. Kirişteki çatlak kütlesiz yay olarak modellenmiştir. Yayın rijitliği, kırılma mekaniği teorileri kullanılarak hesaplanan gerilme yığılma faktörü ve şekil değiştirme enerjisi salıverinim oranlarına bağlı olarak bulunan esneklik matrisinin tersi alınarak türetilmiştir. Çatlağın bulunduğu yerin ve derinliğinin doğal frekans ve doğal vektörler üzerindeki etkileri için çeşitli örnekler verilerek incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ve literatür sonuçları karşılaştırılmış ve sonuçların birbirleriyle uyumlu olduğu görülmüştür. Bu da kullanılan yöntemin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sonlu elemanlar yöntemi, Serbest titreşim analizi, Değişken kesitli kiriş, Çatlak

ABSTRACT

Engineering structures are designed to withstand the exposure to applied loads. It is known that beams are basic structural components and can be classified according to their geometrical structure. They are generally uniform or non-uniform, and do not have a single geometry that is thin or thick. Non-Uniform beams are distinguished by their increasing use in a variety of economic, aesthetic and other aspects. Analyzing non-uniform beams more practically provides a better or more appropriate mass and force distribution than uniform beams, and therefore can meet specific functional requirements in architecture, aerospace, robotics and other innovative engineering applications, and has been the subject of numerous applications.

Structural elements and systems are often subject to varying loads over time. Ignoring the presence of material defects during design leads to extraordinary failures. Therefore, fatigue in the structure reveals defects such as cracks that prevent the potential of the member to withstand its capacity. Vibration analysis offers non-destructive, inexpensive and quick inspection ways to detect structural defects such as cracks.

In this study, we present an analytical method for the analysis of free vibration of the cracked non-uniform beam. The beam width is unchanged and its thickness is modeled as a beam with variable cross-section. Finite element method is used to calculate natural frequencies and natural vectors of the beam. The fracture in the beam is modeled as a massless spring. Release rigidity is derived by inverse of the elasticity matrix depending on the strain accumulation factor and strain energy release rates calculated using fracture mechanics theories. The effects of the location and depth of the fissure on natural frequency and natural vectors were investigated by giving various examples. The results and literature results were compared and the results were consistent. This shows that the method used is reliable.

Keywords: Finite element method, Free vibration analysis, Variable section beam, Crack

MEKANİK VE TERMAL YÜKLEME ALTINDA FONKSİYONEL OLARAK DERECELENDİRİLMİŞ SİLİNDİRİK EĞRİ EKSENLİ KİRİŞTEKİ GERİLME ANALİZİ

STRESS ANALYSIS OF FUNCTIONALLY GRADED CYLINDRICALLY CURVED BEAM UNDER MECHANICAL AND THERMAL LOADING

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET HASKUL
Şırnak Üniversitesi

ÖZET

Fonksiyonel olarak derecelendirilmiş malzemeler (FDM'ler), bileşenleri arzu edilen özellikte, mekanik, kimyasal ve termal özellikler istenilende oranda üretmek için seçilen kompozit malzemelerdir. FDM nihai amacı, mekanik ve termal uygulamaların geniş bir dizi potansiyel yeni ve geliştirilmiş malzeme oluşturmak için bileşenlerin tek tek özelliklerini birleştirmektir. Bir FDM'deki bileşenlerin seçimi, istenen ve istenmeyen oluşturulan malzemelerin özellikleri arasında bir uyum oluşturmak için motive edilir.

Sıcaklık malzeme davranışını önemli ölçüde etkiyen durumlardan biridir. Her malzemenin sıcaklık karsısında gösterdiği eğilimler farklıdır. Sıcaklığın artması veya azalması ile makine parçalarında istenmeyen ölçüde gerilmeler oluşabilir. Bu durumda makine parçasında kalıcı hasarların oluşması olası bir durumdur. Bu sebepten dolayı sıcaklık etkisinin incelenmesi makine mühendisliğin önemli uygulamaları arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada, radyal doğrultuda ısıl yüke maruz fonksiyonel olarak derecelendirilmiş silindirik eğri eksenli kirişin gerilme analizi analitik olarak incelenmiştir. Sıcaklık dağılımı radyal koordinatın bir fonksiyonu olarak ve kararlı bir şekilde değişmektedir. Kiriş düzlem gerilme durumunda olduğu varsayılmaktadır. Buna ek olarak kiriş silindirik doğrultuda rijit mesnetlerle sabitlendiği ve bu mesnetler kirişin uç yüzeylerinde yer değiştirmeye müsaade etmekte fakat kirişin orta yüzeyinin eğrilik yarıçapının sabit kalmasını sağlamaktadır. Eğri eksenli kirişe radyal doğrultuda ısıl yük uygulandığında mesnetlerin etkisiyle her iki uçta eğilme momenti oluşmakta ve böylece kiriş hem ısıl hem de mekanik yük altında çalışmaya zorlanmaktadır. Fonksiyonel olarak derecelendirilmiş kirişin elastisite modülü kirişin kalınlığı doğrultusunda üstel kuvvet yasasına göre değiştiği varsayılmaktadır. Ayrıca üstel kuvvet parametresindeki değişimin etkisi ve genel karışım kanunu ile birlikte uygulanarak kirişin Poisson oranı hariç bütün malzeme özellikleri (elastisite modülü, yoğunluğu, ısıl genleşme katsayısı, ısıl iletim katsayısı ve akma gerilmesi) radyal doğrultuda değişmektedir. Böylece kirişin bütün malzeme özellikleri üstel kuvvet yasasına bağlı olarak değişmektedir. Kiriş pozitif, negatif ve homojen sıcaklıklar altında meydana gelen gerilmeler incelenmiştir. Gerilme analizi Tresca akma kriterine göre ele alınmıştır. Bu kabuller doğrultusunda, ısıl ve mekanik yük altında bulunan kirişin gerilme denklemleri alüminyum/çelik ve çelik/alüminyum fonksiyonel olarak derecelendirilmiş kiriş için çözülmüş ve kirişteki oluşan gerilme dağılımları hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel derecelendirilmiş malzemeler (FDM), Eğri eksenli kiriş, ısıl yük

ABSTRACT

Functionally graded materials (FGMs) are composite materials which are chosed to produce components in desired quantity, mechanical, chemical and thermal properties as desired. The ultimate goal of FGM is to combine the individual properties of components to create new and improved materials with a wide array of mechanical and thermal applications. The choice of the components in a FGM is motivated to form a fit between the properties of the desired and undesired formed materials.

Temperature is one of the conditions that significantly affect the material behavior. The tendencies of each material against heat are different. Undesirable stresses can occur on machine parts by increasing or decreasing temperature. For this reason, examination of the effect of temperature is one of the important applications of mechanical engineering.

In this study, the stress analysis of the cylindrically curved beam, which is functionally graded for thermal load in radial direction, has been analytically analyzed. The temperature distribution varies steadily state as a function of the radial coordinate. The beam is assumed to be in the plane stress state. In addition, the beam is fixed in the cylindrical direction by rigid supports and these supports allow displacement on the end surfaces of the beam, but the radius of curvature of the central surface of the beam remains constant. When the thermal load is applied in the radial direction to the curved beam, the bending moment occurs at both ends due to the support of the supports and the beam is forced to operate under both thermal and mechanical loads. The elasticity modulus of the functionally graded beam is assumed to vary with the power law in relation to the thickness of the beam. In addition, the effect of the vary in the power law parameter and with the general mixture law, all material properties of the beam (modulus of elasticity, density, thermal expansion coefficient, thermal conductivity coefficient and yield stress) except for Poisson's ratio change in radial direction. Thus, all material properties of the beam vary depending on the power law. Beam; stresses under positive, negative and homogeneous temperatures were examined. Stress analysis is considered according to Tresca yield criterion. In line with these assumptions, the tensile equations of the beam under the thermal and mechanical load were solved for the aluminum/steel and steel/aluminum functionally graded beam and the stress distribution formed in the beam has been calculated.

Keywords: Functionally graded materials (FGM), Curved beam, Thermal load

KANSEİ MÜHENDİSLİĞİ VE KANO MODELİ İLE TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

KANSEI ENGINEERING AND KANO MODEL WORKS IN TURKEY WITH THE EVALUATION OF VARIOUS VARIABLES

DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÇAĞATAY BAZ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
OĞUZHAN CİNKARA
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde tüm sektörlerde rekabet konusu ön plana çıkmaktadır. Müşteri ve kullanıcıların tercihleri konusunda yapılacak çalışmalar oldukça önem arz etmektedir. Küreselleşen Dünya müşteri odaklı üretim yapmayı artık zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda Kansei Mühendisliği ve Kano Modeli güncel konulardır. Kansei, tüketicilerin hislerinin ve imgelerinin yeni ürünle ilişkilendirilmesi anlamına gelir. Kano Modeli ise müşteri gereksinimleri belirleme ve beklentilerin de ötesine geçme konusunda rol alan bir modeldir. Son zamanlarda güncel konular arasında hiç şüphesi Kansei Mühendisliği ve Kano Modeli ile ilgili çalışmaların sayısı artmaktadır. Tüm bu düşüncelerden yola çıkılarak bu çalışmada son yıllarda Türkiye'de Kansei Mühendisliği ve Kano Modeli konularında yapılan çalışmalar incelenerek bir içerik analizi yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de Kansei Mühendisliği ve Kano Modeli ile ilgili yapılan çalışmaları, incelemek ve verileri ortaya koymaktır. Seçilen bu konu başlıklarında daha önce bir içerik analizi çalışması yapılmamıştır. Bu amaçla Türkiye'de yapılan makale, bildiri, kitap ve raporlar içerik analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Türkiye'de Kansei ve Kano Modeli ile ilgili yayınlar içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Toplanan veriler istatistikler ve grafiklerle gösterilmiştir. Bu araştırmada incelenen çalışmalar, kullanılan araştırma yöntemlerini, veri toplama türlerini, araştırma konularını, yayın yıllarını ve yayın türlerini ele almaktadır. Çalışmadan edinilen bulgular ışığında, bundan sonraki çalışmalara yol gösterici nitelikte olması düşünülmektedir. Ayrıca Kansei Mühendisliği ve Kano Modeli kavramlarına tanımlama getirmesi anlamında da bu çalışma önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kansei, Kansei Mühendisliği, Kano Modeli

ABSTRACT

Nowadays, competition is the subject of competition in all sectors. Work on the preferences of customers and users is of great importance. The globalizing world now requires customer-oriented production. In this sense, Kansei Engineering and Kano Model are current issues. Kansei means that consumers' feelings and images are associated with the new product. The Kano Model is a model for determining customer requirements and moving beyond expectations. Recently, the number of studies related to Kansei Engineering and Kano Model has been increasing, no doubt among current issues. All of these ideas starting in Turkey in recent years, Kansei Engineering and Kano Model This study was conducted by examining a content analysis study on the subject. The purpose of this study, the Kansei engineering and studies related to the Kano Model in Turkey, is to investigate and expose the data. No content analysis has been conducted on these topics. This article aims to do that in Turkey, leaflets, books and reports have been addressed by content analysis method. Kano Model Kansei and related publications in Turkey were examined with content analysis method. The collected data are shown with statistics and graphs. The studies examined in this research, research methods used, types of data collection, research topics, publication years and types of publications are discussed. In the light of the findings obtained from the study, it is thought to be guiding the next studies. In addition, this study is important in terms of introducing Kansei Engineering and Kano Model concepts.

Keywords: Kansei, Kansei Engineering, Kano Model

MEYVE ATIKLARINDAN ÜRETİLEN AKTİF KARBONUN METAL ADSORPSİYON DAVRANIŞI: KOMPLEKS TÜRÜNÜN VE ADSORBAN MİKTARININ ADSORPSİYONA ETKİSİ

METAL ADSORPTION BEHAVIOR OF ACTIVATED CARBON PRODUCED FROM FRUIT WASTE: EFFECT OF COMPLEX TYPE AND AMOUNT OF ADSORBENT ON ADSORPTION

ÖĞR. GÖR. DR. HACER SİBEL KARAPINAR
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
PROF. DR. FEVZİ KILIÇEL
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Modern zamanlardan beri, ağır metal kirliliği, popülasyonun sürekli büyümesi ve küresel sanayinin hızlı gelişimi ile birlikte yaşayan türler ve ekolojik güvenlik tehdidi nedeniyle giderek daha ciddi bir çevre sorunu haline gelmiştir. Metal kirliliğinin ortamdan giderilmesinde kullanılan en yaygın işlem adsorpsiyondur. Adsorpsiyon, kolay kullanımı, düşük enerji tüketimi ve çevre dostu olması açısından en umut verici uygulamalardan biri olarak kabul edilmiştir. Aktif karbon (AC), su ve endüstriyel atık sulardan gelen ağır metaller için mükemmel bir adsorban haline gelmiştir ve su kirliliğini gidermek için iyi bir potansiyele sahiptir. Aktif karbon, geniş yüzey alanı, yüksek adsorpsiyon kapasitesi, hızlı kinetiği ve nispeten kolay rejenerasyonu sayesinde iyi bilinen bir adsorbandır. AC kömür, odun veya fındık kabuğu gibi doğal materyallerden sentezlenir. Bu malzemeler çok etkili olsa da, yaygın kullanımları, yüksek maliyetleri nedeniyle sınırlandırılmıştır. Son yıllarda, birçok araştırmacı özellikle zeytin atıklarından ve üzüm küspesi gibi bitki biyokütlelerinden ve biyomateryal atıklardan aktif karbonların hazırlanması için ekonomik ve kullanılabilir materyaller bulmaya odaklanmıştır. Krom ve bakır atık sulardaki en zararlı ağır metallerdendir. Boya, boyama, patlayıcı maddeler, seramik ve odun işleme gibi birçok endüstride ve ayrıca kağıt endüstrisinde kullanılmaktadır. Sanayiden çevreye bulaşan bu elementler bitki hayvan ve insan sağlığı açısından risk oluşturmaktadırlar. Bu çalışmada, düşük maliyetli bir adsorban olarak yenidünya çekirdeklerinden hazırlanan aktif karbon kullanılarak, metal iyonlarının sulu çözeltiden giderimi denenmiştir. Ayrıca, adsorban miktarı ve kompleks türünün etkisi incelenmiştir. Bulunan sonuçlara göre adsorpsiyonda kullanılan aktif karbonların miktarı arttıkça adsorplama kapasitesinin de arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca kullanılan ligandların metal tutma kapasitelerinin iyi seviyelerde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağır metaller, Toprak kirliliği, FAAS.

ABSTRACT

Since modern times, heavy metal pollution has become an increasingly serious environmental problem due to the threat of living species and ecological security with the continuous growth of population and the rapid development of the global industry. The most common process used to remove metal pollution is adsorption. Adsorption has been regarded as one of the most promising treatments in consideration of its easy operation, low energy consumption and environmental friendliness. Activated carbon (AC) has become an excellent adsorbent for heavy metal from water and industrial wastewaters and it has a good potential for removing contamination of water. Activated carbon is a well-known adsorbent due to its extended surface area, high adsorption capacity, fast kinetics and relatively easy regeneration. AC is synthesized from natural materials such as coal, wood or nutshells. Although these materials are very effective, their widespread use is restricted because of their high costs. In recent years, many researchers have focused on finding economical and available materials for the preparation of activated carbon especially from plant biomass and biomaterial waste, such as olive wastes and grape bagasse. Chrome and copper are the most harmful heavy metals in waste water. It has been used in several industries such as painting, dyeing, explosives, ceramics and wood processing as well as in the paper industry. These elements, which are transmitted from industry to environment, pose a risk to plant animal and human health. In the present study, the attempts have been made to remove metal ions from aqueous solution using activated carbon prepared from eriobotrya japonica seeds as a low-cost adsorbent. In addition, the amount of adsorbent and the effect of complex species were investigated. According to the results, it was determined that the adsorption capacity increased as the amount of activated carbons used in the adsorption increased. In addition, the metal holding capacities of the ligands were found to be good.

Keywords: Heavy metal, Soil pollution, FAAS.

KEÇİBOYNUZUNDAN ÜRETİLEN PEKMEZLERDE As, Cr, Pb VE Mn ELEMENTLERİNİN BELİRLENMESİ: GELENEKSEL VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİMİN KARŞILAŞTIRILMASI

DETERMINATION OF AMOUNTS OF As, Cr, Pb and Mn ELEMENTS IN MOLASSES PRODUCED FROM CAROB: COMPARISON OF TRADITIONAL AND INDUSTRIAL PRODUCTION

ÖĞR. GÖR. DR. HACER SİBEL KARAPINAR
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
PROF. DR. FEVZİ KILIÇEL
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Pekmez, şeker ve diğer gıda katkı maddeleri gibi herhangi bir madde eklenmeden, kaynatılarak yoğunlaştırılmış ve raf ömrü uzun konsantre bir üründür. Pekmez karbonhidratlardan glikoz ve fruktoz formu olan monosakkaritler şeklinde sindirim olmadan kolayca kana geçebilir. Bu özellikle bebekler, çocuklar, sporcular ve acil enerjiye ihtiyaç duyanlar için beslenme açısından çok önemlidir. Keçiboynuzu meyvesi, güçlü sağlık etkileri olan zengin bir besin kaynağı olarak kabul edilmektedir. Keçiboynuzu (*Ceratonia siliqua* L.), yabani ve ekili türlere sahiptir, her daim yeşil bir ağaçtır ve Akdeniz ülkelerinde yaygın olarak yetişir. Yabani veya ekili keçiboynuzu, esas olarak sukroz , glukoz, fruktozdan oluşan ve ayrıca mineral, amino asit ve fenolik bileşikler içeren yüksek toplam kuru ağırlık (yaklaşık 91–92%) içeriğine sahiptir . Ağır metaller, bitkileri ve hayvanları ciddi şekilde etkileyebilen ve çok sayıda rahatsızlığa neden olan çok toksik elementlerdir. Ortamdaki ağır metaller biyolojik olarak parçalanamaz ve her yerde bulunur, gıda zincirinin biyolojik birikimi yoluyla ciddi insan sağlığı tehlikelerine ve önemli ekolojik etkilere neden olabilir. İnorganik mikro kirleticiler önemli bir sorundur, çünkü bunlar biyobozunur olmadığından yüksek derecede toksiktir ve muhtemel kanserojen etkiye sahiptir. Bu çalışmada Karaman köylerinden ve marketlerinden toplanan keçiboynuzu pekmezindeki ağır metal seviyelerinin belirlenmesi ve keçiboynuzu pekmezindeki beslenmenin önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Örnekler her numuneden 2 paralel olacak şekilde hazırlandı ve yaş yakma yöntemi ile çözüldü. Elementlerin derişimleri indüktif eşleşmiş plazma optik emisyon spektrometresi ile belirlenmiştir (ICP-OES). Geleneksel ve endüstriyel olarak üretilen keçiboynuzu pekmezlerinde tespit edilen ağır metal içerikleri birbirleriyle ve standart değerler ile kıyaslanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pekmez, Keçiboynuzu, Ağır metal, ICP-OES.

ABSTRACT

Molasses, sugar and other food additives, such as without adding any substance, concentrated by boiling and shelf life is a long concentrated product. Molasses, carbohydrates in the form of monosaccharides such as glucose and fructose form can easily pass into the blood without digestion. This is very important in terms of nutrition, especially for infants, children, athletes and those who need urgent energy. Carob fruit is considered as a rich food source with strong health effects. Carob (*Ceratonia siliqua* L.), have wild and cultivated types, is an evergreen tree and widely grown in Mediterranean countries. Wild or cultivated carob has a high total dry weight content (approximately 91–92%) which primarily consist of sucrose, glucose, fructose, and also incorporate minor amounts of minerals, amino acids, and phenolic compounds. Heavy metals are highly toxic elements, which can severely influence plants and animals and have been involved. in causing a large number of afflictions. Heavy metals in the environment are non-biodegradable and ubiquitous, it can cause serious human health hazards and momentous ecological effects through food chain's bioaccumulation. Inorganic micro-pollutants are of important concern because they are non-biodegradable, highly toxic and have a probable carcinogenic influence. In this study, it was aimed to determine the heavy metal levels in carob molasses collected from the villages and markets of Karaman and to emphasize the importance of nutrition in carob molasses. The samples were prepared to be 2 parallel for each sample and were solutioned by wet burning method. The concentrations of the determined elements were determined by Inductively Coupled Plasma Optical Emission Spectrometry (ICP-OES). Traditional and industrially produced carob molasses are determined by comparing heavy metal contents with each other and with standard values.

Keywords: Molasses, Carob, Heavy metal, ICP-OES.

KARAMAN'IN TARIMSAL TOPRAKLARINDA POTANSİYEL TOKSİK METALLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ASSESSMENT OF POTENTIALLY TOXIC METALS IN AGRICULTURAL SOILS OF KARAMAN

ÖĞR. GÖR. DR. HACER SİBEL KARAPINAR
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
PROF. DR. FEVZİ KILIÇEL
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Endüstrileşme ve kentleşmenin hızla gelişmesi ile çevre kirliliğinde artış meydana gelmeye başlamıştır. Kirlenen doğal kaynaklar bitki, hayvan ve diğer canlıların yaşamsal süreçlerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Özellikle tarım arazilerine yakın yerlerde kurulan büyük sanayi komplekslerinin yaydığı gaz ve tozların toprak ve bitkileri kirlettiği bilinmektedir. Ağır metal kirliliği, gerek çevresel olarak gerekse insan sağlığı açısından tehdit oluşturmaktadır. Topraktaki metal konsantrasyonları ya insan aktivitelerinin bir sonucu olarak ya da toprağın jeolojik orijinine bağlı olarak 1 mg/kg'dan 100.000 mg/kg'a kadar değişen oranlardadır. Cd, Cr, Cu, Ni ve Pb gibi topraklardaki bazı ağır metallerin fazla konsantrasyonları doğal su ve karasal ekosistemlerinin bozulmasına sebep olmaktadırlar. Ağır metallerin toprakta birikmesi sadece toprak verimliliği ve ekosistem faaliyetleri üzerinde etkili olmayıp, bitki bünyesindeki, solunum, fotosentez, büyüme ve gelişme gibi birçok metabolik olayları etkilemeleri sebebiyle bitki sağlığını etkilemektedir. Bozulan besin zinciri nedeniyle de hayvan ve insan sağlığını önemli düzeyde etkileyecek şekildedir. Bu çalışmada, Karaman ili köylerindeki tarım alanlarından toplanan topraklarda bazı element türlerinin miktarları belirlenmiş ve kirlilik oluşturup oluşturmayacağı tespit edilmiştir. Numunelerdeki mineral içerikleri asitte çözünürleştirme metodu ile hazırlanarak, alevli atomik adsorpsiyon spektrometresi (FAAS) yöntemi ile belirlenmiştir. 1 g toprak numunesi tartılmış ve daha sonra 50 ml'lik behere konulmuştur. Üzerine 15 ml kral suyu ilave edilip, 5 saat bekletilmiştir. Çeker ocakta kuruluğa kadar ısıtıldıktan sonra 10 ml 2 M HNO_3 ilave edilerek, 2 saat bekletildikten sonra mavi band süzgeç kâğıdından süzülmüştür. Elde edilen çözelti 25 ml'ye tamamlanarak mineral içerikleri alevli atomik adsorpsiyon spektrometresi metodu ile analiz edilmiştir. Bulunan değerler standart değerler ile kıyaslanmıştır. Toprak numunelerindeki Pb elementi değerleri normal seviyelerde iken, Cu ve Ni elementlerinin limit değerlerinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağır metaller, Toprak kirliliği, FAAS.

ABSTRACT

With the rapid development of industrialization and urbanization, environmental pollution has started to increase. Contaminated natural resources can cause negative effects on the vital processes of plants, animals and other living things. It is known that the gases and dust emitted by the large industrial complexes established especially close to agricultural lands contaminate soil and plants. Heavy metal pollution poses a threat to the environment and human health. Metal concentrations in the soil are either as a result of human activity or from 1 mg/kg to 100.000 mg/kg depending on the geological origin of the soil. Excess concentrations of some heavy metals in soils such as Cd, Cr, Cu, Ni and Pb cause deterioration of natural water and terrestrial ecosystems. The accumulation of heavy metals in the soil not only affects soil fertility and ecosystem activities, but also affects plant health due to the effects of many metabolic events such as respiration, photosynthesis, growth and development within the plant. It has a significant impact on animal and human health because of the food chain. In this study, it was determined that some element types were determined in soil collected from agricultural areas in the villages of Karaman and whether it would cause pollution or not. Mineral contents of the samples were prepared by acid solubilization method and determined by flame atomic adsorption spectrometry (FAAS) method. 1 g of soil sample was weighed and then placed in 50 ml beaker. 15 ml of the water was added to the king and were left for 5 hours. After being heated to dryness in the fume hood, 10 ml 2 M HNO_3 was added and after standing for 2 hours, the blue band was filtered through the filter paper. The obtained solution was completed to 25 ml and the mineral contents were analyzed by flame atomic adsorption spectrometry method. The values were compared with the standard values. Pb element values in soil samples were found to be normal, but Cu and Ni were found to be above the limit values.

Keywords: Heavy metal, Soil pollution, FAAS.

GUAR (*Cyamopsis tetragonoloba* (L.) Taub.)'DA FARKLI ORGANİK GÜBRE TÜRLERİNİN TUZ STRESİNE TOLERANS ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

EFFECT OF DIFFERENT ORGANIC FERTILIZER SPECIES ON SALT TOLERANCE IN GUAR (*Cyamopsis tetragonoloba* (L.) Taub.)

DOÇ. DR. ALPASLAN KUŞVURAN
Çankırı Karatekin Üniversitesi
DOÇ. DR. ŞEBNEM KUŞVURAN
Çankırı Karatekin Üniversitesi
ZİR. MÜH. ELİF KAYA
Çankırı Karatekin Üniversitesi

ÖZET

Bitkisel üretimi sınırlandıran en önemli abiotik stres koşullarından birisi de tuzluluktur. Guar'da geçekleştirilen bu çalışmada, farklı organik gübre türlerinin tuza tolerans üzerindeki etkilerinin morfolojik, fizyolojik ve biyokimyasal açıdan değerlendirilmesi için organik gübre olarak amino asit (AA 600), solucan gübresi (SG) ve mikrolag (MA) (%5) kullanılmıştır. Saksı kültüründe gerçekleştirilen çalışmada; kontrol, tuz (100 mM NaCl), tuz+AA, tuz+SG ve tuz+MA olmak üzere 5 farklı uygulamaya yer verilmiştir. Çalışma sonucunda; 100 mM NaCl uygulaması gövde yaş ve kuru ağırlıkları, gövde boyu ve çapı, yaprak sayısı ve alanı, dal sayısı, yaprak oransal su içeriği ve klorofil içeriği bakımından kontrol bitkilerine oranla kayıplara neden olurken; özellikle MA ve AA uygulamalarının bu olumsuzluğu önemli derecede engellediği tespit edilmiştir. Stres koşullarında lipid peroksidasyonun bir göstergesi olan malondialdehit miktarında artış belirlenmiş; ancak bu artış organik gübre kullanımı ile sınırlandırılmıştır. Süperoksid dismutaz, katalaz, askorbat peroksidaz ve glutatyon redüktaz enzim aktiviteleri ise stres koşullarında artış göstermiş olup MA ve AA uygulaması ile birlikte bu artış daha net görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Amino asit, guar, mikroalg, solucan gübresi, tuzluluk

Salinity is one of the most important abiotic stress conditions which limited plant production. In this study, the effect of different organic fertilizer types on salt tolerance were evaluated morphologically, physiologically and biochemically. Organic fertilizers include amino acid (AA 600), worm manure (SG) and microalgae (MA) (5%). This research carried out in pot culture, control, salt (100 mM NaCl), salt + AA, salt + SG and salt + MA are included in 5 different applications. As a result of the study, 100 mM NaCl application caused decrease in shoot fresh and dry weight, shoot length and diameter, leaves number and area, number of branches, leaf water content and chlorophyll content compared to control plants. Especially MA and AA applications were able to prevent these negativity affects. Malondialdehyde content which a marker of lipid peroxidation, was increased in stress conditions; however, this increase can be limited by the use of organic fertilizers. Superoxide dismutase, catalase, ascorbate peroxidase and glutathione reductase enzyme activities increased in stress conditions and these increases were seen more clearly with the application of MA and AA.

Keywords: Amino acid, cluster bean, microalgae, worm manure, salinity

BROKOLİDE TUZ STRESİNİN BİYOKİMYASAL DEĞİŞİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECTS OF SALT STRESS ON BIOCHEMICAL CHANGES IN BROCCOLİ

DOÇ. DR. ŞEBNEM KUŞVURAN
Çankırı Karatekin Üniversitesi
ZİR. MÜH. ELİF KAYA
Çankırı Karatekin Üniversitesi

ÖZET

Tuz stresi bitkilerde morfolojik, fizyolojik ve biyokimyasal değişikliklere neden olan en önemli abiyotik stres etmenlerinden biridir. Bu çalışmada su kültüründe yetiştirilen brokoli bitkilerinde farklı tuz konsantrasyonlarının (0, 50, 100, 150, 200 mM NaCl) toplam klorofil, klorofil a, klorofil b, toplam karotenoid, toplam fenolik madde içeriği, toplam flavanoid içeriği, malondialdehit içeriği (MDA) ile antioksidatif enzim aktiviteleri (süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT), askorbat peroksidaz (APX), glutatyon redüktaz (GR)) üzerindeki etkisi incelenmiştir. Tuz konsantrasyonundaki artışa bağlı olarak fotosentetik pigment içeriklerinde azalma meydana gelirken; MDA içeriği ile incelenen enzim aktivitelerinde artış meydana gelmiştir. Antioksidatif enzim aktiviteleri 100-150 mM NaCl dozuna kadar artış göstermiş ancak bu artış 200 mM NaCl dozunda azalma eğilimine geçmiştir. Çalışma sonucunda brokolide genç bitki aşamasında incelenen parametreler bakımından 100 mM NaCl dozunun belirleyici olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: MDA, oksidatif stres, sekonder metabolitler, SOD, tuzluluk

Salt stress is one of the most important abiotic stress factors that cause morphological, physiological and biochemical changes in plants. In this study, effects of different salt concentrations (0, 50, 100, 150, 200 mM NaCl) on total chlorophyll, chlorophyll a, chlorophyll b, total carotenoid, total phenolic content, total flavonoid content, malondialdehyde content (MDA), and antioxidative enzyme activities such as superoxide dismutase (SOD), catalase (CAT), ascorbate peroxidase (APX), glutathione reductase (GR) were investigated in broccoli plants which grown in hydroponic culture. A decrease in the content of photosynthetic pigments occurred due to the increase in salt concentration, however MDA content and antioxidative enzymes activities increased. Antioxidative enzyme activities increased up to 100-150 mM NaCl, but this increased limited at 200 mM NaCl dose. As a result of the study, it was concluded that 100 mM NaCl dose was the determinant of the parameters examined at broccoli in the young plant stage.

Key words: MDA, oxidative stress, SOD, seconder metabolites, salinity

BOYABAT (SİNOP) BAZALTININ SERAMİK DUVAR KAROSUNDA KULLANIM POTANSİYELİ

POTENTIAL OF USING BOYABAT (SINOP) BASALT IN THE CERAMIC WALL TILE

DR. ÖĞR. ÜYESİ SUNA ÇETİN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

İşlevsel ve estetik yönüyle gündelik hayatımızda yer alan seramik, mimaride binaların iç ve dış yüzeylerinin ve zeminlerinin kaplanmasında kullanılan önemli bir dekorasyon ürünü ve yapı malzemesidir. Seramik yapı malzemesi olarak adlandırılan karolar teknik özelliklerine göre duvar karosu, yer karosu ve porselen karo olmak üzere üç gruba ayrılmaktadırlar. Duvar karoları % 10 ve üstü su emmeye sahip, sıva üzerine uygulandığında yapışarak duvarlarımızı süsleyen ürünlerdir.

Bu çalışmada amaç, Boyabat (SİNOP) civarındaki bazaltın duvar karosu bünyelerinde kullanım potansiyelini belirlemektir. Bu çalışmada, hızlı tek pişirim gözenekli duvar karosu bünyesinin, belirli oranlarda bazalt ilavesi ile teknik özelliklerinin saptanması amaçlanmıştır. Çalışmada kullanılacak bazalt öğütüldükten sonra reçetelere uygun toz karışımlar hazırlanmıştır. Şekillendirilen numuneler işletme şartlarına uygun olarak 1154°C'de 34 dakika süre ile pişirilmiştir. Pişirilmiş numunelerin pişme küçülmesi, su emme, pişme mukavemeti, kristallografik faz yapısının belirlenmesi için X-ışını difraksiyonu ve mikroyapının belirlenmesi için taramalı elektron mikroskobu analizleri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Duvar karosu, bazalt, seramik.

ABSTRACT

Ceramic, which takes place in our daily life with its functional and aesthetic aspect, is an important decoration product and building material used in the coating of interior and exterior architecture surfaces and floors. The tiles, called ceramic building materials, are divided into three groups as wall tiles, floor tiles and porcelain tiles according to their technical characteristics. Wall tiles are products that have water absorption of 10% or higher and adhere to our walls when applied on plaster.

The aim of this study is to determine the use potential of basalt from Boyabat (Sinop) region on wall tile. In this study, it was aimed to determine the technical properties of a fast single- firing porous wall tile with the addition of basalt. After basalt used in this study is grounded, powder blend is prepared conforming to formulation. After the shaped, the dried granule samples in accordance with the working conditions are fired at 1154°C for 34 minutes. In this study, firing shrinkage, water absorption, firing strength of sintered samples were implemented. Subsequently, in order to determine crystallographic phase structure, X-Ray diffraction analysis and to determine microstructure, scanning electron microscope analysis were made.

Keywords: Wall tile, basalt, ceramic.

Bu çalışma Ç.Ü. Araştırma Projeleri Birimi Tarafından Desteklenmiştir.

Proje No: FBA-2018-8420

SERAMİK YER VE DUVAR KAROSU ÜRETİMİNDE ATIK MALZEME KULLANIMINA GENEL BİR BAKIŞ

OVERVIEW OF WASTE MATERIAL USE IN CERAMIC FLOOR AND WALL TILE PRODUCTION

DR. ÖĞR. ÜYESİ SUNA ÇETİN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Atık malzemelerin geri dönüşümlerinin sağlanarak değerlendirilmesi, ülkemizde hızla gelişen seramik kaplama endüstrisinin hammadde rezervlerinde sıkıntı yaşanmaması adına oldukça önemlidir. Son yıllarda atık malzeme miktarındaki artışlar sebebiyle gerek ülkemizde gerek diğer ülkelerde çeşitli geri dönüşüm politikaları izlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde, atıkların% 35-45'i dışında kalan kısım geri dönüştürülerek ekonomiye kazandırılmaktadır.

Bu çalışmada, seramik üretiminde kullanılabilecek nitelikteki atık malzemelerin, seramik kaplama malzemeleri üretiminde kullanılması ile ilgili yapılan çalışmalar irdelenmiştir. Çalışmalardan elde edilen sonuçlar, söz konusu atık malzemelerin belirli oranlarda seramik kaplama malzemeleri üretiminde alternatif hammadde kaynağı olarak kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Atık malzeme, yer karosu, duvar karosu, seramik.

ABSTRACT

The recycling of waste materials is very important in order to prevent any problems in the raw material reserves of the rapidly growing ceramic coating industry in our country. Due to the increase in the amount of waste materials in recent years, various recycling policies are followed in our country and in other countries. In developed countries, except for the portion of 35-45% of wastes, is recycled and brought into the economy.

In this study, the studies about the use of waste materials that can be used in ceramic production in the production of ceramic coating materials are examined. The results obtained from the studies showed that these waste materials can be used as an alternative raw material source in the production of ceramic coating materials in certain proportions.

Keywords: Waste material, floor tile, wall tile, ceramic.

Bu çalışma Ç.Ü. Araştırma Projeleri Birimi Tarafından Desteklenmiştir.

Proje No: FBA-2018-8420

DOĞAL YAŞLANMIŞ AĞAÇ MALZEMEDE UYGULANAN BAZI VERNİKLERİN YÜZEY SERTLİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF SURFACE HARDNESS VALUES OF SOME VARNISHES APPLIED IN NATURAL AGED WOOD MATERIAL

ÖĞR. GÖR. KENAN KILIÇ
Yozgat Bozok Üniversitesi
PROF. DR. CEVDET SÖĞÜTLÜ
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, doğal yaşlanmış ağaç malzemelerin üzerine uygulanan bazı verniklerin yüzey sertlik değerleri belirlenmiştir. Bu maksatla, doğal yaşlanmış ve yeni sarıçam (*Pinus sylvestris* L.), sapsız meşe (*Quercus petrea* L.) ve kestane (*Castanea sativa* M.) deney örnekleri yüzeylerine, iki kat dolgu ve iki kat son kat vernik olmak üzere su-bazlı, poliüretan ve akrilik vernik çeşitleri püskürtme tabancası ile uygulamıştır. Araştırmada, deney örneklerinin hazırlanmasında, rutubet tayininde, yoğunluk tayininde, zımparalanmasında, vernik katı madde miktarlarının belirlenmesinde, verniklenmesinde, vernik katman kalınlığının belirlenmesinde, iklimlendirilmesinde, vernik yüzey sertliğinin belirlenmesinde; TS 2470, TS 2471, TS 2472, ASTM–D 1666–87, TS EN ISO 3251, ASTM-D 3023, ASTM D-1005-95, TS EN 24624, ASTM D-4366 esaslarına göre belirlenmiştir.

Deneylerde kullanılan doğal yaşlanmış ağaç malzemelerden kestane Kocaeli ili Karamürsel İlçesinden, meşe Yozgat İli Sorgun İlçesinden, sarıçam ise Ankara İlinden temin edilmiştir. Yeni ağaç malzemeler, Ankara Mobilyacılar Sitesinden rastgele seçim yöntemiyle temin edilmiş, yıllık halkalara teğet ve radyal yönlerde biçilerek hazırlanmışlardır.

Hazırlanan örnekler; ortalama 20±2 ^{o}C sıcaklık ve %65±5 bağıl nem, iyi havalandırılabilen ve direkt güneş ışığı almayan ortam şartlarında ağırlıkça değişmez hale gelinceye kadar bekletilmişlerdir. Ön kontrolde ortalama rutubet miktarı, rasgele seçilen 20 örnekte %12 olarak belirlenmiştir. Deney örnekleri, kalibre kontak bant zımpara makinesinde 150 numara zımpara ile 2 kez zımparalama işlemine tabi tutulmuştur.

Vernik uygulaması; liflere dik daha sonra liflere paralel yönde normal çapraz kat uygulaması şeklinde yapılmıştır. Her vernik katı arası 24 saat süre ile kurumaya bırakılmıştır. Kurutulan örnekler 400 numara zımpara ile hafifçe zımparalanmıştır. Son kat olarak ipek mat vernik uygulanmıştır.

Sonuç olarak, yaş periyodunun vernik yüzey sertliğine etkisi önemsiz bulunmuştur. Ağaç malzeme bakımından yüzey sertliği istenen yerlerde meşe ve kestane tercih edilebilir. Kesiş yönü olarak teğet kesiş yönü yüksek yüzey sertliği verdiğinden dolayı, yüzey sertliğinin fazla olması istenen yerlerde teğet kesiş yönü kullanılabilir. Poliüretan vernik yüksek yüzey sertliği istenen yerlerde tercih edilebilir.

Poliüretan vernik yüksek yüzey sertliği istenen yerlerde tercih edilebilir. Yüzey sertliğin düşük olduğu su-bazlı vernik, higroskopik olan ağaç malzemeyle uyumlu esnek bir çalışma performansı verebileceği için çalışma miktarı yüksek olan ağaç malzemelerde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Doğal yaşlanmış ağaç malzeme, Yüzey sertliği, Üstyüzey işlemi

ABSTRACT

In this study, the surface hardness values of some varnishes applied on natural aged wood materials were determined. For this purpose, naturally aged and fresh wood of scotch pine (*Pinus sylvestris* L.), stemless oak (*Quercus petrea* L.), and chestnut (*Castanea sativa* M.) test samples, including two coats of varnish and two coats of topcoat; water-based, polyurethane and acrylic varnish varieties applied with spray gun. In the research, in the preparation of experiment samples, moisture determination, density determination, sanding, determination of the amount of varnish solids, varnish processing, varnish layer thickness determination, air conditioning, determination of varnish surface hardness; TS 2470, TS 2471, TS 2472, ASTM–D 1666–87, TS EN ISO 3251, ASTM-D 3023, ASTM D-1005-95, TS EN 24624, ASTM D-4366 were determined according to the principles.

Chestnut from natural aged wood materials used in the experiments was obtained from Karamürsel District of Kocaeli province, stemless oak was obtained from Sorgun District of Yozgat Province and scotch pine from Ankara Province. Fresh wood samples were obtained from Ankara Mobilyacilar Sites by random selection method and they were prepared by tangent and radial directions to annual rings.

Prepared samples; average temperature of 20±2 ºC and relative humidity %65±5 of the environment in a well-ventilated and non-direct sunlight and environment conditions are kept unchanged until the weight becomes unchanged. The average amount of moisture in the control was determined as 20 randomly selected samples. Experiment samples were subjected to sanding twice with caliber speed machine with sanding number 150.

Application of varnish; It was made perpendicular to the fibers, then in the form of normal cross-fold application in parallel direction to the fibers. Each coat is left to dry for 24 hours. The dried test was sanded with 400 grit. The last layer of silk matte varnish is applied.

As a result, the effect of age period on varnish surface hardness was not significant. Stemless oak and chestnut can be preferred where surface hardness is required for wood materials. Since the tangential intersection direction gives high surface hardness as the intersection direction, tangential intersection direction can be used in places where surface hardness is desired. Polyurethane varnish can be preferred where high surface hardness is desired. Water-based varnish with low surface hardness can be used in wood materials with high working amount since it can give a flexible working performance compatible with the hygroscopic wood material.

Key Words: Natural aged wood material, Surface hardness, Finishing

AĞAÇ MALZEMEYE UYGULANAN BAZI VERNİKLERİN METRİK KROMA DEĞERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT TO THE METRIC CHROMA OF SOME VARNISHES APPLIED ON THE WOOD MATERIAL

ÖĞR. GÖR. KENAN KILIÇ
Yozgat Bozok Üniversitesi
PROF. DR. CEVDET SÖĞÜTLÜ
Gazi Üniversitesi
Cansu ÖZDER
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, ağaç malzemeye uygulanan bazı verniklerin metrik kroma değerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak sarıçam (*Pinus sylvestris* L.) ve kestane (*Castanea sativa* M.) odunlarından hazırlanan örneklere su-bazlı, poliüretan ve akrilik vernik uygulanmıştır.

Deney öncesinde örnekler TS EN 2624 esaslarına göre 20±2 °C sıcaklık ve 65±5 bağıl nem şartlarında 24 saat süre ile iklimlendirilmiştir. İklimlenen örneklere 150 numara zımpara ile iki kez zımpara yapılmıştır.

Vernik uygulaması liflere dik ve liflere paralel yönde olmak üzere normal çapraz kat uygulaması şeklinde yapılmıştır. Vernik katı 24 saat kurutulmaya bırakıldıktan sonra kuruyan örnekler zımparalanıp son kat ipek mat vernik uygulanmıştır.

Ahşap malzemede renk önemli bir kriterdir. Dış hava koşulları, mantar, böcek gibi olumsuzlukların olması malzemede renk bozulmalarına sebebiyet vermektedir. Bu istenmeyen renk bozulmalarına karşı ahşaba boya, vernik gibi üst yüzey işlemleri uygulanmaktadır. Üst yüzey işlemleri uygulanarak ahşap malzemenin ömrü uzatılmakta ve meydana gelebilecek renk bozulmalarının önüne geçilmektedir.

Metrik kroma, ana renk bileşenlerinin tanımlandığı renk veya renk değişimidir. Kroma ($C^* = (a^* 2 + b^* 2)^{1/2}$) rengin doygunluğu veya yoğunluğu hakkında daha fazla bilgi vermektedir [1].

Deney örneklerinin hazırlanmasında TS 2470'de belirtilen esaslara göre hazırlanmıştır.

Örneklerin rutubet tayini TS 2471, yoğunluk değerleri TS 2472'de belirtilen esaslara uyularak yapılmıştır. Vernik uygulamaları, ASTM-D 3023 standardı esaslarına göre ve üretici firmaların önerileri doğrultusunda yapılmıştır. Metrik kroma ölçme işlemi, Minolta CR-231 renk ölçme cihazı kullanılarak ASTM D–2244' te belirtilen esaslara uygun şekilde yapılmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak metrik kroma değeri en düşük sarıçamın teğet yönünde su-bazlı vernik uygulanmış örneklerde elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metrik kroma, üstyüzey işlemi, ahşap malzeme, vernikleme.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the effect of some varnish applied to wood material on metric chroma value. For this purpose, water-based, polyurethane and acrylic varnish were applied to samples prepared from pine (Pinus sylvestris L.) and chestnut (Castanea sativa M.) woods.

Prior to experiment, the samples were air-conditioned at temperature of 20±2°C and relative humidity 65±5, according to the principles of TS EN 2624 for 24 hours. The air-conditioned samples were sanded twice with 150 number sanders.

Varnish aplication was made perpendicular to the fibers and cross-fold applicatin in parallel direction to the fibers. After drying the varnish coat for 24 hours, the drying samples are sanded and the last layer of silk matte varnish is applied.

The color in wood is an important criterion. External weather conditions, fungus, insect, etc. are causing the material to become discolored. Paints such as paint and varnish are applied to the wood against these unwanted color distortions. Surface treatment is applied to extend the life of the wood material and prevent any discoloration.

Metric chroma is the color or color change in which the main color components are defined. Chroma (C* = (a*2 + b*2)1/2) gives further information on the saturation or intensity of color [1].

The experiment samples were prepared according to the principles stated in TS 2470. The moisture content of the samples was determined according to TS 2471, density values were determined according to TS 2472. Varnish applications were carried out according to ASTM-D 3023 standard and according to manufacturer's recommendations.

The metric chroma measurement was performed using the Minolta CR-231 color measuring device in accordance with the requirements of ASTM D-2244. The data obtained were evaluated statistically.

As a result, the metric chroma value was obtained in the samples which were applied in the tangent direction of the yellow pine with water-based varnish.

Keywords: Metric chroma, finishing, wood material, varnish.

GEN DİZİLERİNDE (CDNA MİCROARRAY) TEMEL BİLEŞENLER ANALİZİNİN UYGULANMASI

APLİCATİON OF PRİNCİPAL COMPONENT ANALYSİS FOR GENE SEQUENCES (CDNA MİCROARRAY)

DR. ÖĞR. ÜYESİ YALÇIN TAHTALI
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
PROF. DR. ZEYNEL CEBECİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, farelerin karaciğerleri üzerine belirli zaman periyotlarında uygulanmış olan, toksikolojik çalışmalardan alınan ve cDNA mikrodizi teknolojisi kullanılarak elde edilen 6675 gen ve 20 dizi içeren verilere temel bileşenler analizi uygulanmıştır. cDNA mikrodizi analizi, birden çok deneme ya da örnekten alınan binlerce geni aynı anda analiz etmede kullanılan bir teknolojidir. Temel bileşenler analizi ise orijinal değişkenlere ait varyans-kovaryans yapısının açıklanmasını ve bağımlılık yapısının ortadan kaldırılmasını ve tüm veri yapısını ifade edebilecek ve daha az sayıda bileşen için boyut indirgenmesi amacıyla kullanılan çok değişkenli istatistik tekniğidir.

cDNA teknolojisi kullanılarak, birbirine benzer ifade profilleri ile gen gruplarının oluşturulması ve gruplar içerisindeki benzer bileşen (component) yükleri vasıtasıyla birbirleriyle ilişkili genlerin tanımlanması açıklanmıştır. Bunun yanı sıra aynı veri kümesine ait korelasyon matrisinden faktörlerin ayrıştırılması ve yorumu izah edilmiştir. Kullanılan veri seti içinde, bütün veri yapısın izah edebilecek daha az sayıda bileşene indirgemek için temel bileşen sayısına karar verme yöntemlerinden bir kaçı burada değerlendirilmiştir. Bunlardan biri olan Scree grafiğe göre, eğrinin bileşen ekseninde düzleştiği bölgeye kadar olan bileşenler kabul edilmektedir. Yani eğrinin düz bir doğru halini almaya başladığı noktadan itibaren ana bileşenler red edilebilmektedir bu yönteme göre de 9 veya 10 temel bileşenin yeterli olacağı sonucu çıkmaktadır . Bunun yanı sıra Kaiser'in ve Bartlett' önerdiği yöntemlerde göz önünde bulundurulmuştur. İlk 10 temel bileşenin bütün yapının varyansını izah etmeye yeterli olduğu düşünülürse bu durumda %17.372'lik bir varyans kaybı ile 20 temel bileşen yerine 10 temel bileşen ile açıklamanın yeterli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: cDNA mikrodizileri, Genetik analizler, Gen ifadesi, Temel bileşenler analizi

ABSTRACT

In this study, principal component analysis has been applied on data comprising of 6675 gene and 20 sequence collected by using cDNA microarray technology from livers of mice used in toxicology studies in certain time periods. cDNA microarray analysis is an efficient technology used for simultaneously analyzing of thousands of genes obtained from multiple experiments or samples. As for principal components analysis, it is a multivariable statistical technique used for the purpose of dimensional minimizing in order to attain the minimal number of principal components representing the whole data structure and explaining variance-covariance structure of original variables and eliminating the dependency structure.

Forming of gene groups from similar expression profiles and description of related genes which are implemented by similar component loads among the groups have been explained by using this cDNA technology. Besides that, interpretation and decomposition of factors (components) from correlation matrix which belongs to same data group have been explained. Some of the methods developed for minimizing the data set to fewer components which can explain the whole data structure have been evaluated. According to Scree Graph, one of these minimizing methods, components until the region where the curve starts to become straight are accepted. In other words, principal components beyond the point where the curve starts to become a straight line can be declined (ignored), therefore, it can be concluded that 9 or 10 eigen values would be enough according to this method. Besides that, Methods suggested by Kaiser and Barlett have also been taken into consideration. If we assume that the first 10 eigen values are enough to describe the whole variance, then in this case, it is thought that it is good enough to describe the whole variance by using 10 eigen values with a variance loss of 17.372% instead of describing the whole variance by using 20 eigen values.

Key Words: cDNA microarrays, Gene expression, Genetic analysis, Principal Component Analysis

MERSİN İLİNDE KIL KEÇİSİ YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPAN İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ

CHARACTERISTICS OF HAIR GOAT BREEDING FARMS IN MERSIN PROVINCE

DOÇ.DR. EMİNE İKİKAT TÜMER
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ZİRAAT MÜHENDİSİ İLKNUR AYDOĞAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Tarım, insan beslenmesi, istihdam, dış ticaret açısından önem arz eden bir sektördür. Bu sektörde en büyük gıda kaynağını büyük ve küçükbaş hayvancılık oluşturmaktadır. Türkiye'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliği; meraların ve atıl halde bulunan tarım arazilerinin değerlendirilmesi sağlayan bir üretim şeklidir. Özellikle keçi yetiştiriciliği orman köylerinde yaşayanlar için gelir kaynağı olmasının yanı sıra ülke ekonomisine vereceği katkılardan dolayı çok önemli bir yetiştiricilik şeklidir. Türkiye'de 2018 sonu itibarı ile 10.942.000 baş kıl keçisi bulunmakta olup, Mersin ili 805526 baş keçi varlığı birinci sıradadır. Kıl keçisi yetiştiriciliği, yaylalarda bulunan ve genellikle göçer yerleşim şekline sahip üreticiler tarafından yürütülen yetiştiricilik şeklidir. Bu çalışmada Mersin ilinde kıl keçisi yetiştiren çiftçilerin sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunlara çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Hayvansal üretim, keçi yetiştiriciliği, kıl keçisi, Mersin.

Agriculture is an important sector in terms of human nutrition, employment and foreign trade. The largest food source in this sector is cattle and small animal breeding. Small animal husbandry in Turkey is a form of production that enables the evaluation of pastures and farmland in idle form. In particular, goat breeding is a vital form of breeding due to its contribution to the national economy as well as being a source of income for those living in forest villages. In Turkey, there are 10.942 million head hair goat by the end of 2018, Mersin province ranked first with the presence of 805 526 head goats. Hair goat breeding is a form of cultivation carried out by producers in the highlands and generally in the form of migrant settlements. In this study, it is aimed to determine the problems of farmers who grow hair goats in Mersin province and to present solutions to these issues.

Keywords: Animal production, goat breeding, hair goat, Mersin

ADANA'DA AVCILIK VE YABAN HAYATININ TARIMSAL ÜRETİM İLE İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN HUNTING AND WILD LIFE IN ADANA WITH AGRICULTURAL PRODUCTION

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ MUHİTTİN ÜNAL
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Ülkemiz, farklı biyocoğrafik bölgelerin kesişiminde olup bir çok farklı flora ve fauna çeşitliliğine sahiptir. Bu çeşitliliğin temelinde subtropik iklim geçiş alanında yer alması önemlidir. Özellikle Çukurova bölgesi Pleistosen dönemi iklim şartlarına adapte olmuş genellikle Toros dağlarında endemik olarak yetişen birçok bitki türüne ev sahipliği yapmaktadır. Öte yandan zengin flora çeşitliliği bir cazibe merkezi oluşturarak çok farklı böcek türlerini de bünyesinde barındırmaktadır. Ülkemizde yapılan araştırmalarda bilinen **150** memeli türü, **485** kuş türü ve **130** sürüngen türünün varlığı tespit edilmiştir. (MPGM,2018)

Çukurova deltası verimli toprakları uygun iklimi ve sulama olanaklarıyla endüstriyel tarım merkezi haline gelmiş yıl içerisinde tarladan iki-üç farklı ürün hasatı yapılmasına olanak sağlamaktadır. Adana'da tarımsal üretim yapılan toplam alan **2017** yılı rakamlarına göre **4.985.082 da** (Tarım İl müdürlüğü. 2017) alanda üretim yapılmaktadır. Yoğun tarımsal üretim, çok sayıda tarımsal üretimde zararlara neden olan böcek türünü de beraberinde getirmekte, bu böcekler bitkisel üretimi olumsuz yönde etkileyerek önemli ekonomik kayıplara sebep olmaktadır. Tarımsal üretimde zararlılarla mücadele de birçok yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri olan biyolojik mücadelenin insan sağlığına ve çevreye zararı bulunmamaktadır. Biyolojik mücadele, canlı etmenler kullanılarak zararlılar ile yapılan mücadele şeklidir. Böceklerin çok sayıda doğal düşmanı bulunmaktadır. Bu doğal düşmanları arasında yumurta parazitoitleri, ergin parazitoitler, predatörleri ile hastalık etmenleri yer almaktadır. Ayrıca sığırcık, keklik, bıldırcın, turaç, serçe ve güvercin, leylek gibi av ve yaban hayvanları zararlı böceklerin doğal predatörleridir. Av ve yaban hayvanları olarak bilinen bu önemli hayvan türleri biyolojik mücadele yönteminde kullanılarak söz konusu böcek popülasyonları kontrol altına alınarak zarar, eşiğinin altına çekilmesi hedeflenebilir.

Sonuç olarak av ve yaban hayvanlarının bölgemizdeki varlıklarının devamlılığı ve popülasyon büyüklüğünün tespiti doğal yaşam alanları ile biyolojik mücadele yöntemi ile zirai üretimdeki önemlerinin belirlenerek kayıt altına alınması ve gerekli çalışmaların yapılarak zirai üretim alanları ile ilişkilerinin bilimsel olarak ortaya koyulması, varlıklarının güvence altına alınması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avcılık, Yaban hayatı, Adana'da avcılık ve Yaban hayatı, Tarımsal üretim

ABSTRACT

Our country is at the intersection of different biogeographical regions and has many different flora and fauna diversity. It is important that this diversity takes place in the subtropical climate transition area. Çukurova region, especially adapted to the climatic conditions of the Pleistocene period, usually hosts many plant species that grow endemic in the Taurus mountains. On the other hand, the rich flora diversity forms a center of attraction and incorporates many different types of insects. In our country, 150 mammal species, 485 bird species and 130 reptile species were identified. (MPGM-2018)

Çukurova delta fertile soil has become a center of industrial agriculture with its suitable climate and irrigation facilities and it enables the harvesting of two or three different crops from the field during the year. The total area of agricultural production in Adana is realized in the area of 4,985,082 according to the figures of 2017 (Provincial Directorate of Agriculture. 2017). Intensive agricultural production brings with it insect species which causes losses in many agricultural production, these insects negatively affect plant production and cause significant economic losses. Many methods are used in the fight against pests in agricultural production. One of these methods, biological struggle does not harm human health and the environment. Biological control is a form of struggle with pests by using live agents. There are numerous natural enemies of insects. These natural enemies include egg parasitoids, adult parasitoids, predators and disease agents. In addition, starlings, partridge, quail, turac, sparrow and pigeon, hunting and wild animals such as storks are the natural predators of pests. These important animal species, known as prey and wild animals, can be targeted in the biological control method to control the insect populations under control and to draw them below the threshold of damage.

As a result, it is important to determine the continuity of hunting and wild animals in our region and to determine the population size in natural habitats and biological control method in agricultural production by recording and recording their importance in agricultural production and to make scientific studies of agricultural production fields and to ensure their existence

Keywords: Hunting, Wildlife, Hunting and Wildlife in Adana, Agricultural production

TÜRKİYE'NİN EGE BÖLGESİNDEN BAZI DOĞAL TUZLU SULARIN KIZILÇAM ODUNUNDA RETENSİYON VE YOĞUNLUK ÜZERİNE ETKİLERİ

EFFECTS OF SOME NATURAL SALT WATERS FROM TURKEY'S AEGEAN REGION ON RETENTION AND DENSITY OF BRUTIA PINE WOOD

DR.ÖĞR. ÜYESİ AHMET ALİ VAR
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nden bazı doğal tuzlu suların ağaç malzemenin retensiyon oranı ve yoğunluk değerleri üzerine etkilerinin araştırılması ve bu etkilerin önem düzeylerinin incelenmesidir. Bu maksatla, deneylerde kızılçam (*Pinus brutia* L.) diri odun numuneleri ile Afyonkarahisar (Ömer, Gecek, Gazlıgöl), Denizli (İnaltı, Gölemezli, Tekkeköy) ve Kütahya (Dereli, Harlek, Yeniceköy) jeotermal enerji bölgelerinden doğal tuzlu/mineralli su örnekleri kullanılmıştır.

Normal çevre şartlarında soğuduktan sonra, laboratuvar ortamına taşınan doğal tuzlu sulardan her jeotermal bölge için üçer adet olmak üzere toplam 9 adet farklı muamele suyu hazırlanmıştır. Bu sularla laboratuvar koşullarında daldırma tekniği uygulanarak ayrı ayrı muamele edilen odun numuneleri üzerinde retensiyon oranı ile hava kurusu yoğunluk ve tam kuru yoğunluk değerleri ölçülüp istatistiksel olarak analiz edilmiştir.

Sonuç olarak, hem jeotermal bölge türü hem de jeotermal kaynak türü bakımında odun numunelerinin retensiyon oranı ve yoğunluk değerlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak bölge ve kaynak türünün retensiyon ve yoğunluk üzerindeki etkilerinin %95 güven düzeyinde anlamlı ($p \leq 0.05$) olduğu bulunmuştur. Jeotermal bölge için en yüksek retensiyonu (% 1. 521) Kütahya bölgesinin tuzlu sularıyla muamelede ölçülürken, en düşük retensiyon u (% 1. 231) Afyonkarahisar bölgesinin tuzlu sularıyla muamelede ölçülmüştür. Buna karşın, jeotermal kaynak türü için, en fazla retensiyonu (% 1. 595) Harlek tuzlu suyu verirken, en az retensiyonu (% 1 . 082) İnaltı tuzlu suyu vermiştir. Ayrıca yoğunluk değerleri muamele edilen odun numunelerinde muamele edilmeyen numunelere kıyasla önemli derecede artmıştır. Hava kurusu yoğunluk için, en yüksek artış Afyonkarahisar bölgesi tuzlu sularıyla yapılan muamelede %8.88 olurken, en düşük artış Kütahya bölgesi tuzlu sularıyla yapılan muamelede %3.26 gerçekleşmiştir. Benzer sonuçlar tam kuru yoğunluk için de elde edilmiştir. Jeotermal kaynak türünün retensiyon ve yoğunluk üzerindeki etkisi irdelendiğinde, Ömer, Gecek ve Gazlıgöl jeotermal sularıyla muamele edilen odun numunelerinin diğer jeotermal sularla muamele edilen odun numunelerine göre daha yoğun olduğu, fakat retensiyon değerlerinin, İnaltı hariç, diğer jeotermal sularla muamele edilen odun numunelerine göre daha az olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Jeotermal, Tuzlusu, Kızılçam, Retensiyon, Yoğunluk

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the effects of some natural saltwaters from Turkey's Aegean region on the retention amounts of treatment materials and the density values in the Brutia pine (*Pinus brutia* L.) wood. For this purpose, the samples of Brutia pine sapwood, and the natural saltwater samples from Afyonkarahisar (Ömer, Gecek, Gazlıgöl), Denizli (İnaltı, Gölemezli, Tekkeköy), and Kütahya (Dereli, Harlek, Yeniceköy) geothermal energy regions were used for the experimental studies.

After cooling under the normal environmental conditions, a total of 9 different treatment waters (three piece for each geothermal region) were prepared from the natural saltwaters that were transported to the laboratory environment. The wood samples were treated separately with these saltwaters by applying immersion technique under laboratory conditions. The retention rate, and the air-dry densiy and oven-dry density values of wood samples were measured, and analyzed statistically.

As a results, in terms of both the geothermal zone type and the geothermal source type, the differences were determined for the retention rate and density values of wood samples. Statistically, the effects of the zone type and the source type on retention and density were found that are significant at 95% confidence level. The highest retention rate (1.521%) for the geothermal zone was measured in the treatment with saltwaters of the Kütahya region, while the lowest retention rate (1.231%) was measured in the treatment with saltwaters of the Afyonkarahisar region. On the other hand, for the type of geothermal resource, the maximum retention rate (1.595%) was obtained by treatment with Harlek's saltwater, while the minimum retention rate (1.082%) was obtained by treatment with İnaltı’s saltwater. In addition, the density values increased significantly in the samples treated with saltwaters compared to the untreated samples. For air-dry density, the highest increase rate was 8.88% in the treatment with saltwaters of Afyonkarahisar region, while the lowest increase rate was 3.26% in the treatment with saltwaters of Kütahya region. The similar results were also obtained for oven-dry density. When the effect of geothermal source type on the retention and density was considered, it was found that the wood samples treated with the geothermal waters of Ömer, Gecek and Gazlıgöl were more dense than the wood samples treated with the other geothermal waters, and the retention values has lower than the wood samples treated with the other geothermal waters except İnaltı.

Keywords:

EGE BÖLGESİNİN ODUN DIŞI BİTKİSEL ORMAN ÜRÜNLERİ: İSİMLERİ, FAYDALI BÖLÜMLERİ, POTANSİYEL SERVETLERİ VE KULLANIM SEKTÖRLERİ

NON-WOOD HERBAL FOREST PRODUCTS OF AEGEAN REGION (TURKEY): ITS NAMES, USEFUL SECTIONS, POTENTIAL WEALTH, AND USE SECTORS

DR.ÖĞR. ÜYESİ AHMET ALİ VAR
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
YÜK. ORM. END. MÜH. SERKAN GÜRER
Tarım ve Orman Bakanlığı

ÖZET

Dünyada farklı amaca yönelik 20000 dolayında bitki türü kullanılmaktadır. Ekonomik olarak bunların yaklaşık %10'unun ticareti yapılabilmektedir. Türkiye, zengin bitkisel çeşitlilik, geniş yüz ölçümü ve farklı iklim yapısına sahip bir ülkedir. Bu nedenle, yabani ve kültürü yapılabilen doğal bitki türleri yönünden önemli bir potansiyele sahip bulunmaktadır. Türkiye'nin odun dışı bitkisel orman kaynaklarını ekonomiye kazandırabilmek adına, bu bitkisel kaynakların, ilaç, gıda, tekstil, kozmetik ve parfümeri gibi farklı sektörler için kullanım potansiyellerinin de belirlenmesi gerekmektedir. Bu maksatla, bu çalışmada Ege Bölgesi'nin odun dışı bitkisel orman ürünlerinin tür adları, faydalanılan bölümleri, potansiyel servetleri ve kullanım sektörlerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın materyalini Ege Bölgesi'nden Denizli, İzmir, Kütahya ve Muğla Orman Bölge Müdürlükleri'nin Odun Dışı Ürün ve Hizmetler Envanter Takip Sistemi verileri oluşturmuştur. Bu veriler analiz edildikten sonra, her bitkisel kaynak için tür adı, kullanılan bölüm, yetişme alanı ve miktar gibi değişkenler üzerinden bir çizelge elde edilmiştir. Bu çizelge, yukarıda bahsedilen orman bölgelerine göre incelendikten sonra, bitkilerin faydalanılan bölümleri, yetişme alanları, miktarları, potansiyel servetleri, bireysel ve toplam sayıları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, ilaç, gıda kozmetik-parfümeri, süs bitkisi, boya, tekstil, dericilik ve çiçekçilik sektörlerinde kullanılan odun dışı bitkisel orman ürünleri ölçeğinde irdelenip tartışılmıştır.

Sonuç olarak, Ege Bölgesi ormanlarında yetişen odun dışı bitkisel orman ürünleri en fazla ilaç sektöründe (32 adet) ve gıda sektörü (28 adet) değerlendirilirken, bu iki sektörü kozmetik ve parfümeri sektörü (9 adet) izlemiştir. En az kullanım ise süs bitkisi sektöründe (4 adet) ve boyama sektöründe (4 adet) olurken, bu iki sektörü tekstil sektörü (2 adet) ve çiçekçilik sektörü (2 adet) takip etmiştir. Her kullanım sektörü için tür bakımından en fazla bitki türüne sahip İzmir bölgesi ormanlarını, sırasıyla Muğla, Denizli ve Kütahya bölgesi ormanları takip etmiştir. Aynı şekilde, yetişme alanı (ha) ve üretilebilir servet (Kg) yönünden de benzer durumlar söz konusu olmuştur. Genel olarak her kullanım sektörü için, bitkilerin çiçekli dalları en fazla faydalanılan bölümleri olurken, onu, sırasıyla, meyve, yaprak ve dal kısımları takip etmiştir. En az faydalanılan bölümleri ise, sırasıyla, gövde ve kök kısımları olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Odun dışı, Bitkisel ürünler, Gıda, İlaç, Tekstil, Kozmetik, Parfümeri

ABSTRACT

In the world, approximately 20000 plant species are used for different purposes. About 10% of these plant species can be traded economically. Turkey is a country with in-forest rich herbal diversity, a large surface area, and a different climate. Therefore, it has an important potential in terms of the wild, and the cultivable natural plant species. To be able to use economically the non-wood herbal forest resources of Turkey, it is also necessary to determine use potentials of these herbal resources for different sectors such as pharmaceutical, food, textile, cosmetics and perfumery. To this end, the purpose of this study is to investigate the species names, the utilized sections, the potential situations, and the use sectors of the non-wood herbal forest products from Turkey's Aegean region.

The data obtained from Non-Wood Products and Services Inventory Tracking System of Denizli, İzmir, Kütahya and Muğla Forestry Regional Directorates were used in this study. After these data were analyzed, for each plant source, the tables were obtained by using the variables such as the species name, used parts, growth area, and amount. After these tables were examined separately according to the above mentioned forest regions, for each plant type, its used parts, growth areas, amounts, potential fortunes, individual numbers, and total numbers were determined. The findings were discussed in the non-wood herbal forest products scale used in the pharmaceutical, food, cosmetic-perfumery, ornamental plants, dye, textile, leather and decorative floriculture sectors.

As a result, the non-wood herbal forest products grown in the forests of the Aegean Region were mostly evaluated in the pharmaceutical sector (32 pieces) and the food sector (28 pieces). These two sectors were followed by the cosmetics and perfumery sector (9 pieces). The least use was in the ornamental plant sector (4 piece), and in the dyeing sector (4 pieces). The textile sector (2 pieces) and floriculture sector (2 pieces) followed these two sectors. For each sector of use, most of the plant species are growing in the Izmir forest region. This region is following the Muğla, Denizli and Kütahya forest regions, respectively. Similarly, there have been similar situations in terms of growth areas (ha) and produceable wealth (Kg). In general, for each use sector, the flowering branches of the plant species were mostly utilized. These parts were followed by the fruit, leaves and branches, respectively, while the least utilized parts of the plants were its body and root sections, respectively.

Keywords: Non-wood, Herbal products, Pharmacy, Drug, Textile, Cosmetics, Perfumery

ÇAPRAZ VE İKİ FAKTÖRÜ İÇ-İÇE SINIFLANMIŞ TEKRARLANAN ÖLÇÜMLÜ DENEME PLANININ HAYVANCILIK VERİLERİNDE İNCELENMESİ*

REPEATED MEASURMENT DESIGN WITH ONE CROSS FACTOR AND TWO NEST FACTORS IN INVESTIGATION OF ANIMAL SCIENCE DATA

DR. HATİCE HIZLI
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
PROF. DR. G. TAMER KAYAALP
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, Çapraz ve İki Faktörü İç-İçe Sınıflanmış Tekrarlanan Ölçümlü Deneme Planının hayvancılık verilerinde incelenmesi amaçlanmıştır. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümünde, toplam 104 adet civciv kullanılarak yapılan denemede, normal ve yüksek sıcaklık olmak üzere iki farklı sıcaklık koşulunda, kontrol grubu, karnitin, vitamin C ve karnitin ile vitamin C'nin birlikte uygulandığı 4 farklı grupta, civcivlerin yumurtadan çıkıştan itibaren birer hafta ara ile 5 hafta boyunca toplanan canlı ağırlıkları ile oluşturulan veri seti kullanılmıştır.

Tekrarlanan ölçümlü denemelerde verilerin bağımlı olması ve varyansların homojenliğinin belirlenebilmesi için varyans-kovaryans yapısının incelenmesi gerekmektedir. İç-içe sınıflanmış faktör olan muameleler her bir periyot içerisinde F testi ile test edilmektedir. Çapraz sınıflanmış başka bir ifade ile tekrarlanan ölçümlü faktör ve bu faktörlerin muamele ile interaksiyonlarının istatistiksel testi için düzeltilmiş serbestlik dereceleri ya da çok değişkenli analiz yöntemleri kullanılarak tüm muamele grupları üzerinden hesaplanan birleştirilmiş varyans-kovaryans yapısı homojen bulunmuştur. Dolayısı ile çok değişkenli varyans analiz yöntemi ile periyot, sıcaklık ve periyot interaksiyonu $P<0.05$ düzeyinde önemli bulunmuştur. Diğer taraftan uygulanan dört farklı muamele gruplarının periyot ile interaksiyonu önemsiz bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tekrarlanan Ölçümlü Denemeler, Küresellik Testi, Tam Simetriklik Testi

*Bu çalışma Ç.Ü. Rektörlük Araştırma Fonu Tarafından desteklenmiştir.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the one cross and two nested factors of Repeated Measure Plan in animal husbandry data. In the experiment carried out using 104 chicks in the Department of Animal Science of Çukurova University Faculty of Agriculture, in two different temperature conditions, normal and high temperature, control group, carnitine, vitamin C and carnitine and vitamin C were applied in 4 different groups. The data set formed by the live weights collected for 5 weeks was used.

In order to determine the homogeneity of the variance and the dependence of the data in repeated measurement experiments, the variance-covariance structure should be examined. Treatments which are classified as nested are tested with the F test in each period. The combined variance-covariance structure calculated over all treatment groups using the multivariate analysis methods and corrected degrees of freedom for the statistical test of the repeated measurement factor and the interactions of these factors with the treatment were found to be homogeneous. Therefore, period, temperature and period interaction with multivariate analysis of variance was found to be significant at $P < 0.05$ level. On the other hand, the interaction of the four different treatment groups applied with the period was not significant.

Keywords: Repeated Measurement Design, Sphericity, Compound symetric

***** This study is supported by Ç.Ü. It was supported by the Rectorate Research Fund.

SÜNE (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN BİYOLOJİK MÜCADELESİ İÇİN ERKEN İLKBAHARDA *Trissolcus semistriatus* Nees (Hymenoptera; Scelionidae) KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASI

THE FORMATION OF THE CULTURE OF *Trissolcus semistriatus* IN EARLY SPRING FOR BİOLOGİCAL STRUGGLE OF SUNN PEST (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)

DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi
ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü

ÖZET

Hızla artan ülke nüfusumuzun beslenme sorunlarının çözümünde, sınırlı olan tarım alanlarımızdaki bitkisel üretimin verimliliğini artırmak büyük önem taşımaktadır. Şüphesiz ülke insanımızın beslenmesinde en ön sırada gelen bitkilerden birisi buğdaydır. Buğday, ürününden elde edilen un, bulgur, makarna, nişasta insan beslenmesinde rakipsiz bir bitkidir. Ülkemiz 'de buğdayın en önemli zararlısı olan süne (*Eurgaster* spp.) yaptığı emgi zararı ile buğdayın kalite ve kantite özelliklerini düşürerek, tanelerin çimlenme yeteneğini olumsuz yönde etkileyerek önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Ülke ekonomisinde önemli kayıplara sebep olan Süneye karşı entegre mücadele kapsamında biyolojik mücadele önemli bir yer teşkil etmektedir. Süne'nin çok sayıda doğal düşmanı bulunmaktadır. Bu doğal düşmanlar arasında yumurta parazitoiti *Trissolcus* türleri en etkili olanlardır. *Trissolcus* türleri, yumurtalarını süne içine koyar ve tüm gelişme dönemlerini konukçu yumurtası içinde tamamladıktan sonra ergin olarak çıkarlar. Parazitoit kışı badem, dut, söğüt, çam, çınar, kavak, karaağaç, meşe, ahlat, zeytin, ceviz, elma, iğde erik, kayısı, armut, kiraz, vişne ve ayva ağaçlarının kabukları altında, yaprak döküntüleri altında ergin olarak geçirir. Sıcaklık 12-15 ºC ulaştığında erginler aktif olurlar. Çeşitli bitkilerin ballı maddeleri ile beslenirler.

Süne'nin biyolojik mücadelesi için parazitoit kültürünün oluşturulması biyolojik mücadelenin en önemli aşamalarından birini oluşturmaktadır. Bu amaçla, erken ilkbaharda sıcaklık 13 °C dereceye ulaştığında atrap ve D-Vac aleti ile buğday ekili alanlar ve çevresindeki çiçek açmış bitkiler üzerinden parazitoitler toplanarak laboratuvara getirilmiştir. Elde edilen parazitoitler emgi şişesi ile cam tüplere alınmış ve beslenmeleri için tüplerin iç kısmına iğne ile çizgi halinde %10 su ile seyreltilmiş bal sürülmüştür. Buzdolabı ve derin dondurucular içerisinde depolanan Süne yumurtaları çıkartılıp 1x5-7 cm uzunlukta kesilmiş mumlu karton kağıtlar üzerine yapıştırıldıktan sonra tüpler içerisine alınmıştır. Bu tüpler içerisine parazitoitler bırakıldıktan sonra 26±1 Cº sıcaklık içeren inkubatörler içerisine alınarak parazitoit ile parazitlenmeleri sağlanmıştır. Parazitlenen yumurtalar 26±1 Cº sıcaklık içeren inkubatörler içerisine parazitoitler çıkıncaya kadar burada tutularak parazitoitlerin çıkması sağlanmıştır. Böylece kitle üretim ve salım çalışmalarında kullanılacak parazitoit kültürü oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler:

ABSTRACT

It is very important to increase the efficiency of crop production in our limited agricultural areas in the solution of nutritional problems of our rapidly growing country population. Undoubtedly, one of the most prominent plants in the nutrition of our people is wheat. Wheat, wheat of production, flour, bulgur, pasta, starch is an unrivaled plant in human nutrition. In our country, the most important pest of wheat is (*Eurgaster* spp.) in Turkey. They with the absorbance loss of wheat quality and quality characteristics of the wheat by decreasing the germination ability of grains can cause significant economic losses. Biological control is an important part of the integrated struggle against the Sunn pest, which causes significant losses in the country's economy. Sunn pest has many natural enemies. Among these natural enemies are the most effective of the egg parasitoid is *Trissolcus* spp. This *Trissolcus* species lay their eggs into the Sunn pest eggs and emerged as adults after completing all their development stages in the host egg. The parasitoid winter pass almond, mulberry, willow, pine, sycamore, poplar, elm, oak, olive, walnut, apple, plum, apricot, pear, cherry, sour cherry and quince trees under the shells, under mature leaves. When the temperature reaches 12-15 ºC, the adults become active. They are fed with honeyed substances of various plants.

The formation of a parasitoid culture for the biological control of Sunn pest is one of the most important stages of biological struggle. For this purpose, when the temperature reached 13 ° C in early spring, parasitoids were collected from blooming plants by sweeping nets and D-Vac. The obtained parasitoids were taken into glass tubes with suction bottle and honey was injected into the interior of the tubes with a needle with 10% water in line with the needle. Stored Eggs of Sunn pest were stored in glass tubes by gluing on 1 x 5-7 cm long waxed cardboard paper. After the parasitoids were released into these tubes, they were taken into the incubators with 26 ± 1 Cº temperature and parasitoids were allowed to be interfered. Parasitized eggs were placed in the incubators with 26 ± 1 Cº temperature until the parasitoids emerged and parasitoids were released. Thus, a parasitoid culture was created for mass production and release studies.

Keywords: *Trissolcus semistriatus*, Mass Production, Biological Control, Sunn pest

KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN TARLA TOPLANMASI NAKİLİ VE *Trissolcus semistriatus* (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI

THE FORMATION OF THE CULTURE OF *Trissolcus semistriatus* IN EARLY SPRING FOR BİOLOGİCAL STRUGGLE OF SUNN PEST (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)

DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi
ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü

ÖZET

Buğday, doğrudan 20 milyon insanımızı, dolaylı olarak tüm Türkiye'yi ekonomik ve sosyal olarak etkileyen, üzerinde en çok konuşulan, spekülasyon yapılan stratejik bir üründür. Buğdayın, diğer gıda maddelerine göre tarımsal isteklerinin az olması, muhafaza ve işleme teknolojilerinin kolaylığı, ucuz ve uygun enerji, kısmen tam biyolojik değerde protein kaynağı olması gibi özellikleri, ona diğer tahıl çeşitleri içinde özel bir konum kazandırmaktadır. Buğdayın bu özellikleri, kullanım ve tüketim yaygınlığına paralel olarak ıslah, üretim ve ürün çeşitliliği bakımından yapılmakta olan çalışmaları da hızlandırmış ve yaygınlaştırmıştır. Buğday, gıda maddesi olması yanında, yem ve diğer endüstriyel kullanım alanları için de önemli bir hammadde olma fonksiyonuna sahip olup, gösterilen ilgide bunların payı da gittikçe artmaktadır. Bu sektörel çeşitlilik, bir taraftan üretim miktarının, diğer yandan da çeşitlilik ve kalitenin artırılmasını zorunlu kılmaktadır.

"Ülkesel Süne Projesi'nin bir alt karakteristiği olan "Süne Yumurta Parazitoitlerinin Üretim ve Salımı " adlı proje 2004 yılından itibaren Ülkemizde uygulamaya konulmuştur. Bu proje ile; Süne yumurta parazitoitlerinin üretiminde ara konukçular da kullanılmakla birlikte en önemli yumurta kaynağı yine Sine'den sağlanmaktadır. Bu nedenle diğer illerimizden kışlamış Süne toplanmış ve Adana, Konya ve Kırklareli illerinde bulunan *Trissolcus* üretim merkezlerine gönderilmiştir. Kışlaktan Süne inişlerinin tamamlanmasından sonra el ve atrapla buğday tarlalarından kışlamış ergin süne toplanmıştır. Toplanan kışlamış ergin Sünelerin nakilleri sırasında zarar görmemesi için intikal kaplarının ebatlarının 1000 birey için en az 25x30x35 cm olması gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca, uygun büyüklükte hazırlanan kaplara Süneler bırakılmadan önce tabanına fazla nemi emecek filtre kâğıdı (kâğıt havlu) yerleştirilmesi vurgulanmıştır. Bununla birlikte, yine fazla nemin kontrolü amacıyla kapların etrafına da bir miktar filtre kâğıdı bırakılmalıdır. İntikal süresince gerek nemin sağlaması ve gerekse de Sünelerin beslenilmesi amacıyla kutuların en 1/3 'ne kadar olacak şekilde taze buğday bitkisi konulmalıdır. Bu buğday bitkileri kavanoz içerisine dağıtılmalı ve dibe doğru bastırılmamalıdır. Filtre kâğıdı ile hazırlanmış olan kaplara uygun miktarda Kışlamış Ergin Süne konulmalı ve üzeri fazla nem kaybının önlenmesi amacıyla an % 50 oranında tamamen, % 50 oranında ise hava geçirici tül ile kapatılması gerekmektedir. İçerisinde Kışlamış Ergin Sünelerin bulunduğu kaplar kesinlikle güneş altında bırakılmamalıdır. Mutlaka gölgede bekletilmelidir. Toplanan yâda depolanan süneler iklim odasında içerisinde buğday bitkisi bulunan kaplara alınarak 26±2 °C ve % 60-65 nemde beslenmeleri ve yumurtlamaları sağlanacaktır. Yumurtalar iki günde bir toplanarak derin dondurucuda (-21 °C) en az 4 saat bekletilerek embriyoları öldürülecektir. Embriyoları öldürülen yumurtalar, 1 x 5 - 7 cm uzunlukta kesilmiş her bir mumlu karton kâğıtlar üzerine 5'er paket yapıştırıldıktan sonra plastik kavanozlarda + 4 °C de buzdolabında depolanmıştır.

ABSTRACT

Wheat, affects 20 million of our people directly and all indirectly Turkey as economic and social the most widely spoken, is a product of strategic and speculation. The characteristics of wheat, due to the low agricultural requirements according to other foodstuffs, ease of preservation and processing technologies, cheap and suitable energy, and partly as a biological source of biological value, give it a special position in other grains. These characteristics of wheat accelerated and extended the works done in terms of breeding, production and product variety in parallel with the usage and consumption prevalence. In addition to being a foodstuff, wheat has the function of being an important raw material for feed and other industrial uses, and their share in interest is also increasing. This sectoral diversity necessitates increasing the quantity of production on the one hand and diversity and quality on the other.

The project "Production and Release of Sunn pest Egg Parasitoids which is a sub-characteristic of the National Sunrise Project, has been implemented in our country since 2004. With this project; although intermediate hosts are also used in the production of egg parasitoids, the most important egg source is provided from Sunn pest. For this reason, the winter was collected from other provinces and sent to the *Trissolcus* production centers in Adana, Konya and Kırklareli. After completion of migration from overwintered areas to wheat field, overwintered adult Sunn pest gathered by hand and sweeping nets in wheat fields. It has been determined that the dimensions of the transition containers should be at least 25x30x35 cm for 1000 individuals in order not to be damaged during the transport of wintered adult Sunn pest. In addition, it was emphasized that a filter paper (paper towel) would be placed on the bottom of the basin to absorb excess moisture to the bottom of the wells. However, some filter paper should also be left around the containers in order to control the excess moisture. Fresh wheat plants should be placed at least 1/3 of the boxes in order to provide both moisture and feeding the Sunn pest. These wheat plants should be distributed into the jar and should not be pressed against the bottom. In the containers prepared with filter paper, it should be placed wintered adult Sunn pest in the appropriate amount of water and closed with %50% air permeable tulle in order to prevent excessive moisture loss. Containers with wintered adult Sunn pest should not be left in the sun. Must be kept in the shade. The collected or stored Sunn pest will be taken into the containers with wheat plants in the climatic chamber and they will be fed at 26 ± 2 ° C and 60-65% humidity and they will be ensured. ggs will be collected every two days and kept in the freezer (-21 ° C) for at least 4 hours and their embryos will be killed. Eggs that were killed in embryos were packed in plastic jars at + 4 ° C in 5 jars on each waxed cardboard paper cut to 1 x 5- 7 cm length.

Keywords: *Trissolcus semistriatus*, Mass production, Biological control, Sunn pest

KIŞLAMIŞ ERGİN SÜNE (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)'NİN KIŞLAKLARDAN TOPLANMASI, DEPOLANMASI VE *Trissolcus semistriatus* (Hymenoptera; Scelionidae)'UN KİTLE ÜRETİMİNDE KULLANILMASI

THE FORMATION OF THE CULTURE OF *Trissolcus semistriatus* IN EARLY SPRING FOR BİOLOGİCAL STRUGGLE OF SUNN PEST (*Eurygaster* spp.) (Hemiptera; Scutelleridae)

DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi
ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü

ÖZET

Ülkemizde temel besin ekmek ve ekmek ürünleridir üzerindedir. Günlük enerjinin %43 tahıl ve tahıl ürünlerinden sağlanmaktadır. Dünyada 2000'li yıllarda günlük enerjinin %48'i tahıl ve tahıl ürünlerinden karşılandığı ve 2050 yılında bu değerin %41 olacağı tahmin edilmektedir. Tahıllar arasında buğdayın payı ise %19 dur. Ülkemizde ekmek tüketimi daha fazla olmasına rağmen, tam tahıl ekmeklerin besleyicilik ve fotokimyasal bileşenler açısından oldukça zengin ve sağlık açısından daha faydalı olduğu belirtilmektedir. Yetişkin bir insan günde ortalama 200 gr ekmek tüketerek alması gereken günlük enerjinin yüzde 20-24'ünü, demirin yüzde 8-32'ini, proteinin yüzde 26-28'ini, kalsiyumun yüzde 6-38'i, B1 vitamininin yüzde 18-42'sini, B2 vitamininin yüzde 8-20'sini, karşılayabilmektedir. İnsan beslenmesinde bu kadar önemli olan buğdayın, önemli zararlıları da bulunmaktadır.

Bu zararlılardan en önemlisi ise Süne (*Eurygaster integriceps* Put.) (Hemiptera; Scutelleridae)'dir. Süne buğdayda vejetatif ve genertif dönemlerde zarar yapar. Süne popülasyonunu baskı altında tutan faktörler içerisinde doğal düşmanların önemi büyüktür. Bu doğal düşmanlar içerisinde en önemlisi ise Hymenoptera takımının Scelionidae familyasına dahil yumurta parazitoitleridir. Bu parazitoitler Süne'nin ovipozisyon süresince 3 nesil verdiği ve özellikle 3. nesilde Süne yumurtalarını %100'e ulaşan oranlarda parazitlediği bildirilmektedir. Eylül-ekim aylarında kışlaktan toplanarak depolanırlar. Süne'ler, aralık ayı başlarında kültüre alınarak yumurta elde edilmektedir. Bunun için; Adıyaman Nemrut Dağı Kışlağındaki Süneler kullanılmaktadır. Süne ovadan kışlaklara doğru tamamen çekildikten sonra yazlama dönemine girmektedir. Sünenin yazlama döneminde olduğu haziran, temmuz, ağustos ve eylül aylarında Kirpi geven (*Astragalus dipthterites* Fenzl) kirpi otu (*Acantholimon* sp.), zır otu (*Noema spinosissima*) ve geven (*Astragalus* sp.) gibi bitkilerin altından Süneler toplanmıştır. Labarotuvara getirilen Süneler 1000'erli gruplara ayrılmış ve altlarında kâğıt peçeteler bulunan 50x25x30 ebatlarındaki kutulara yerleştirilmişlerdir. Bu şekilde kültüre alınan Süner +5 ºC'de depolanmışlardır. Depolanan Süneler iki haftada bir kontrol edilerek ölü bireyler ortamdan uzaklaştırılmışlardır. Bu şekilde aralık ayına kadar depolanan kültürler aralık ayının 2 – 3. haftasında açılarak yumurta üretiminde kullanılmışladır. Süneler iklim odasında içerisinde buğday bitkisi bulunan kaplara alınarak 26±2 °C ve %60-65 nemde beslenmeleri ve yumurtlamaları sağlanmıştır. Yumurtalar iki günde bir toplanarak derin dondurucuda (-21 °C) en az 4 saat bekletilerek embriyoları öldürülecektir. Embriyoları öldürülen yumurtalar, 1 x 5- 7 cm uzunlukta kesilmiş her bir mumlu karton kâğıtlar üzerine 5'er paket yapıştırıldıktan sonra plastik kavanozlarda + 4 °C de buzdolabında depolanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazlama dönemi, Süne, *Trissolcus*, Kitle üretim

ABSTRACT

The basic food in our country is on bread and bread products. 43% of daily energy is provided from cereal and grain products. In the world, it is estimated that 48% of daily energy is met from cereal and cereal products in the 2000s and this value will be 41% in 2050. The share of wheat among cereals is 19%. Although the bread consumption is higher in our country, it is stated that whole-grain breads are rich in nutrients and photochemical components and are more beneficial in terms of health. An average of 20-25% of the daily energy consumed by an adult per day consuming 200 g of bread, 8-32 percent of iron, 26-28 percent of protein, 6-38 percent of calcium, 18-42 percent of vitamin B1 8-20% of the vitamin B2, can meet. Wheat, which is so important in human nutrition, has important pests.

The most important of these pests is Sunn pest (*Eurygaster integriceps* Put.) (Hemiptera; Scutelleridae). It causes damage in vegetative and generative periods. Natural enemies have a great importance in the factors that put pressure in the Sunn pest's population. The most important among these natural enemies is the egg parasitoids included in the Scelionidae family of Hymenoptera. These parasitoids are reported to have 3 generations of Sunn pest during the oviposition and, in particular, in the 3rd generation, they are parasitic to the rate of 100% in Sunn pest. They are collected and stored in winter months in September-October. Sunn pest, in early December, eggs are obtained by taking the culture. For this; Adıyaman Nemrut Mountain Overwintering area are used. Sunn pest is entered into the aestivation period after being completely drawn from the wheat field. In the months of June, July, August and September, the Sunn pest was collected from the bottom of the plants such as the *Acantholimon* sp., *Noema spinosissima* and *Astragalus* sp., *Astragalus dipthterites* Fenzl. The Sunn pest brought to the laboratory were placed in boxes of size 50x25x30, divided into groups of 1000s and with paper napkins beneath them. The cultured Sunn pest in this way was stored at +5 ºC. Stored Sunn pest were controlled every two weeks to remove dead individuals. n this way, the cultures stored until December are opened in the 2nd - 3rd week of December and used in egg production. They were taken to the containers with wheat plants in the climate room and fed them at 26 ± 2 ° C and 60-65% humidity and they were allowed to lay eggs. Eggs will be collected every two days and their embryos will be killed in the freezer (-21 ° C) for at least 4 hours. Eggs that were killed in embryos were stored in plastic jars at + 4 ° C in the refrigerator after 5 packs on each waxed cardboard paper cut to 1 x 5- 7 cm in length.

Keywords: Aestivation period, Sunn pest, *Trissolcus*, Mass production

HASTANE TEŞHİS VE TEDAVİ SÜREÇLERİNDE YALIN HASTANE TEKNİKLERİ İLE MALİYETİ AZALTMAK AMACIYLA SÜRECE DAYALI MALİYETLEME SİSTEMİ İÇİN WEB TABANLI VE MOBİL UYUMLU YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMİ YAZILIMININ GELİŞTİRİLMESİ: BİR HASTANEDE UYGULAMA

DEVELOPMENT OF WEB BASED AND MOBİLE COMPLİANT MANAGEMENT INFORMATİON SYSTEM SOFTWARE FOR PROCESS-BASED COSTİNG SYSTEM TO REDUCE COST BY LEAN HOSPİTAL TECHNİQUES İN HOSPİTAL DİAGNOSİS AND TREATMENT PROCESSES: APPLİCATİON İN A HOSPİTAL

DR. ÖĞR. ÜYESİ HİKMET MARAŞLI
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM İNAN
Çağ Üniversitesi
HAKAN AYNA
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
G. MELTEM AĞGÜNLÜ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dilşad GÜL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Son yıllarda yaşanan teknoloji ve tıp bilimindeki hızlı değişim ve gelişimler sayesinde sağlık sisteminin en önemli kuruluşu olan hastanelerin sektördeki önemleri hızla artmaktadır. Söz konusu bu değişimler hastaneleri devletin sağlık harcamalarının büyük bir kısmının aktarıldığı kurumlar haline getirmektedir. Hastanelerin yüksek maliyetlerle başa çıkabilmeleri için kaliteden ödün vermeden israfı azaltmak veya tamamen ortadan kaldırma yoluna gitmeleri bir zorunluluk haline gelmektedir. Bu aşamada sektörde ‘’Yalın Hastane’’ uygulamalarının gerekliliği ön plana çıkmaktadır. (Özdemir,2013:3).

Yalın hastane uygulamalarında, öncelikle hasta, çalışan ve tesis güvenliği ön planda tutularak, israfın azaltıldığı, kalite ve verimliliğin korunması için zaman ve maliyet dengesinin kurulduğu bir sistem yaklaşımı ile sürekli iyileşmenin sağlanması söz konusudur. Yalın hastane hedeflerinin başarılabilmesi, kaynakların etkin kullanılmasına ve israfları azaltan yalın araçların bilimsel yöntemlere göre ele alınmasına bağlıdır.

Maliyet muhasebesi sistemleri, bilgilerin tam ve doğru olarak depolandığı ve gerekli olduğu durumlarda analiz yapmak amacıyla kullanıldığı işletmelerin bilgi merkezi konumundadırlar. Yönetim tarafından planlama, uygulama, kontrol ve geri besleme aşamalarında daha doğru ve hızlı kararların alınması ve başarılı sonuçlara ulaşılmasının temelinde bu sistemlerin sağladığı bilgilere hızlı, tam ve doğru olarak ulaşılması yatmaktadır. Hastane işletmelerinde kullanılan geleneksel maliyet sistemleri artan dolaylı maliyetlerin doğru bir şekilde dağıtımında, fırsatların değerlendirilmesinde ve yeniliklerin sağlanmasında yetersiz kalmaktadır. Yalın tekniklerinin uygulandığı, sürece dayalı faaliyet tabanlı maliyet sistemi yönetim için daha güvenilir ve etkin bir maliyet yönetimi sağlamaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı yalın yönetim tekniklerinin, yalın muhasebenin, sürece dayalı faaliyet tabanlı maliyetlemenin, bilişim teknolojileri ile web tabanlı ve mobil uyumlu programlama araç ve yöntemlerinin kullanılarak hastane için yönetim ve karar destek bilişim sistemi geliştirmektir. Ayrıca stoklardaki israfların azaltılması için ilaç ve tıbbi malzeme takibi için Kanban stok takip sistemi yazılımı geliştirmektir. Böylece, bir yandan yalın ilkeler ve teknikler kullanarak süreçlerin sürekli iyileştirilmesi sağlanırken, diğer yandan da maliyetlerin azaltılması ve iyileşmelerin izlenebilir hale getirilmesini sağlanmaktadır.

Sonuç olarak, çalışmanın yapıldığı hastanenin yeni doğan biriminde Değer Akış Haritaları hazırlanıp, süreçler ve maliyetler incelenerek, web tabanlı ve mobil uyumlu yönetim bilişim sistemi yazılımı geliştirilmiştir. Karar vericilere hızlı, tam ve doğru bilgiler sağlayarak kurumun daha verimli yönetilmesine katkı koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Yalın hastane, Sürece dayalı faaliyet tabanlı maliyetleme, yalın muhasebe, web programlama, mobil programlama, yönetim bilişim sistemi.

ABTRACT

Due to the rapid changes and developments in technology and medical science in recent years, the importance of hospitals, which are the most important institution of health system, is increasing rapidly in the sector. These changes make hospitals the institutions where a large part of the state's health expenditures are transferred. In order for hospitals to cope with high costs, it is imperative for them to reduce or eliminate waste without compromising on quality. At this stage, the necessity of Lean Hospital applications comes to the fore in the sector. (Özdemir, 2013: 3).

In lean hospital applications, first of all, patient, employee and facility security is kept in the forefront, waste management is reduced, quality and efficiency are maintained within a system approach where time and cost balance is established to ensure continuous improvement. Achieving lean hospital goals depends on the efficient use of resources and the handling of lean instruments that reduce wastage according to scientific methods.

Cost accounting systems are information centers of firms where the information is fully and accurately stored and used for the purposes of analysis where necessary. The aim of the management is to reach more accurate and faster decisions in planning, implementation, control and feedback stages and to reach the results of these systems quickly, completely and accurately. The traditional cost systems used in hospital enterprises are inadequate in the correct distribution of indirect costs, in the evaluation of opportunities and in the provision of innovations. The process-based cost system, where lean techniques are applied, provides a more reliable and effective cost management for management.

The main objective of this study is to develop management and decision support information system for the hospital by using lean management techniques, lean accounting, process and activity based costing, information technologies with web based and mobile compatible programming tools and methods. It is also to develop Kanban stock tracking system software for the monitoring of medicines and medical supplies to reduce wastes in stocks. Thus, while continuous improvement of processes is achieved by using lean principles and techniques, on the other hand, it is ensured that the costs are reduced and improvements are made traceable.

As a result, Value Stream Maps were prepared in the newborn unit of the hospital where the study was carried out and processes and costs were examined and web based and mobile compatible management information system software was developed. It contributed to more efficient management of the institution by providing fast, complete and accurate information to decision makers.

Keywords: Lean hospital, Process based costing, lean accounting, web programming, mobile programming, management information system.

DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE TOPSIS YÖNTEMİ İLE DEPO SEÇİMİ

WAREHOUSE SELECTION DURING DIGITALIZATION WITH TOPSIS METHOD

Ph. D.c. BURCU ALATEPELİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Genel tanım itibariyle depo; "malların ve malzemelerin verimli depolanması ve taşınması için planlanmış bir alandır". Depolama dinamik bir işlemdir ve birçok kişinin farkına vardığından daha karlı bir yatırım getirisi sağlamaktadır. Üretim yöntemlerinde teknolojik değişikliklere bağlı olarak depolama sürekli ilerlemeye devam etmekte ve sektörde büyük rol oynamaktadır Tedarik zincirinin temel halkalarından biri olarak tanımlanan depo yeri seçimi ise, işletmeler için üzerinde ciddiyetle durulması gereken oldukça önemli bir karardır. Karar sürecinde maddî kayıplar, büyüme sorunu, müşteriye düşük düzeyde hizmet sunumu, altyapı ile ilgili sorunlar ve bazı çevresel problemler ortaya çıkabilir.

Son yıllarda özellikle dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte çeşitli endüstrilerde yer alan iş yerleri ve bu iş yerlerine ait süreçler büyük ölçüde değişmektedir. Söz konusu teknolojik gelişmeden lojistik maliyetlerine önemli etkisi olan depo yeri seçimi de etkilenmekte ve sektör için kritik bir önem arz etmektedir. Depo yeri seçimi, işletmeler için birçok faktörün dikkate alınmasını gerektiren bir ÇKKV problemidir. Çalışmanın amacı yaşadığımız dijitalleşme çağına uygun parametreleri göz önünde bulundurarak en uygun depo yerine karar vermektir.

Depo yer seçiminde etkili birçok kriter bulunmaktadır. Yapılan literatür araştırması sonucunda yazılım maliyeti, altyapı, coğrafi konum, yakınlık, makro çevre, müşterilerle entegrasyon, iş gücü, hatasız ve hızlı süreç parametreleri depo yer seçimini etkileyen kriterler olarak belirlenmiştir. İkisi akademisyen dördü tedarik zinciri firmalarında yönetici olmak üzere altı uzman ile görüşülerek literatür taraması sonucu seçilen bu parametreler değerlendirilmiş, çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerinden TOPSİS yöntemi ile de hangi depo yerinin seçilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Modelin uygulanması sonucunda 6 numaralı depo seçeneğinin depo yeri olarak seçilmesi en uygunsuz karar olurken, 1 numaralı depo yeri bu karar probleminin en uygun seçeneği olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Depo Seçimi, Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri, TOPSİS

ABSTRACT

Generally meaning of warehouse is “a planned space for the efficient storage and handling of goods and materials”. A warehouse is a dynamic operation and can deliver a more profitable return on investment than many people realize. According to technological changes in production methods warehousing has continually moved forward and played a major role in logistics sector. Warehouse location selection is defined as “key factor of the supply chain,” and it is a very important decision that should be taken seriously for the companies. Financial losses, growth and infrastructure problems, low level of service delivery, and some environmental problems are the main points that may occur in the decision process.

During recent years, work processes and workplaces in various industries has been considerably changed with the acceleration of digitalization. In this sense, warehouse site selection has significant impact on logistic cost which is also affected by this technological development. Selection of warehouse location is a multi criteria decision making problem thus it requires many factors to be taken into account. The purpose of this study is to describe the topic of warehouse selection during this computerized environment

There are many measures for selection of warehouse locations.As a result of deep literature research, multi-criteria decision making approach to warehouse location selection is presented under 9 criteria with the support of two academicans and four supply chain managers from various firms.The definitions of the criterias are summarized as; Infrastructure, Software Cost, Geographic Location, Proximity, Macro Environment, Integration With Customers, Labor Force, Impeccable and Highspeed Processes. The aim of this study is to illustrate the selection of the most optimal location for a warehouse during this digitalization age. Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solutions (TOPSIS) methodology has been used to choose the best out of six option warehouses available for the effectiveness of logistic. As a result of the implementation of the model, the choice of warehouse option number 6 as storage location was the most inappropriate decision, and the number 1 warehouse location was the most appropriate option for this decision problem.

Keywords: Digitalization, Warehouse Selection, Multi Criteria Decision Making Approach, TOPSIS

TEDARİK ZİNCİRİNDE BLOKCHAIN TEKNOLOJİSİ: TÜRKİYE İÇİN VAKA ÇALIŞMASI

BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN SUPPLY CHAIN MANAGEMET: CASE STUDY IN TURKEY

Ph. D.c. BURCU ALATEPELİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Son yıllarda teknolojik inovasyonlara bağlı olarak endüstrileşme ve iş modelleri de boyut değiştirmektedir. Çıkış noktası dijital para birimi bitcoini kullanmak için olsa da blokchain teknolojisi yeni potansiyel alanlarına doğru genişlemektedir. Blok zinciri, benzersiz bir metodoloji izleyerek verilerin işlenmesini ve depolanmasını sağlayan bir teknolojidir. Veriler genellikle merkezi olarak depolanmaz, bir bilgisayar ağı üzerinden dağıtılmış bir defter üzerine gönderilir. Bu bilgisayarlar her bir işlemi deftere işleyip, blok zincirin kopyasını tutarlar. Veriler kriptografi kullanarak birbirine bağlanan bu bloklarda saklanır. Her blok bir önceki bloğun bir parmak izini içerir.

Değişmezlik, şeffaflık, sağlamlık ve aracıların ortadan kaldırılması özellikleri ile blokchain teknolojisi tedarik zinciri alanında hızla yer almaya başlamaktadır. Blokchain teknolojisi tedarik zincirinin tedarik aşamasından ürünün teslimine kadar olan tüm süreçlerinde kullanılmaktadır. Buna göre, tedarikçiler tarafından üretilen bir ürün öncelikle ana dağıtım merkezine gelir, gerekli ithalat ve ihracat evrakları blockchain ağı üzerine yüklenerek şifrelenir, varış noktasına ulaşan ürün ile ilgili özet beyanının verilmesi, gümrüklü antrepoya alınması, antrepo beyannamesinin verilmesi, ithalat beyannamesinin verilmesi gibi birçok gümrük adımlarının hepsi blockchain üzerinden gerçekleşerek izlenir. Bu şekilde ilgili bütün ticari ve teknik evraklar blockchain teknolojisi ile korunup izlenerek dijitalleştirilebilir.

Bu çalışmanın amacı lojistik, ticaret, banka ve gümrük müşavirliği şirketlerinin güçlerini birleştirerek hayata geçirdikleri Türkiye ‘nin tedarik zinciri alanındaki ilk blokchain uygulamasını bir vaka çalışması olarak incelemek, SWOT analizi uygulayarak uygulamanın güçlü ve zayıf yönlerini, sundukları fırsatları ve tehditleri ortaya koymaktır. Böylece Türkiye ‘de çalışması devam etmekte olan söz konusu pilot uygulamanın ülkemizin uluslararası ticaretine nasıl bir katkı sağlayabileceği akademik bir bakış açısı ile ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Blok Zincir Teknolojisi, Tedarik Zinciri, Vaka Çalışması

ABSTRACT

In recent years, industrialization and business models have been changing due to technological innovations. Although the exit point is to use digital currency bitcoin, blokchain technology is expanding towards new potential areas. It is a technology that allows processing and storage of data by following a unique methodology. Data is usually not centrally stored, it is sent over a distributed computer over a distributed notebook. These computers process each process and keep a copy of the block chain. Data is stored in these blocks, which are connected to each other using cryptography. Each block contains a fingerprint of the previous block

Blockchain technology begins to take place rapidly in the supply chain with the features of invariance, transparency, durability and the elimination of intermediaries. Blockchain technology is used in all processes of the supply chain from the supply to the delivery of the product. Accordingly, a product produced by suppliers first comes to the main distribution center, the necessary import and export documents are loaded on the blockchain network, encrypted, given the summary statement about the product reaching the destination, receiving the bonded warehouse, issuing the customs declaration and issuing the import declaration. they are all tracked through the blockchain. In this way, all commercial and technical documents related to the process can be digitized by monitoring and monitoring with blockchain technology.

The aim of this study logistics, trade, banking and customs brokerage company of power by uniting Turkey, where they launched an examine the supply chain field in the first blokchain application as a case study, the strengths and weaknesses of their applications by applying SWOT analysis is to reveal the opportunities and threats that they offer. Thus, Turkey's our pilot said the ongoing study how countries can provide a valuable contribution to international trade will be addressed by an academic perspective.

Keywords: Blockchain Technology, Supply Chain, Case Study

ÖRGÜTSEL DESTEK İLE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLİŞKİSİNDE ÖZDEŞLEŞMENİN ARACI ROLÜ

THE ROLE OF ORGANIZATIONAL IDENTIFICATION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL SUPPORT AND TURNOVER INTENTION

DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜSEYİN ASLAN
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ARŞ. GÖR. FERHAT KARADEMİR
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Çalışanların davranışları örgütsel motive ediciler tarafından yönlendirilmektedir. Özellikle örgütün çalışanlarını bir değer kabul etmesi, mutluluklarını önemsemesi ve bunları hissettirmesi, çalışanların örgüt ile olan duygusal ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Çalışanlarla işverenler ve işletmeler arasında gönüllerde imzalanan, sosyal değişimi düzenleyen biçimsel olmayan ve psikolojik sözleşme olarak algılanan sözleşme kapsamında işverenler çalışanlardan sadakat, yüksek performans gibi olumlu davranışlar beklerken çalışanlar da işverenlerden örgütsel destek beklentisi içerisine girmektedirler. Çalışanların örgüt ile aralarında oluşan duygusal bağın açıklanmasında ve örgütsel özdeşleşme düzeyinin artmasında etkili olan örgütsel destek kavramı çalışanların fikirlerinin önemsenmesi ve kendilerine işle ilgili her türlü konuda destek olunması çalışanların örgüte olan duygusal bağlarını arttırmaktadır. Çalışanların algılamış oldukları örgütsel destek düzeyinin artması ise çalışanların örgütle daha fazla özdeşleştirme çabasına girmelerine neden olmaktadır. Çalışanların örgüt ile özdeşleşmelerinin öncelikle mutluluğu, iletişimi, bağlılığı ve tüm bunlarla birlikte etkililiği ve verimliliği artıracağı düşünülmektedir. Örgütsel özdeşleşme ile bu verimin artmasında örgüt içindeki destek ve bunun aksi yönünde gelişen işten ayrılma niyeti olguları oldukça önemli kavramlar olarak görülmektedir. Bu çalışmanın amacı örgütsel destek ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide örgütsel özdeşleşmenin aracılık rolünün belirlenmesidir. Bu amaçla Gaziantep'teki 4 ve 5 yıldızlı otel çalışanlarından elde edilen veriler ile araştırma yapılmıştır. 172 çalışandan anket ile elde edilen veriler yapısal eşitlik modeli ile analiz edilmiştir. Analiz neticesinde algılanan örgütsel desteğin özdeşleşmeyi pozitif yönde anlamlı olarak etkilediği bulgusu elde edilmiştir. Örgütsel destek ve özdeşleşmenin de işten ayrılma niyetini negatif yönde anlamlı olarak etkilediği bulgusu elde edilmiştir. Araştırma kapsamında ayrıca Sobel testi neticesinde örgütsel destek ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide iş tatminin kısmi aracılık rolü olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Destek, Özdeşleşme, İşten Ayrılma Niyeti

ABSTRACT

Employee behavior is guided by organizational motivators. In particular, to accept the value of the employees, to pay attention to their happiness and to feel them by the organization, affect the emotional relationship of the employees with the organization positively. Signed in the hearts between employees and employers and businesses, which is perceived as non-formal and psychological contract regulating social change, employers expect positive behaviors such as loyalty, high performance, employees expect organizational support from employers. The concept of organizational support, which is effective in explaining the emotional connection between the organization and the level of organizational identification, and the support of the employees' ideas and support in all matters related to the work, increases the emotional ties of the employees to the organization. Increasing the level of organizational support that employees perceive causes employees to attempt to identify more with the organization. It is thought that the identification of employees with the organization will increase happiness, communication, loyalty and together with all these it will also increase efficiency and productivity. Organizational identification and support in the organization of the increase in this efficiency, and contrary to the fact that the intention to leave work is seen as quite important concepts. The aim of this study is to determine the mediating role of organizational identification in the relationship between organizational support and turnover intention. For this purpose, data obtained from 172 employee participants' questionnaires were analyzed with structural equation model. The participants were employees in 4 and 5 stars hotels in Gaziantep province. As a result of the analysis, it was found that organizational support had a significant positive effect on organizational identification. In addition, organizational support and organizational identification were found to have a significant negative effect on the turnover intention. As a result of the Sobel test, it was found that organizational identification has a partial mediation role in the relationship between organizational support and turnover intention.

Keywords: Organizational Support, Organizational Identification, Turnover Intention

HİLE DENETİMİNDE KIRMIZI BAYRAKLAR YÖNTEMİ

RED FLAGS METHOD IN FRAUD AUDİTİNG

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERVET ÖNAL
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. İSA KILIÇ
İskenderun Teknik Üniversitesi

ÖZET

Bağımsız denetim, ABD'de, Avrupa'da, Uzakdoğu'da ve Türkiye'de uzunca bir süredir mali tablo kullanıcılarına makul bir güvence hizmeti sunmaktadır. Amaçları arasında belirli bir oranda güvence hizmeti sunmak olan bağımsız denetim kuruluşları/denetçiler çeyrek asır önce başlayan denetim skandalları ile tüm dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. ABD'de yaşanan *Enron*, Avrupa'da yaşanan *Parmalat* ve Türkiye'de yaşanan *İmar Bankası* olayları bunlardan bazılarıdır. Yaşanan bu skandalların tekerrür etmemesi için söz konusu ülkeler yasal veya idari olmak üzere bir dizi önlemler almaya başlamış ve hileli işlemlerin önlenme ve tespitine ilişkin yeni düzenlemeler yapmaya devam etmektedir. Bağımsız denetçiler, bir hile olup olmadığını tespit etmek için sıra dışı bir durumun olmasını, araştırılmasını gerektirecek bir işaret olarak değerlendirmektedir. Hileli finansal raporlamaların tespit edilmesine yardımcı olmak için kullanılan yöntemlerden biri de *Kırmızı Bayraklar (Red Flags)* yöntemidir. Kırmızı bayraklar yöntemi, bağımsız denetçilere tek başına önemli bir mahiyeti olmasa da birbirleri ile birlikte topluca değerlendirildiğinde anlamlı sonuçlar veren, risk faktörlerinin neler olabileceğinin belirlenmesine yarayan, hile belirteçleri hakkında önemli ipuçları veren bir göstergeler bileşenidir. Bu çalışma ile bağımsız denetim alanında dünya genelinde hile ile ilgili yasal düzenlemelere kısaca değinilecek olup hilenin tespit edilmesinde yardımcı olan kırmızı bayraklar yönteminde kullanılan göstergeler açıklanacaktır. Böylece hilenin tespitine ve önlenmesine yönelik katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağımsız Denetim, Hile, Kırmızı Bayraklar

ABSTRACT

An independent audit in the United States, Europe, the Far East and Turkey for a long time users of financial statements to offers reasonable assurance services. The independent audit institutions / auditors, whose aim is to provide a certain degree of assurance service, has attracted all attention with the audit scandals that started a quarter century ago. The Enron in the USA, Development Bank of the events experienced in Parmalat in Europe and Turkey are some of them. In order to prevent the recurrence of these scandals, the countries in question have started to take a number of legal or administrative measures and continue to make new arrangements for the prevention and detection of fraudulent transactions. Independent auditors consider the existence of an unusual situation to determine whether there is a fraud. One of the methods used to help identify fraudulent financial reporting is the Red Flags method. The method of red flags is a component of indicators that give meaningful results when evaluated together with each other, even if they are not an important characteristic of the independent auditors alone, and provide important clues about the tricks, which determine the risk factors. With this study, the legal regulations about cheating in the world in the field of independent auditing will be briefly mentioned and the indicators used in the red flags method which will help to determine the fraud will be explained. Thus, it is aimed to contribute to the detection and prevention of the fraud.

Keywords: Independent Audit,Fraud,Red Flags

FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYGUN OLARAK HAZIRLANAN HESAP PLANI TASLAĞINDA; GELİR TABLOSU HESAPLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

SUITABLE FOR FINANCIAL REPORTING STANDARDS IN THE CASE OF THE ACCOUNT PLAN CHANGES IN INCOME STATEMENT ACCOUNTS RED FLAGS METHOD IN FRAUD AUDİTİNG

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERVET ÖNAL
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. İSA KILIÇ
İskenderun Teknik Üniversitesi

ÖZET

Her ticari işletmenin en temel kuruluş amacı kar elde etmektir. Elde ettiği bu kar miktarına ne kadar satış yaptığı, ne kadar maliyetlere katlandığı, ne kadar ve hangi faaliyetleri yaptığı gibi detaylı hesap kalemlerine belirli bir hesap planı kullanarak ulaşmaktadır. Ülkemizde kullanılan hesap planı 1992 yılında yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebligleri'nde (MSUGT) yer alan tekdüzen hesap planıdır. Ancak ülkeler arasında ticaretin artması, ekonomik entegrasyonların artması, lojistik hizmetlerinin gelişmesi gibi ilerlemeler ülkeler arasında yapılan ithalat ve ihracat işlemlerini artırmış, onları tek bir muhasebe sistemi kullanmaya zorlamaktadır. Tek bir muhasebe sisteminin oluşması hususunda dünya genelinde kabul edilen kurallar bütünü Uluslararası Muhasebe Standartları'dır. Bu standartlara uyum çalışmaları ve entegrasyonun kurulması *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu(KGK)'*nun yapılanmasıyla birlikte hız kazanmıştır. Bu zamana kadar KGK tarafından, uluslararası finansal raporlama standartları ile uyumlu TFRS, BOBİ, FRS gibi standartlar yayımlanmış ve yayımlanmaya da devam etmektedir. Kurulun yapmış olduğu son çalışmalardan birisi de 25/12/2018 tarihinde taslak olarak yayınladığı, kamuoyunun ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınmasının ardından *Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı* olarak nihai halinin verileceği, standartlarla tam uyumlu olan bir hesap planıdır. Bu çalışmada, öncelikle "Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği doğrultusunda yayınlanan *Tek Düzen Hesap Planı* ile *Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı* taslağı'na kısaca değinilecek olup taslağın gelir tablosu (kar veya zarar tablosu) hesaplarına getirdiği değişiklikler ve yenilikler açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tek Düzen Hesap Planı, Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı, Gelir Tablosu Hesapları

ABSTRACT

The main purpose of every commercial enterprise is to make a profit. It reaches to the amount of profit it makes, how much it sells, how much it costs, how much and what activities it does, using a specific account plan. The account plan used in our country is the uniform account plan in the General Communiqué on Accounting System Implementation (MSUGT) published in 1992. However, the increase in trade among the countries, the increase of economic integration and the development of logistics services have increased the import and export transactions between the countries, forcing them to use a single accounting system. International Accounting Standards are a set of rules accepted worldwide for the formation of a single accounting system. Compliance studies and integration were accelerated by the establishment of the Public Oversight Accounting and Auditing Standards Authority (KGK). Up to this date, standards such as TFRS, BOBI and FRS have been published and published by the KGK in line with international financial reporting standards. One of the recent work of the Board is an account plan published on the date of 25/12/2018 and is fully compliant with the standards, which will be finalized as an Account Plan in accordance with the Financial Reporting Standards upon receipt of the opinions of the public and the relevant institutions and organizations. In this study, firstly the veya Uniform Chart of Accounts inil published in accordance with the General Communiqué of Accounting System Application and the inil Account of Compliance with Financial Reporting Standards tas will be mentioned briefly and the changes and innovations that the draft brings to the income statement (profit or loss statement) accounts will be explained.

Keywords: Uniform Chart of Accounts, Draft Account Plan for Financial Reporting Standards, Income Statement Accounts

FİNANSALLAŞMANIN MUHASEBEYE YANSIMALARI

IMPLICATIONS OF FINANCIALIZATION FOR ACCOUNTING

DR. ÖĞR. ÜYESİ CANOL KANDEMİR
T. C. Çağ Üniversitesi

ÖZET

1970'lerden bugüne dünya ekonomisinin dönüşümü çerçevesinde hükümetlerin, dolayısıyla devletin, politikanın ve toplumun gücü ve işlevi azalırken piyasaların etki ve işlevi artmış, ulusal ve uluslararası finansal işlemler çok hızlı biçimde büyüme göstermiş, son tahlilde ekonomide finansal olgular ve olaylar giderek önem kazanmıştır. Sistemik bir ekonomik dönüşüm olarak finansallaşma olarak nitelendirilen bu olgu ve süreç neoliberalizm ve küreselleşme ile uyum içinde kendisine bağlı tüm alt sistemleri muhasebe de içinde olmak üzere temel olarak iki yönden etkilemiştir. İlk olarak, tek boyutlu muhasebe geçmişe göre giderek daha belirgin duruma gelmiş ve ikinci olarak muhasebe hileleri ile karşılaşma sıklığı artmıştır. Muhasebe tek boyutluluk en çok Kavramsal Çerçeve 2010'da finansal bilgi kullanıcılarının dar anlamda temel olarak yatırımcı ve alacaklılara indirgenmesinde, yeni bir kapsamlı kar kavramı ve gelir tablosu üretilmesinde ve başta türevler olmak üzere finansal araçların spekülatif doğasının finansal tablolara ve dolayısıyla finansal bilgiye yansıtılmasına olanak veren makul değerleme gibi piyasa değerlerine dayalı yöntemlerin daha yaygın biçimde kullanılmasında somut biçimde gözlenmektedir. Muhasebe standartlarının uluslararası ölçekte yakınlaştırılması sürecinde kullanıcı tanımının giderek daraltılması ile yatırımcılara öncelik verilmesi ve diğer kullanıcıların önemsenmemesi finansallaşmaya bağlanmaktadır. Başka bir deyişle küresel ekonominin finansallaşması küresel muhasese standartlarının kabul edilmesi ile hızlanmış ve meşruiyet kazanmış, finansal raporlamanın temel amacının hesap verilebilirlik ve yönetimin değerlendirilmesinden piyasaya yönelik bilgi sağlanmasına doğru değişim göstermesi finansallaşmanın bir sonucu olmuştur.

Öte yandan, özelde finansal olmayan geleneksel ve sanayi kuruluşlarının (reel ekonomi) finansal kuruluşların (finansal ekonomi) karlılığı ile rekabet edememesi ve genelde de finansal sermayenin sınai sermayeye egemen olması sonucu özellikle geleneksel sanayi şirketlerinin muhasebe hilelerine daha çok başvurmasına neden olmaktadır. Başka bir anlatımla, bu durum finansal olmayan şirketleri ürün piyasalarındaki yoğun ve yıkıcı rekabetin söz konusu şirketlerin genellikle yüksek karlar elde etmesini olanaksız duruma getirdiği, ancak finansal piyasaların söz konusu şirketlerden her zaman daha yüksek kar etmesini ve dağıtmasını ve de salt daha yüksek karlar için finansal faaliyetlerde bulunmasını talep ettiği neoliberal bir çıkmaza sürüklemiştir. Sözü edilen çelişkili dinamiklerin mantıksal sonucu ise sermaye piyasalarında oluşan balon ve ardından bu balonun patlaması ve eşzamanlı olarak hilelerin finansal olmayan şirketlerinin finansal tablolarına daha çok yayılması ve sızması olmuştur. Her iki olgu da muhasebenin sosyo-ekonomik ve politik üst sistemin bir alt sistemi ya da ekonomik düşüncenin bir uzantısı olduğu gerçekliğini kanıtlamaktadır. Bu çalışma, muhasebede tek boyutluluk ve neoliberal çıkmazın hem finansal, hem de finansal olmayan şirketleri daha sık muhasebe hileleri yapmaya zorlaması bakımından finansallaşmanın muhasebeye derin etkisini göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansallaşan Muhasebe, Muhasebe Hileleri, Kavramsal Çerçeve.

ABSTRACT

In the context of the *metamorphosis* of the world economy from 1970's on, as the power of governments and accordingly state, politics, and society has been falling down, those of markets has been rising, the scale of national and international financial transactions has been growing too fast, and in the final analysis financial phomena and events have been gaining more importance in the economy. As a systemic economic transformation, the phenomenon of so-called financialization and process in accordance with neoliberalism and globalization has influenced all other subordinate subsystems including accounting essentially in two ways. In the first instance, one dimentional accounting has increasingly become more apparent than before, and secondly there has been an increase in frequency of facing with accounting frauds. Unidimensionality in accounting has been observed most in narrowing down financial information users to mainly investors and creditors within the Conceptual Framework 2010, in developing a new comprehensive income and income statement, and in widespread use of valuation methods based on current market prices such as fair valuation allowing financial instruments including first derivatives' speculative nature to be represented in the financial statements and thereby financial information. P*rogressively* narrowing down the definition of users in the international convergence process of accounting standards and giving priority to investors together with disregarding other users are attributed to financialization. In other words, the financialization of the global economy has gained impetus and legitimized with the acknowledgement of global accounting standards and the shift in the primary objective of financial reporting from accountibility and evaluation of management towards the information provision to the market has been a result of financialization.

On the other hand, in the strict sense the inability of non-financial traditional industrial corporations (i.e. the real economy) to compete with financial corporations (i.e.the financial economy) in terms of profitability and in a broad sense the *dominance* of financial capital over industrial capital have led especially traditional industrial corporations to attempt for committing more and more accounting frauds. In other words, this situation has pushed non-financial corporations into a neoliberal paradox in which intense and destructive competition in product markets has made most of the non-financial corporations make higher profits impossible, but financial corporations have wanted non-financial corporations always make and distribute increasingly higher profits, and also to deal with financial operations for the sole purpose of increasing profits. The logical conclusion of these paradoxical dynamics has been a bubble, then a burst of this bubble, and simultaneously accounting frauds spreading and penetrating more into the financial statements of non-financial corporations. Both phenomena proved the truth that accounting as a practice and thought has been and is a subsystem of the socio-political and socio-economic superstructure or an extension of economic thought. This study aims at indicating the financialization's deep impact on accounting with respect to unidimensionality in accounting and neoliberal paradox forcing financial and non-financial corporations to commit accounting frauds more frequently.

Key Words: Financialized Accounting, Accounting Frauds, Conceptual Framework.

TÜRK BANKACILIK SİSTEMİ'NİN DÖNÜŞÜMÜNDE HUKUKSAL ÇERÇEVENİN GELİŞİMİ

EVOLUTION OF THE LEGAL FRAMEWORK

IN THE TRANSFORMATION OF THE TURKISH BANKING SYSTEM

DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞENOL KANDEMİR

T.C. Çağ Üniversitesi

ÖZET

Türkiye Ekonomisi'nin neoliberal döneminde (1980-2001) Türk Bankacılık Sistemi'nde yaşanan çarpıcı değişimde hukuksal açıdan iç içe geçen iki önemli olgu dikkate alınmak durumundadır. Gerçekten de bankacılık sisteminde söz konusu büyük değişim öncesi sağlam bir hukuksal altyapı oluşturulmamış ve giderek finansal serbestleşme sürecinde hukuk sistemi sosyal ve ekonomik gelişmeye ve hatta değişime karşı bir ayak bağı olarak görülmüştür. Nitekim 1980'lerde yürürlüğe konan Türkiye'deki finansal serbestleşme uygun bir kurumsal ve hukuksal ortam tam anlamıyla oluşturulmadan başlatılmış ve sürdürülmüştür. Böyle olgunlaşmamış bir ortam bankaları riskli karar alma davranışına sürükleyen etkenlerin başında gelmiş ve bu çerçevede bir yandan bankalar yasal boşlukları kullanarak mevduat topladığı gibi kredi vermede de riskli uygulamalara girişmiş, öte yandan bankacılık sisteminde mevduat sahipleri ve yatırımcılar yeterli ve doğru bilgiye ulaşmakta güçlük yaşamıştır. Özellikle (1980-1982) altdöneminin sonunda patlayan banker krizi önemli bir ders ortaya çıkarmış ve böylelikle piyasa ekonomisinin bir kurallar ve kurumlar bütünü olduğunu, bu bütünlüğün fiyatların hızla ve denetimsizce serbest bırakılması ile kendiliğinden oluşmadığını göstermiştir. Bu noktadan hareketle, kamu otoriteleri finansal serbestleşme sürecinin başında piyasalarda fiyat belirleme mekanizmasını serbestleştirmeden önce piyasa mekanizmasının kurumsal ve hukuksal önkoşullarını tam olarak oluşturmuş olsa idi, sonuç olarak ortaya çıkan sosyal ve ekonomik sorunların bir bütün olarak topluma daha düşük maliyet yükleyerek atlatılabileceği savunulmaktadır.

Araştırma döneminde, sistemdeki hukuksal ortamın tepkisel ve yaşanan olaylar sonrası biçimlendirilmesi ve kurumlaştırılması dolayısıyla finansal serbestleşme çerçevesindeki köklü ekonomik ve sosyal değişim politikaları uygun bir hukuksal yapı içinde uygulanamamış ve hukuksal gelişmeler iktisadi olayları çok geriden izlemek zorunda kalmıştır. Hukuk sistemini makro ekonomik ve sosyal politikalara uygun bir finansal serbestleşme uygulaması başlatmadan önce planlayıp oluşturmak yerine dönemin gelişmiş batı ülkelerinde egemen olan anaakım neoliberal ideolojinin yoğun etki ve baskısı altında hukuku dışlama ve giderek onu bir hasım ya da rakip olarak görmek yoluna gidilmiş, sonuç olarak hukuk sisteminde karşılaşılan yetersizlikler ve eksiklikler başlangıçta belirlenen değişimin başarısını olumsuz yönde etkileyen temel bir etken olmuştur. Bu çalışma Türkiye'nin finansal serbestleşme deneyimi çerçevesinde finansal ekonominin finansal hukuk sistemi ile ilişkilerini ve daha geniş planda da makroekonomik ve hukuksal dinamiklerin etkileşimini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılığın Dönüşümü, Finansal Serbestleşme Süreci, Ekonomi ve Hukukun Etkileşimi.

ABSTRACT

Two significant phonemena have been worth condidering in the the drastic change of the Turkish Banking System during the neoliberal period of the Turkish Economy (1980-2001). Indeed, a sound legal infrastructure had not been established before the banking system's drastic change in question, and even the legal system had beed regarded and blamed as an impediment to the economic and social development and even to change in the financial liberalization process. Hence, the financial liberalization of Turkey put into practice in the 1980's was initiated and maintained without forming an appropriate legal and institutional environment. Such a immature environment had been a leading factor driving banks towards the risky decision-making behavior and in this context banks made risky credit decisions in addition to accepting deposits by using loopholes in law on one hand, and depositors and investors had difficulty in getting access to the adequate and accurate information, on the other. Especially the banker crisis erupted in the 1980-1982 subperiod gave an important lesson and thereby demostrated that the market economy was in fact a collection of rules and institutions and this collection was not formed automatically by means of deregulating the prices in an abrupt and uncontrolled way. From this point of view, it has been asserted that if the state authorities firmly established the institutional and legal prerequisites of the market mechanism before deregulating the price determination mechanism at the beginning of the financial liberalization process, the resultant economic and social problems could have been overcome with a much lower cost to the society as a whole. In the research period, radical economic and social policies for change within the framework of the financial liberalization could not have been implemented within an appropriate legal structure and legal developments must have lagged far behind economic events due to the fact that the legal environment has been formed and institutionalized in a reactive and ex-post facto manner. Instead of designing the formation of the legal system before initiating a financial liberalization experience in accordance with macro economic and social policies, laws were externalized and even deemed as an enemy or a rival under the intense pressures and great influences of the mainstream neoliberal ideology prevailing in the then developed western countries, and as a consequence serious drawbacks and *inadequacies in the legal system* had been an essential factor having adverse effects on the success of the change designated at the beginning of the the financial liberalization process. In the final analysis, this study aims at putting forward the relations of the financial economy with the financial legal sytem and in a broader perspective the interaction between macro economic and legal dynamics within the context of the Turkish financial liberalization experience.

Key Words: Transformation of Banking, Financial Liberalization Process, Interaction between Law and Economics.

NİĞDE HUZUREVİNDE KALAN YAŞLILARIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ İLE HUZUREVİNE GELME SEBEPLERİ VE MEMNUNİYETLERİ

THE REASONATION AND REASONATION OF NURSING PEOPLE'S NURSE

DOÇ. DR.BÜLENT KARA
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
BİLİM UZMANI NESLİHAN SUCU
Aksaray Üniversitesi

ÖZET

Yaşlılık, mani olunması mümkün olmayan biyolojik, kronolojik ve sosyal faktörleri olan bir süreçtir. İnsan ömrünün uzaması ve bunun neticesinde yaslı nüfusun artması sebebiyle yaşlılık günümüzde daha da önem kazanmıştır. Yaşlılık kişiden kişiye değişebilen bir kavramdır. Her kişinin farklı bir biyolojik geçmişi, farklı iş deneyimleri ve farklı bir duygusal yaşamı olduğu bir gerçektir. Yaşlılık yaşam sürecinin önemli bir parçası olup, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşlıların genel nüfus içindeki oranı önemli düzeyde yükselmektedir. Ülkemizde de yaşlı nüfus oranı gittikçe artmaktadır.

Yaslı bireyi etkileyen sosyal değişimler ve bu değişimler sonucunda yaşlıların yaşam sürecini etkileyen birçok sebepler ortaya çıkmaktadır. Günümüzde geniş aileden çekirdek aileye geçilmesi, aile bütünlüğünün bozulması, ekonomik gelişme, sanayileşme ve şehirleşme ile birlikte kırsal bölgelerden şehirlere göçün hızlanması, nüfus yaşlanması ile ilişkili sosyal değişime yol açmıştır. Yaşlanma da ortaya çıkan fizyolojik değişimler sonucunda bedensel fonksiyonlar yavaşlamakta ve yaşam aktiviteleri sınırlanmaktadır. Toplumsal değişme ve gelişme sürecinde yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Yaşlılık, bir sosyal sorundur. Yaşlılara koruyucu, önleyici ve destekleyici nitelikli sosyal hizmetler verilmelidir.

Bu yazının amacı; ülkemizde yaşlılık algısı ve yaşlıların yaşamlarını ne şekilde devam ettirdikleri ve hayatlarını idame ettirdikleri süreçte gerçekleşen varyasyonu belirlemektir. Yaşlılıkla ilgili akademik gelişmelerin sosyoloji bilimine evrilmesi konunun bütün boyutlarıyla ele alınmasını sağlamıştır. Bu konudaki yaşlılık atölyesi çalışmaları sosyolojik tahayyülün belirleyici dimağlarını oluşturmaktadır. Bireysel ve toplumsal algının tahayyülle tezahürü konunun eksikliklerini gidermede önemli bir gelişme sağlamıştır. Sosyal değişmenin bütün prosesleri en çok yaşlılık döneminde kendini belirginleştirmektedir. Yaşlılara yönelik sosyal değişimin ne anlama geldiği ve bu değişime ihtiyaç duyulmasının nedenleri ortaya konulduktan sonra, yaşlılara göre ‘yaşlılık’ algısının neyi ifade ettiğine değinilecektir.

Bu çalışmada kaynak tarama ve betimleme analizi yapılarak veri toplama tekniği olarak “ doğal gözlem” tekniği kullanılmış, bulgular tablolara dökülerek yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Yaşlılık, yaşlı bakım hizmetleri, sosyal değişim

ABSTRACT

Old age is a process with biological, chronological and social factors that cannot be prevented. Old age has gained more importance nowadays due to the prolongation of human life and consequent increase of mourning population. Old age is a concept that can change from person to person. It is a fact that each person has a different biological background, different work experiences and a different emotional life. Elderly is an important part of the life process, and the proportion of elderly people in the general population in the developed and developing countries is rising significantly. In Turkey, the rate of elderly population is increasing.

As a result of the social changes affecting the mature individual and these changes, there are many reasons affecting the life of the elderly. Today, the transition from large families to nuclear families, deterioration of family unity, economic development, industrialization and urbanization and the acceleration of migration from rural areas to cities have led to social change related to population aging. As a result of physiological changes that occur in aging, bodily functions are slowing down and life activities are limited. In the process of social change and development, the elderly population is increasing. Old age is a social problem. Elderly people should be provided with protective, preventive and supportive social services.

The purpose of this paper is; In our country, the perception of old age and how the elderly maintain their lives and determine the variation in the process of maintaining their lives. The evolution of academic developments related to old age into sociology has made it possible to address the issue in all its dimensions. The works of old age workshops on this subject constitute the determinative distinctions of sociological imagination. The manifestation of individual and social perception with imagination has provided a significant improvement in the shortcomings of the subject. All processes of social change are most prominent in old age After the reasons for the social change towards the elderly and the reasons for the need for this change, the meaning of değiş old age ime will be mentioned.

In this study, dök natural observation ği technique was used as data collection technique by using source scanning and descriptive analysis.

Key words: Elderly, elderly care services, social change

TARİHİN İTİCİ GÜCÜ: DİSHARMONİK İNSAN

THE IMPETUS OF HISTORY: DISHARMONIC HUMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERPİL DURĞUN
Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET

Kant, insanı disharmonik bir varlık olarak ele alır. Disharmonik bir varlık olarak insan bir yanıyla doğaya bağlı doğal bir varlıktır. Bu yanıyla insan, diğer tüm canlılar gibi doğa yasalarının belirlenimine tabidir. Öte yandan, insan aklı sayesinde ahlak yasasına göre eyleyebilen, özgürlüğün taşıyıcısı olan bir varlıktır da. Diğer bir ifadeyle, insan varlığı akıl yanının özünü oluşturan özgür istenciyle, kendi yasasını kendisi koyan ve koyduğu bu yasaya da uyan otonom bir varlıktır. Akla ve akla dayanan irade özgürlüğüne sahip olarak insan varlığı, kendi özgür istenciyle oluşturduğu ahlak yasasının belirleyiciliği altında tüm yapıp etmelerini gerçekleştirerek hayvani varlığının mekanik düzeninin ötesine geçebilir ve böylece sadece bir doğa varlığı olmaktan çıkıp doğa tarafından belirlenmişliğini aşabilir. Uyumsuzluk, zıtlık, çatışma gibi anlamlara gelen birbiriyle karşıtlık oluşturan uyumsuz fenomenlerin bir aradalığına işaret eden disharmoniyi Kant, insanın varlık yapısının bir niteliği olarak görür ve bu disharmonik yapıyı antagonizm olarak adlandırır. İnsanın toplumdışı toplumsallığına işaret eden antagonizmi, insanın tüm yeteneklerini geliştirebilmesi için doğa bir araç olarak kullanmaktadır. Çünkü, doğa insandan bir içgüdü varlığı olarak kalmasını değil, kendisinde potansiyel olarak bulunan insanı insan yapan tüm varlık determinasyonlarının taşıyıcısı olan akıl yanını geliştirip yetkinleştirmesini istemiştir. Kant için, asosyal toplumsallık durumlarını anlatan insandaki toplumdışı itilimler, tüm kötülüklerin nedeni olmakla birlikte, insanın akla dayalı tüm yeti ve yeteneklerinin gelişip serpilmesinin, yasaya dayalı özgür ve adaletli bir sosyal düzenin ortaya çıkmasının yolunu da açmaktadır. Kant'a göre, doğanın insanı akıl sahibi bir varlık olarak donatmasındaki amacı, insanın özünü oluşturan aklını, ahlaki bir varlık olarak özgürlüğünü geliştirmesine yöneliktir. İnsanlık tarihinin akış sürecinde insan aklının ilerlemesini, insan özgürlüğünün gelişmesini doğanın gizli bir planı olarak gören Kant, tarihin biricik ereğinin özgürlük olduğunu düşünür. Bu noktada, insanın disharmonik yapısı, antagonizm bu ereğin gerçekleşmesinin itici gücü olarak belirir. Kant'ın tarih anlayışında antagonizm, tarihsel süreçte dünya yurttaşlığı düzenine ulaşılıp ebedi barışın sağlanmasının dayanağını oluşturur. Tarihin akış sürecinde dünya yurttaşlığı düzenine ulaşılması, ebedi barışın sağlanması doğanın en üstün amacı olmasının yanı sıra insan türünün bir ödevidir de.

Anahtar Kelimeler: Kant, Disharmonik İnsan, Antagonizm, Dünya Yurttaşlığı, Ebedi Barış.

ABSTRACT

Kant handles human as disharmonic being. As a disharmonic being human being is the natural being that is tied to nature with one side of him. Being so with this part of him, human being is subject to the determination of natural laws just like all other living creatures. On the other hand, thanks to his mind, human being is an entity that is the carrier of freedom that can act and make according to moral law. In other words, human being is an autonomous entity who, with the free will which constitutes the essence of reason, legislates his own law and conforms to the law he imposes. By the reason and free discretion that is based on reason, human existence can go beyond the mechanical order of the animal existence by realizing all the deeds under the determinism of the moral law created by the free will of human being himself. Thus, by merely exceeding to be a natural existence, human being can exceed his attitude determined by the nature. Kant considers disharmony as an attribute of human beings' structure, which ¬mean refers to a combination of incompatible and maladaptive phenomena that mean incompatibility, contradictory and conflict, and names this disharmonic structure as antagonism. Nature uses antagonism which points to the extra-societal sociality of the human being, as a tool in order to develop all the abilities of human because nature did not demand human to stay as an instinct existence, but to develop and mature the mind which is the carrier of all existence determinations that potentially exist inside the human and make the human being act as a human. For Kant, the extra-societal repressions of human describing the asocial community situations, also being the cause of all evil, open and pave the way for the emergence of a legitimate, free and fair social order based on the development of all human capabilities and abilities as well. According to Kant, the objective of nature by equipping human as a wise being is towards developing his mind which constitutes the essence of man and his freedom as a moral being. Throughout the flow of the process of human history, Kant, who sees the advancement of human reason and the development of human freedom as a secret plan of nature, considers freedom as the unique purpose of history. At this point, the disharmonic structure and antagonism of human being create the impetus of this target. In Kant's understanding of history, antagonism forms the foundation for achieving eternal peace by reaching the order of world citizenship in the historical process. Throughout the flowing course of history, the ultimate goal of nature is to achieve the order of world citizenship and to ensure eternal peace which is at the same time a mission to be realized by the human species.

Keywords: Kant, Disharmonic Human, Antagonism, World Citizenship, Perpetual Peace.

KOCAELİ KENT ESTETİĞİNİN MİMARLIK ÜRETİMİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

KOCAELI URBAN AESTHETICS
INVESTIGATION ON ARCHITECTURAL PRODUCTION

DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM TÜRKERİ
Gebze Teknik Üniversitesi

ÖZET

Kocaeli, dünyanın önemli kavşak noktalarından biri olması nedeniyle tarihsel süreç içerisinde birçok kültüre ev sahipliği yapmış, tarihi olan ve bugün bile bu tarih üzerinden yeniden araştırılan bir şehirdir. Kent tarihsel süreç içerisinde birbirine eklemlenen kültür katmanları üzerinden okunmaktadır. Kültürel birikiminin mimari kalıntılar ve bugün yapılanlar üzerinden değerlendirilmesi, tarihsel olan ile şimdi olan arasındaki mesafeyi de ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde yapılan mimarlık faaliyetlerinin kültürel süreklilikle bağını kurmak son derece güçtür. Bu mimari faaliyetlerin estetik yönlerini bilimsel bir değerlendirme ile sunmak anlamsız sonuçlara ulaştırabilir. Çünkü güzel olanı tahayyül eden / tasarlayan bireyin hafızasında yer alan toplumsal bir değerin görünür olması gerekmektedir. Ayrıca, tasarlayan ve toplum arasındaki ilişkiyi güçlendiren ortak bir bağın korunuyor olmasına ihtiyaç var.

Konuya Kocaeli kadrajından ve mimarlık gözlüğü ile baktığımızda; kentleşme olgusunun getirdiği hızlı değişimin Kocaeli'de niteliksiz yapı stoğunun oluşmasına ve kentsel mekânın görsel zenginliklerinin yok olmasına neden olduğunu ifade etmek gerekmektedir. İmar planlama anlayışı ile kurgulanmaya çalışılan kent yeni ve kaliteli yaşam mekânları öneremememektedir. Kıyılar, elverişli kesimlerine yapılan dolgu alanlarla, önemli yerleşim alanlarına dönüştürülmekte, kentleşme ve sanayileşmenin etkisiyle doğal varlıkların, sulak alanların ve kıyının tahribi söz konusu olmaktadır. Kocaeli'de yaşayanlar, değişen yaşam biçimleriyle artan ihtiyaçlarını giderebileceği, sosyalleşebileceği mekânların arayışı içerisindedir. Bu arayış insanları, kentin kendisinin üretmediği büyüklüklere yani her yıl yenisi açılan alış veriş merkezlerine itmektedir. Bu bağlamda üretilen çalışma, mimarlık üretiminin Kocaeli'de ürettiği sorunsalları tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kent, estetik, mimarlık.

ABSTRACT

Because Kocaeli is one of the important junction points of the world, it has hosted many cultures in the historical process and it is a city which has a history and is researched again even today. In the historical process, the city is read through the layers of culture that are connected to each other. The evaluation of the cultural accumulation through the architectural remains and what has been done today also reveals the distance between the historical and the present. Nowadays, it is very difficult to link the architectural activities with cultural continuity. Presenting the aesthetic aspects of these architectural activities with a scientific evaluation can make meaningless results. Because the social value in the memory of the individual who imagines and designs the beautiful one should be visible. In addition, there is a need for a common link that protects the relationship between the designer and the society.

When we look at the subject with the framing of Kocaeli and the spectacle of architecture; It should be stated that the rapid change brought about by the phenomenon of urbanization leads to the formation of unqualified building stock in Kocaeli and the disappearance of the visual richness of urban space. The city, which is being tried to be constructed with the understanding of zoning planning, cannot recommend new and high quality living spaces. The coasts are converted into important settlement areas by filling areas for their favorable sections, and the destruction of natural assets, wetlands and coastal areas due to urbanization and industrialization. Those who live in Kocaeli are in search of places where they can meet their increasing needs and socialize with changing life styles. This search pushes people to the sizes that the city does not produce itself, that is, to the shopping centers, which are opened every year. The study produced in this context aims to open up the problems that the architectural production produced in Kocaeli.

Keywords: Urban, aesthetics, architecture.

TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ KENTSEL TASARIM PROJELERİNİN MİMARLIK ALANI ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

TURKEY AND THE WORLD URBAN DESIGN PROJECTS EVALUATION ON ARCHITECTURE

DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM TÜRKERİ
Gebze Teknik Üniversitesi

ÖZET

Kentleşme olgusunun getirdiği hızlı değişim, kentlerimizde niteliksiz yapı stoğunun oluşmasına ve kentsel mekânın görsel zenginliklerinin yok olmasına neden olmaktadır. İmar planlama anlayışı ile kurgulanmaya çalışılan kentler yeni ve kaliteli yaşam mekanları öneremememektedir. Bu yüzden kentsel alanların çözümlenmesinde ve kurgulanmasında yeni bir araç olarak kentsel tasarım olgusu ortaya çıkmıştır. 80'li yıllardan sonra gündemde tartışılan kentsel tasarım kavramı hakkında, meslek odaları, akademik çevreler ve kuramcılar farklı görüşler ortaya atmaktadır. Kentsel tasarımın kavramsallaşma sürecine öncülük eden çalışmalar da olmuştur. Yeni bir uğraş alanı ya da meslek disiplini olarak ortaya çıkışına öncülük eden bu çalışmalar, 20.Yüzyılın ilk yarısında, zamanın usta tasarımcıları tarafından geliştirilmiş olan ideal kent arayışlarıdır.

Bu bağlamda Çalışma kapsamında Dünya'da ve Türkiye'de kentsel tasarım yarışmaları sürecine örnek proje yarışmaları incelenmektedir. Kıyı kentlerinde, kara kentlerinde, tarihi dokuda, kent merkezinde gerçekleşen proje yarışmaları seçilerek, karşılaştırma yapılmaktadır. Kentsel tasarım olgusu, kentsel tasarım yarışmaları ile gündeme gelmemiş fakat kentsel tasarım yarışmaları ile mimarlık alanında ve kentsel ortamda tartışılması, hız kazanmıştır. 1975'li yıllardan itibaren kentsel tasarımın kavramsallaşma sürecinde ulusal ölçekte ve büyük kentsel projelerin düzenlenmesi amacıyla da, mimarî proje yarışmaları, "Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları" olarak ilân edilmiştir. Bu yaklaşım bugün de devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentsel Tasarım, Kentsel Tasarım Projeleri

ABSTRACT

The rapid change brought about by the phenomenon of urbanization causes the formation of unqualified building stock in our cities and the loss of the visual richness of urban space. The cities tried to be constructed with the understanding of zoning planning cannot offer new and high quality living spaces. Therefore, urban design phenomenon has emerged as a new tool for analyzing and editing urban areas. After the 80s, the chapters on the concept of urban design, academic chambers, and theorists have put forward different views. There have also been works pioneering the conceptualization process of urban design. These works, which pioneered the emergence of a new field of occupation or professional discipline, were the search for the ideal city developed by the master designers of the time in the first half of the twentieth century.

Examples of the process of urban design competitions in the world and Turkey project competition under study in this context are examined. Project competitions in coastal cities, land cities, historical texture and city center are selected and compared. The concept of urban design has not accelerated with urban design competitions, but urban design competitions have been accelerated in the field of architecture and urban environment. In the process of conceptualization of urban design since 1975, architectural project competitions were announced as ulusal Urban Design Project Competitions “in order to organize large scale urban projects. This approach continues today.

Keywords: Urban, Urban Design, Architecture.

MODA EDİTÖRLÜĞÜNÜN TANINIRLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A STUDY ON THE RECOGNATION LEVEL OF FASHION EDITORSHIP

DR. ÖĞR. ÜYESİ BANU YILMAZ AKYÜREK
Mersin Üniversitesi
DOÇ. DR. İLHAMİ İLHAN
Mersin Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. ESRA ENES
Tarsus Üniversitesi
YAĞMUR YURDAKUL
Carmen Tekstil San. ve Tic. A.Ş.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, moda editörlüğünü ve editörlerin moda sektöründeki yerini irdelemek, moda editörlerinin genç popülasyon tarafından tanınırlık derecesini koymaktır. Bu amaçla çalışma kapsamında önce Türk moda sektörünün önde gelen moda editörleri ile röportajlar yapılmıştır. Daha sonra moda editörlüğünün genç moda tüketicileri tarafından bilinirlik derecesini araştırmak için Mersin Üniversitesinde eğitim gören 17-25 yaş arası öğrencilerden rastgele olarak seçilen örneklem grubuna anket çalışması uygulanmıştır. Çalışmanın Mersin'de yapılmasının temel nedeni modanın merkezinde olmayan ve modayı ancak yazılı ve görsel medya araçlarından takip eden öğrencilerin moda editörlerine bakış açılarını öğrenmektir. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen röportaj ve anket çalışmalarından elde edilen veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, moda editörlüğünün moda sektöründe üretici ile tüketici arasında önemli bir köprü işlevi gördüğü ve genç tüketici nüfusun moda editörlüğü kavramı hakkında yeterli bilinç düzeyine sahip olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tekstil, moda, moda editörü, tanınırlık

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the fashion editors and their roles in the fashion sector and to reveal the recognition level of fashion editors by young population. For this purpose, firstly some interviews were conducted with the leading fashion editors of the fashion industry in Turkey. Later, a sample group of 17-25 years old students studying at Mersin University were randomly selected and a survey was carried out in order to investigate the recognition level of fashion editors by young fashion consumers. The main purpose of the study to be performed in Mersin is to learn the perspectives of fashion students who are not in a center for fashion industry and follow fashion only by printed and visual media tools. The data obtained from the interviews and surveys conducted within the scope of the study were analyzed and evaluated. As a result, the fashion editor has been found to be an important bridge between the producers and consumers in the fashion industry. Finally, it has been found that the young consumer population does not have sufficient awareness about the fashion editor.

Keywords: Textile, fashion, fashion editor, recognition

ANTİK ÇÖMLEKLERDE SAVAŞ RESİMLERİ

WAR PAINTING IN ANCIENT POTTERY

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLŞAH ÖZDEMİR
Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET
Antik medeniyetler, günlük ihtiyacı karşılamak amacıyla üretilen ve günümüze kadar bozulmadan ulaşmış olan çanak çömlekten çeşitli kaplar üretmiştir. Bu kaplar ilk etapta şekilleri bozuk ve gösterişsiz iken zamanla daha muntazam ve üzeri çeşitli renkler ve motiflerle bezeli seramikler haline gelmişlerdir. Zamanla bu kaplar üzerine yapılan resimler aracılığı ile medeniyetlerin gündelik yaşamlarını, doğum, cenaze ve düğün gibi önemli törenlerini, savaşlarını ve döneme ait mitleri ve mitolojik tanrıları yansıtmaya başlamışlar, üretildikleri medeniyetin tarihine ışık tutmuşlardır. Özellikle savaş resimlerinin yer aldığı çömlekler hem bir tarih kitabının sayfası gibi savaşların ayrıntıları hakkında bilgi vermiş hem de kazanan tarafın zaferinin daha geniş kitlelere duyurulmasını ve yüceltilmesini sağlamışlardır. En eski resimli çömlek örneklerinin antik Mısır, Hitit ve Yunan medeniyetlerine ait olduğu bilinmektedir. Bunların yanında eski Amerika halklarında, Roma, Bizans ve Osmanlı imparatorluklarında da resimli çömlekler üretilmiştir.Özellikle savaş sahnelerinin yer aldığı çömlek örnekleri konusunda Yunan medeniyeti ön sıralarda yer almaktadır. M.Ö. 400lü yıllarda yaşanan Yunan-Pers Savaşları, M.Ö. yaklaşık 1184 yılında gerçekleştiği düşünülen Truva Savaşı ve Yunan mitolojisinden düzinelerce savaş sahnesi çömleklere en çok işlenen savaş sahnelerinden bazılarıdır. Bu savaş betimlemeleri genellikle Arkaik ve Klasik dönemde gerçekleştirilmiştir. Bu dönem itibariyle çömlek resimlerinin özellikleri birbirinden farklıdır. Antik dönemin farklı tarihlerinde ve farklı coğrafyalarında üretilen bu çömlek resimleri yer yer günümüzün reklam mantığının ilk örnekleri de sayılabilir. Çünkü anlatılan zafer hikayeleri, görkemli savaş sahneleri ve mitolojik kahramanları konu alan çömlek resimleri, üretildikleri medeniyetin gücünü, kültür seviyesini, ve varlığını diğer medeniyetlere tanıtarak düşmanları üzerinde hakimiyet kurma amacı da gütmektedir. Bu makalenin amacı antik medeniyetlerce üretilmiş olan günlük çömleklerin üzerine yapılan ilk savaş resimlerinin niteliklerini ve nedenlerini ortaya koymaktır. Bu makalede araştırma yapılırken tarihsel yöntem tekniği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çömlek, Savaş Resimleri, Antik Dönem, Yunan.

ABSTRACT
The ancient civilizations produced various pots from the pottery, which were produced to meet the daily need and reached to the present day without deterioration. While these vessels in the first place were distorted and unpretentious in time, they became ceramics that were more flawless and decorated with various colors and motifs. Over time, they began to reflect the daily life of civilizations, important ceremonies such as births, funeral and weddings, wars and myths and mythological gods, they shed light on the history of civilization in which they were produced. In particular, pottery with war pictures provided information on the details of battles like a the pages of a history book, and ensured that the victory of the winning party was announced and glorified to wider audiences. The earliest illustrated pottery is known to belong to ancient Egyptian, Hittite and Greek civilizations. In addition to these, in the American peoples of ancient Rome, Byzantine and Ottoman empires were produced illustrated pottery. Greek civilization is at the forefront especially in the examples of pottery with war scenes. Greek-Persian Wars in the B.C. 400s, Trojan War thought to have occurred in about B.C. 1184 and dozens of battle scenes from Greek mythology are some of the most war scenes in the pots. These war descriptions were generally carried out in the Archaic and Classical period. As of

this period, the characteristics of pottery paintings are different from each other. These pottery paintings produced in different histories and different geographies of the ancient period can be considered as the first examples of today's advertising logic. Because of the stories of glory, majestic battle scenes and mythological heroes about the pottery pictures are aiming to dominate their enemies by introducing their power, culture level and existence of the civilization they are produced to other civilizations. The aim of this article is to reveal the characteristics and reasons of the first war paintings on the daily pots produced by ancient civilizations. In this article, historical method technique is used in research.

Key Words: Pottery, War Paintings, Ancient Period, Greek.

TİTANYUM (%100 Ti) NANOPARTİKÜL KATKISININ POLİAMİD 6 MULTİFİLAMENT İPLİKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF DOPING TITANIUM (100% Ti) NANOPARTICLES INTO THE POLYAMIDE 6 MULTIFILAMENT YARNS ON ITS MECHANICAL PROPERTIES

DOÇ. DR. İLHAMİ İLHAN
Mersin Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. YÜK. MÜH. ALİ MARALCAN
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ BANU YILMAZ AKYÜREK
Mersin Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, titanyum nanopartikül katkılamanın Poliamid 6 (PA 6) ipliklerin ve bu ipliklerden üretilen dokuma kumaşların mekanik özellikleri üzerine olan etkisini araştırmaktır. Bu sebeple, nanoteknolojinin tekstil uygulamalarından birisi olan nanokompozit iplikler üretilmiş ve deneysel olarak karakterize edilmiştir. Nanokompozit ipliğin matris bileşenini PA 6 polimeri, katkı maddesi bileşenini ise metal bazlı (%99,9) Titanyum nano-partikülleri oluşturmuştur. Nano-partiküller çift vidalı ekstrüderde PA 6 polimeri içerisine 3 farklı oranda (500-1000-1500 mg/kg) dozlanarak eklenmiştir. Elde edilen kompozit cipslerden (masterbatch), yumuşak eğirme (eriyikten çekme) yöntemiyle doğrusal yoğunluğu 70 denye (kesitte 24 filament) ve nanopartikül oranları ağırlıkça %0,05 - %0,10 ve %0,15 olacak şekilde, 3 farklı PA 6 multifilament iplik numunesi üretilmiştir. İlave olarak, kontrol amacıyla kullanmak üzere katkılanmamış standart PA 6 multifilament ipliği de üretilmiştir. Lif çekiminden sonra ipliklere "yumuşatma-büküm verme-fikse etme" yöntemine göre tekstürizasyon işlemi uygulanmış ve iplik numuneleri POY (Partially Oriented Yarn – Kısmi Çekilmiş İplik) olarak elde edilmiştir. İplik numuneleri daha sonra dokuma kumaş numunelerine dönüştürülmüştür. Dokuma kumaş numunelerinde, atkı ipliği olarak elde edilen dört farklı multifilament iplik ve çözgü ipliği olarak standart Ne 48/2 %100 yün ipliği kullanılmış, örgü tipi 1/3 S dimi olarak uygulanmıştır. Titanyum nano katkı maddesinin iplik ve kumaş örneklerinin mekanik özellikleri üzerindeki etkisini araştırmak için örneklere mukavemet/uzama testleri yapılmıştır. Filament polimerine katkılanan Ti nanoparçacıkların, iplikleri oluşturan liflerin içindeki dağılımını ve liflerdeki değişimi gözlemlemek için dokuma kumaşlara SEM (Scanning Electron Microscope) teknolojisi kullanılarak görsel analiz de yapılmıştır. Ardından, mukavemet/uzama testlerinden elde edilen veriler, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanarak analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Titanyum nanoparçacık katkılamanın düşük düzeyde de olsa PA6 multifilament ipliğin ve dokuma kumaşın mekanik özellikleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Poliamid 6, titanyum, nanoteknoloji, mukavemet, uzama

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate the effect of titanium nanoparticles dopping into Polyamide 6 (PA 6) yarns on the mechanical properties of the yarns and woven fabrics produced from these yarns. For this reason, the nanocomposite yarns that is one of the textile applications of nanotechnology, were produced and experimentally characterized. The matrix component of the nanocomposite yarns was the PA 6 polymer and the additive component was metal based (99.9%) titanium nanoparticles. The nanoparticles were dopped into the PA 6 polymer in 3 different ratio (500-1000-1500 mg/kg) by the twin screw extruder. From the obtained composite chips (masterbatch) three different PA 6 multifilament yarn samples, which have linear density of 70 denier (24 filaments in section) and the nanoparticle ratios of 0.05% - 0.10% - 0.15% by weight, were produced. In addition, the non-dopped standard PA 6 multifilament yarns were also produced as the control samples. After spinning, the fiber samples were texturized by the "softening-twisting-fixing" method and the yarn samples were obtained as POY (Partially Oriented Yarn). Then, these yarns were woven into the fabric samples. In the woven fabric samples, the four different multifilament yarns were used as weft yarns and Ne 48/2 100% wool yarns were used as warp yarns. The type of weave of all the fabric samples was 1/3 S twill. The strength/elongation tests were applied to the yarn samples in order to investigate the effect of titanium nanoparticules doped on the mechanical properties of yarn and fabric samples. Visual analysis was also performed by using SEM (Scanning Electron Microscope) technology to observe the distribution of the Ti nanoparticles dopped into the polymer of multifilament yarns and changes in the fibers. Then, the data obtained from the strength/elongation tests were analyzed and evaluated by applying one-way variance analysis (ANOVA). As a result, it was found that titanium nanoparticle addition had a significant effect on the mechanical properties of PA 6 multifilament yarns and woven fabric samples.

Keywords: Polyamide 6, titanium, nanotechnology, strength, elongation

SAĞLIK KONUSUNDA DİJİTAL MEDYA İKNA EDİCİ BİR TEKNOLOJİ MİDİR?: GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ KADIN AKADEMİSYENLERE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA

IS DİGİTAL MEDİA PERSUASİVE TECHNOLOGY İN HEALTH: A QUALİTATİVE STUDY FOR WOMEN ACADEMİCİANS İN GÜMÜŞHANE UNİVERSİTY

DR. ÖĞR. ÜYESİ BİRGÜL TAŞDELEN
Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Son otuz yılda ortaya çıkan dijital teknolojiler ile beraber insanlar sağlıkla ilgili bilgileri bulmaları, paylaşmaları ve üretmeleri kolay hale gelmiştir. Özellikle, gündelik yaşamda Wi-Fi ile sürekli bağlanan mobil cihazlar, sosyal medya platformları ve mobil uygulamalar, insanların herhangi bir zamanda çevrimiçi bilgi almalarını ve kendi sağlık verilerini ve sağlık deneyimlerini üretmeleri ve paylaşmaları konusunda vazgeçilmez araçlar içerisinde yer almaya başlamıştır. Son sağlık hizmetleri politikası, hastanın tıbbi uzmanlık konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerektiğini ve kronik sağlık koşullarını anlama ve yönetmede hasta sorumluluğunun önemli olduğu vurgulamaktadır (Taylor, Bury, 2007:). Günümüzde insanların sağlık ve tıbbi konular hakkında bilgi edinmek ve sağlıklarını yönetmek ve tanımak için aktif olarak dijital teknolojileri kullanan hastalar olmaları beklenmektedir. Dolayısıyla çalışmanın amacı kadın akademisyenlerin sağlık konusunda dijital ortamları nasıl kullandıklarını ölçmektir. Bu amaca yönelik olarak 10 kadın akademisyenle nitel araştırma tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Sosyal medya sitelerinin sağlık konusunda kadın akademisyenlere daha iyi bilgi edineme ve uzmanlaşmalarını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital sağlık, sosyal medya, kadın ve nitel araştırma.

ABSTRACT

With the digital technologies emerging over the last three decades, people have become easy to find, share and produce health-related information. In particular, mobile devices, social media platforms and mobile applications that are constantly connected with Wi-Fi in everyday life have become indispensable tools for people to receive online information at any time and to produce and share their own health data and health experiences. The latest health care policy emphasizes that the patient should have sufficient knowledge of medical expertise and that patient responsibility is important for understanding and managing chronic health conditions. Today, it is expected that people will be actively using digital technologies to learn about health and medical issues and to manage and recognize their health. Therefore, the aim of this study is to measure how women academics use digital media in health. For this purpose, a semi-structured interview was conducted with 10 female academicians, which is a qualitative research technique. It enables social media sites to gain a better understanding and specialization in health for women academics.

Keywords: Digital health, social media, women, qualitative research.

FELDMAN'NINSANAT ELEŞTİRİSİ YÖNTEMİYLE CARTİER MÜCEVHERLERİNİN İNCELENMESİ

THE EXAMINATION OF CARTIERS' JEWELERY WITH THE CRITICM METHOD OF FELDMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ HALDUN ŞEKERCİ
Dumlupınar Üniversitesi
BETÜL ÜNVEREN
Dumlupınar Üniversitesi

ÖZET

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur. İnsanlığın geçirdiği kültürel evrimler, yaşama biçimleri ile yaşama bakışları, bunlara paralel olarak sanat biçimlerini ve sanata bakışlarını değiştirmiştir.Her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünümlerde ortaya çıkmıştır. Mücevher üretiminin de bir sanat olduğu konun ilgililerince kabul gören bir gerçektir. Mücevherler dünyanın heryerinde yüzyıllardır insanların vazgeçemediği beğenilerinden olmuş ve mücevhercilik sektörü yıllar içerisinde gelişme göstermiştir.Bu durum sektörelbazdadünya çapında tanınan markaların çoğalmasına neden olmuştur. Bu markalardan biriside 1847 yılında Louis François Cartier tarafından kurulan ve aile şirketi olan Cartier'dir. Mücevher alanında takı ve saat tasarımları ileyüzyıllardır önemli markalardandır.

Araştırma kapsamındaCartier markasının ürettiği ve koleksiyonlarda bulunan mücevher ürünler Feldman'nın sanat eleştirisi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular literatür taraması, tarama sonucu elde edilen verilerden sadece kişi veya kurumların koleksiyonlarında bulunan antika niteliği kazanmış mücevherlerden 15 adedi ile sınırlıdır. Araştırma kapsamındaki konu yaklaşımı ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmaması nedeniyle özgündür. Mücevherlere sanat tanımlı bir bakış açısı getirerek, ilgililere veri oluşturması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Feldman'nın sanat eleştirisi yöntemi, Cartier'in tarihçesi, kurulumu, mücevher üretimi hakkında ve seçilen eserler üzerinde inceleme yapılarak bilgi verilmiştir. Elde edilen verilerden sonuçlar çıkartılarak konu tartışılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cartier, Mücevher, Takı, Sanat, Kuram

ABSTRACT

Art is a phenomenon that exists in every period of human history. The cultural evolutions that humanity has undergone, the way they look at life through their lifestyles, in parallel to them have changed the way they look at art forms and art. In every period and in every society, art has emerged in different views. It is a fact that jewelery production is also an art. Jewelery has been around the world for hundreds of years, and the jewelery sector has evolved over the years. This situation has led to the proliferation of well-known brands around the world. One of these brands was Cartier, founded in 1847 by Louis François Cartier, a family company. Jewelry and watch designs are one of the important brands for many years.

Within the scope of the research, jewelery products produced by the Markier brand and found in the collections were examined by Feldman's art criticism method. The findings are limited to 15 of the antiques obtained in the collections of individuals or institutions. It is unique because there is no study about the subject approach in the research. It is aimed to bring data to the relevant ones by bringing an art-defined perspective to the jewels. Within the scope of the study, the art criticism method of Feldman, the history of Cartier, its construction, the production of jewelery and the selected works were examined. The results were derived from the obtained data and discussed.

KeyWords: Cartier, Jewellery, Jewelery, Art, Theory

ÖĞRETMENLERİN VE EBEVEYNLERİN EVDE EĞİTİM HİZMETİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN VE UYGULAMA SÜRECİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF TEACHERS' AND PARENTS' VIEWS ON HOMESCHOOLING SERVICE AND IMPLEMENTATION PROCESS

DOÇ.DR. HASAN GÜNER BERKANT
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
GÖKAY ATILGAN
Osmaniye Rehberlik ve Araştırma Merkezi

ÖZET

Bireyler doğuştan veya sonradan geçirmiş oldukları kaza ve hastalıklardan dolayı fiziksel, zihinsel ve ruhsal alanlarda akranlarına göre farklılıklar gösterebilmektedir. Bireylerin bu farklılıklarından dolayı alacakları eğitim sosyal devlet bakımından önem kazanmaktadır. Her ülke, belirtilen alanlarda akranlarına göre anlamlı farklılıklar gösteren bireylerin gereksinimlerini karşılamak ve onları topluma kazandırmak için kaynaştırma ve bütünleştirme gibi uygulamalarla özel eğitim hizmetleri sunmaktadır. Çeşitli nedenlerle eğitim ortamlarından uzak kalan bireylerin gelişimlerine yönelik ulusal ve uluslararası düzenlemelerde eğitim hakkı bireyler için vazgeçilmez haklardan biri olarak gösterildiğinden, akranları ile aynı eğitim ortamından faydalanamayan süreğen hastalığı olan bireyler için evde eğitim hizmetleri uygulamasının büyük bir öneme sahip olduğu belirtilebilir. Ayrıca sağlık sorunlarından dolayı eğitim-öğretim ortamlarından uzak kalan bireylerin gelişimlerini desteklemek ve engellerinden dolayı sosyal hayattan uzak kalmalarını önlemek için özel eğitim ve destek eğitim hizmetleri kapsamında sunulan evde eğitim hizmeti uygulamasının, bireylerin var olan yetenek ve bilgilerini üst düzeye çıkarmak ve yaşadıkları dezavantajları ve olumsuzlukları azaltmak veya ortadan kaldırmak için olumlu etkilere ve öneme sahip olabileceği ifade edilebilir. Bu araştırma ile evde eğitim hizmeti uygulamasının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine ve uygulama ortamının gözlemine dayalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel bir araştırma olarak planlanan bu araştırmada fenomenolojik (olgubilimsel) desen kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Osmaniye ilinde görüşmeyi kabul eden evde eğitim hizmeti sunan 39 öğretmen ve evde eğitim hizmetinden faydalanan 27 öğrenci ebeveyni oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından araştırmanın alt amaçları doğrultusunda hazırlanmış kişisel bilgiler formu, yarı yapılandırılmış görüşme ve gözlem formları ile elde edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin evde eğitim hizmetlerini sunduğu ortamlarda 10 gözlem yapılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda evde eğitim hizmeti uygulamasına yönelik eğitimlerin ve bilgilendirme seminerlerinin verilmesi gerekliliği; evde eğitim hizmetinden faydalanan öğrencinin bilişsel, davranışsal ve psikolojik özelliklerinin paralellik gösterdiği; uygun ev ortamının olduğu; öğretmen ve ebeveynlerin yaklaşımlarının olumlu olduğu ve evde eğitim hizmeti uygulaması içerisinde yer alan tüm paydaşların iş birliği içerisinde olması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evde eğitim, süreğen hastalık, uygun evde eğitim ortamı.

ABSTRACT

Individuals may differ from their peers in physical, mental and spiritual areas due to accidents and diseases they have been through. Because of these differences of individuals, education is gaining importance in terms of social state. Each country offers special education services in order to meet the needs of individuals who show significant differences in their fields according to their peers. It can be stated that in the national and international regulations for the development of individuals who are distant from the educational environment for various reasons, the right to education is shown as one of the indispensable rights for individuals and the application of education services at home is of great importance for individuals with chronic illness, who cannot benefit from the same educational environment as their peers. In addition, due to the health problems to support the development of individuals away from the educational environment, to prevent the social life due to the obstacles to stay away from social life education and support education services offered within the scope of home education service application, individuals to maximize the existing skills and knowledge and to reduce the disadvantages and negativity or may have positive effects and importance to eliminate. This study was aimed at investigating the implementation of the educational services at home which is based on teachers' and parents' point of views and observations. The research is in qualitative research method and is covered in phenomenological pattern. The sample of the study is composed of 39 teachers who accepted interviews in Osmaniye province in 2017-18 academic year and 27 parents who benefited from homeschooling services. In addition, 10 observations were made in environments where teachers provided education services at home. The research data were obtained with personal information form, semi-structured interview and observation forms prepared by the researchers for the sub-objectives of the research. The data obtained in the study were analyzed by using content analysis and descriptive analysis. In line with the findings of the research, the necessity of providing training and information seminars for home education practice; the cognitive, behavioural and psychological characteristics of the students who benefit from homeschooling service are consistent with their cognitive, behavioural and psychological characteristics; the results of the appropriate home environment, the positive approach of teachers and parents, and the need to cooperate with all stakeholders in the implementation of homeschooling service have been achieved.

Keywords: Homeschooling, continuing illness, appropriate home education environment.

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ "EĞİTİM" KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE PERCEPTIONS OF PRESERVICE TEACHERS WHO RECEIVE PEDAGOGICAL FORMATION EDUCATION OF THE CONCEPT OF "EDUCATION" BY METAPHOR ANALYSIS

DOÇ. DR. FATMA SADIK
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının "eğitim" kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" yaklaşımı izlenmiştir. Olgubilim araştırmalarında amaç, bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmada ele alınan olgu, toplumsal yaşamın her yönüyle ilgili olan, ilkeleri, yaklaşımları ve uygulanma biçimleriyle sıklıkla tartışılan "eğitim" dir. Öğretmen adaylarının eğitim kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla incelenmesinin nedeni, metaforların kişinin öznel dünyasında düşündüklerini dışarıya daha rahat yansıtabilmesine fırsat vermesidir. İlgili literatürde eğitim fakültesi öğrencilerinin ve uygulamadaki öğretmenlerinin öğretme, öğrenme, öğretmen ve okula ilişkin metaforlarının inceleyen araştırmalar oldukça yaygındır. Bu araştırmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarıyla çalışılma nedeni ise, eğitim fakültesi dışında diğer fakültelerden mezun olan bireylerin eğitim hakkındaki düşüncelerini bilmenin eğitim sistemimiz ve pedagojik formasyon eğitiminin verimliliği açısından önemli olmasıdır. Çünkü öğretmen olmak için bu programa katılan bireyler sadece uzun öğrencilik yıllarında karşılaştıkları öğretmenlerle olan deneyimlerini değil, yaşam içindeki gözlemlerini ve tutumlarını da beraberlerinde getirmektedirler.

Araştırma 2017–2018 eğitim-öğretim döneminde bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimine devam eden, farklı fakülte/bölümlerden mezun 354 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 128'i daha önce özel bir kurumda (dershane, etüt merkezi) ya da Milli Eğitim bünyesinde ücretli öğretmen olarak çalışmış, öğretmenlik deneyimi olan kişilerdir. Veri toplama sürecinde iki bölümden oluşan Yazılı Görüş Alma Formu (YGF) kullanılmıştır. Formun birinci bölümü öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini almaya yönelik sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölümde ise katılımcılara "Bana göre eğitim …… gibidir." Çünkü; "……" sorusu yöneltilmiş, eğitim hakkında bir metafor geliştirerek, gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Verilerin analizinde nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılmış, temaların oluşturulmasında ilgili literatürden yararlanılmıştır.

Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının "eğitim" kavramına yönelik olumlu ve çoğunlukla somut metaforlar geliştirdiklerini göstermiştir. Doğadan esinlenerek geliştirilen metaforlarda (su, ağaç, tohum, fidan, bitki, yağmur, deniz vb.) daha çok eğitimin insanı geliştirmesi ve hayatın bir parçası olması üzerinde durulmuş; materyallerle ilgili olan metaforlarda ise (ayna, fener, otobüs, mum, pusula, gemi, araba, altın bilezik, lamba vb.) eğitimin bireyin hayatına yansımaları ve yön verme gücü vurgulanmıştır. Sınırlı sayıda olan olumsuz metaforların (gökdelen, papağan, fabrika, gardiyan, bozuk kol saati, dünya vb.) gerekçesi ise genellikle ezbere ve bilgi yüklemeye dayalı öğretim uygulamaları, sistemde sürekli değişim yaşanması, bireysel farklılıkların ihmal edilmesi ve rekabete dayalı sınav sistemi gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler Eğitim kavramı, Öğretmen adayı, Metafor

Bu araştırma Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Birimi tarafından desteklenmektedir (Proje ID: 7879).

ABSTRACT

In this study, the perceptions of preservice teachers who receive pedagogical formation education of the concept of "education" were tried to be determined with the help of metaphors. In the study, the "phenomenology" approach, one of the qualitative research designs, was used. The aim of phenomenology research is to reveal the experiences, perceptions, and assigned meanings of individuals related to a phenomenon. The phenomenon discussed in this study is "education," which is related to all aspects of social life and is often discussed with its principles, approaches, and forms of implementation. The reason why pre-service teachers' perceptions of the concept of education are examined through metaphors is that metaphors give the opportunity to express what they think in their subjective world more easily. In the related literature, the studies which examine the teaching, learning, teacher and school metaphors of students in the faculty of education and teachers in practice are quite common. Within the scope of this study, the reason for conducting research with preservice teachers who receive pedagogical formation education is that it is important to know the opinions of the graduates of other faculties besides faculties of education about the education in terms of the efficiency of our education system and pedagogical formation education because the individuals who participate in this program to become teachers share not only their experiences with the teachers they encounter in their long student years but also their observations and attitudes in life.

The study was carried out with 354 preservice teachers who graduated from different faculties/departments and who continued pedagogical formation education at a state university in the 2017–2018 academic year. 128 of the participants had teaching experience as they had previously worked as a paid teacher in a private institution (teaching institution, study center) or within the National Education. In the data collection process, the Written Interview Form (WIF), consisting of two parts, was used. The first part of the form consists of questions about the personal information of pre-service teachers. In the second part, the question "In my opinion, education is like …... because ....." was asked to the participants, and they were asked to explain the reasons by developing a metaphor about education. In the data analysis, the content analysis technique, one of the qualitative data analysis techniques, was used, and the related literature was used to create the themes.

The results of the study showed that preservice teachers developed positive and often concrete metaphors for the concept of "education." Metaphors developed with the inspiration by nature (water, trees, seeds, seedlings, plants, rain, sea, etc.) are mostly focused on the education developing the human beings and being a part of life, while in the metaphors related to materials (mirror, lantern, bus, candle, compass, ship, car, gold bracelet, lamp, etc.), the effects of education on the life of the individual and its power to direct are emphasized. The reason for the limited number of negative metaphors (skyscraper, parrot, factory, guardian, broken wristwatch, the world, etc.) is shown as the teaching practices based on memorization and information loading, continuous change in the system, neglect of individual differences, and competitive examination system.

Keywords: Concept of education, Preservice teacher, Metaphor

This research was supported by Cukurova University Department of Scientific Research Project (Project ID: 7879).

ÖĞRENCİLERİN FEN OKURYAZARLIĞI PUANLARININ CHAİD ANALİZİ İLE SINIFLANDIRILMASI: PISA 2015 TÜRKİYE ÖRNEĞİ

CLASSIFICATION OF STUDENT'S SCIENCE LITERACY SCORES USING CHAID ANALYSIS: THE CASE OF PISA 2015 TURKEY

ARŞ. GÖR. PINAR DEMİRAY SEZER
Ankara Üniversitesi

ÖZET

Birçok ülke geniş ölçekli sınavları uygulayarak eğitim sistemlerine yönelik önemli bilgiler elde edip uluslararası karşılaştırmalar yapılabilmektedir. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), öğrencilerin matematik, fen ve okuma becerileri alanlarındaki bilgi ve becerilerinin değerlendirildiği geniş ölçekli sınav anlamındaki uluslararası en büyük eğitim araştırmalarından biridir. Eğitim politikalarının yeniden gözden geçirilmesi konusunda belirleyici olan PISA sınavları, zaman içerisinde büyük önem kazanmıştır. PISA projesinde her dönem okuma becerileri, matematik ve fen okuryazarlığı alanlarından sadece birine temel alan olarak ağırlık verilmektedir. Bununla birlikte, diğer iki alan da yapılan değerlendirme kapsamına dahil edilmektedir. PISA sınavının 2015 yılı uygulamasında ağırlıklı alan fen olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın amacı Türk öğrencilerinin fen okuryazarlığı üzerinde etkisi olduğu düşünülen bağımsız değişkenlerden hangilerinin anlamlı bir etkiye sahip olduğu ve bu değişkenlerin önem sırasının belirlenmesi ve fen okuryazarlığına ilişkin değişkenlerin öğrencilerin başarı durumları bakımından nasıl sınıflandıkları araştırılmasıdır. Tarama modelinde olan araştırmanın evrenini, 15 yaş civarındaki tüm Türk öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu evrenden tabakalı örnekleme yoluyla seçilmiş, Türkiye'deki Uluslarası Öğrenci Değerlendirme Programına (PISA) katılan 5895 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada PISA 2015'e katılan tüm Türk öğrencilerin verileri kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin analizi, veri madenciliği karar ağaçları algoritmalarından biri olan CHAID (Otomatik Ki-Kare Etkileşim Belirleme) analizi ile yapılmıştır. CHAID analizi, bağımlı değişken sınıflama veya sıralama ölçeğinde, bağımsız değişkenlerin ise sürekli, sınıflamalı veya sıralamalı olduğunda uygulanabilen bir analizdir. Araştırmada CHAID analizi kullanılmasının nedeni, yordayıcı değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki önem sırasının görsel olarak kolaylıkla görülebilmesi ve bu görsel yapıya bakarak sınıflama işleminin kolaylıkla yapılabilmesidir. Araştırmanın verileri SPSS programıyla çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre başarılı ve başarısız öğrencileri sınıflandırmada en önemli duyuşsal özellikler belirlenecek ve fen okuryazarlığında Türkiye örneklemi için özellikle üzerinde durulması gereken önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Chaid Analizi, Pisa, Fen Okuryazarlığı

ABSTRACT

education systems and are therefore able to conduct international comparisons. Programme for International Student Assessment (PISA) is one of the most comprehensive education studies in the world. PISA which is decisive in the revision of education policies, has gained great importance over time. The PISA project focuses on reading skills, mathematics and science literacy. PISA 2015 is focused on science literacy. The purpose of this study was to determine which independent variables, that were thought to have an effect on science literacy, had a significant effect and to determine order of importance of these variables and analyzed how the students were classified in terms of their success status according to some variables which are considered as independent variables. Population of this survey model study covers all Turkish students who are 15 years old. Sample of the study consists from 5895 students who participated in the PISA in Turkey are chosen by stratified sampling method from universe. All of Turkish students' who participated PISA 2015 data were used in the study. The data were analyzed by using CHAID (Chi-squared Automatic Interaction Detection) analysis which is one of the algorithms of data mining decision trees. CHAID analysis is an approach that can be used when dependent variable classification or ranking scale and independent variables are continuous, categorical or ordinal. The reason for using CHAID analysis technique was that order of importance of predictive variables on dependent variable can be easily visualized and classification can be performed conveniently based on that visual structure in this method. SPSS software were used to analyze data. According to the findings obtained from the study, the most important affective variables will be determined in science literacy for the Turkey sampling.

Keywords: Chaid analysis, Pisa, Science Literacy

GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI DERSİNİ ALAN PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ KENDİNİ AÇMA DÜZEYLERİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ

SELF-DISCLOSURE LEVELS AND COMMUNICATION SKILLS OF PSYCHOLOGICAL CONSULER CANDIDATES

ARŞ. GÖR. AYÇA SARAÇ DENGİZ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Kişilerarası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesinde en önemli faktörlerden biri kendini açmadır. Kişilerarası ilişkilerde bireylerin birbirlerini daha çok tanıyıp anlayabilmelerinde önemli katkısı olan kendini açma davranışı, aynı zamanda bu ilişkilerin daha rahat kurulabilmesi, daha çabuk geliştirilebilmesi ve daha güvenli sürdürülebilmesinde gereklidir. İletişim sürecinde kendini açmanın yanında bir takım davranışsal, duyuşsal ve bilişsel beceriler de devreye girer. Konuşma ve dinleme olarak iki temel başlıkta toplayabileceğimiz bu beceriler, güven verici bir ilişkinin olmazsa olmazıdır.

Psikolojik danışma ve rehberlik gibi sağlıklı kişilerarası ilişkileri ve etkili iletişimi zorunlu kılan meslek gruplarında kendini açma ve iletişim becerilerini kullanma ayrı bir önem kazanır. Bu nedenle psikolojik danışman adayları lisans eğitimi sırasında kendilerini açmaları ve iletişim becerilerini geliştirilmeleri yönünde desteklenir. Grupla psikolojik danışma uygulamaları bu becerilerin ön plana çıktığı spesifik derslerden biridir. Bu araştırmada grupla psikolojik danışma uygulaması dersini alan öğrencilerin dersin başlangıcında ve sonunda kendini açma ve iletişim becerileri ölçülmüştür. Bu çalışmanın amacı, psikolojik danışman adaylarının, grupla psikolojik danışma uygulamaları dersi öncesi ve sonrasında sahip oldukları iletişim becerileri ve kendini açma düzeylerinin incelenmesidir.

Araştırma, tek grup ön test-son test deneysel modelde planlamıştır. Psikolojik danışman adaylarından grupla psikolojik danışma uygulamaları dersi öncesi ve sonrasında kendini açma düzeyleri ve iletişim becerilerine ilişkin ölçümler alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Grupla Psikolojik Danışma Uygulamaları dersini alan 79 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin kendini açma düzeylerini ölçmek amacıyla Öksüz, Mersin ve Türker (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan Kendini Açma Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin; niyet, miktar, olumluluk, dürüstlük ve kontrol olmak üzere beş alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin tümü için iç tutarlılık katsayısı 0.70, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.89'dur. Psikolojik danışman adaylarının iletişim becerilerini ölçmek amacıyla da Ersanlı ve Balcı (2016) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. İletişim Becerileri Envanteri'nin zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin benzer ölçekler katsayısı .70 olarak hesaplanmıştır. Araştırma kapsamında ilişkili örneklemler için ortalamalar arasındaki farkın anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek amacıyla İlişkili Örneklemler için T Testi (Paired Samples T-Testi) kullanılacaktır. Çalışma verilerinin analizi devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Grupla psikolojik danışma, kendini açma, iletişim becerileri.

ABSTRACT

One of the most important factors in the healthy conduct of interpersonal relations is self-disclosure. The self-disclosure behavior, which has an important contribution in the interpersonal relationships of individuals to recognize and understand each other, is also necessary in order to establish these relationships more easily, to develop them more quickly and to sustain them more safely. In addition to self-disclosure, behavioral, affective and cognitive skills are also involved. These skills, which we can gather in two main topics as speaking and listening, are indispensable in a reassuring relationship.

The use of self-disclosure and communication skills in occupational groups that require healthy interpersonal relationships and effective communication, such as psychological counseling and guidance, is of particular importance. Therefore, psychological counselors are encouraged to open themselves and develop their communication skills during undergraduate education. Group counseling is one of the specific courses where these skills come to the forefront. In this study, the students' self-disclosure and communication skills were measured at the beginning and end of the course. The aim of this study is to investigate the communication skills and self-disclosure levels of pre-service psychological counseling candidates before and after group counseling.

The research was planned as one group pre-test-posttest experimental model. Measures of self-disclosure levels and communication skills were taken before and after the group counseling sessions. The study group of the study consisted of 79 undergraduate students who took the Group Psychological Counseling Practices course in the spring term of 2017-2018 academic year. In order to measure the self-leveling level of the students, Self-Opening Scale which was adapted to Turkish by Öksüz, Mersin and Türker (2017) was used. Scale; There are five sub-dimensions as intention, quantity, positivity, honesty and control. The internal consistency coefficient of the scale was 0.70, and the test-retest reliability coefficient was 0.89. Communication Skills Inventory developed by Ersanlı and Balcı (2016) was used to measure the communication skills of psychological counselors. Communication Skills Inventory has three sub-dimensions as mental, emotional and behavioral. Similar scales of the scale were calculated as .70. The Paired Samples T-Test for the Related Samples will be used to test whether the difference between the means for the related samples is significantly different. Analysis of the study data is continuing.

Key Words: Group counseling, self-disclosure, communication skills.

TAKIM SPORCULARININ ALGILADIKLARI ÖRGÜTSEL STRES İLE TAKIM DİRENCİ ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF RELATIONSHIP BETWEEN THE PROPERTIES OF ORGANIZATIONAL STRESS AND TEAM RESISTANCE PERCEIVED BY THE TEAM PLAYERS

ARŞ. GÖR. DR. BURCU GÜVENDİ
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
DR. ÖĞ. ÜY. ENGİN IŞIK ABANOZ
İstanbul Gelişim Üniversitesi
DOÇ. DR. AYŞE TÜRKSOY IŞIM
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, takım sporcularının algıladıkları örgütsel stres ile takım direnci özellikleri arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. **Yöntem:** Araştırmanın çalışma grubunu yaş ortalaması 21,51±5,08 olan, ortalama 10,83±4,87 spor yılına sahip Basketbol, Voleybol ve Futbol branşlarından 102 kadın 77 erkek olmak üzere toplamda 179 takım sporcusu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Görgülü, Şenel, Adiloğulları ve Yıldız (2018) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan Takım direnci özellikleri ölçeği ile Üzüm, Mirzeoğlu, Polat ve Akpınar (2018) tarafından geliştirilen Sporcular için örgütsel stres ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, t testi, Anavo ve korelasyon analizinden yararlanılmıştır. **Bulgular:** Korelasyon analizine göre takım direnci özellikleri ölçeğinin direnç özellikleri gösterme boyutu ile sporcular için örgütsel stres ölçeğinin antrenör davranışları, yönetim ve finansman ile sağlık ve beslenme boyutları arasında negatif yönde, takım direnci özellikleri ölçeğinin baskı altında gösterilen zayıflıklar boyutu ile sporcular için örgütsel stres ölçeğinin antrenör davranış ve sağlık ve beslenme boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre örgütsel stres ölçeğinin yönetim ve finansman boyutunda erkeklerin puanları kadınların puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Sporcuların millilik durumlarına göre, örgütsel stres ölçeğinin yönetim ve finansman boyutu milli olmayanların, karara katılma boyutunda ise milli olanların puanlarının anlamlı düzeyde yüksektir. Sporcuların antrenörleri ile çalışma sürelerine göre, takım direnci özellikleri ölçeğinin direnç özellikleri gösterme boyutunda 4 yıl ve üzeri çalışanların puanlarının 3 yıldır çalışan sporcuların puanlarından yüksek olduğu, sporcular için örgütsel stres ölçeğinin ise antrenör davranışları boyutunda 1 ve 2 yıldır çalışanların puanları3 yıldır çalışanların puanlarından, seyirci davranışları boyutunda ise 4 yıl çalışanların ortalama puanlarının 1yıldır çalışanlardan anlamlı düzeyde yüksektir. Çalışmada yaşa, branşa ve spor yılına göre anlamlı farklılık görülmemiştir. **Sonuç:** Takım sporcuları üzerinde yapılan bu çalışmada, takım direncinin, örgütsel stres faktörlerinden etkilendiği görülmekle birlikte, sporcuların antrenörleri ile çalışma sürelerinin fazla olmasının takım direncini arttırdığı ve antrenörün davranışlarından algılanan stresi azalttığı söylenebilir. Erkek sporcular üzerinde finansal sorunların daha fazla stres yarattığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Takım direnci, Stres, Spor

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to research the relationship between the properties of organizational stress and team resistance perceived by the team players. **Method:** The study group of the research consists of a total of 179 team players, of which 102 are female and 77 are male, from Basketball, Volleyball and Football branches, with an age average of 21,51±5,08, with an average of 10,83±4,87 sports years.As the data collection tool, Team resistance properties scale adapted to Turkish by Görgülü, Şenel, Adiloğulları and Yıldız (2018) and Organizational stress for athletes scale developed by Üzüm, Mirzeoğlu, Polat and Akpınar (2018) were used in the research.In the analysis of data, descriptive statistics, t test, Anavo and correlation analysis were utilized. **Findings:** According to correlation analysis, it significant relationship was found out between the exhibiting resistance dimension of team resistance properties scale and trainer behavior, management and financing with health and nutrition dimensions of organizational stress for athletes scale in the negative direction, weaknesses shown under pressure dimension of team resistance properties scale and trainer behavior with health and nutrition dimensions of organizational stress scale in the positive direction.The scores of males are significantly higher than the scores of females in the management and financing dimension of organizational stress scale according to gender.According to being a national athlete, the scores of the non-nationals for management and financing dimension and nationals in the agreeing with the decision dimension are significantly high.The scores of those working for 4 and more years are significantly higher than those working for 3 years in the exhibiting resistance dimension of team resistance properties scale, scores of those working for 1 or 2 years are significantly higher than those working for 3 years in the trainer behavior dimension of organizational stress scale, and scores of working for 4 years are significantly higher than those working for 1 year in the audience behavior dimension according to duration of athletes working with their trainers.No significant difference was observed in the study according to age, branch and sports years. **Conclusion:** In this study conducted on team players, it was seen that team resistance is affected by organizational stress factors, while it can be said that the duration of athletes working with their trainers being high increases the team resistance and decreases the perceived stress from the behavior of trainer.It was observed that financial problems cause more stress on the male athletes.

Keywords: Team resistance, stress, sports

REKREATİF FAALİYETLERE KATILAN KADINLARDA EGZERSİZ BAĞIMLILIĞI İLE YALNIZLIK İLİŞKİSİ (ESENYURT BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)

RELATIONSHIP OF EXERCISING ADDICTION AND LONELINESS IN WOMEN PARTICIPATING IN RECREATIONAL ACTIVITIES (EXAMPLE OF ESENYURT MUNICIPALITY)

ARŞ. GÖR. DR. BURCU GÜVENDİ
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
PROF. DR. MEHMET GÜÇLÜ
Gazi Üniversitesi
ÖĞRETMEN YAVUZ GÜVENDİ
İstanbul Gelişim Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı rekreatif faaliyetlere katılan kadınlarda egzersiz bağımlılığı ile yalnızlık ilişkisinin incelerek bazı bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmaktır. **Yöntem:** Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'un Esenyurt Belediyesi bünyesinde yer alan spor merkezlerine giden yaş ort. 31,20±9,81 olan 111 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Tekkurşun-Demir, Hazar ve Cicioğlu (2018) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan ''Egzersiz Bağımlılığı Ölçeği'' ve Demir tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan ''Yalnızlık Ölçeği'' kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, t testi, Anova ve korelasyon analizinden yararlanılmıştır. **Bulgular:** Ölçek ortalama değerlerine bakıldığında rekreatif faaliyetlere katılan kadınların nadiren yalnız duygusunu yaşadığı görülmüştür. Egzersizde bağımlılık düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Korelasyon analizine göre yalnızlık puanları ile egzersiz bağımlılığı ölçeğinin tolerans gelişimi ve tutku boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Yaşa göre, 33 ve üzeri yaşa sahip olan kadınların bağımlılık ölçeğinin tolerans ve tutku boyutu puanları 23-27 yaş aralığında olan kadınların puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer bir sonuca göre, 23-27 yaş aralığında olan kadınların yalnızlık puanları 18-22 yaşında olan kadınların yalnızlık puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Rekreatif faaliyetlere katılan kadınlardan haftada 5 gün ve üzerinde egzersiz yapanların bağımlılık ölçeğinin tolerans gelişimi ve tutku boyutu puanları 3 gün egzersiz yapanların puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. **Sonuç:** Egzersiz faaliyetlerine olan tutku arttıkça kadınların yalnızlık düzeylerinin arttığı söylenebilir. Ayrıca yaş arttıkça ve egzersize katılım günlerimiz arttıkça egzersize olan tutkununda arttığı ifade edilebilir. Buna göre hayatını büyük kısmını egzersiz odaklı yaşayan, egzersiz saatinin gelmesini sabırsızlıkla bekleyen ve zihninde egzersiz yaptığını hayal eden ve tatmin olmak için egzersiz süresini gittikçe arttıran kadınların sosyal hayatlarında ve iç dünyalarında daha yalnız oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, Bağımlılık, Yalnızlık.

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to examine the relationship of exercising addiction and loneliness in women participating in recreational activities and research whether it differs according to some independent variables. **Method:** The study group of the research consists of 111 female participants who attend to sports centers within Esenyurt Municipality of İstanbul, with an age average of 31,20±9,81. In the research, "Exercising Addition Scale", of which the validity and reliability study were conducted by Tekkurşun-Demir, Hazar and Cicioğlu (2018), and "Loneliness Scale", which was adapted to Turkish by Demir were used for the purpose of data collection. **Findings:** When the scale average values are looked at, it was seen that women who participate in recreational activities rarely experienced loneliness. Addiction levels in exercising were identified at medium level. According to correlation analysis, a significant relationship was found between the tolerance development and passion dimension of exercise addition scale with loneliness scores in the positive direction. According to age, the scores of tolerance and passion dimension of addiction scale scores of women at 33 and above age are higher than women at 23-27 age range. According to another result, it was seen that the loneliness scores of women at 23-27 age range are significantly higher than women at 18-22 age range. Of the women participating in recreational activities, the tolerance development and passion dimension of addiction scale scores of those exercising 5 days or more are significantly higher than the scores of those exercising 3 days. **Conclusion:** As the passion for exercising activities increases, it can be said that loneliness levels increase. Also, as the age and the participation in exercise increase, it can be stated that the passion for exercise increases. Accordingly, it can be said that women who live exercise-focused for the majority of their lives, impatiently awaits the time to exercise and imagining that they are exercising, and increasingly lengthen their exercising time are lonelier in their social life and inner worlds.

Keywords: Exercise, Addiction, Loneliness

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM ANLAMI VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARININ İNCELENMESİ*

INVESTIGATION OF THE MEANING OF LIFE AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF UNIVERSITY STUDENTS

DR. ÖĞR. ÜYESİ SABAHATTİN ÇAM
Çukurova üniversitesi
UZM. PSK. DAN. YILMAZ GİRGİN
Şakirpaşa Umran Ortaokulu

ÖZET

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin yaşam anlamı ve boyutlarının (mevcut anlam ve aranan anlam) psikolojik iyi olma ile arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Ayrıca çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam anlamı ve boyutları ile psikolojik iyi oluşlarının yaş ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Çukurova Üniversitesinde mevcut fakültelerden dokuzunun çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 345 kadın ve 252 erkek olmak üzere toplam 597 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilerin 152'si birinci yıl, 110'u ikinci yıl, 233'ü üçüncü yıl ve 102'si dördüncü yıl öğrencisidir. Araştırmada veriler Yaşam Anlamı Ölçeği ve Psikolojik İyi Olma Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada puanları karşılaştırılacak gruplar için elde edilen ölçümler normallik sayıltısını karşılamadığından analizler non-parametrik testlerden Kruskal Wallis-H testi, Mann Whitney U testi ve Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı teknikleri ile yapılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda psikolojik iyi olmanın yaşam anlamı (.31) ve mevcut anlam ile (.40) orta, aranan anlam ile ise (.09) düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkilerinin olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin bulundukları yaş gruplarına göre yaşam anlamı ve alt boyutları açısından anlamlı farklılık olduğu gözlenirken cinsiyet açısından anlamlı farklılık görülmemiştir. Yaşa göre bulunan farklılık incelendiğinde, yaşam anlamı ve aranan anlam açısından 25-35 yaş grubunda olanların puanlarının 20-22 ve ve 23-24 yaş grubunda olanlardan daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Mevcut anlam yönünden ise 25-35 yaş grubundaki öğrencilerin diğer tüm yaş gruplarındaki öğrencilerden daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Psikolojik iyi olma değişkenine bakıldığında ise, 25-35 yaş grubundaki öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarını diğer tüm yaş gruplarındaki öğrencilere göre daha olumlu değerlendirdikleri bulunmuştur. Ayrıca kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre kendilerini psikolojik iyi olma açısından daha olumlu değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler Yaşam Anlamı, Psikolojik İyi Olma, Üniversite Öğrencileri, Yaş, Cinsiyet.

***Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Sabahattin ÇAM'ın danışmalığında yürütülen "Üniversite öğrencilerinin yaşam anlamı ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi" adlı Yılmaz GİRGİN'in yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ABSTRACT

This study aimed to examine the relationship between university students' meaningof life and its dimensions (current meaning and meaning sought) and their psychological well-being. Furthermore, it was attempted to determine whether the meaning of life and its dimensions and psychological well-being of university students differ according to age and gender.

The sample of the study consisted of a total of 597 university students, including 345 female and 252 male studentsreceiving education in the various faculties of Çukurova University in the 2016-2017 academic year. 152 students are in the first grade, 110 are in the second grade, 233 are in the third grade,and 102 are in the fourth grade. In the study, the data were collected with the Meaning of Life Scale and Psychological Well-Being Scale. The data were analyzed using SPSS 22.0 packagedsoftware. Since the measurements obtained for the groups to be compared in the study did not meet the normality premise, the analyses were conductedusingthe Kruskal-Wallis H test, Mann-Whitney U test,and Spearman rank-order correlation coefficient techniques among the non-parametric tests.

As a result of the analyses, it was found out that psychological well-being hada moderate positive relationship with the meaning of life (.31) and current meaning (.40), while it had a weak positive relationship with the meaning sought (.09). There was a significant difference in terms of the meaningof life and its sub-dimensions according to age groups of the students, while there was no difference according to gender. When the age-related differences were examined, it was observed that the scores of the 25-35 age group were higher than those of the 20-22 and 23-24 age groups in terms of the meaningof life and meaning sought.In terms of the current meaning, it was observed that the students in the 25-35 age group had higher scores than the students in all other age groups. When the psychological well-being variable was examined, it was found out that students in the 25-35 age group evaluated their psychological well-being more positively than the students in all other age groups. Furthermore, it was concluded that female students evaluated themselves more positively in terms of psychological well-being than male students.

Keywords:Meaning of Life, Psychological Well-Being, University Students, Age, Gender.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL KATILIM DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERİSTESİ VE İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLERİ

A STUDY ON THE POLITICAL PARTICIPATION LEVEL OF UNIVERSTIY STUDENTS: SAMPLES OF KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY AND İNÖNÜ UNIVERSITY

MÜNİRE GÖKÇE KALKAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Siyasal katılım, vatandaşların siyasal karar alma süreçlerini etkilemek amacıyla dahil oldukları faaliyetlerin bütünüdür. Bu faaliyetlerin temelini bireylerin eylem ve davranışlarının oluşturması nedeniyle, katılım biçim ve düzeyleri bireyden bireye değişiklik göstermektedir. Dolayısıyla, siyasal katılım bütün bireyler için aynı önem ve dereceye sahip değildir. Siyasal katılım demokrasi düşüncesi ile birlikte şekillenmiştir. Demokrasi nasıl ki Antik Yunan'dan günümüzdeki modern demokrasiye gelene kadar birçok değişim yaşamışsa, siyasal katılım biçimleri de o kadar çeşitlilik göstermiştir.

Siyasal katılım, özellikle 'halk egemenliği' kavramının yaygınlaşması ile birlikte ölçülebilir ve sınıflandırılabilir hale gelmiştir. Vatandaşların siyasete katılma düzeylerini sınıflandırmak istediğimizde her ülkenin siyasal rejimi ve siyasal kültürü birbirinden farklılık gösterdiğinden, standart bir sınıflandırmadan söz edememekteyiz. Verba ve Nie'nin genel olarak yaptığı bir sınıflandırmayı temel aldığımızda, siyasal katılımın altı düzeyi ile karşılaşmaktayız. Onlara göre bu düzeyler, siyasal süreçlere hiçbir şekilde katılmama, siyasete sadece oy kullanarak katılma, siyasete kendi kişisel sorunlarına çözüm bulmak için katılma, siyasal süreci sivil toplum örgütleri aracılığıyla etkilemeye çalışma ve sadece seçim sürecinde siyasal partiler içinde faaliyet gösterme olarak kendini göstermektedir. Çalışmada bu sınıflandırmayı da içeren, daha geniş bir tanımlama benimsenmektedir. Buna göre siyasal katılım, basit bir meraktan yoğun kolektif eyleme kadar uzanan geniş bir tutum ve faaliyet alanını kapsamaktadır.

Çalışma üniversiteli gençler arasında siyasal katılım biçimlerinden hangisinin öne çıktığı sorusuna cevap arayan bir alan araştırmasının bulgularına dayanmaktadır. Araştırmada Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi öğrencilerinden oluşan toplam 591 öğrenciye ''demokratik katılım ölçeği" uygulanmıştır. Araştırma verileri SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analiz yapılırken sorular 12 faktör altında gruplandırılmıştır. Siyasal katılım faktörlerinden 'siyasi tartışmalar', 'görsel ve yazılı basına görüş bildirme', 'gösteri ve yürüyüşler', 'seçim mitingleri', 'hizmet ve politika takibi', 'propaganda, boykot ve eylemler', 'toplumsal konularda görüş belirtme', 'STK'lara yardımda bulunma', 'toplumsal gündemi takip etme', 'toplumsal sorunların çözümü için girişimde bulunma', 'STK'larda görev alma' faktörlerinde katılım oranları düşük bulunurken, 'seçime duyarlılık' olarak belirlenen, genel ve yerel seçimlerde oy kullanma düzeyini gösteren faktörlerde katılım yüksek bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda, araştırmaya konu olan üniversite öğrencilerinin siyasal katılımlarının

sadece oy verme düzeyinde kaldığı ve kolektif eylem içeren faaliyetlerden kaçındıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Katılım, Üniversite Öğrencileri, Sütçü İmam Üniversitesi, İnönü Üniversitesi

ABSTRACT

Political participation is the whole of activities in which citizens participate with the purpose of influencing political decision making processes. Due to the fact that the foundation of these activities consists of the actions and behaviors of individuals, their participation styles and levels change from individual to individual. Therefore, political participation does not have the same importance and degree for all individuals. Political participation has been shaped with the idea of democracy. Just as democracy has gone through numerous changes since Ancient Greece until the modern democracy of our times, political participation styles have also displayed a great variety.

Political participation has in particular become measurable and classifiable through the concept of "popular sovereignty" becoming wide-spread. When we want to classify the political participation levels of citizens, we cannot talk about a standard classification since the political regime and culture of each country is different. When we take a general classification made by Verba and Nie as the basis, we come face to face with the six levels of political participation. According to them, these levels are: not participating in political processes at all, participating in politics only through voting, participating in politics to find solutions for individual problems, trying to influence the political process through non-governmental organizations and being active in political parties only during elections. In the study, a wider definition has been adopted which involves this classification as well. According to this, political participation involves a wider attitude and activity area which extends to intense collective action rather than simple curiosity.

This study is based on the findings of a field study which seeks the answer to the question which political participation style among young people come to the fore. In the study, the "democratic participation scale" was applied to a total 591 students from Kahramanmaraş Sütçü İmam University and İnönü University. The study data were analyzed with the SPSS software. During the analysis, the questions were grouped under 12 factors. While the participation rate in 'political discussions,' 'stating views to visual and written press,' 'demonstrations and marches,' 'election rallies,' 'follow-up of services and politics,' 'propagandas, boycotts and acts,' 'stating views on social issues,' 'helping non-governmental organizations,' 'following the social agenda,' 'attempting to find solutions to social problems,' 'taking part in non-governmental organizations' among the political participation factors were found to be low, the participation rate in factors which are determined as 'sensitivity towards elections' which indicates the rate of voting in general and local elections was found to be high. As a result of

these findings, it was seen that the political participation level of the students who are the subject of this study remains only at the voting level and that they avoid activities which involve collective actions.

Key Words: Political Participation, University Students, Sütçü İmam University, İnönü University

SORUN ÇÖZME BECERİSİNE YÖNELİK ALGI DÜZEYİ İLE TÜRKÇE VE YABANCI DİL DERSLERİNDEKİ AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEPTION LEVEL FOR PROBLEM SOLVING SKILLS WITH ACADEMIC ACHIEVEMENT IN TURKISH AND FOREIGN LANGUAGE COURSES

DOÇ. DR. ORHAN HANBAY

Adıyaman Üniversitesi

ÖZET

Çalışmanın amacı, 8. sınıf öğrencilerinde sorun çözme becerisine yönelik algı düzeyi ile Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Böylelikle, bir yandan öğrencilerin sorun çözme becerileri ile ilgili algı düzeyleri belirlenmiş olacak, diğer yandan algı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki ortaya çıkarılacaktır. Araştırma grubunu Adıyaman'da bulunan 3 ortaokulda öğrenim (2017-18) gören 65'i kız, 62'si erkek toplam 127 8. sınıf öğrencisi oluşturmuştur.

Verilerin toplanmasında, Serin vd. (2010) tarafından geliştirilen "İlköğretim düzeyindeki çocuklar için problem çözme envanteri" kullanılmıştır. 24 maddelik ölçek, 3 alt faktörden oluşmaktadır: 1 problem çözme becerisine güven (12 madde), 2 öz denetim (7 madde) ve 3 kaçınma (5 madde). Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise 0,80 düzeyindedir. Bunun yanında, Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarıya ilkişkin veriler ise öğrencilerin yazılı sınav notlarının aritmetik ortalamaları alınarak elde edilmiştir. Her iki veri de 2017-18 eğitim – öğretim yılında toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı yardımıyla Spearman korelasyon katsayısı tekniği kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin sorun çözmeye yönelik algı düzeyleri şu şekildedir: Genel ortalama: N = 127, X = 3,67; 1. faktör: N = 127, X = 3,83; 2. faktör: N = 127, X = 3,19 ve 3. faktör: N = 127, X = 3,96. Sorun çözmeye yönelik algı düzeyi ile Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarı arasındaki ilişkinin saptanmasına yönelik Spearman korelasyon katsayısı analizi sonuçlarında ise yalnız 3. Faktör olan kaçınma boyutunda (Türkçe dersi için r = ,268, p = ,002; yabancı dil dersi için r = 295, p = ,001) anlamlı bir ilişki görülmüştür. Kaçınma (3. faktör) dışında kalan, genel ortalama ile 1. ve 2. faktörlerde ise derslerdeki akademik başarıyle anlamlı bir ilişki bulunmadığı anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sorun çözme, dil öğrenimi, akademik başarı.

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between perception level for problem solving skills with academic achievement in Turkish and foreign language courses. Thus, On the one hand, students' perception levels related to problem solving skills will be determined, On the other hand, the relationship between the levels of perception and academic achievements will be investigated. The study group consisted of 127 8th grade students (65 female, 62 male) in 3 secondary schools in Adıyaman (2017-18).

The "Problem Solving Inventory for Children at the Level of Primary Education" develped by Serin et al (2010) was used as data collection instrument. The 24-item scale consists of 3 sub-factors: 1 confidence in problem-solving skills (12 items), 2 self-control (7 items) and 3 avoidance (5 items). Cronbach alpha reliability coefficient is 0.80. Besides, data of academic achievements in Turkish and foreign language courses were obtained by calculating the arithmetic average of the students' exam grades. Both data were collected in the 2017-18

academic year. Analysis of data Spearman correlation coefficient technique was used with the help of SPSS package program.

According to the findings, the perception levels of the students towards problem solving are as follows: General average: N = 127, X = 3.67; 1. factor: N = 127, X = 3.83; 2. factor: N = 127, X = 3.19 and factor 3: N = 127, X = 3.96. In the results of Spearman correlation coefficient analysis to determine the relationship between perception level of problem solving and academic achievement in Turkish and foreign language courses there was a significant relationship only in 3. factor, which was avoidance (Turkish for the course r =, 268, p =, 002; for foreign language lessons r = 295, p =, 001) dimension. It was understood that there was no significant relationship with the academic achievement in the courses except the avoidance (3rd factor), the general average and the 1st and 2nd factors.

Keywords: Problem solving, language learning, academic achievement.

COMPARATIVE INVESTIGATION OF BEHAVIOR FIXED-BASED FRAME SYSTEM LEAD RUBBER BEARING SEISMIC ISOLATOR FRAME SYSTEM AND FRAME SYSTEM WITH DIFFERENT RIGID ELEMENTS

DOÇ. DR. YAPRAK ITIR ÖZDEMİR
Karadeniz teknik üniversitesi
DİMİTRİ LAVRENTIEV

ABSTRACT

The purpose of this paper is compare the fixed-based frame system with the lead rubber bearing seismic isolator frame system, Frames with RC walls and the rigidised frame systems with diagonal bars behavior against earthquake. In accordance with this purpose the paper has presented the lead rubber bearing seismic isolators modeling with all stages step by step , then has presented stages of defining isolator in SAP2000 software, all calculations for each type of frames have done with using the same software. For each frame determined natural period, maximum base shear, maximum base overturning moment, maximum displacement and columns maximum normal force. Graphs have prepared and presented in this paper, would help to understanding of changing behavior of lead rubber bearing seismic isolator and other rigidised frame systems in seismic condition with changing frames stages and spans. In conclusion, with using lead rubber bearing sesmic isolator frame system with comparing with fixed-based frame system, columns normal forces, base overturning moment decrease by average 200-300%, but with increasing stages this difference in forces decreases. In other side frames with rigides elements decrease natural structural period that means using seismic isolator is more effective on soils which natural periods are small to avoid rezonance condition. In opposition, in buildings on soils with long natural periods are more effective using rigides elements such diagonal bars or RC walls efect from RC wall and diagonal bars in frame almost give the same decreasing of natural period 50-70%.

Keywords: Earthquake Engineering; Seismic Isolator; Rigidised Frame System;

THE DYNAMIC BEHAVIOR AND RESPONSE OF A THICK PLATE AT THE KOCAELI EARTHQUAKE IN TURKEY

DOÇ. DR. YAPRAK ITIR ÖZDEMİR
Karadeniz teknik üniversitesi

ABSTRACT

The purpose of this paper is to study shear locking-free parametric earthquake analysis of thick and thin plates resting on Winkler foundation using Mindlin's theory, to determine the effects of the thickness/span ratio, the aspect ratio and the boundary conditions on the linear responses of thick and thin plates subjected to earthquake excitations. In the analysis, finite element method is used for spatial integration and the Newmark-β method is used for the time integration. Finite element formulation of the equations of the thick plate theory is derived by using higher order displacement shape functions. A computer program using finite element method is coded in C++ to analyze the plates clamped or simply supported along all four edges. In the analysis, 17-noded finite element is used. Graphs are presented that should help engineers in the design of thick plates subjected to earthquake excitations. It is concluded that 17-noded finite element can be effectively used in the earthquake analysis of thick and thin plates. It is also concluded that, in general, the changes in the thickness/span ratio are more effective on the maximum responses considered in this study than the changes in the aspect ratio.

Keywords: Forced vibration analysis, Winkler foundation, Thick Mindlin plates, Shear lockin free element, Finite element method.

FARKLI PARÇACIK BÜYÜKLÜĞÜ (Nano Ve Mikron) VE ORANLARDA TİTANYUMDİOKSİT KATILIMININ ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN YANMA ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF PARTİCLE SIZE (Nano And Micron) AND RATIO TITANIUMOXIDE ON THE PROPERTIES OF WOOD PLASTIC COMPOSITES

DR. ÖĞR. ÜYESİ VEDAT ÇAVUŞ
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
PROF. DR. FATİH MENGELOĞLU
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ARŞ. GÖR. FATMA BOZKURT
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı farklı parçacık büyüklüğü (nano ve mikron) ve oranlarda titanyumdioksit (TiO_2) katılımı ile üretilen odun plastik kompozitlerin yanma özelliklerini belirlemektir. Bu amaçla plastik matris içerisine dolgu maddesi olarak kızılçam odunu unu %40 oranında, %3–6–9 oranında (nano ve mikron) titanyumdioksit ile %3 MAPP ve vaks katılarak üretimler gerçekleştirilmiştir. Deney numuneleri ekstruder ve enjeksiyon kalıplama yöntemi kullanılarak üretilmiştir. Deney numuneleri doğrusal yanma hızının belirlenmesi için ASTM D 635 standardında belirlenen esaslara uygun olarak 4 x 13 x 125 mm (kalınlık x genişlik x boy) ölçülerinde üretilmiştir. Doğrusal yanma testi, Atlas marka HVUL2 (Horizontal Vertical Flame Chamber) model yakma kabininde gerçekleştirilmiştir. Testler, plastik sanayinde geçerli bir test yöntemi olan ASTM D 635 standardında belirtildiği şekilde yatay yapılmıştır. Deney numunelerinden yanma özellikleri üzerinde odun unu miktarı, titanyumdioksit katılım oranı ve parçacık büyüklüğünün etkileri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yanma, Lignoselülozik Dolgu Maddesi, Odun plastik kompozit, titanyumdioksit,

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the combustion properties of wood plastic composites produced by the addition of titanium dioxide (TiO2) at different particle sizes (nano and micron) and rates. For this purpose; Turkish red pine wood flour was added as 40%, titanium dioxide (nano and micron) %3–6–9 rates, MAPP and wax%3 rates was added to the plastic matrix. Extruder and injection molding method produced test specimens. The test specimens were produced in 4 x 13 x 125 mm (thickness x width x length) dimensions in accordance with the ASTM D 635 standard for the determination of the linear combustion rate. Linear combustion test was carried out in Atlas HVUL2 (Horizontal Vertical Flame Chamber) model burning cabin. The tests were carried out horizontally as specified in ASTM D 635, which is a valid test method in the plastics industry. The effects of wood flour amount, titaniumdioxide addition rate and particle size on the combustion properties of the test samples were determined.

Keywords: Combustion properties, Lignocellulosic Filler, Wood Plastic Composite, Titaniumdioxide.

ODUN PLASTİK KOMPOZİTLERİN BAZI FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DOLGU MADDESİ TÜRÜ VE ORANIN ETKİSİ

EFFECT OF FILLERS TYPE AND RATIO ON SOME PHYSICAL OF WOOD PLASTIC COMPOSITES

DR. ÖĞR. ÜYESİ VEDAT ÇAVUŞ
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
PROF. DR. FATİH MENGELOĞLU
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ARŞ. GÖR. FATMA BOZKURT
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, magnezyumoksisulfat ve lignoselülozik dolgu maddesi kullanılarak üretilen odun plastik kompozitlerin yoğunluk, uzun süreli su alma ve kalınlıkça artış oranlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla %10 ve 20 oranında polimer matris içerisine magnezyumoksisulfat, lignoselülozik dolgu maddesi (Pinus brutia Ten.) %3 oranında vaks ve maleik anhidrit grafted polipropilen (MAPP) karışımlar ağırlıkça hesaplamalar katılmıştır. Elde edilen karışımlar ilk önce eksturuderden geçirildikten sonra pellet haline getirilmiştir. Deney numunelerinin üretiminde enjeksiyon kalıplama makinesi kullanılmıştır. Deney numunelerinin ilk önce yoğunlukları belirlenmiştir. 2, 6, 12, 24, 48, 72, 96, 120, 144, 168, 336, 504, 1244, 1944 saat süreyle bekletilerek uzun süreli su alma ve kalınlıkça artma davranışları incelenmiştir. Elde edilen veriler yoğunluk, su alma ve kalınlıkça artma oranlarında magnezyumoksisulfat ve lignoselülozik dolgu maddesi türü ve oranının fiziksel özellikler üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Lignoselülozik dolgu maddesi, Magnezyumoksisulfat Odun plastik kompozit, Polipropilen, , fiziksel özellikler, Yanma,

ABSTRACT

In this study, to utilize magnesium oxide sulphate and lignocellulosic filler in wood plastic composites (WPCs) and to determine their density, long-term water absorption and thickness swelling rates. For this purpose, 10% and 20% of the polymer matrix, magnesium oxide, lignocellulosic filler (Pinus brutia Ten.)% 3 wax and maleic anhydride grafted polypropylene (MAPP) mixtures were added by weight calculations. The resulting mixtures were first pelletized after being passed through the extruder. Extrudates were pelletized and composite samples were injection molded. First the density of the test samples was determined. Effect of magnesium oxide sulphate and wood flour amount was also studied. Water absorption and thickness swelling behaviour of the test specimens were determined for 2, 6, 12, 24, 48, 72, 96, 120, 144, 168, 336, 504, 1244, 1944 hours in distilled water. It was determined that the type and ratio of magnesium oxide sulphate and lignocellulosic fillers were effective in water intake and thickness increase rates.

Keywords: Lignocellulosic filler, Magnesium oxide sulphate Wood plastic composite, Polypropylene, physical properties.

6306 SAYILI KANUNA GÖRE MEVCUT BETONARME YAPININ DEPREM RİSK ANALİZİ: ÖRNEK UYGULAMA

EARTHQUAKE RISK ANALYSIS OF EXISTING REİNFORCED-CONCRETE STRUCTURE ACCORDİNG TO CODE NUMBER 6306: APPLICATION EXAMPLE

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER CAN

Bayburt Üniversitesi

ÖZET

Ülkemizde son elli yılda meydana gelen depremlerde oluşan can kayıpları ve maddi hasarlar mevcut orta yükseklikteki betonarme binaların depreme karşı performanslarının yetersiz olduğunu göstermektedir. Mevcut betonarme bina stoğunun deprem performanslarının belirlenmesi ile ilgili çalışmalar yapılmış ve yapılmaya da devam etmektedir.

Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (UDSEP 2023) kapsamında deprem güvenli yerleşme ve yapılaşma bölümü içerisinde başta okullar, hastaneler ve yurt binaları gibi toplu olarak kullanılan binalar olmak üzere, mevcut binaların deprem risk gruplaması yapılarak depreme dayanıklı hale getirme çalışmaları yer almaktadır. Eylem planı çerçevesinde, insanların yoğun olarak yaşadığı yapı önem katsayısı yüksek olan yapıların mevcut durumları itibariyle performanslarının belirlenmesi ve yetersizlik durumunda ise güçlendirilmesi öncelikler arasındadır. Ülkemizde, Deprem Yönetmeliği (DBYBHY 07) ve 6306 sayılı kanunun Ek-2 (Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslar) dikkate alınarak mevcut binaların deprem güvenliği değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Bu çalışmada, 1990-1995 yılları arasında inşa edilen öğrenci yurdu olarak kullanılan Bayburt ili merkez ilçesinde bulunan binanın, statik projesi olmadığından taşıyıcı sistem rölevesi çıkarılmış, oturduğu zemin hakkında bilgiler alınmış, beton dayanımlarının tespiti için söz konusu yapının taşıyıcı elemanlarından karotlar alınmış, her katta taşıyıcı elemanlarda donatı tespiti yapılmış ve yapının mevcut durumu hakkında gözleme dayalı incelemeler yapılarak bina hakkında tüm bilgiler elde edilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında yapının deprem güvenliğine sahip olup olmadığının saptanması için yapının üç boyutlu analizi, 2007 deprem yönetmeliğine göre deprem risk analizi yapılmıştır. Analizlerde ideCAD-V7 programı kullanılmıştır.

Sonuç olarak; Binanın 6306 Sayılı kanunun Ek-2'ye (Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslar) ve yapılan analiz sonucunda elde edilen verilere göre yapı riskli bina olduğu tespiti yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Risk, Tehlike, Deprem, Performans Analizi, Mevcut betonarme binalar

ABSTRACT

Loss of life and material damages caused by earthquake occurrences in our country during the last fifty years proves how insufficient are the performances of middle height reinforced concrete buildings against earthquakes. Studies have been carried out to determine the earthquake performance of the existing reinforced concrete building stock.

Within the scope of the National Earthquake strategy and action plan (UDSEP 2023),in the earthquake safe settlement and construction section works carried out consist of classifying existing buildings especially those used for public services such as schools, hospitals and dormitories according to the seismic risk and rendering them resistant to earthquakes. Within the framework of the action plan, based on their current state buildings with higher importance factor (buildings occupied by many people) are analyzed in order to determine their performances, strengthening of these buildings is among the priorities of this action plan in case they are found to have insufficient performances. In our country, earthquake safety assessment of existing buildings is carried out by taking into consideration of the Earthquake Regulation (DBYBHY 07) and Code No. 6306 Annex-2 (Principles Regarding the Determination of Risky Structures).

In this study was conducted on a dormitory building located in the central district of Bayburt, which was built between 1990-1995, due to the lack of its structural plan, the surveying of its structural system was first studied and then the underlying soil samples were analyzed, to determine the concrete's compressive strength samples were drilled from the concrete, the state of reinforcement in all structural members were studied and determined for every floor. This way through testing methods and analysis all the details of the building were obtained. In order to determine whether the structure has earthquake safety in the light of the information obtained, three-dimensional analysis of the structure, earthquake risk analysis was performed according to the 2007 earthquake regulation. The ideCAD-V7 program was used in the analyzes.

As a result; According to the data obtained the analysis of the building's 6306 numbered code, Annex-2 (Principles of Determination of Risky Structures) and the results of the analysis, it was determined that the building was a risky building.

Keywords: Risk, Hazard, Earthquake, Performance Analysis, Existing reinforced concrete buildings.

PÜSKÜRTEME BETONLARDA SU GEÇİRİMLİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF WATER PERMEABILITY PROPERTIES IN SHOTCRETE

DOÇ. DR. MUSTAFA ÇULLU
Gümüşhane Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER CAN
Bayburt Üniversitesi

ÖZET

Gelişen teknolojiyle birlikte tünellerin kazı destek sisteminde hız, maliyet ve güvenlik açısından uygun çözüm imkânı sunan püskürtme beton, her geçen gün daha fazla kullanıcı tarafından tercih edilip uygulanmaktadır. Bu çalışmada, maden ocaklarında, tünellerde yaygın kullanım alanı olan Püskürtme betonların su geçirimlilik özellikleri (impermeabilite ve kapilerite) incelenmiştir. Bu amaçla, hali hazırda faaliyet gösteren bir maden ocağından püskürtme beton örnekleri 60x60x10 cm ebatlarında hazırlanmıştır. Plak örneklerden 10 cm çapında karot örnekler alınmıştır. Karot örnekler üzerinde 7 ve 28. Günlerde impermeabilite ve kapilerite testleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar üzerinden, püskürtme betonların geçirimlilikleri hakkında değerlendirmeler yapılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Püskürtme Beton, Geçirimlilik, Kapilarite

ABSTRACT

With the help of developing technology, shotcrete, which provides suitable solution in terms of speed, cost and safety in the excavation support system of tunnels, is being preferred by more users every day. In this study, water permeability properties (impermeability and capillarity) of shotcrete, which are widely used in mines, tunnels, were investigated. For this purpose, the samples of shotcrete from a mine that is currently operating are prepared in 60x60x10 cm dimensions. 10 cm diameter core samples were prepared from plaque samples. Impermeability and capillary tests were performed on 7 and 28 days on the core samples. Based on the results obtained, evaluations were made about the permeability of shotcrete and suggestions were made.

Keywords: Shotcrete, Permeability, capillarity

BAKIR OKSİT NANOPARTİKÜLLERİNİN *GALLERİA MELLONELLA* LARVALARININ BÜYÜME VE GELİŞİMİNE ETKİLERİ

EFFECTS OF COPPER OXIDE NANOPARTICLES ON GROWTH AND DEVELOPMENT OF *GALLERIA MELLONELLA* LARVAE

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ BENAY TUNÇSOY
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ PINAR ÖZALP
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Nanomateryaller, yüzey alanlarının geniş olması ve yüksek reaksiyon aktiviteleri ile son yıllarda oldukça dikkat çekmektedir. Nanoteknolojinin hızlı gelişim göstermesi sonucu çeşitli boyut ve çaplardaki bu nanomateryaller ticari ve endüstriyel alanlarda sıklıkla kullanılmaktadır. Metal bazlı nanomateryaller cam ve boya sanayinde, cilalamada, elektronik eşya üretiminde, ilaç ve gıda katkı maddelerinde, kozmetik ve kişisel bakım ürünlerinde, biyoteknoloji ve tıp alanında görüntülemede sıklıkla kullanılmakta ve çevreyi kirletmektedir. Biyolojik membranlardan rahatlıkla geçebilen nanopartiküller organ, doku, hücre ve moleküler düzeyde olumsuz etkilere neden olabilmektedirler. Tıp alanındaki deneysel çalışmalarda model organizma olarak sıklıkla kullanılan farenin yetiştirilmesinin zor ve pahalı olması, ayrıca etik ve legal sorunlara yol açması model organizma olarak omurgasızların kullanılmasına olanak sağlamıştır. *G. mellonella* gibi türler, üretimi basit ve pahalı olmadığından iyi bir model organizmadır. Ayrıca *G. mellonella* larvalarının ticari yönden üretime uygun olması, oda sıcaklığında üretiminin kolay ve kısa sürede yapılabilmesi, bu türü diğer omurgasız canlılardan da ayırt etmektedir.

Bu araştırmada bakır oksit nanopartiküllerinin (CuO NPs) LD_{50} konsantrasyonunun etkisinde *Galleria mellonella* son evre larvalarının büyüme ve gelişme üzerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. CuO NPs' nin LD_{50} konsantrasyonunun *G.mellonella*' nın larval ve pupal gelişimine, larva ve pupa ağırlığına, erginleşmesine, ergin ömür süresine, erginde morfolojik anormalliğe etkileri tespit edilmiştir. CuO NPs uygulamasına bağlı olarak *G. mellonella*'nın larval ve pupal gelişim sürelerinin ve ergin ömür uzunluğunun uzadığı belirlenmiştir. Larval ağırlıkta istatistiki açıdan fark gözlenmezken, pupal ağırlığın CuO NPs etkisinde azaldığı tespit edilmiştir. Ergin morfolojisinde CuO NPs uygulaması sonucunda morfolojik anomali gözlenmemiştir. Sonuç olarak, CuO NPs' nin *G. mellonella*' da büyüme ve gelişme oranlarında toksik etkilere sebep olarak, değişikliklere neden olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Büyüme ve Gelişme, *Galleria mellonella*, Metal nanopartikülleri.

ABSTRACT

Nanomaterials have been remarkable in recent years due to the wide surface area and high reaction activities. Due to the rapid development in nanotechnology, these nanomaterials of various sizes and diameters are frequently used in commercial and industrial areas. Metal-based nanomaterials are frequently used in glass and paint industry, in polishing, in the production of electronic goods, in pharmaceutical and food additives, in cosmetics and personal care products, in biotechnology and medicine, and are polluting the environment. Nanoparticles which can easily pass through biological membranes can cause negative effects on organ, tissue, cell and molecular level. Due to frequent use of mice in experimental studies of medical sciences which is hard and expensive to breed which also raise ethical and legal problems lead researchers to use invertebrates. Breeding species like *G. mellonella* are easy and cheap hence they can be good model organisms. Moreover, some specific characteristics of larvae of *G. mellonella which* is economically suitable to culture, their breeding is being simple andcan be done in rather short periods, gives advantages to this species among other invertebrates.

In this study, it was aimed to determine the effects of the final stage larvae of *Galleria mellonella* on protein, glycogen and lipids in growth and development in the midgut and fat body under the influence of LD50 concentration of copper oxide nanoparticles (CuO NPs). Also, it was determined that the effects of LD50 concentration of CuO NPs on larval and pupal development, larval and pupae weight, maturity, adult survival, and morphological abnormality in *G. mellonella*. According to the CuO NPs application, larval and pupal development times of *G. mellonella* and adult life length were determined to be longer. There was no statistically significant difference in larval weight, but pupal weight decreased in CuO NPs effect. No morphological anomaly was observed as a result of CuO NPs application in adult morphology. No statistical differences were observed in protein content of midgut and fat body of *G. mellonella* when the larvae exposed to CuO, but glycogen and lipid contents were decreased in both tissues. As a result, it was determined that CuO NPs caused changes in *G. mellonella* with growth and development and caused toxic effects in protein, glycogen and lipid contents.

Keywords: *Galleria mellonella*, Growth and Development, Metal nanoparticles.

ÇARPMA MEKANİĞİNDE KATMAN SAYISI VE GEOMETRİSİNİN İNCELENMESİ

ANALYSİS OF NUMBER OF LAYERS AND GEOMETRY IN IMPACT MECHANICS

DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET REFAH TORUN
Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi
ARŞ. GÖR. ELİF KUŞVURAN
Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi
ŞEYMA HELİN KAYA
Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi
PROF. DR. NAGHDALİ CHOUPANI
Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde ateşli silahların artan hasar verme kapasiteleri sebebiyle balistik koruma malzemelerinin de enerji emme ve parçacık durdurma kapasitelerinin artmasını zorunlu hale gelmektedir. Ayrıca her türlü taşıtların hızlı gelişimi ve yükselen kullanım hızları toplumda çarpışma güvenliği açısından doğru tasarlanmış sistemlere karşı farkındalık ve talebi artırmaktadır. Bu açıdan malzemelerin çarpışma dinamiğini mühendisler olarak her yönüyle kavrama zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Çarpmaya karşı koruyucu malzemelerin tek blok halinde mi yoksa katmanlar halinde mi kullanıldığında daha iyi sonuç verdiği konusunda, literatürde birbiriyle çelişen çalışma sonuçları yayınlanmıştır. Çarpma testleri en kritik durum olan dik açılı çarpma ile yapılmakla beraber, çok katmanlı yapıların eğik çarpmalarda hem daha iyi hem de daha kötü sonuç verdiği deneysel veriler bulunmaktadır. Buradan katman sayısının enerji emme kapasitesinin malzemeye ve test düzeneğine bağlı olarak değiştiği anlaşılmakla birlikte, ardında yatan fiziksel kuralların henüz yeterince anlaşılamadığı görülmektedir. Ayrıca sandviç malzemelerin geometrisinden kaynaklanan çarpışma mekaniğine etki henüz yeterince incelenmemiştir. Literatürdeki çarpma deneylerinin hemen hepsi yüksek hızlarda mermi çekirdeği gönderen basınçlı tüpler ile yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı katman sayısı ve geometrisinin enerji emme kapasitesine etkisini araştırmaktır. Termodinamik ve titreşim etkilerinden izole olarak veri toplayabilmek için, çarpma deneyleri düşük hızlarda düşme testi şeklinde icra edilmiştir. Kullanılan malzemeler, 1, 2, 3 mm kalınlıklı oluklu karton, 80 g/m^2 beyaz kağıt, alüminyum folyo ve polietilen filmden oluşmaktadır. 5 farklı çelik bilya ile en çok 2,4 m yükseklikten düşme testleri yapılmıştır. Malzemelerin dayanımı sonlu elemanlar yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz için Abaqus/Explicit ticari analiz yazılımı kullanılmıştır. Sandviç yapıların aynı miktardaki katmanlı malzemelere göre daha yüksek enerji emdiği görülmüştür. Katmanlı yapılarda katman sayısı arttıkça azalan doğru orantı ile enerji emişinin arttığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çarpma mekaniği, katman sayısı, katman geometrisi, çarpma modelleme

ABSTRACT

Nowadays, due to the increasing damage capacity of firearms, the capacity of ballistic protection materials to increase energy absorption and particle stopping capacity becomes obligatory. Furthermore, the rapid development of all kinds of vehicles and the rising speed of use increase the awareness and demand against the correctly designed systems in terms of collision safety. In this respect, it is necessary to comprehend the collision dynamics of materials as engineers in every aspect. The results of the contradictory study have been published in the literature regarding the fact that the impact protection materials are used in single blocks or in layers. Although the impact tests are performed with the right angle multiplication, the most critical situation is the experimental data that the multilayered structures yield both better and worse results in inclined impacts. From this, it can be seen that the energy absorption capacity of the number of layers varies depending on the material and the test setup, but the physical rules behind it seem to be poorly understood. In addition, the impact on the collision mechanics resulting from the geometry of the sandwich materials has not yet been sufficiently investigated. Almost all of the impact tests in the literature were made with pressure tubes which sent bullet cores at high speeds. The aim of this study is to investigate the effect of layer number and geometry on energy absorption capacity. In order to collect data isolated from thermodynamic and vibration effects, impact experiments were performed at low speeds as a drop test. The materials used are corrugated cardboard with 1, 2, 3 mm thickness, 80 g/m^2 white paper, aluminum foil and polyethylene film. Five different steel balls were used to drop from a maximum height of 2,4 m. The strength of materials was analyzed by finite element method. Abaqus/Explicit commercial analysis software was used for analysis. It was observed that sandwich structures absorbed higher energy than the same amount of layered materials. It has been observed that the energy absorption increases with the decreasing proportions with increasing number of layers in the layered structures.

Keywords: Impact mechanics, number of layers, layer geometry, impact modeling

ÇARPMA MEKANİĞİNDE KENAR ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ANALYSİS OF EDGE EFFECT IN IMPACT MECHANICS

DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET REFAH TORUN
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
FURKAN NURİ KARAOĞLU
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
ŞEYMA HELİN KAYA
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
PROF. DR. NAGHDALİ CHOUPANI
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

ÖZET

Bir çok yapısal eleman için yüksek hızlı mermi ve parçalara karşı koruma sağlamak kritik önemdedir. Balistik çarpma sonrasında meri veya parçalar yapının içerisine nüfuz edebilir. Bu parçalar genellikle düşük kütleli ve yüksek hızlı olarak yapıya çarparlar. Çarpma esnasında farklı tiplerde gerilme dalgaları oluşur. Yüksek hızlı kameralarla tespit edilebilen bu gerilim dalgaları yapı üzerindeki şekil değiştirme ve deformasyonun ana sebebidir. Balistik ile ilgili deneysel ve kuramsal çalışmaların hemen hepsinde kenarlardan sabit bir hedefe dik olarak çarpan düşük kütleli yüksek hızlı mermiler kullanılmaktadır. Eğik çarpma ile ilgili yapılan çalışmalarda yüzeyin normali ile mermi arasındaki açı arttıkça, delme olasılığının ve deformasyonun azaldığı gözlemlenmekle birlikte, çok katmanlı yapılarda eğik atışın bazen delmeyi kolaylaştırdığı durumlar da mevcuttur. Kenarlarından sabit olarak yerleştirilen hedef malzemenin serbest yüzey alanı arttıkça balistik koruma kapasitesi de artmaktadır. Bununla birlikte merminin hedefin tam ortasına değil de kenarlarına doğru dik veya açılı olarak temas ettiği durumlarla ilgili çalışma bulunmamaktadır. Gerçek koşullarda kenarlardan mesnetli bir koruyucu malzemeye tam ortasından dik olarak mermi gelme olasılığı çok düşüktür. Bu çalışmanın amacı çarpma mekaniğinde kenar etkisinin enerji emme kapasitesi ile olan ilişkisini araştırmaktır. Termodinamik ve titreşim etkilerinden izole olarak veri toplayabilmek için, çarpma deneyleri düşük hızlarda düşme testi şeklinde icra edilmiştir. Kullanılan malzemeler, 1, 2, 3 mm kalınlıklı oluklu karton, 80 g/m^2 beyaz kağıt, alüminyum folyo ve polietilen filmden oluşmaktadır. 5 farklı çelik bilya ile en çok 2,4 m yükseklikten düşme testleri yapılmıştır. Kare ve daire şeklinde kenarlardan sabitlenmiş malzemelere merkezden farklı uzaklıklarla bilyeler çarptırılmıştır. Malzemelerin dayanımı sonlu elemanlar yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz için Abaqus/Explicit ticari analiz yazılımı kullanılmıştır. Kenara yaklaştıkça enerji emme kapasitesinin yarıya kadar düştüğü gözlemlenmiştir. Kenar etkisini tanımlamak için eşdeğer serbest yüzeyi tanımlayan analitik ifade geliştirilmiştir ve deneylerle doğrulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çarpma mekaniği, kenar etkisi, çarpma modelleme

ABSTRACT

It is critical to provide protection against high-speed projectiles and parts for many structural elements. After the ballistic impact, the sherds or pieces can penetrate the structure. These parts usually impact the structure with low mass and high speed. Different types of stress waves occur during the impact. These stress waves, which can be detected by high speed cameras, are the main cause of strain and deformation on the structure. Almost all of the experimental and theoretical studies on ballistics use low-mass high-velocity projectiles, which impact perpendicular to a fixed target. In studies on oblique impact, it is observed that as the angle between the normal of the surface and the bullet increases, the probability of perforation nd deformation decreases, but there are also cases in which the oblique firing sometimes facilitates perforating in multi-layer structures. The ballistic protection capacity increases as the free surface area of the target material, which is fixedly placed at the edges, increases. However, there is no study on cases where the bullet touches vertically or angularly towards its edges rather than the center of the target. It is very unlikely that bullets will come up vertically in the middle of a protective material which is supported from the edges in real conditions. The aim of this study is to investigate the effect of edge effect on energy absorption capacity in impact mechanics. In order to collect data isolated from thermodynamic and vibration effects, impact experiments were performed at low speeds as a drop test. The materials used are corrugated cardboard with 1, 2, 3 mm thickness, 80 g/m^2 white paper, aluminum foil and polyethylene film. Five different steel balls were used to drop from a maximum height of 2,4 m. Square and circular shaped edges of the materials fixed to the center of the ball with different distances were impacted. The strength of materials was analyzed by finite element method. Abaqus/Explicit commercial analysis software was used for analysis. It was observed that the energy absorption capacity decreased to half as close to the edge. To define the edge effect, the analytical expression defining the equivalent free surface was developed and confirmed by experiments.

Keywords: Impact mechanics, edge effect, impact modeling

YENİ NESİL ATEŞE DAYANIKLI ISI İZOLASYON MALZEMESİ ÜRETİMİ VE TERMAL İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

NOVEL FIRE RESISTANT HEAT INSULATION MATERIAL PRODUCTION AND ANALYSIS OF THERMAL CONDUCTIVITY PROPERTIES

DOÇ. DR. LEVENT CENK KUMRUOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji, son yıllarda, sıkça üzerinde durulan bir konu olup, sadece enerjinin üretimi ile ilgili değil aynı zamanda enerji tüketimi ile alakalı başlıkları da içermektedir. Özellikle ev ve işyeri gibi binaların ısı ve ses yalıtımı, enerji verimliliği açısından son derece önem arz etmektedir. Bir diğer önemli husus ise izolasyon amaçlı kullanılan yapı malzemelerinin sadece ısı iletim katsayılarının düşük olması değil aynı zamanda yangına da dayanıklı olması ve zehirli gaz salınımı yapmaması hususudur. Bu nedenle yeni nesil bir izolasyon malzemesi arayışları son yılların en önemli konuları arasında sıralanmaktadır. Bu çalışmada vermikülit esaslı yeni nesil bir izolasyon malzemesi üretimi için ön denemeler yapılmış ve pişirme işlemi olmaksızın ekonomik üretim kriterleri göz önüne alınarak, ticarileşme potansiyeli yüksek bir izolasyon malzemesi üretilmiştir. Üretim sırasında Sivas-Yıldızeli bölgesinden temin edilen Genleştirilmiş Vermikülit tozları kullanılmıştır. Bağlayıcı olarak ise sodyum silikat kullanılmıştır. Soğuk presleme ile nihai ürün şekillendirmesi yapılmış ve sonrasında, oda sıcaklığında, etüvde ve mikrodalga fırınında kurutma işlemleri yapılmıştır. Numunelere herhangi yüksek sıcaklık sinterleme işlemi ve çimento, alçı gibi bir katkı malzemesi ile prizlendirme işlemi yapılmamıştır. Sonuç olarak üretilen tuğla formundaki numunelerin termal iletkenlik katsayıları 0.09582 ila 0.3422 W/mK arasındaki değerlerde ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Isı İzolasyon Malzemesi, Vermikülit, Termal İletkenlik, Ateşe dayanım.

ABSTRACT

In recent years, renewable and sustainable energy is a subject that is frequently emphasized and includes not only energy production but also energy consumption related titles. Especially the heat and sound insulation of buildings such as houses and workplaces are of great importance in terms of energy efficiency. Another important point is that not only the heat conduction coefficients of the building materials used for insulation purposes are low, but also they are resistant to fire and do not emit toxic gas. Therefore, the search for a new generation of insulation materials is among the most important issues of recent years. In this study, preliminary tests were made for the production of a new generation of vermiculite-based insulation material and an insulating material with a high potential for commercialization was produced by considering the economic production criteria without sintering. During the production, expanded Vermiculite powders from the Sivas-Yıldızeli region were used. Sodium silicate was used as binder. The final product was formed by cold pressing and then drying was carried out at room temperature, in the oven and in the microwave oven. The samples were not subjected to any high temperature sintering process and with an additive material such as cement and gypsum. As a result, the thermal conductivity coefficients of the samples in the form of bricks were measured at values between 0.09582 and 0.3422 W / mK.)

Keywords: Thermal insulation Materials, Vermiculite, Thermal conductivity, Fire prof

İLERİ OKSİDASYON ANODİK ARK DEŞARJ YÖNTEMİ İLE ATIKSULARDAN BOYA GİDERİMİNİN ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF THE DYE REMOVAL FROM WASTEWATER BY ADVANCED OXIDATION ANODIC ARC DISCHARGE METHODS

DOÇ. DR. LEVENT CENK KUMRUOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
PROF. DR. MELTEM SARIOĞLU CEBECİ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ÖZET

Genellikle, yüksek hacimler içeren endüstriyel atıksuların birçoğu alıcı ortamda içerdikleri çeşitli bileşiklerden dolayı insan ve diğer canlılar üzerinde zararlı etki yaratırlar. Konvansiyonel atıksu arıtma sistemleri (biyolojik, fiziksel veya kimyasal prosesler) kontamine olmuş çıkış sularından tüm kirleticilerin giderilmesi için etkin ve efektif değildirler. Bu nedenle son yıllarda uygulaması kolay ve ucuz arıtma prosesleri geliştirerek alıcı ortamdan özellikle giderilmesi zor kirliliklerin uzaklaştırılması üzerine önemli çalışmalar yapılmaktadır. Konvansiyonel sistemlerin dezavantajları dikkate alınarak atıksu arıtımında yüksek verim sağlayan ileri oksidasyon (İOP)'ler üzerine yoğunlaşılmıştır. klasik İOP'lere alternatif olarak anaodik ark şeşarj (AAD) mekanizması ile su ve atıksu arıtımı çalışmalarına son yıllarda az sayıda da olsa başlanmıştır. Bu çalışmada amaç, AAD prosesini laboratuvar ortamında seçilen 2 adet azo boyasının mineralizasyonu sağlamaktır. Bu amaçla prosese etki eden önemli parametrelerden uygulanan voltaj a bakılmış, 500-700 arası volt ile yapılan çalışmada heriki boya için de 700 volt değerinde boya giderim etkisi gözlenmiştir. Anot ve katot olarak titanyum seçilmiştir. Giderim verimine etki eden paramerelerin optimizasyonu devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atıksu, Anodik ark deşarj, Boya giderimi, IOP

ABSTRACT

Generally, many industrial wastewater containing high volumes have a detrimental effect on human and other living things due to the various compounds they contain in the receiving medium. Conventional wastewater treatment systems (biological, physical or chemical processes) are not effective and effective for removing all contaminants from contaminated effluents. For this reason, important studies have been carried out on the removal of difficult contaminants especially from the receiving environment by developing easy and cheap treatment processes in recent years. Considering the disadvantages of conventional systems, the focus is on advanced oxidation (AOP) processes which provide high efficiency in wastewater treatment. As an alternative to classical AOPs, anodic arc discharge (AAD) mechanism and water and wastewater treatment have started in a few years. The aim of this study is to provide mineralization of 2 azo dyes selected in laboratory environment. For this purpose, the voltage applied to the process of the important parameters that affect the process, 500-700 volts in the study with 700 volts of the dye removal effect was observed for both paints. The optimization of the parameters affecting the removal efficiency is continuing.

Keywords: Wastewater, Anodic arc discharge, Dye Removal, AOPs

'ARAPKİR' DUTUNUN BİTKİSEL ÖZELLİKLERİ

PLANTAL CHARACTERISTICS OF 'ARAPKIR' MULBERRY

UZMAN ERDOĞAN ÇÖÇEN
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN PINAR
Erciyes Üniversitesi
UZMAN DUYGU ÖZELÇİ
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
UZMAN YÜKSEL SARITEPE
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
UZMAN ADNAN CANBAY
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
UZMAN REMZİ KOKARGÜL
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZET

Anadolu'da dut kültürünün 400 yıldan fazla geçmişi vardır. Türkiye'nin faklı yörelerinden toplanan dut genotipleri Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü dut genetik kaynakları parselinde muhafaza edilmektedir. 2015-2016 yıllarında yürütülen bu çalışmada Malatya İli Arapkir ilçesi orjinli 'Arapkir' dutunun fenolojik, pomolojik ve morfolojik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada 20 yaşlı verim çağındaki ağaçlar materyal olarak ele alınmıştır. Fenolojik gözlemlerde tam çiçeklenmenin 29 Nisan, meyve renginin dönmesi döneminin 25 Mayıs, hasat başlangıcının 28 Mayıs, hasat sonunun ise 21 Temmuz tarihinde gerçekleştiği ve çeşidin 54 gün süreyle meyve verdiği belirlenmiştir. Pomolojik özelliklerden ortalama meyve ağırlığının 2.85-3.05 g, meyve eninin 12.80-14.72 mm, meyve boyunun 23.18-25.41 mm, meyve sapı uzunluğunun 4.23-4.50 mm ve meyve başına ortalama çekirdek sayısının ise 32.47- 40.70 adet olduğu saptanmıştır. Meyve suyunda gerçekleştirilen kimyasal ölçümlerde SÇKM değerinin %29.40-29.60, pH değerinin 1.70-1.80 ve TEA değerinin ise % 0.36-0.37 olduğu belirlenmiştir. Çalışmada şıra randımanı % 46.00-49.70, kuru randımanı ise %41.04 -42.63 olarak tespit edilmiştir. Morfolojik inceleme ve ölçümlerde ağaç habitusunun yarı-dik geliştiği, gelişme kuvveti ve dallanma miktarının kuvvetli olduğu görülmüştür. Çiçek yapısı yönüyle dioik özellik gösteren çeşidin dişi çiçeklerinin büyük olduğu belirlenmiştir. Yıllık sürgün incelemelerinde boğum aralarının uzun ve lentisel yoğunluğunun orta düzeyde olduğu, vegetatif tomurcuğun ise orta derecede basık şekilde olduğu belirlenmiştir. Yaprak morfolojisi yönüyle yaprak ayası şeklinin eliptik ve kenar dişlerinin testere şeklinde, yaprak ayası sap cebinin hafif girintili ve uç şeklinin sivri olduğu saptanmıştır. Çalışma sonunda Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü adına çeşit tescil çalışmalarına başlanılan 'Arapkir' dutunun fenolojik, pomolojik ve morfolojik özellikleri ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dut, Fenoloji, Pomoloji, Morfoloji, Karakterisazyon

ABSTRACT

There are more than 400 years of mulberry culture history in Anatolia. The mulberry genotypes collected from different region of the Turkey and many other countries are kept in Malatya Apricot Research Institute mulberry genetic resources parcels. In this study, which was carried out in 2015-2016, it was aimed to determine the phenological, pomological and morphological characteristics of 'Arapkir' mulberry originated in Arapkir, district of Malatya. In this study, 20 years old trees were used as materials. In phonological observations, it was determined that full blossoming took place on April 29, fruit color turnover period was on May 25, harvesting was started on May 28th and harvest end was on July 21 and produced fruit for 54 days. In pomological properties; the average fruit weight was 2.85-3.05 g, fruit height was 23.18-25.41 mm, fruit stem length was 4.23-4.50 mm and the average number of seed for per fruit was 32.47- 40.70. In the chemical measurements carried out in fruit juices, it was determined that the TSS was 29.40-29.60%, the pH value was 1.70-1.80 and the TA value was 0.36-0.37%. In the study, the yield of the must was 46.00-49.70% and the drying yield was 41.04-42.63%. Morphological examination and measurements showed that the tree habitus developed semi-upright and vigorous and branching was strong. It is determined that the female flowers of the variety, showing dioecious feature in terms of flower structure, are large. In the annual shoot examinations, it was determined that internodes were long lenticel intensity was medium and the vegetative bud was medium depressed. In terms of leaf morphology; leaf blade was elliptic shape, leaf blade edge notch was saw shape, leaf blade petiolar sinus shape was slightly indent, and leaf blade tip was pointed shape. At the end of the study, the plantal characteristics of the 'Arapkir' mulberry genotype, started to be registered in the name of Malatya Apricot Research Institute, are described in detail.

Keywords: Mulberry, Phenology, Pomology, Morphology, Characterization

YÜKSEK KALİTELİ YENİ BİR CEVİZ ÇEŞİDİ: 'ZENGİBAR'

'ZENGİBAR': A NEW HİGH-QUALİTY WALNUT CULTİVAR

UZMAN REMZİ KOKARGÜL
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DR. TALİP YİĞİT
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
UZMAN ERDOĞAN ÇÖÇEN
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DOÇ. DR. ÖMER BEYHAN
Sakarya Üniversitesi
UZMAN ADNAN CANBAY
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
UZMAN İHSAN AKGÜL
Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZET

Anadolu pek çok meyve türünde olduğu gibi, cevizin de anavatan bölgesi içerisinde yer almaktadır. Ceviz dikogami özelliği gösterdiğinden ve yabancı tozlaştığından dolayı tohumdan yetişen her bir ağaç ayrı bir genotip oluşturmaktadır. Dünyanın önemli ceviz üreticisi ülkelerinden olan Türkiye'de standart ceviz çeşitlerinin yanı sıra çok sayıda tohumdan yetişme ceviz genotipleri de bulunmaktadır. Bu genotipler ıslah çalışmaları için önemli genetik varyasyon oluşturmaktadır. Malatya ili Darende ilçesi çok eski yıllardan beri ceviz yetiştiriciliğinin yapıldığı bir yöre olup, ilçede fidanlar genellikle tohumdan elde edilmektedir. Yörede gerçekleştirilen seleksiyon çalışmasında meyve iriliği ile dikkati çeken Zengibar genotipi, Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Battalgazi kampüsünde bulunan 740 metre rakımlı koleksiyon parseline taşınmıştır. Parselde 2014-2018 yıllarında yürütülen bu çalışmada, Zengibar ceviz genotipinin çeşit özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Koleksiyon parselinde gerçekleştirilen fenolojik gözlemlerde; yaprak tomurcuklarının mart ayının üçüncü haftasında patladığı, protandry özellik gösteren genotipte dişi çiçeklerin nisan ayının üçüncü haftasında açtığı, hasat olgunluğunun ise eylül ayının son haftasında gerçekleştiği belirlenmiştir. Pomolojik analizlerde; Büyük meyvelere sahip olan genotipte ortalama meyve ağırlığının 23.45 g, meyve iç oranının % 52, protein miktarının % 16.64 ve yağ oranının ise % 68.1 olduğu belirlenmiştir. Meyve içinin kabuktan ayrılması çok kolay, meyve kabuğu ve meyve içi bölme zarlarının ince olduğu belirlenmiştir. Morfolojik incelemelerde; genotipe ait ağaçların orta kuvvetli ve yarı dik geliştiği, ağaçta dallanmanın çok yoğun olduğu ve meyvelerin bir yaşlı sürgünler üzerinde oluştuğu görülmüştür. Çalışma sonunda Zengibar genotipin fenolojik, pomolojik ve morfolojik özellikleri ayrıntılı olarak tanımlanmış olup, Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü adına tescil çalışmaları yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Juglans regia,* Meyve ıslahı, Fenoloji, Pomoloji, Seleksiyon

ABSTRACT

Anatolia is the homeland of walnut, as it is in many fruit species. As the walnut has a dichogamy characteristic and because of the foreign pollination, each tree grown from seed constitutes a separate genotype. Turkey is one of the world's major walnut producing countries. In addition to standard walnut varieties, there are also walnut genotypes grown from many seeds in Turkey. These genotypes constitute important genetic variation for breeding studies. Darende district of Malatya province is a region where walnut cultivation has been done since old times. Saplings in the district are usually obtained from seed. In the selection study carried out in the region, Zengibar genotype has been obtained which attracts attention with its fruit size. Then, the genotype was moved to the collection parcel in Battalgazi campus of Apricot Research Institute at an altitude of 740 meters. Phenological observations carried out in the collection parcel; It was determined that leaf buds explode in the third week of March, the female flowers showing protandry feature bloom in the third week of April, the mid-late period and fruit ripening time was in the last week of September. In pomological analysis; It was determined that the average fruit weight of the genotype having large fruits 23.45 g, 52% of the kernel yield, 16.64% of the amount of protein and the 68.1% of fat rate. It is very easy to separate the fruit from the shell, and it has been determined that the fruits shell and the fruits compartment membranes are thin. In morphological investigations; It was observed that the trees are medium-strong and semi-upright and the branches were very dense and fruits are formed at a old branches. At the end of the study, This variety of described in detail phenological, pomological and morphological features was registered in the name of the Apricot Research Institute.

Keywords: *Juglans regia*, Fruit breeding, Phenology, Pomology, Selection

HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; *Delia platura* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)

A NEW HARMFUL INSECT IN THE WHEAT IN HATAY AND OSMANİYE PROVINCES; *Delia platura* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)

ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü
DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi

ÖZET

Buğday, dünyada ve ülkemizde ekiliş ve üretim bakımından ilk sıralarda yer alan önemli bir kültür bitkisidir. İnsan beslenmesinin vazgeçilmez unsuru olan buğday, bugün olduğu gibi gelecekte de stratejik bir kültür bitkisi olma özelliğini sürdürecektir. Buğdayın, üretimi ve kalitesini sınırlayan en önemli faktörlerden biri zararlı böceklerdir. Bu zararlılardan biride *Delia platura* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)'dır. *D. platura,* Anthomyiidae familyasının en küçük böceklerinden birisidir. Erginler, kahverengimsi-gri renkte sırtlarında üç çizgi bulunmaktadır. Ev sineklerine benzemekle birlikte ev sineklerinin yarısı büyüklüğündedir. Boyları 0.48-0,64 cm olup, vücudu siyah kıllarla kaplıdır. Yumurtalar, beyaz renkte, 0,16 cm uzunluğundadır. Erginler yumurtalarını bitki artıkları arasında ve gevşek toprak yüzeyine gruplar halinde yüzeye yakın yerlere bırakır. Sinekler, ergin olduktan sonra iki ile üç gün içinde çiftleşir ve her dişi, çürüyen organik madde ile bol topraklara veya nemli topraktaki tohumlara ortalama 270 adet yumurta bırakır. Yumurtadan çıkan larvalar, bacaksız larvalar sarı bir renk tonu ile kirli beyaz, silindirik ve sivri şeklindedir. Olgun larvalar 0.50-0.63 cm uzunluğundadır ve iki siyah ağız kancalı sivri bir kafaya sahiptir. Larva dönemi yaklaşık 21 gün sürer. Larvalar geniş bir sıcaklık aralığında 11 °C ile 33 °C gelişir. Topraktaki tüm gelişimlerini tohumlarda veya tohumlardan çıkan kotiledonlarla besleyerek tamamlarlar. Pupa 0.48-0.64 cm uzunluğunda, koyu kahverengiden siyaha kadar değişik renklerde olabilmekte ve toprakta bitki köklerin yanında bulunmaktadır. Pupalardan yaklaşık olarak 10 gün içinde çıkmaktadır. Zararlı, tohum içerisinde beslenerek, çoğunlukla boş tohum kabukları bırakır ve çimlenmeyi önleyerek zarar verdiği bildirilmiştir. Hasara rağmen filizlenen fideler cılız, az yapraklı ve olgunlaşmadan önce ölürler. Yılda 3-4 döl verir.

D. platura'nın Ülkemizde Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Marmara Bölgesinde yaygın olarak sebze zararlısı olarak bulunduğu bilinmektedir. Larvalar çimlenmekte olan kabak, kavun, karpuz, hıyar, fasulye, bezelye, soğan gibi pek çok bitkinin çimlenmekte olan tohumların toprak içindeki yeni teşekkül etmiş kısımlarında galeriler açmak suretiyle beslenirler. Bununla birlikte konukçuları arasında buğday bitkisinin de bulunduğu bildirilmiştir. Doğu Akdeniz Bölgesi Hatay ve Osmaniye illerinde 23.11.2016 tarihinde sürveyler yapılmıştır. Osmaniye ili Merkez ilçesi Cevdetiye beldesinde yapılan kontrollerde, çimlenen bir buğday tarlasında, bazı buğday bitkilerinde uç sürgünlerin kuruduğu belirlenmiştir. Bu bitkiler, kökleriyle birlikte polietilen torbalara alınarak laboratuvara getirilmiş ve iklim odasında kültüre alınarak zararlının pupa ve daha sonra da erginleri elde edilmiştir.

Hatay ilinde ise buğday tarlalarında 09.12.2016 tarihinde yapılan kontrollerde Reyhanlı bölgesinde alınan örnekler iklim odasında kültüre alınmış ve zararlının erginleri elde edilmiştir. Her iki ilimizden de elde edilen erginler %70 etil alkol bulunan eppendorf tüplere konularak

Hans-Georg Rudzinski'e gönderilmiştir. Yapılan teşhis sonucu zararlının *D. platura* olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmaniye, Hatay, Buğday, *Delia platura*

ABSTRACT

Wheat is an important culture plant in the world and in our country in terms of cultivation and production. Wheat, which is an indispensable element of human nutrition, will continue to be a strategic culture plant in the future as it is today. One of the most important factors limiting the production and quality of wheat is harmful insects. One of these pests is *Delia platura* Meigen (Diptera: Anthomyiidae). *D. platura*, one of the smallest insects of the family Anthomyiidae. The adults have three lines on their brownish-gray backs. Similar to house flies, it is about half the size of house flies. It is 0.48-0.64 cm in length and covered with black hair. Eggs are white, 0.16 cm long. The adults leave their eggs in groups, in groups, on the loose soil surface between plant residues. The flies mate within two to three days of becoming mature, and each female leaves about 270 eggs in abundant soils or seeds in moist soil with rotting organic matter. The hatched larvae are white, cylindrical and pointed in shape with a yellow tint. Mature larvae are 0.50-0.63 cm long and have a pointed head with two black mouth hooks. Larva period lasts about 21 days. The larvae develop in a wide temperature range of 11 ° C to 33 °C. They supplement all their development in the soil by feeding them with cotyledons from seeds or seeds. Pupa 0.48-0.64 cm long, dark brown to black and can be in different colors and in the soil next to the plant roots. It takes approximately 10 days from the cups. Harmful, feeding in the seed, often leaves empty hulls and has been reported to damage by preventing germination. Despite the damage, sprouting seedlings are skinny, less leafy and die before they ripen. Gives 3-4 offspring per year.

D. platura is known to be a common vegetable pest in our country in the Aegean, Mediterranean, Central Anatolia, Eastern Anatolia and Marmara regions. Larvae are fed by opening galleries in newly formed parts of the seeds of germinating seeds of many plants such as pumpkin, melon, watermelon, cucumber, bean, pea, onion. It has also been reported that wheat plants are also found among the hosts. In the Eastern Mediterranean Region, surveys were conducted in Hatay and Osmaniye provinces on 23.11.2016. In the controls carried out in the town of Cevdetiye in the central district of Osmaniye province, it was determined that some shoots dried in some wheat fields. These plants were taken to the laboratory with their roots in polyethylene bags and cultured in the climatic chamber to obtain the pupae and then the adults of the pest.

In the province of Hatay province, samples taken in Reyhanlı region in wheat fields on 09.12.2016 were cultured in climatic chamber and adults of pest were obtained. The adults obtained from both cities were placed in eppendorf tubes with 70% ethyl alcohol and sent to Hans-Georg Rudzinski. The diagnosis was determined as *D. platura*.

Keywords: Osmaniye, Hatay, wheat, *Delia platura*

HATAY VE OSMANİYE İLLERİNDE BUĞDAYDA GÖRÜLEN YENİ BİR ZARARLI; *Phorbia fumigata* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)

A NEW HARMFUL INSECT IN THE WHEAT IN HATAY AND OSMANİYE PROVINCES; *Phorbia fumigata* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)

ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü
DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi

ÖZET

Dünyada ve ülkemizde insan beslenmesinde temel besin olan buğdayın, üretimi ve kalitesini sınırlayan en önemli faktörlerden biri entomolojik etmenlerdir. Ülkemizde buğdayda farklı fenolojik dönemlerde zarar yapan birçok zararlı bulunmaktadır. Bunlardan biri de buğdayın kardeşlenme döneminde zarar yapan *Phorbia fumigata* Meigen (Diptera: Anthomyiidae)'dır. Zararlı 3.4 – 6 mm uzunluğunda, kanatlar koyu siyah, gri ya da kahverenginin çeşitli tonlarındadır. Erkeklerin son abdomen segmeniti topuz ya da yumru şeklindedir. Dişilerde thorax segmentinin üzerinde çizgiler ya bulunmaz ya da çok belirgin değildir. Dişiler yumurtalarını buğdaygillerin kavuzları içine yada yapraklara bırakır. Yumurtalar 3 –7 gün içinde açılırlar. Larva, 8 mm uzunluğunda, beyaz renkli, silindir şeklindedir. Larvalar beslenerek büyüme konisine doğru hareket eder. Larvanın beslenmesi sonucu yaprak solar, kararır, sonra yavaş yavaş kurur. Larva, kural olarak, yalnızca bir kardeşte gelişir; nadiren iki kardeşte gelişir. Larva evresi 25 – 30 gün sürer. Zararlının larvaları mayıs sonunda, haziran başında pupa olurlar. Pupalar toprak yüzeyinin 2 -3 cm. altında ya da anız saplarının içinde olmaktadır. Bazı pupalar sonraki yılın ilkbaharına kadar açılmazken bazılarında ise eylül ayı sonlarında erginler çıkarak tekrar yumurta bırakırlar. Zararlının pupası 2 -5.5 mm arasında olup, rengi kahverengiden saman rengine kadar değişmektedir. Zararlı, İngiltere, İspanya, Macaristan, Romanya, Bulgaristan, tüm İskandinavya ülkelerinde ve Polonya dahil birçok Avrupa ülkesinde yayılmıştır. Baltık ülkelerinde, Beyaz Rusya, Ukrayna, Moldova, Gürcistan'da, Rusya'da Leningrad ve Rostov Bölgelerinde, Krasnodar ve Stavropol Bölgelerinde, Volga Havzasında, Volgograd ve Voronej Bölgelerinde bulunduğu bildirilmiştir. Ayrıca Urallarda batı ve doğu Sibirya'da da olduğu bilinmektedir. Ancak, dağılımı belirlemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Zararlının günlük ortalama hava sıcaklığı 6-8 ° C ve toprak yüzeyi 9-10 ° C'ye yükseldiğinde, baharda ergin uçuşları başlar. Uçuşlar 30 ila 40 gün kadar sürer. Ağustos ve Eylül ayının başındaki yağışlar, pupaların diyapozdan çıkarak etkinleşmesinde önemli rol oynar.

P. fumigata'nın ülkemizde Trakya bölgesindeki buğday alanlarında yaygın olarak bulunduğu bilinmektedir. Osmaniye'nin Merkez ilçesi Cevdetiye beldesinde 23.11.2016 tarihinde buğday ekiliş alanlarında yapılan örneklemelerde; yaklaşık 60 dekarlık buğday tarlasında buğdayın 7- 10 cm boya geldiği dönemde, bazı buğday bitkilerinin uç sürgünlerin kuruduğu tespit edilmiştir. Bu bitkiler, kökleriyle birlikte polietilen torbalara alınarak laboratuvara getirilmiş ve iklim odasında kültüre alınarak zararlının pupa ve erginleri elde edilmiştir.

Benzer şekilde, Hatay'da buğday alanlarında 09.12.2016 tarihinde yapılan surveylerde Reyhanlı bölgesinde alınan örnekler iklim odasında kültüre alınmış ve zararlının erginleri elde edilmiştir. Her iki ilimizden de elde edilen erginler %70 etil alkol bulunan eppendorf tüplere konularak Hans-Georg Rudzinski'e gönderilmiştir. Yapılan teşhis sonucu zararlının *P. fumigata* olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmaniye, Hatay, Buğday, *Phorbia fumigata*,,

ABSTRACT

One of the most important factors limiting the production and quality of wheat, which is the basic nutrient in human nutrition in the world and in our country, is the entomological factors. In our country, there are many harmful harms in wheat in different phenological periods. One of them is *Phorbia fumigata* Meigen (Diptera: Anthomyiidae), which has been damaged during the tilling of wheat. It 3.4 - 6 mm long, wings are in various shades of dark black, gray or brown. The last abdomen segment of men is in the form of a bun or tuber. The eggs are opened in 3 – 7 days. The larva is 8 mm long, white, cylindrical. The larvae are fed and move towards the cone of growth. As a result of the feeding of the larvae, the leaf fades, fades, and then dries slowly. As a rule, the larva only develops in a brother; rarely develops in two siblings. Larval stage lasts 25 - 30 days. The larval stage lasts from 25 to 30 days. The larvae of the pest become pupa at the end of May, beginning of June. Pupa 2 -3 cm above the soil surface. or stubble stalks. Some pupae do not open until the spring of next year, while in some of the adults come out in late September and lay eggs again. The pupa of the pest is between 2 -5.5 mm and its color varies from brown to straw. The pest has spread to many European countries, including Britain, Spain, Hungary, Romania, Bulgaria, all Scandinavian countries and Poland. It has been reported in the Baltic countries, Belarus, Ukraine, Moldova, Georgia, Leningrad and Rostov regions in Russia, Krasnodar and Stavropol Regions, Volga Basin, Volgograd and Voronezh Regions. It is also known to exist in the Urals in western and eastern Siberia. However, more research is needed to determine the distribution. When the average daily temperature of the pest rises to 6-8 ° C and the soil surface reaches 9-10 ° C, adult flights begin in the spring. Rainfall in early August and early September plays an important role in the activation of pupae from the diapause.

It is known that *P. fumigata* is widely found in wheat fields in Thrace region in our country. In the sampling of wheat cultivation areas in the town of Cevdetiye in the central district of Osmaniye on 23.11.2016; about 60 decares of wheat in the field of wheat in the period of 7-10 cm, some wheat plants have been found to dry the end tillering. These plants were taken to the laboratory with their roots and brought to the laboratory.

Similarly, the samples taken in Reyhanlı region in the wheat fields in Hatay on 09.12.2016 were cultured in the climate chamber and the adults of the pest were obtained. The adults obtained from both cities were placed in eppendorf tubes with 70% ethyl alcohol and sent to Hans-Georg Rudzinski. It was determined that the pest was *P. fumigata*.

Keywords: Wheat, *Phorbia fumigata*, Osmaniye, Hatay, Insects

ADANA'DA SÜNE YUMURTA PARAZİTOİTİ, *Trissolcus semistriatus* Nees (Hymenoptera: Scelionidae)'UN DOĞAL ŞARTLARDA SALIM ETKİNLİĞİ

THE EFFECTIVENESS OF THE EFFICIENCY OF *Trissolcus semistriatus* Nees (Hymenoptera: Scelionidae) IN NATURAL CONDITIONS İN ADANA PROVINCE

ZİR. YÜK. MÜH. VAHDETTİN AKMEŞE
Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsü
DOÇ. DR. MAHMUT İSLAMOĞLU
Uşak Üniversitesi

ÖZET

Buğday dünyada en yaygın olarak yetiştirilen kültür bitkisidir. Sahip olduğu adaptasyon yeteneği sayesinde her türlü iklimde ve yörede yetiştirilebilme üstünlüğüne sahiptir. Buğday, insanlığın en önemli gıdası durumundadır. Dünyada besinlerden sağlanan kalorinin % 20'si buğdaya aittir. Gluteninin elastikiyeti nedeniyle buğday ekmek yapımında rakipsiz bir bitkidir. Buğday, ülkemizde 76.688.785 dekar ekim alanı ve 21.500.000 ton üretimi ile tarla bitkileri içerisinde ilk sırada yer almaktadır

Buğday ekiliş alanlarında en önemli zararlı Süne, *Eurygaster integriceps* Put. (Hemiptera: Scutelleridae)'dir. Ülkemizde Süne zararını önlemek, ya da en azından kabul edilebilir seviyelerde tutabilmek için 1950'lerden beri uçak ve yer aletleriyle kimyasal mücadele yapılmıştır. Kullanılan kimyasal ilaçların çevreyi kirleterek doğada bulunan faydalıları olumsuz yönde etkilediği belirlenmiş ve kimyasal mücadelenin tek başına çözüm olamayacağı 2000'li yılların başında anlaşılmıştır. Bu nedenle entegre mücadele prensipleri çerçevesinde alternatif mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi benimsenmiştir. Bu yöntemlerden birisi de *T. semistriatus*'un kitle üretim ve salımı ile yapılan biyolojik mücadele çalışmalarıdır. Sünenin doğada gelişmesini sınırlayan ve popülasyonunu düşüren en önemli doğal düşmanı, yumurta parazitoiti olan *Trissolcus* spp. cinsine ait türlerdir. *Trissolcus* spp türleri süne yumurtalarının %75-80'ini parazitlediği, geriye kalan %20-25'nin ise yeni nesil erginler tarafından parazitlendiği belirlenmiştir.

Bu türlerden *T. semistriatus* ülkemizde doğada en fazla bulunan tür olduğundan Adana Biyolojik Mücadele Araştırma Enstitüsünde 2003 yılından beri kitle halinde üretimi yapılmaktadır. Enstitüde süne yumurta parazitoiti *T. Semistriatus* 2014-2015 yıllarında kitle halinde üretilerek Adana'nın Sarıçam ve Karaisalı ilçelerinde bulunan buğday alanlarına salınmış ve etkinlikleri belirlenmiştir. Çalışmanın ilk yılında üretilen 530.000 adet süne yumurta parazitoitinden 350.000 adeti Adana'nın Sarıçam ilçesine, 180.000 adeti ise Karaisalı ilçesinde bulunan buğday tarlalarına salınmıştır. Sarıçam'da salınan alanlarda parazitlenme %91.13, salınmayan alanlarda %84.91 oranında belirlenirken, Karaisalı'da ise salınan alanlarda %92.31, salınmayan alanlarda ise %80.63 oranında parazitlenme tespit edilmiştir. İnsektaryumda 2015 yılında üretilen 410.000 adet süne yumurta parazitoitinden 230.000 adeti Topakbaş, Yazıbaşı ve Güvenç köylerindeki birer tarlaya, 180.000 adet ise Sadıkali, Bekirli ve Eğlence köylerinde uygun görülen 4 adet buğday tarlasına salınmıştır. Karaisalı'da süne yumurta parazitoiti salınan alanlarda % 72 ve % 69.74 oranında parazitlenme belirlenirken salınmayan tarlalarda ise parazitlenme %64.39 oranında bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Adana, buğday, süne, *Trissolcus semistriatus*

ABSTRACT

Wheat is the most widely grown cultivate plant in the world. Thanks to its adaptability, it has the advantage of being grown in all kinds of climate and region. Wheat is the most important food of humanity. In the world, 20% of calories provided from the food belongs to wheat. Because of the elasticity of gluten, wheat is an unrivaled plant in making bread. Wheat, in our country, 76.688.785 decare cultivation area and 21.500.000 tons production takes the first place among the field crops.

Wheat is the most widely grown culture plant in the world. Thanks to its adaptability, it has the advantage of being grown in all kinds of climate and region. Wheat is the most important food of humanity. *Eurygaster integriceps* Put, (Hemiptera: Scutelleridae) the most important pest in wheat cultivation areas. In our country, since the 1950s, chemical struggle with aircraft and ground tools have been carried out in order to prevent or at least to be acceptable. It was determined that the chemical drugs used negatively affect the beneficiaries in the environment by polluting the environment and it was understood that the chemical struggle could not be the solution alone. Therefore, the development of alternative methods of struggle has been adopted within the framework of the principles of integrated struggle. One of these methods is the biological control studies of the mass production and release of *T. semistriatus*. The most important natural enemy, which limits the development of the Sunn pest in nature and reduces its population, is *Trissolcus* spp., the egg parasitoid. *Trissolcus* spp species parasitized 75-80% of the eggs, while the remaining 20-25% were parasitized by the new generation adults.

Since this species *T. semistriatus* is the most common species in our country, it has been produced as mass production since 2003 in Adana Biological Control Research Institute. In the Institute, egg parasitoid *T. semistriatus* was produced as a mass in the years 2014-2015 and was released to wheat fields in the Saricam and Karaisalı districts of Adana and its activities were determined. In the first year of the study, 350.000 pieces of egg parasitoids produced from 530.000 units were released to Saricam district of Adana and 180.000 units were transferred to wheat fields in Karaisalı district. While parasitization was determined in 91.13% and 84.91% in non-release areas, 92.31% and 900.63% of parasites were detected in Karaisalı. 230.000 pieces of egg parasitoids produced in the insectarium in 2015 were released to a field in the villages of Topakbaş, Yazıbaşı and Güvenç villages and 180.000 units were released to 4 wheat fields which were considered suitable in the villages of Sadıkali, Bekirli and Eğlence. While parasitosis was detected in 72% and 69.74% of the areas in which the egg parasitoid was released in Karaisalı, the parasites were not found in the fields which were not released.

Keywords: *Trissolcus semistriatus*, Mass production, Biological Control, Sunn pest

ÇUKUROVA BÖLGESİNDE ETLİK PİLİÇ KÜMESLERİNDE OLUŞAN GÜBRE ATIKLARINDAN BİYOGAZ ÜRETİMİ İÇİN AİLE TİPİ BİYOGAZ TESİSİNİN TASARIMI

THE DESIGN OF FAMILY TYPE BIOGAS FACILITY FOR PRODUCTION OF BIOGAS FROM FERTILIZED WASTES IN BROİLER POULTRY HOUSES IN ÇUKUROVA REGION

DOÇ. DR. METİN DAĞTEKİN
Çukurova Üniversitesi
DOÇ. DR. ALİ AYBEK
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
YÜK. MÜH. KEMAL YILDIZ
Volo Kompozit ve MühendislikLtd. Şti.

ÖZET

Ülkemizde yıllık etlik piliç üretimi 221 milyon adete ulaşmış olup, bu rakamın yaklaşık 30 milyon adeti Çukurova Bölgesinde (Adana, Mersin, Osmaniye, Hatay illerinde) yetiştirilmektedir. Bölgede etlik piliç üretimi genellikle kırsal kesimde yapılmaktadır ve yetiştiricilerin büyük çoğunluğunu aile tipi işletmeler oluşturmaktadır. Bu işletmelerde; kümesin fiziki koşulu, bölgenin iklimsel özelliği ve işletmenin ekonomik yapısına bağlı olarak yılda 5-6 dönem üretim yapılmaktadır. Bölgede kümeslere ait atık çukuru veya buna benzer güvenli muhafaza yeri bulunmamaktadır. Üreticiler üretim dönemi sonunda oluşan bu atıkları kümesin temizlenmesi karşılığında veya çok düşük bir ücretle değerlendirmektedirler. Yüksek enerji üretim potansiyeline sahip olan bu hayvansal atıkların değerlendirilmeden bertaraf edilmesi milli enerji kaynaklarımız için önemli bir kayıptır. Bölge koşullarına ve işletmenin üretim kapasitesine uygun tipte biyogaz tesislerinin yapılıp bölgede yaygınlaştırılması, çevresel kirliliğin korunması yanında, kırsal kesimdeki üreticilerin sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan gelişmesine de önemli katkıları bulunacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Çukurova Bölgesinde bulunan etlik piliç kümeslerinden oluşacak gübre atıklarından enerji elde etmek için aile tipi biyogaz üretim tesisi tasarımını yapmak ve kırsal kesimdeki hane halkanın enerji gereksinimini sağlamaktır.

Tasarımda, tesisin ana elemanlarını oluşturan rektör, karıştırıcı, ısıtma gibi elemanların boyutlandırılması yapılmıştır. Çalışmada, örnek olarak 10 m^3 ve 20 m^3 kapasiteli, kesikli beslemeli reaktörler tasarlanmıştır. Yatay olarak tasarlanan reaktör tankının, ısı yalıtımı dış bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Biyogaz tesisinin işletim ve bakım açısından basit, yeterli dayanıma sahip ve ekonomik olması hedeflenmiştir. Çalışmada 10 m^3'lük reaktörün çapı 2 m, boyu 3 m; 20 m^3'lük reaktörün çapı 2.5 m ve boyu 4 m seçilmiştir. Her iki tip reaktörün tasarım basıncı 1.5 bar, işletme basıncı 1 bar, gövde malzemesinin kalınlığı 5 mm ve bombe malzemenin kalınlığı 6 mm olarak seçilmiştir. Çalışma sonucunda 10 m^3 ve 20 m^3'lük reaktörlerden yılda üretilecek biyogaz miktarı hesaplanmıştır. Reaktör maliyeti; 10 m^3 için 41 bin TL, 20 m^3 için 65 bin TL olarak belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Biyogaz tesisi, etlik piliç, reaktör, Çukurova Bölgesi

ABSTRACT

Annual broiler production in our country has reached 221 million units and approximately 30 million of this number is grown in Çukurova region (Adana, Mersin, Osmaniye, Hatay). In the region, broiler are produced mostly in rural areas and the majority of the breeders are family type enterprises. In these enterprises; Depending on the physical condition of the house, the climatic characteristics of the region and the economic structure of the enterprise, 5-6 periods per year are produced. There is no waste pit or similar safe storage area in the area. Producers consider these wastes produced at the end of the production period for the cleaning of the house or at a very low cost. Disposal of these animal wastes, which have high energy production potential without evaluation, is a significant loss for our national energy resources. Biogas plants which are suitable for the regional conditions and the production capacity of the enterprise will be made widespread in the region and besides the environmental pollution protection, it will also contribute to the development of rural producers in socio-economic and cultural aspects.

The aim of this study is to design a family type biogas facility to obtain energy from fertilizer wastes of broiler in Çukurova region and to provide energy requirement of rural households.

In the design, elements such as rector, mixer, heating, which constitute the main elements of the facility, have been dimensioned. In the study, intermittent reactors with 10 m3 and 20 m3 capacity were designed. Horizontally designed reactor tank, heat insulation was performed in the outer region. The biogas facility is intended to be simple, efficient and economical in terms of operation and maintenance. In the study 10 m^3 reactor diameter 2 m, length 3 m; The diameter of the 20 m^3 reactor was 2.5 m and the length was 4 m. The design pressure of both types of reactors is 1.5 bar, the operating pressure is 1 bar, the thickness of the body material is 5 mm and the thickness of the bombe material is 6 mm. As a result of the study, the amount of biogas to be produced in 10 m^3 and 20 m^3 reactors was calculated. Reactor cost; TL 41 thousand for 10 m3 and TL 65 thousand for 20 m3.

Key words: Biogas plant, broiler, reactor, Çukurova Region

ADANA KOŞULLARINDA BROİLER (ETLİK PİLİÇ) KÜMESLERİNDE ELEKTRİK ENERJİSİNİN FOTOVOLTAİK GÜNEŞ PANELLERİNDEN KARŞILANMASI

SUPPLYING THE ELECTRICITY FOR THE BROILER POULTRY HOUSES FROM PHOTOVOLTAIC SOLAR PANELS IN THE ADANA CONDITIONS

DR. M. EMİN BİLGİLİ
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
DOÇ. DR. METİN DAĞTEKİN
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Geleneksel enerji kaynaklarına artan talep ve kısıtlı rezervler araştırmacıları, yenilenebilir enerji kaynakları (YEK) alanında özellikle güneş enerjisi çalışmalarına yönlendirmiştir. Güneş enerjisinin rezerv ve çevre için güvenilir bir enerji kaynağının olması bu konuda yapılan araştırmaların çeşitliliğini artırarak günümüzde önemini daha da güçlendirmiştir.

Bu çalışmada, Adan ilinde bulunan bir etlik piliç kümesi çatı yüzeyine paralel ve farklı açılarda yerleştirilecek fotovoltaik (PV) güneş panellerinden üretilecek elektrik enerjisi miktarını belirlemek ve yıl içerisinde üretilecek elektrik enerjisinin işletme ihtiyacını karşılayabilme yeterliliği incelenmiştir. Çalışma, Adana ilinde bulunan ve 36° 59’ 1’’ K ile 35° 39’ 33’’ D’ konumuna sahip etlik piliç yetiştiriciliği yapılan işletmede yürütülmüştür. İşletmede 22 500 üretim kapasitesine sahip 2 adet kümes bulunmaktadır. Kümeslerin ikisi hem yapısal özelliği hem de ekipman (yemlik, suluk, fan, ped v.s.) donanımı bakımından aynı benzerliğe sahiptir. Kümeslerin eni 20 m, boyu 63 m ve yüksekliği ise 3.80 m’dir. Beşik çatıya sahip olan bu kümeslerin çatı eğimi 6.20^o ve uzun ekseni Doğu-Batı yönündedir Kümeslerde toplam 16 adet fan bulunmaktadır. Panjurlu ve 6 hız kademeli olan bu fanların her birinin debileri 40 500 $m^3.h^{-1}$’dır. Fanlara hareket 1.1 kW gücünde elektrik motorundan verilmektedir. Fanlar, trifaze elektrik ile çalışmaktadır. İşletmede elektrik enerjisi ile çalışan tüketicilerin toplam kurulu güç değerleri 48.37 kW’dır. Çalışmada kümes çatısına ticari üretimi yaygın olan polikristal silikon malzemeden yapılmış panellerin kullanımı tasarlanmıştır. Çalışmada, işletmenin son iki yıllık (2017-2018) ve mevsimlik elektrik enerjisi tüketim değerleri yörede elektrik perakende satış yapan şirketten alınmıştır. Bölgede bulunan kümeslerin hemen hemen tamamının çatı eğimi 5°-10° arasında değişmektedir. Bu nedenle çalışmada, önce kümesin “tam güneye bakan” çatı yüzeyine paralel olacak şekilde PV paneller (6° eğim açısında) tasarımlanmıştır. Daha sonra paneller çelik konstrüksiyon çatı üzerine 6°’lik farkla (6° -12° -18° -24° -30°-36° ve 42°) yapacak şekilde 7 farklı konumda tasarımlanmıştır. Çalışmada, bir adet 250 kWp gücündeki polikristal silikon panelden güney yönünde yatayla farklı açılarda üretilecek yıllık elektrik enerji üretim değerleri 2017 yılında yapılan saha çalışmasındaki veriler kullanılmıştır. Bu değerler yardımıyla çatıya yerleştirilecek PV panel sayıları hesaplanarak, üretilecek toplam enerji miktarları belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda, işletmedeki kümesin güney yönüne bakan çatı yüzeyine (çatı eğimi 6°) yaklaşık olarak 505 adet PV panel yerleştirilebilmektedir. Kurulu gücü 126.3 kW olan bu panellerden günde yaklaşık 453 kWh enerji elde edilebilmektedir. Bu enerjinin işletmenin özellikle elektrik tüketiminin maksimum değere ulaştığı (431 $kWh.gün^{-1}$) yaz dönemimdeki elektrik ihtiyacını karşılayabilecek durumda olduğu tespit edilmiştir. İşletmede hayvan başına üretilen elektrik enerjisi tüketiminin 0.6 kWh olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etlik piliç kümesleri, elektrik üretimi, fotovoltaik panel, güneş enerjisi

ABSTRACT

Increased demand for conventional energy sources and limited reserves led researchers to work in the field of renewable energy sources (RES), particularly in solar energy. The fact that solar energy has a reliable energy source for the reserve and environment further strengthened its importance by increasing the diversity of researches on this subject.

In this study, the amount of electrical energy to be produced from the photovoltaic (PV) solar panels to be placed at different angles and parallel to the roof surface of a broiler poultry houses set in Adana province, and the adequacy of the electricity energy to be produced during the year was investigated. The study was carried out in a broiler farm located at 36º 59' 1'' K with 35º 39' 33'' D' position in Adana province. Farm includes two poultry houses with total 22 500 head production capacity. Both of the poultry houses have the same characteristics in terms of both structural features and equipment (feeder, drinker, fan, pad etc.). The width of the houses is 20 m, the length is 63 m and the height is 3.80 m. The roof type is a cradle roof with a roof pitch of 6.20º and a long axis of East-West. There were a total of 16 fans in the houses. Each of these fans was containing louvres and 6 speed stages which produces 40 500 $m^3.h^{-1}$ air flow. The fan was driven by a 1.1 kW electric motor. The fans work with three-phase electricity. The total installed capacity of the consumers working with electricity is 48.37 kW. In the study, the use of panels made of polycrystalline silicon material, which is widely used in commercial production, was designed. In the study, seasonal and the last two years (2017-2018) electric energy consumption values were obtained from the company that sells electricity in the region. Almost all of the houses in the area have a roof slope ranging from 5º to 10º. Therefore, in the study, PV panels (at an inclination angle of 6º) are designed parallel to the full south facing roof surface. Then the panels are designed in 7 different positions on the steel construction roof with a difference of 6º (6º-12º-18º-24º-30º-36º and 42º). In the study, the annual electric energy production values to be produced at different angles to the south from the polycrystalline silicon panel with a power of 250 kWp are used in the field study conducted in 2017. By means of these values, the number of PV panels to be placed on the roof was calculated and the total amount of energy to be produced was determined.

At the end of the study, it was determined that, approximately 505 PV panels can be placed on the roof surface (roof slope 6º) facing the south direction of the enterprise. From these panels with an installed capacity of 126.3 kW, approximately 453 kWh of energy can be obtained per day. It has been determined that this energy is able to meet the electricity requirement of enterprice especially in the summer period when the electricity consumption reaches the maximum value (431 $kWh.day^{-1}$). The consumption of electricity produced per animal was found to be 0.6 kWh.

Key Words: Broiler, electricity generation, photovoltaic panels, solar energy

ADANA İLİNİN ORGANİK ATIK POTANSİYELİNİN BİYOGAZ ENERJİ ÜRETİMİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF ORGANİC WASTE POTENTİAL OF ADANA PROVİNCE ON BİOGAS ENERGY PRODUCTİON

DOÇ. DR. METİN DAĞTEKİN
Çukurova Üniversitesi
DR. BEKİR YELMEN
Adana Büyük Şehir Belediyesi

ÖZET

Bu çalışmada Adana ilinde bitkisel, hayvansal. mutfak ve endüstriyel arıtma çamuru tesislerinden elde edilen organik atıkların mevcut durumu ve biyogaz enerji üretim potansiyeli incelenmiştir. Çalışmada hayvan ve bitkilere ait veriler Adana İl Tarım ve Ormancılık Bakanlığından, mutfak ve endüstriyel atıklara ilişkin veriler ise Adana Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanal İdaresi Genel Müdürlüğünden(ASKİ) alınmıştır. Çalışma sonucunda, Adana ilinde hayvansal, bitkisel, mutfak ve arıtma çamuru tesisinde üretilen günlük organik madde miktarının 24.517,35 ton olduğu ve bu atıklardan üretilen biyogaz miktarının 637.882,68 m^3, metandan üretilen elektrik enerjisi ise 2.998,05 MWh olarak belirlenmiştir. Organik atıklardan üretilen elektrik miktarının %39'u arıtma çamurundan %36'sı hayvan gübresinden, %15'ini tarımsal atıklardan ve %10'unu mutfak atıklarından elde edilmiştir. Adana ili için elektrik üretiminde hayvan ve arıtma çamurunun içerdiği organik madde bakımından önemli potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Arıtma çamuru, hayvan gübreleri ve bitki atıklarından üretilecek biyogazın kullanılması, geleneksel elektrik enerjisi üretim sistemlerine olan ihtiyacın azalması, doğal kaynakların ve çevrenin korunması açılarından olumlu kazanımlar sağlayacaktır. Ayrıca, elde edilecek ürünün toprak iyileştirici olarak tarımsal üretimde kullanılarak verimliliğin artmasını sağlayarak ekonomiye önemli katkıda bulunacaktır.

Anahtar kelime: Biyogaz, enerji, organik atık, Adana

ABSTRACT

In this study, current status of organic wastes from plant, animal kitchen and industrial sewage sludge plants in Adana province and biogas energy production potential were investigated. The data of the animals and plants were taken from Adana Provincial Ministry of Agriculture and Forestry and the data related to the kitchen and industrial wastes were taken from Adana Metropolitan Municipality Water and Canal Administration General Directorate (ASKİ). At the end of the study, it was determined that the organic matter produced in the animal, vegetable, kitchen and sewage sludge plant in Adana was 24,517.35 tons and the amount of biogas produced from these wastes was 637 882,68 m3 and the electricity produced from methane was 2,998.05 MWh. The amount of electricity produced from organic wastes is 39% of the amount of electricity produced from sewage sludge, 36% from animal manure, 15% from agricultural wastes and 10% from kitchen wastes. It has been determined that animal and sewage sludge has an important potential for organic matter in electricity production in Adana province. The use of biogas to be produced from sewage sludge, animal fertilizers and plant waste will provide positive gains in terms of the reduction of the need for conventional electric energy production systems, protection of natural resources and the environment. In addition, it will make a significant contribution to the economy by increasing the efficiency of the product to be obtained by using agricultural production as soil conditioner.

Keyword: Biogas, energy, organic waste, Adana

ADANA KOŞULLARINDA EZME ÜNİTELİ MAKİNA İLE FİĞ+TRİTİKALE KARIŞIMINDAN HAYLAJ ÜRETİMİNDE ENERJİ KULLANIM ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF ENERGY USING EFFICIENCY IN HAYLAG PRODUCTION FROM VETCH + TRITICALE MIXTURE WITH THE CRUSHING UNIT MACHINE IN ADANA CONDITIONS

DR. M. EMİN BİLGİLİ
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DR. YASEMİN VURARAK
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DOÇ. DR. ALİ AYBEK
Sütçü İmam Üniversitesi
PROF. DR. AHMET İNCE
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Adana koşullarında 2015-2017 yılları arasında 3 yıl süre ile yürütülmüştür. Yem bitkilerinden ekonomik ve kaliteli haylaj elde etmek amacıyla dört farklı uygulama yapılmıştır. Bu uygulamalardan bir tanesi de ezme üniteli makina ile hasad edilen fiğ+tritikale karışımının belirli oranda ezilerek; kurumasının hızlandırılması hedeflenmiştir. Bu süreçte uygulanan sistemlerin ve girdilerin ekonomik ve sürdürülebilirliği bakımından enerji kullanımı ile karşılaştırılmışlardır. Birçok tarımsal üretim girdi maliyetlerinin ve enerji girdilerinin karşılaştırılması için bu yöntemler kullanılabilmektedir. Ezme üniteli makina ile fiğ+tritikale karışımından haylaj üretiminde, enerji bilançosu ortaya konulmuştur. Enerji bilançosundaki amaç, tarımsal üretim uygulamalarında kullanılan toplam girdilerin enerji değerleri ile elde edilen ürünlerin enerji değerlerinin hesaplanması sonucu enerjinin ne kadar etkin kullanılıp kullanılmadığı önemlidir. Üreticiler, üretim alanlarını büyütmeden, daha fazla girdi kullanarak üretim miktarlarını arttırmaya çalışmaktadırlar. Bu bağlamda, ekonomik üretim ve çevrenin sürdürülebilirliği için tarımsal üretimde etkin enerji kullanımı önemlidir. Bu amaçla, üretimde kullanılan alet-makinaların ekonomik ömürleri, iş başarısı, yakıt-yağ tüketimleri, makina ağırlıkları ile gübre, tohum miktarları gibi temel veriler yapılan diğer çalışmalardan, çeşitli kaynak ve kataloglardan temin edilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda haylajlık fiğ+tritikale üretiminde enerji çıktı/girdi oranı 8.84, özgül enerji değeri 1.03 MJ kg-1, net enerji 87 599.34 MJ ha-1 olarak hesaplanmıştır. Haylajlık fiğ+tritikale üretiminde toplam enerji girdileri içerisinde kullanım oranı en yüksek olanın % 40.40 ile tohum enerjisi olduğu bulunmuştur. Bunu sırasıyla %32.09 ile gübre enerjisi, % 20.87 ile yakıt-yağ enerjisi ve % 5.9 ile makina işgücü enerjisi vd. takip etmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre tarımsal üretimde alternatif ürünler ya da üretim yöntemleri ve girdiler değerlendirilebilir. Sürdürülebilir çevre ve enerji açısından konu çalışanları, politika üreticileri ve karar vericiler için veri seti olarak kullanılabilir, detaylı bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Haylaj fiğ+tritikale üretimi, Enerji bilançosu, Adana

ABSTRACT

This study was conducted in Adana conditions for 3 years between the years 2015-2017. Four different applications were made in order to obtain economical and high quality haylag from forage crops. One of these applications is aimed to accelerate the drying by crushing at a specific rate of vetch + triticale mixture, which is harvested with the crushing unit machine. The economic and sustainability of the applied systems and inputs in this process were compared with the use of energy. These methods can be used to compare many agricultural production input costs and energy inputs. Energy audit in grown haylag from vetch + triticale mixture with the crushing unit machine has been executed. Purpose in energy audit, the result of energy values calculation in the obtained products with the energy values of the total inputs used in agricultural production applications is important whether the energy is used effectively or not. Producers are trying to increase their production quantities by using more inputs without increasing their production areas. In this context, efficient energy use in agricultural production is important for economic production and sustainability of the environment. For this purpose, economic lifes, work efficiency, consumptions of fuel-oil, main data as amounts of fertilizer, seed with machine weights of equipment-machine used in production were obtained other studies, various sources and catalogs.

As a result of the evaluations, energy output/input rate, the specific energy value and net energy production in grown silage vetch + triticale was calculated as 8.84, 1.03 MJ kg^{-1}, 87 599.34 MJ ha^{-1} respectively. In grown haylage vetch + triticale, the highest energy terms usage proportion in total energy was found 40.40 % with seed energy. Fertilizer energy and fuel-oil energy were followed 32.09 %, 20.87 %, respectively.

According to the results of the research, alternative products or production methods and inputs in agricultural production can be evaluated. Detailed information is provided as a data set for subject employees, policy makers and decision makers in terms of sustainable environment and energy.

Keywords: Haylag vetch + triticale production, Energy audit, Adana

TÜRKİYE'DE SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL VE MEKANİZASYON ÖZELLİKLERİNE YÖNELİK YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN UYGULAMADAKİ GEREKSİNİMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION IN TERMS OF REQUIREMENTS IN APPLICATION OF CARRIED OUT SCIENTIFIC STUDIES FOR STRUCTURAL AND MECHANIZATION PROPERTIES OF DAIRY CATTLE FARMS IN TURKEY

DR. M. EMİN BİLGİLİ
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
DOÇ. DR. ALİ AYBEK
Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde süt sığırcılığı bir endüstri haline gelmiş, ekonominin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu durum, hayvancılığın ulusal düzeyde geliştirilmesi gereken stratejik bir sektör olduğunu ortaya koymaktadır. Kalkınmanın ve gelişmenin sağlanması için yapılması gerekenlerin başındaki ilk aşama, genellikle durum tespiti aşamasıdır. Bu amaçla ilgili sektörde birçok bilimsel çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalar; uygulama gereksinimleri açısından değerlendirilerek sonuç çıkartılması durumunda başarı sağlanabilir.

Bu çalışmada, Türkiye'de son 40 yıllık bir süreç sonucunda "süt sığırı işletmelerinde yapısal ve mekanizasyon özellikleri" ile ilgili yapılan bilimsel çalışmaların uygulamadaki gereksinimler açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Gayeli örnekleme ile seçilmiş yaklaşık 100 adet bilimsel çalışmanın (57 adet makale, 29 adet tez, 15 adet rapor ve 5 adet bildiri) içeriğinde günün koşullarına göre ihtiyaç duyulan sorunlara çözüm üretmek amaçlı konu başlıkları belirlenmiştir. Bu sorunlar; 1) işletmenin elektrik enerjisi tüketimi ve talep yöntemi, 2) biyogaz sistemlerinin işletme yapısına ve kapasitesine göre varlığı, 3) hayvancılıkta tarımsal üretim girdi maliyetlerinin tespiti, 4) tarımsal işletmenin çevre kirliliği ve CO_2 ile ilgili raporlanması, 5) yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım durumu, 6) gübre yönetimin uygulanması, 7) tarımsal ürünlerde soğuk zincir ve barkodlama teknolojilerinin kullanımı, 8) yeni teknolojilerin kullanımı, 9) sürü yönetimi uygulamaları, 10) yem rasyonu ve yem üretimi konusunda teknoloji kullanımıdır. Bu sorunların belirlenmesindeki amaç, hayvancılık işletmelerinde üretimin günün koşullarına göre daha sağlıklı, verimli ve sürdürülebilir bir üretim sektörü olması adına yapılmıştır. Ayrıca enerji kullanımı ve yönetimi değerlendirilmiştir. Tarımsal üretim uygulamalarında kullanılan toplam girdilerin enerji değerleri ile elde edilen ürünlerin enerji değerlerinin hesaplanması sonucu enerjinin ne kadar etkin kullanılıp kullanılmadığı konularına dikkat çekilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre süt sığırcılığı işletmelerinde uygulamada eksik kalan yöntemlerin ve girdi/çıktıların daha bilinçli değerlendirilmesi irdelenmiştir. Hayvancılık açısından çevre ve enerji kullanımı bağlamında, konu çalışanları, politika üreticileri ve karar vericiler için veri seti olarak kullanılabilir bilgiler derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Süt sığırcılığı, yapısal durum, mekanizasyon**,** Türkiye

ABSTRACT

Nowadays, dairy cattle has become an industry and an integral part of the economy. This situation reveals that animal husbandry is a strategic sector that needs to be developed at national level. The first step at the beginning of what must be done in order to ensure recovery and development is usually the status determination phase. For this purpose, many scientific studies have been done in the related sector. The studies; success can be achieved if the results are evaluated in terms of application requirements.

In this study, the scientific studies related to "structural and mechanization properties of dairy cattle farms" were evaluated in terms of application requirements at the end of the last 40 years aprocess in Turkey. In order to find solutions to the problems that are needed according to the conditions of the day, the content of the 100 scientific studies (57 articles, 29 theses, 15 reports and 5 papers) selected by the telic sample were determined topics. These problems; 1) electricity consumption and demand method of the farms, 2) existence according to farms structure and capacity of biogas systems, 3) determination of input costs of agricultural production in livestock, 4) reporting related to CO_2 and environmental pollution of agricultural farms, 5) utilization of renewable energy sources, 6) the application of fertilizer management, 7) the use of cold chain and barcoding technologies in agricultural products, 8) the use of new technologies, 9) herd management applications, 10) the use of technology in feed ration and feed production are formed. The purpose of identifying these problems in livestock farms production has been made to be a more healthy, productive and sustainable than the conditions of the day. Energy use and management were also evaluated. As a result of the calculation of energy values in obtained the products with the energy values of the total inputs used in agricultural production applications was emphasized whether energy is used effectively.

According to the results of the research, inputs / outputs which are incomplete methods in dairy cattle farms are evaluated in a more conscious way. In the context of environmental and energy use in terms of livestock, information that can be used as a data set for issue workers, policy makers and decision makers has been collected.

Keywords: Dairy cattle, structural condition, mechanization, Turkey

KİRAZ SAPLARIYLA METİLEN MAVİSİNİN GİRERİMİ

REMOVAL OF METHYLENE BLUE BY CHERRY STALKS

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERPİL SAVCI
Yozgat Bozok Üniversitesi

ABSTRACT

Many industries consume water to produce the products. At the same time, these waters can be colored due to the dyestuff. In general, dyes are categorized in three categories; anionic-acidic, cationic-basic and non-ionic-disperse. The cationic dyes in these industries such as textile, plastics, leather and paper has caused serious pollution in the both aqueous life and human health. Due to their origin and structure, dye molecules are toxic, non-degradable and carcinogenic. Also, they can affect aquatic plants because of sunlight permeability. Several physical, chemical and biological treatment methods such as chemical oxidation, coagulation, adsorption, membrane separation and anaerobic and aerobic microbial degradation have been used by the textile industries for waste water treatment. Adsorption technique is widely used remove of dyes from waste water. Activated carbon is one of the best adsorbent for removal of polluted from waste water. However, it is too expensive. Currently, researchers have been studied no-cost, effective and non-conventional adsorbents such as agricultural wastes, rice husk, pistachio hull, tea and coffee wastes.

In this study investigated the adsorption of Methylene blue in synthetic wastewater onto cherry stalk as an agricultural waste. Batch experiments were conducted at room temperature (25 ^{0}C) to study the effects of initial dye concentration, pH and time. The adsorption isotherms and kinetics were studied. Freundlich isotherm model (R^2=0,997) is the best fitted for removal of methylene blue onto cherry stalk. Methylene blue uptake increased with the increase in pH. Pseudo first order, pseudo second order and intraparticle diffusion model were studied for adsorption of methylene blue. However, pseudo second order kinetic model fitted very well. This study emphasis that cherry stalk can be used for the adsorption of methylene blue.

Keywords: Methylene blue, adsorption, isotherm, kinetic.

ADSORPTION OF METHYLENE BLUE ON SESAME HUSK: ISOTHERM and KINETICS

DR. ÖĞR. ÜYESİ SERPİL SAVCI
Yozgat Bozok Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜDAVERDİ ARSLAN
Mersin Üniversitesi

ABSTRACT

Water pollution is one of the most important problems in the world. At the beginning of the polluting parameters are human and industrial activities. Several industries are widely used cationic dyes. Their effluents are colored and cause image pollution. In addition to these dyes reduces the photosynthetic activities, affect the esthetic nature; decrease the transmittance of light under the water. It can cause damage human body such as liver, kidney, brain, central nervous system and reproductive system. Before these waste water discharge into aqueous environment, it is necessary to treatment. There are many methods for treatment of waste water such as chemical oxidation, adsorption, coagulation, flocculation, membranes and photo catalysis. Adsorption is the more useful methods than others. There are many adsorbents for removal of textile dyes. Activated carbon is the one of the most studied material for adsorption of pollutants. However, it is too expensive. Researchers search for easy available and economically adsorbent for removal of cationic dyes, heavy metals and other pollutants. Especially, agricultural wastes, apple pulp, banana peel, rice husk, sesame husk, tea leaves and coffee residues. The main objective of this study was to investigate the adsorption of methylene blue as a cationic dye on sesame husk as an agricultural waste. Effect of initial dye concentration, pH and time was evaluated. The adsorption data were calculated Langmuir, Freundlich isotherm model and kinetics. Langmuir isotherm is more fitted than Freundlich isotherm. The maximum adsorption capacity was found to be 3.089 mg/g. Pseudo second order kinetic model fitted well for removal of methylene blue. Thus, sesame husk was using no-cost and effective, adsorbent for removal of cationic dye.

Keywords: Adsorption, cationic dye, agricultural waste, isotherm, kinetic.

Fig 1. Sesame husk

Fig 2. Adsorption studies

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞINA TÜKENMİŞLİK ETKİSİ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA

EFFECT OF BURNOUT ON ORGANIZATIONAL SYNDICS AND ORGANIZATIONAL CITIZENSHIP BEHAVIOR: AN APPLICATION STUDY IN HEALTH SECTOR

DR.ÖĞRETİM ÜYESİ PINAR ERDOĞAN
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sağlık çalışanları üzerinde, tükenmişliğin, örgütsel sinizmin ve örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine olan etkisini belirlemektir. Araştırma Karaman Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği'ne bağlı 2. Basamak sağlık hizmet veren sağlık kurumlarında çalışan 300 sağlık personeli örneklemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya ilişkin verilerin toplanabilmesi amacıyla, Maslach Tükenmişlik Ölçeği, Brandes ve diğerleri tarafından geliştirilen Örgütsel Sinizm Ölçeği ve Podsakoff ve Mackenzie tarafından geliştirilen Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Ölçekleri kullanılmıştır. Tükenmişliğin Cronbach Alpha katsayısı 0,84, örgütsel sinizmin Cronbach Alpha katsayısı 0,85ve örgütsel vatandaşlık davranışının Cronbach Alpha katsayısı 0,88 olarak bulgulanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS (22.0) programıyla analiz edilmiştir.

Yapılan korelasyon analizinde tükenmişlik ile örgütsel sinizm arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r= 0,504$; $p<0,01$). Tükenmişliğin alt boyutlarından duygusal tükenme boyutu ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki ($r= 0,467$; $p<0,01$) diğer iki boyuttan daha yüksek düzeydedir. Tükenmişlik ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasında yapılan korelasyon analizinde negatif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (($r= -0,267$; $p<0,01$). Tükenmişliğin alt boyutlarından kişisel başarı düşüklüğü boyutu ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki ($r=- 0,206$; $p<0,01$) diğer iki boyuttan daha yüksek düzeydedir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre; tükenmişliğin alt boyutlarının örgütsel sinizmi etkileme oranı düzeltilmiş R^2 değerine göre %27,1 olarak bulgulanırken, tükenmişliğin alt boyutlarının örgütsel vatandaşlık davranışını etkileme oranı düzeltilmiş R^2 değerine göre %0,68 olarak bulgulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre tükenmişlik örgütsel sinizmi pozitif olarak etkilerken örgütsel vatandaşlık davranışını negatif olarak etkilemektedir. Örgütlerde sinizm istenilmeyen, örgütsel vatandaşlık davranışı ise arzu edilen örgütsel davranış şekilleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Örgütlerde tükenmişliği önleyici tedbirlerin alınması hem sinizmin düşmesine hem de örgütsel vatandaşlık davranışının yükselmesine neden olabileceğinden bu araştırma bulguları tükenmişliği önlemek için çözüm yolları arayışına katkı sağlayabileceği için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Örgütsel Sinizm, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the effect of burnout on organizational cynicism and organizational citizenship behavior on health workers. The research has been carried out by using 300 health personnel who work in 2nd step health care health institutions affiliated to General Secretariat of Karaman Public Hospitals Association. The Maslach Burnout Inventory, Organizational Cynicism Scale developed by Brandes et al., and Organizational Citizenship Behavior Scales developed by Podsakoff and Mackenzie were used to collect data related to the research. The Cronbach Alpha coefficient of the burnout was 0.84, the Cronbach Alpha coefficient of organizational cynicism was 0.85 and the Cronbach Alpha coefficient of organizational citizenship behavior was found to be 0.88. The data of the study were analyzed by using SPSS (22.0) program.

Correlation analysis revealed a positive and significant relationship between burnout and organizational cynicism ($r = 0.504$; $p < 0.01$). The relationship between the emotional exhaustion dimension and organizational cynicism ($r = 0,467$; $p < 0,01$) was lower than the other two dimensions. Correlation between burnout and organizational citizenship behavior was found to be negatively correlated ($r = -0,267$; $p < 0,01$) . The relationship between the dimension of personal achievement and organizational citizenship behavior from the sub-dimensions of burnout ($r = - 0.206$; $p < 0.01$) is higher than the other two dimensions.

According to the results of regression analysis; the effect of the sub-dimensions of burnout on organizational cynicism was found to be 27.1% according to the corrected R^2 value, the effect of the sub-dimensions of burnout on organizational citizenship behavior was found to be 0.68% according to the adjusted R^2 value.

According to the results of the study, while burnout affects the organizational cynicism positively, it negatively affects the organizational citizenship behavior. While cynicism is not required in organizations, organizational citizenship behavior is a desired organizational behavior. Because taking measures to prevent burnout in organizations can lead to a decrease in both cynicism and organizational citizenship behavior, these research findings are important because they can contribute to the search for solutions to prevent burnout.

Keywords: Burnout, Organizational Cynicism, Organizational Citizenship Behavior

2012-2018 YILLARI ARASINDA HASTA YATIŞINA SEBEP OLAN HASTALIK SINIFLARININ HASTA ÖZELLİKLERİNE GÖRE DAĞILIMI :TİG SİSTEMİ ARACILIĞIYLA RETROSPEKTİF BİR ÇALIŞMA

SCATTERING OF DISEASE CLASSES REQUIRING HOSPITALIZATION BETWEEN 2012-2018 ACCORDING TO CHARACTERISTICS OF PATIENTS: A RETROSPECTIVE STUDY THROUGH DRG SYSTEM

DR.ÖĞRETİM ÜYESİ PINAR ERDOĞAN
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada Tanı İlişkili Gruplar (TİG) verileri kullanılarak 2012-2018 yılları arasında Karaman Devlet Hastanesi'nde yatış yapılarak tedavi edilen ve TİG sistemine girilen, 6 ayrı Major Tanı Sınıfında (MTS) yer alan vakaların, cinsiyet, yaş, taburcu şekli ve yatış gün sürelerine göre dağılımları araştırılmasıdır. Araştırmada kullanılan MTS'ler; solunum sistemi hastalıkları, dolaşım sistemi hastalıkları, böbrek ve idrar yolları hastalıkları, endokrin ve metabolik hastalıklar, neoplastik hastalıklar ve akıl sağlığı bozuklukları olarak belirlenmiştir. Çalışmaya ait veriler tigkds.saglik.gov.tr adresinden elde edilmiştir.

Çalışma bulgularına göre 6 ayrı MTS' de toplam hastaneye yatış oranları erkeklerde kadınlara göre daha yüksek olarak bulgulanmıştır. Solunum sistemi hastalıkları, dolaşım sistemi hastalıkları, böbrek ve idrar yoları hastalıkları, neoplastik hastalıklar MTS' lerinde hastane yatışı erkeklerde kadınlardan daha yüksek iken, endokrin ve metabolik hastalık ve akıl sağlığı bozuklukları grubunda hastane yatışı kadınlarda erkeklerden daha yüksek olarak bulgulanmıştır. Yaş grubu olarak en çok hastane yatış oranı %40,1'lik oranla 61 yaş ve üzeri grubuna aittir. Solunum sistemi hastalıklarından hastane yatışı en fazla 0-20 yaş arası gruba ait iken, dolaşım sistemi, endokrin ve metabolik hastalıklar, böbrek ve idrar yolları ve neoplastik hastalıklar sınıfından en fazla hastane yatışı 61 yaş ve üzeri gruba aittir. Akıl sağlığı bozukluklarında ise en fazla yatış yapılan yaş aralığı 21-40 yaş arasıdır. Çalışmaya dahil edilen toplam 38842 vakanın %91,4'ü şifa ile taburcu olurken, %3'ü başka bir hastaneye sevk edilmiştir. En fazla sevk edilen MTS dolaşım sistemi hastalıklarına aittir. Yine en fazla ölüm oranı solunum sistemi hastalıkları MTS' sine aittir. Hastaneye yatış yapılarak tedavi edilen 38842 vakanın %44,1'i 2-5 gün arası hastanede yatırılmıştır. 10 günden fazla yatış yapılarak tedavi edilen MTS ise akıl sağlığı bozuklukları olarak bulgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: TİG, MTS, Hastalık

ABSTRACT

In this study, using Diagnosis Related Groups (DRG) data, the cases in 6 Major Diagnostic Classes (MTS) who were hospitalized and treated in Karaman State Hospital, and entered into the TIG System between 2012-2018 were studied according to their sex, age, discharge and hospitalization. MTS used in the study have been identified as respiratory tract diseases, circulatory system diseases, kidney and urinary tract diseases, endocrine and metabolic diseases, neoplastic diseases and mental health disorders. The data of the study were obtained from tigkds.saglik.gov.tr.

According to the study findings, total hospitalization rates in 6 MTS were found to be higher in males than those in females. While the ratio of hospitalization in MTS in respiratory system diseases, circulatory system diseases, kidney and urinary tract diseases, neoplastic diseases were found to be higher in men than that in women, in the group of endocrine and metabolic diseases and mental health disorders, hospitalization rate was found to be higher in women than that in men. The most common hospitalization rate for the age group is 40.1% of 61 years old and older. While the highest hospitalization rate in respiratory system diseases belongs to the group of 0-20 years old, the most common hospitalization rate in circulatory system, endocrine and metabolic diseases, kidney and urinary tract and neoplastic diseases belongs to the group of 61 years old and older. In mental health disorders, the highest hospitalization rate belongs to the group of 21-40 years old. Of the total 38842 cases included in the study, 91.4% were discharged with cure and 3% were transferred to another hospital. The most transferred MTS belongs circulatory system diseases. The highest mortality rate belongs to MTS respiratory system diseases. Of the 38842 cases treated with hospitalization, 44.1 % stayed at the hospital for 2-5 days. MTS, which was treated more than 10 days, was found to be mental health disorders.

Key words: DRG, MTS, Disease

SOSYAL BİR SORUN OLARAK YOKSULLUK VE SOSYAL DIŞLANMA

POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION AS A SOCIAL PROBLEM

PROF. DR. ALİ FUAT ERSOY
Karabük Üniversitesi
SOSYAL HİZMET UZMANI MEHTAP ALA
Karabük Üniversitesi

ÖZET

Yoksulluk tüm insanlığı ilgilendiren toplumsal bir olgudur. Sosyal dışlanma ise yoksulluğu izleyen ve insanların toplumla bütünleşmesini engelleyen bir takım kişisel, sosyal ve siyasal haklardan mahrum olunmasıdır. Yoksulluk kavramı genellikle maddi imkânlar üzerinden değerlendirilir. Sosyal dışlanma kavramı maddi imkânlardan ziyade sosyal ilişkiler açısından toplumun içinde ya da dışında olmakla ilgilenir. Yoksulluk ve sosyal dışlanma kavramları içinde bulunulan sosyal, kültürel ve politik süreçlerden bağımsız düşünülemeyeceğinden dolayı bu kavramlar toplumların bakış açısına, değer sistemine ve kişiden kişiye göre farklılık gösterir. Her iki kavramında içinde evrensel bir görüş birliğine uygun tanım bulunmamakla birlikte kavramlar birbirinin yerine ya da benzer anlamlarda da kullanılmıştır. Yoksulluk hane halkı ya da birey temelli bir olgu iken sosyal dışlanma toplumsal bütünleşmeye yönelik bir olgudur. Sosyal dışlanmanın bireylere tek tek bakmak yerine topluma bir bütün olarak bakması sosyal dışlanmayı yoksulluktan daha geniş bir hale getirmektedir. Sosyal dışlanma birçok boyutu içinde barındıran sürekli, sistematik geçmişi ve geleceği içerisinde barındır. Aynı zamanda da çok çeşitli problemlerin aynı anda hissedilebildiği bir süreçtir. Yoksulluk ve sosyal dışlanma geniş çerçevede bir bakış açısıyla birbirine iç içe geçen kavramlar olabilmektedir. Yoksul olmayan bireylerin de toplumdan dışlanmış olabilecekleri ya da kendilerini dışlanmış hissedebilecekleri gibi her yoksul olan birey toplumdan dışlanıyor ya da kendini toplumdan dışlanmış hissediyor gibi bir durum söz konusu değildir. Yoksulluk ve sosyal dışlanma geçmişten günümüze gelen kendini kavram ve çerçeve olarak genişleten toplumun bütününü etkileyen sosyal bir sorundur. Bu çalışmada yoksulluk ve sosyal dışlanma kavramları çeşitli boyutlarıyla ele alınmış yoksulluk ve sosyal dışlanma ilişkisine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, sosyal dışlanma ve sosyal dışlanma-yoksulluk ilişkisi.

ABSTRACT

Poverty is a social phenomenon that concerns all humanity. Social exclusion is the deprivation of a number of personal, social and political rights that follow poverty and prevent people from integrating into society. The concept of poverty is generally assessed on the financial means. The concept of social exclusion is concerned with being in or out of society in terms of social relations rather than financial means. Since the concepts of poverty and social exclusion cannot be considered independent from the social, cultural and political processes involved, these concepts differ from the societies' point of view, the value system and from person to person. In both concepts, there is no universal consensus-based definition, but concepts have been used interchangeably or in similar terms. While poverty is a household or individual-based phenomenon, social exclusion is a phenomenon aimed at social integration. Social exclusion instead of looking at individual individuals as a whole as a whole makes social exclusion more widespread than poverty. Social exclusion host a continuous, systematic past and future within many dimensions. It is also a process in which a variety of problems can be felt simultaneously. Poverty and social exclusion can be intertwined with a broad perspective. As poor individuals may be excluded from society or feel excluded, every poor person is excluded from society or does not feel excluded from society. Poverty and social exclusion is a social problem affecting the whole of society, which has expanded from the past to the present as concepts and frameworks. In this study, the concepts of poverty and social exclusion have been discussed in different dimensions and the relationship between poverty and social exclusion has been mentioned.

Key Words: Poverty, social exclusion and social exclusion-poverty relationship.

OKUL SOSYAL HİZMETİNDE PSİKO-SOSYAL DESTEK

PSYCHO-SOCIAL SUPPORT IN SCHOOL SOCIAL SERVICE

SOSYAL HİZMET UZMANI MEHTAP ALA
Karabük Üniversitesi
PROF. DR. ALİ FUAT ERSOY
Karabük Üniversitesi

ÖZET

Sosyal hizmet insanların sahip olduğu potansiyelin desteklenmesi, mevcut olan potansiyelin ortaya çıkarılması ve kişinin kendinden ya da çevresinden kaynaklı sorunların çözümlenmesi ailelerin, bireylerin ve çocukların başetme stratejilerini ve sosyal işlevselliklerini arttırmayı amaçlayan bilgi, değer ve beceri temelli bir disiplindir. Tıp, psikiyatri, aile-çocuk-yaşlı refahı, engellilik, suçluluk, okul gibi birçok alanda uygulamaya sahip olan sosyal hizmet mesleği birey, grup ve toplumla çalışır. Okul, öğrencilerin oldukça yoğun zaman geçirdikleri, farklı özellikleri barından bireylerin bir arada bulunduğu önemli bir sosyal kurumdur. Okullarda farklı kültürel ve sosyo-ekonomik düzeylerde bulunan ailelerin çocukları aynı şartlarda eğitim almaktadır. Okul aile ile birlikte çocuğun/gencin yetişmesinde, gelişmesinde ve korunmasında büyük oranda etkilidir. Okullarda her bireyin psiko-sosyal gelişiminin uyum içinde gerçekleştirebilmek amacıyla kendi ailesi içinde değerlendirmeye alan ruhsal, fiziksel ve sosyal gelişimlerine göre ekonomik özelliklerini de göz ardı etmeden bütüncül ve sistematik bir bakış açısıyla ele alan sosyal hizmet uzmanına ihtiyaç vardır. Okullarda görevli sosyal hizmet uzmanı eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, aile-okul-çocuk-öğretmen arasında etkili bir köprü görevi gören, okullarda çocukları bulunduğu çevre içerisinde ele alan çocuk ve ailenin ihtiyaç ve isteklerinin giderilmesine istinaden öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarını artırarak onların mevcut kaynaklarla buluşmasını sağlar. Bu çalışmada, psikolojik desteklenmelerin insan yaşamındaki yeri ile birlikte okul sosyal hizmetinin ne olduğu açıklanmış, okul sosyal hizmetinin psiko-sosyal desteklemeye etkisi ve bu etkilerin bireyin okul yaşamlarında ki ayrı ayrı gelişim dönemleri, bu dönemlerde karşılaşılan sorunlar bu sorunların çözümünde okul sosyal hizmetinin rolü ele alınmıştır. Ülkemizde okullarda görev yapan psikolojik danışmanın okul sosyal hizmet uzmanı ile görev tanımlamalarına değinilmiş ve ekip çalışması ele alınmıştır. Sonuç olarak okul sosyal hizmetinin gerekliliği, önemi ve psiko-sosyal gelişim için okullarda istihdam edilmesinin gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sosyal hizmet, okul sosyal hizmeti, psiko-sosyal destek, sosyal hizmet uzmanının rolleri

ABSTRACT

Social work is a knowledge, value and skill-based discipline that aims to support the potential of people, to uncover the potential that exists and to solve problems stemming from one's self or the environment, and to increase the coping strategies and social functionality of families, individuals and children. The social work profession, which has practice in many fields such as medicine, psychiatry, family-child-elderly welfare, disability, guilt, school, works with individuals, groups and society. The school is an important social institution where students spend quite a lot of time together with individuals with different characteristics. Children of families with different cultural and socio-economic levels in schools receive education under the same conditions. Together with the family, the school is highly influential in the development, development and protection of the child / young person. In order to realize the psycho-social development of each individual in schools, there is a need for a social worker who takes a holistic and systematic view without ignoring their economic characteristics according to their mental, physical and social development. The social worker in the school provides equal opportunities in education, provides an effective bridge between the family-school-child-teacher and provides the students with the resources they need by increasing their academic and social achievements by addressing the needs and desires of the children and families in the environment. In this study, the role of psychological support in human life and school social service are explained. The effect of school social service on psycho-social support and the development stages of these effects in individual's school life, the problems encountered in these periods and the role of school social service in solving these problems are discussed. The task definition of the psychological counselor working in schools in our country with the school social worker was discussed and the team work was discussed. As a result, the necessity and importance of school social work and importance and importance of employment in schools for psycho-social development were emphasized.

Keywords: Social work, school social service, psycho-social support, roles of social worker

DENEYSEL HİPOTİROİDİZM OLUŞTURULAN RATLARIN PERİFERAL KAN VE ENDOMETRİYUM DOKUSUNDA ANAE VE AcP-az POZİTİVİTELERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF THE ANAE AND AcP-ase POSITIVITIES IN PERIPHERAL BLOOD AND ENDOMETRIUM IN EXPERIMENTAL HYPOTHYROIDISM-INDUCED RATS

DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA ÇOLAKOĞLU
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
PROF. DR. HASAN HÜSEYİN DÖNMEZ
Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma; deneysel olarak hipotiroidizm oluşturulan ratların periferal kan ve uterus endometriyum dokusunda yer alan alfa-naftil asetat esteraz (ANAE) ve asit fosfataz (AcP-az) pozitif (+) lenfosit sayıları ile formül lökosit oranlarındaki değişiklikleri ortaya koyarak mevcut bağışıklık sisteminin durumu hakkında bilgi edinmek amacıyla planlandı.

Çalışmada 15 sağlıklı dişi Wistar Albino rat 4 hafta boyunca deneysel beslemeye tabii tutuldu. 2 hafta boyunca her gün intraperitonal (IP) olarak methimazol enjeksiyonu ile hipotiroidizm oluşturulan ratlar deney (D, n=9) grubunu oluştururken; herhangi bir müdahele yapılmayanlar ise kontrol (K, n=6) grubu olarak bırakıldı. Deneysel beslemenin 2. ve 4. haftalarında olmak üzere bu gruplardaki ratların her birinden alınan periferal kanlardan 6'şar adet froti hazırlandı. Kandaki ANAE ve AcP-az pozitif lenfosit sayıları belirlemek amacıyla hazırlanan bu frotilerin 2'şer tanesine ANAE ve AcP-az enzim demonstrasyonları yapıldı. Aynı dönemlere ait kalan diğer 2'şer frotilere ise May Grünwald-Giemsa boyaması yapılarak ratların periferal kan lökosit oranlarında meydana gelen değişiklikler tespit edildi. Ayrıca deneysel beslemenin sonunda ratlardan alınan uterus örneklerinin ANAE ve AcP-az pozitivitesini belirlemek için uterus preparatlarının enzim demonstrasyonları da yapılarak oranları belirlendi.

Bu çalışmada, deneysel beslemenin 2. ve 4. haftalarındaki periferal kan ANAE ve AcP-az pozitif lenfosit oranlarının D grubunda daha fazla olduğu görüldü ($P<0.05$). İstatistiksel olarak 2. haftanın formül lökosit oranlarında herhangi bir fark bulunmazken ($P>0.05$); 4. haftadaki lenfosit oranlarının K grubunda daha düşük olduğu belirlendi ($P<0.05$). Uterus dokusu preparatlarının ANAE ve AcP-az pozitif lenfosit sayılarında herhangi bir değişiklik olmadığı gözlendi.

Sonuç olarak; hipotiroidizmin periferal kandaki ANAE ve AcP-az histokimyası ile ortaya çıkan T-lenfosit sayısında ve lökosit formülünde önemli değişikliklere neden olmakla birlikte uterusta herhangi belirgin bir değişikliğe yol açmadığı sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: AcP-az, ANAE, Endometriyum, Hipotiroidizm, Methimazol

ABSTRACT

This study was planned to provide information about the immune system by revealing changes in peripheral blood leucocyte (PBL) counts, and alpha-naphthyl acetate esterase (ANAE) and acid phosphatase (AcP-ase) positive (+) lymphocyte counts in peripheral blood (PB) and uterine endometrium of experimental hypothyroidism-induced rats.

In this study, 15 healthy female Wistar Albino rats were used. Rats were fed through 4 weeks. The rats were divided into two groups: animals from the experimental (E) group (n=9) were made hypothyroidism by intraperitoneal (IP) methimazole enjection for 2 weeks. Animals the other group (n=6) were untreated control (C). From each of these groups, 6 smears were prepared and these preparations were stained with ANAE and AcP-ase demonstrations, May Grünwald-Giemsa method at 2nd and 4th week. Furthermore, uterine samples taken at 4th week were stained with ANAE and AcP-ase demonstrations.

In this study, at 2nd and 4th weeks in the experimental feeding, peripheral blood ANAE and AcP-ase (+) lymphocyte were higher rates in the E group. There was no statistical difference in formula leucocyte ratios at 2nd week. In PBL, while lymphocyte was no statistically different ($P>0.05$) ratio at 4th week, it was found lower in C group. There was no change in the number of ANAE and AcP-ase (+) lymphocytes in uterine tissues.

As a result of, it was concluded that hypothyroidism caused significant changes in peripheral blood T-lymphocyte counts demonstrated by ANAE and AcP-ase histochemistry and leucocyte formula in peripheral blood. But, the any change was not observed in the uterine endometrium.

Keywords: AcP-ase, ANAE, Endometrium, Hypothyroidism, Methimazole

SUNSET YELLOW FCF (E110) KULLANIMININ HİSTOPATOLOJİK YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİNE GENEL BİR BAKIŞ

AN OVERVIEW OF HISTOPATHOLOGICAL ASSESSMENT OF SUNSET YELLOW FCF (E110) USE

DR. ÖĞR. ÜYESİ FATMA ÇOLAKOĞLU
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

ÖZET

Gıda katkı maddelerinin içerisinde gıda boyaları önemli bir yere sahiptir. Bu renklendiricilerin gıdalara ilave edilen limit değerlerini, bağırsaklar ve karaciğer tarafından metabolize edilmeleri hakkında edinilen bilgiler sınırlıdır. Gıdalardan alınan numunelerin büyük bir kısmında izin verilen oranların aşıldığı ve en çok kullanılan gıda boyasının Sunset Yellow FCF (E110) olduğu görülmektedir. Bu derlemede; histopatolojik yönden E110 ile yapılan kısa/uzun dönem maruziyet çalışmaları sonucunda elde edilen bilgilerin hem yöntem hem de bulgu açısından temel veri sağlaması ve bu konuda ileride yapılması planlanan çalışmalara kaynak oluşturabilmesi amaçlanmaktadır.

Bir azo-boya olan E110 hazır besinlerde, kozmetik ve ilaç sanayisinde renklendirici olarak kullanılmaktadır. 1982 yılında Dünya Sağlık Örgütü bu boyanın güvenilirliğini değerlendirmiş ve ortalama günlük tüketim miktarını 0-2.5 mg/kg olarak belirlemiştir. 2011'de bu miktar 0-2 mg/kg olarak güncellenmiştir. Avrupa Birliği İçecek Derneği E110 için en yüksek kullanım seviyesini 50 mg/L olarak belirlemiştir. Hazır gıdalardaki renklendiriciler üzerine yapılan bir araştırmada sokakta satılan tüketime hazır gıdaların %73'ünde izin verilen oranların aşıldığı ve en sık kullanılan renklendiricinin ise E110 olduğu bildirilmektedir. Ürtiker, astım, rinitis, anjiyoödem, purpura, anaflaktik şok, baş ağrısı, gastrointestinal bozukluklar ve hiperaktivite gibi birçok bozukluğa yol açmaktadır. Yapılan çalışmalarda E110'nun rat testislerinde histolojik ve histomorfometrik yönden önemli değişikliklere yol açtığı; testislerde büyüme ve sekumda genişlemelere neden olduğu bildirilmektedir. Kemiricilere verilen E110'nun genotoksisite testlerinden olan mikronükleus testinde kemik iliğindeki polikromatofilik eritrositlerin mikronükleus frekansında bir artışa neden olmazken; ortalama canlı ağırlık kazancında önemli kayıplara yol açtığı raporlanmaktadır. 80 hafta boyunca E110 verilen ratların lenf dokusunda ve akciğerlerinde histopatolojik değişimlerin olduğu bildirilmektedir. Yüksek konsantrasyondaki E110'nun lökosit sayısında artışa; karaciğer ve böbreğin histolojik yapısında önemli değişimlere neden olduğu bildirilmektedir. Başka bir çalışmada E110'nun immün sistemi baskıladığı, T ve B hücrelerindeki yüzey reseptörlerinin rölatif ekspresyonunu değiştirdiği ve sitokin salınımını baskıladığı gözlenmektedir. Histolojik, histomorfometrik ve enzimhistokimyasal yönden E110'nun timus ve bursa Fabricii'nin embriyonik gelişiminde geriliklere yol açtığı bildirilmektedir. E110'nun embriyonal dermal ve mukozal mast hücrelerinde kısmi ve ileri seviyede degranülasyonlara neden olduğu söylenmektedir. E110'nun ağırlık kazancını ve dalak ağırlığını etkilemediği, timus ağırlığını önemli ölçüde azalttığı, nötrofillerde ve monositlerde azalmaya lenfositlerde ise artışa yol açtığı da bildirilmektedir.

Sonuç olarak; belirlenen limitler aşılmadığında önemli yan etkilerinin olmadığı ifade edilse de, satışa sunulan gıdalardan alınan numunelerin çoğunda izin verilen oranların aşıldığı bilinmektedir. Morfolojik ve mikroskobik olarak birçok bozukluğa neden olan E110'nun en sık kullanılan renklendirici olması durumun önemini daha da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: E110, Histopatolojik çalışmalar, Sunset Yellow FCF

ABSTRACT

Food dyes have an important place in food additives. The information on limit values added to food and the metabolism of these colorants by the intestines and the liver is limited. In most of the taken samples, it is seen that the allowable rates are exceeded and the most commonly used dye is Sunset Yellow FCF (E110). In this review; it is aimed that the findings obtained from short/long term exposure studies with E110 will provide histopathologically the basic data for both the method and the data, and a source for the planned studies in the future.

E110, an azo-dye, is used as a coloring agent in ready-made foods, cosmetics and pharmaceuticals. In 1982, the World Health Organization evaluated the reliability of this dye and determined the average daily consumption as 0-2.5 mg/kg. In 2011, this amount was updated to 0-2 mg/kg. The European Union Beverage Association has set the highest usage level for E110 as 50 mg/L. In a study on colorants in ready foods, it is reported that 73% of the ready-to-eat foods sold on the street are exceeded and the most commonly used colorant is E110. It causes many disorders such as urticaria, asthma, rhinitis, angioedema, purpura, anaphylactic shock, headache, gastrointestinal disorders and hyperactivity. It has been shown that this dye cause significant changes histologically and histomorphometrically in rat testes. It is reported that it causes growth and dilatation in the testes and caecum, respectively. In the E110 treated rodents, E110 did not cause an increase in micronucleus frequency of polycromatophilic erythrocytes in the bone marrow in the micronucleus test from genotoxicity tests, but this dye cause significant losses in the average live weight gain. Histopathological changes in the lymph nodes and lungs of rats given E110 for 80 weeks have been reported. It has been reported that dye's the high concentration causes increased leukocyte count, and significant changes in the histological structure of the liver and kidney. In another study, E110 appears to suppress the immune system, and alter the relative expression of surface receptors in T and B cells, and suppress the release of cytokines. It has been reported that E110 causes histological, histomorphometric and enzymehistochemical changes in embryonic development of thymus and bursa Fabricii. It is said the E110 causes partial and advanced degranulation in the embryonal dermal and mucosal mast cells. It has also been reported that E110 does not affect weight gain and spleen weight. Furthermore, it is reported this dye caused significantly reduced thymus weight, and increased lymphocytes, and decreased neutrophils/monocytes.

As a result; although it is stated that there are no significant side effects when the specified limits are not exceeded, it is known that the permissible ratios are exceeded in most of the taken samples from offered food for sale. Also, the fact that E110 is one of the most commonly used dye that causes morphologically and microscopically many disorders demonstrates the importance of the situation.

Keywords: E110, Histopathological studies, Sunset Yellow FCF

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE YAŞANAN MALPRAKTİS VAKALARININ CEZA YAPTIRIMLARININ İNCELENMESİ

YASEMİN AĞAOĞLU
Kavram Meslek Yüksek Okulu İstanbul

ÖZET

Sağlık Sektöründe Yaşanan Malpraktis Vakalarının Ceza Yaptırımlarının İncelenmesi 224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun'un tanımına göre sağlık; Sağlık: Kişinin yalnızca hasta ya da sakat olmayışı değil; bedence, ruhça ve sosyal yönden tam bir iyilik durumunda olmasıdır. Sağlık Hizmeti tanımı ise; İnsan sağlığına zarar veren çeşitli faktörlerin yok edilmesi ve toplumun bu faktörlerin tesirinden korunması, hastaların tedavi edilmesi, bedeni ve ruhi kabiliyet ve melekeleri azalmış olanların işe alıştırılması (Rehabilitasyon) için yapılan tıbbi faaliyetler olarak tanımlanmıştır. Aynı zamanda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine göre ise; sağlık hizmetlerinden yararlanmak bir hak olarak belirtilmiştir. Her vatandaş bu hakka sahiptir. Bu nedenle sağlık hizmeti veren tüm kurumlarda hem sağlık personelinin hem de bu hizmeti almak isteyen vatandaşın hakları ayrı bir düzenleme ile net bir şekilde belirtilmiştir. Sağlık hizmeti sunanlar ve bu hizmeti almayı talep edenlerin kendi aralarında bir ilişki vardır ve aynı zamanda tüm bunların devlet ile de bağlantısı bulunmaktadır. Bu nedenle; aradaki bu ilişki ve düzenlenmeyi sağlamak, bu ilişkileri düzenlemek için sağlık hukuku kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kanuna göre ilişkiler arasında yaşanan sorunlar için ceza yaptırımları belirlenmiştir. Hizmeti almayı talep edenin hakları olduğu gibi hizmet verenlerinde kendilerine ait saklı hakları bulunmaktadır. Ancak bu hakların ihlal edilmesi durumunda malpraktis vakaları ortaya çıkmaktadır. Malpraktis vakaları, ülke genelinde sıklıkla karşılaşılan bir durum olmakla beraber hukukta ki yeri de büyük önem arz etmektedir. Malpraktis kavramının sağlık sektöründe ki karşılığı tıbbi hata; görevi kötüye kullanma ya da kötü uygulama şeklindedir. Türk Hukuk Teorisinde daha çok Tıpta Yanlış Uygulama, Tıbbi Hata, Tıbbi Uygulama Hataları, Hekimliğin Kötü Uygulaması gibi kavramlarla ifade edilmesi tercih edilmektedir. Ancak hukukumuz da; Tıbbi Hata konuları ile ilgili olarak yeterli düzenleme olmaması nedeniyle sağlık alanında ki tıbbi uygulamalar sonucu ortaya çıkan, hukuki veya cezai sorumluluğa ilişkin olaylarda, Borçlar Kanununun haksız fiil ve sözleşmeden doğan sorumluluğa ilişkin hükümlerine veya Türk Ceza Kanununun tedbirsizlik, dikkatsizlik, meslek ve sanatta acemilik ile ilgili hükümlerine gidilmektedir. Ancak bu durumunda spesifik olmaması ve yeterli bir düzenleme içermemesi nedeniyle Tıbbi Hizmetlerin Kötü Uygulanmasından Doğan Sorumluluk Kanunu Tasarısı düzenlenmiştir. Bu tasarıya bağlı olarak Tıbbi Hizmetlerde Genel Prensipler, Sağlık Personeli ve Hasta İlişkileri, Göreb Yetki ve Sorumluluklar, Üst Kurul-Kurullar ve İdari İşleyiş, Zorunlu Mesleki Mali Sorumluluk Sigortası, Ceza Hükümleri ve Son Hükümler başlıkları altında gerekli cezai uygulamalara dair düzenlemeler yapılmıştır. Bu çalışmamızda bazı Malpraktis örnekleri verilmiş, bu durumlarda verilen cezalar ve tasarının detaylı incelenmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Hata, Malpraktis, Cezai yaptırımlar

ABSTRACT

Evidence Of Creation Of Cord Blood

Stem cell information is the basis of cord blood and cord tissue storage procedures that are widely used nowadays. Based on these data, the aim of this study is; to show evidence of creation in cord blood. Stem cells are known as the main cells that make up all the tissues and organs in our body. As it is now known, the stem cells found in the cord blood are now taken with the approval of the family during the birth and can be stored in special conditions for many years and can be used in the treatment of various diseases that their individuals may face in the future. Stem cells are found in the bloodstream of whole body tissues and organs, but are particularly high in three places: the umbilical cord of the infants, the bone marrow and the blood circulating in our veins. This situation can be associated with the fact of creation. For example; Our Prophet (pbuh) said: There are forty years between the two walls! Then Allah will send water from the sky, and people will resurrect from the earth as vivacious as the vegetables. In the human all but one self-decay. This decaying essence is acbüzzeneb. In another hadith, the Prophet (pbuh) said: Ef All the children of Abraham shall eat the land. Each Adamem is created from it, and will be made from it. As an example of this, we can see the mention of stem cells in the Sura Tariq. So let's see why people were created. It was created from a squirting water. This water comes out of the rib bones with the waist. Verily, Allah will have the power to resurrect him after death. (Surat al-Tariq) All the stages of human creation have been created by the unique creation of God. Our supreme creator has presented this miraculous structure of vital importance to the service of mankind with another miracle like birth. This highly structured and programmed structure could not have emerged by chance and by itself in the evolutionary process.

KEY WORDS: Creation, Stem Cell, Cord Blood

İBN İSHAK İLE VAKIDÎ'NİN YÖNTEM BAKIMINDAN BENZERLİK VE FARKLILIKLARI

THE SIMILARITY AND DIFFERENCES OF IBN ISHAQ AND VAKIDÎ'S METHODS

DR. ÖĞR. ÜYESİ HACİ ATAŞ
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

İbn İshak (ö.151/768) ve Vâkıdî (ö.207/823) siyer tarihinin en önemli iki âlimidir. Günümüze ulaşan eserleri sayesinde onların siyerde uyguladıkları yöntem hakkında yeterli bilgiye sahibiz. Her ikisi de kendilerinden sonra gelen İslam tarihçilerine öncülük etmiştir. Bu öncülük rivayet nakil metotlarında görüldüğü gibi rivayetlerin metinlerinde de görülmektedir. İbn İshak'ın eserinin büyük bölümü İbn Hişâm tarafından günümüze aktarılmıştır. Başlıca iki bölümden oluşan eserin ilk bölümü peygamberler tarihini ele alır. İkinci bölümde ise Hz. Peygamber'in hayatı anlatılır. Vâkıdî'nin eseri ise Hz. Peygamber'in seriyye ve gazvelerini kapsar. Bu nedenle İbn İshak'ın eserinin ikinci bölümü ile Vâkıdî'nin eserinin tamamı çalışmanın iki ayağını oluşturacaktır. Öncelikle, rivayetlerin isnadlarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konmaya çalışılacak; ikinci olarak da rivayetlerin metin kısımlarındaki yakınlık ve aykırılıklar tespit edilmeye çalışılacaktır.

İbn İshak ve Vâkıdî, eserlerinde meşhur siyer ve hadis âlimi Zührî'den rivayette bulunmuşlardır. Ancak Vâkıdî, Zührî'nin meşhur öğrencilerinden olan İbn İshâk'tan doğrudan hiç rivayet almamıştır. Onun bu tavrı Horovitz ve Wellhausen gibi bazı müsteşriklerin dikkatini çekmiş ve onlar bu durumu şüpheli görmüşlerdir. Bu şüphelerini desteklemek için İbn İshâk'ın Sîre'si ile Vâkıdî'nin Kitâbü'l-Meğâzî'sinde bazı bölümlerin birbirine çok benzediğini ifade etmişlerdir. Bu iddiadan yola çıkarak Vâkıdî'nin rivayetlerinde gizli bir şekilde İbn İshak'tan faydalanıp faydalanmadığı da tespit edilmeye çalışılacaktır.

Bu iki müellif aynı dönemde yaşamalarına rağmen birbirleri ile doğrudan görüşüp görüşmedikleri konusunda net bir bilgiye ulaşamıyoruz. Kaynaklarda İbn İshâk'ın Vâkıdî'nin hocası olduğuna dair rivayetler olmasına rağmen bu hususta her ikisinden de birinci ağızdan bir açıklama göremiyoruz. Bu yüzden adı geçen siyer âlimleri arasındaki metot yönünden benzerlik ve farklılıklar üçüncü şahısların görüşleri ve onların günümüze ulaşan eserleri yoluyla yapılacaktır. Esasında bu çalışmada İbn İshak ile Vâkıdî arasındaki yöntem benzerliği ve farklılığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İbn İshak, Vâkıdî, İsnad, Rivayet, Siyer.

ABSTRACT

Ibn Ishaq (d.151/768) and Vâkıdî (d. 207/823) are the two most important scholars in the siyar history. Thanks to the works that have reached to the present day, we have enough knowledge about the methods they have applied in the siyar. Both pioneered the Islamic Historians who came after them. This leadership has seen in the texts of the narrations as seen in the transfer methods. Much of Ibn Ishak's work has been transferred to the present day by Ibn Hisam. The first part of the work, which consists of two parts, deals with the history of the prophets. In the second part, the life of the Prophet Mohammed is told. The work of Vâkıdî covers the wars and battles of the Prophet Mohammed. Therefore, the second part of Ibn Ishak's work and the whole of Vâkıdî's work will be the two pillars of the work. Firstly, the similarities and differences in the isnads will be tried to be revealed secondly, it will be tried to determine the proximity and contradictions in the text parts of the narrations.

Ibn Ishaq and Vâkıdî narrated in his own books the famous siyar and hadith scholar Zuhri. However, Vâkıdî did not receive any narrations directly from Ibn Ishaq, one of the famous students of Zuhri. His attitude attracted the attention some orientalists, such as Horovitz and Wellhausen, and saw this suspicious. They stated that in order to support these doubts, some sections of Ibn Ishaq's Sîra and Vâkıdî's Kitâbu'l-Meghâzî were very similar. Based on this claim, it will be tried to determine whether or not Vâkıdî used in his narrations in a secret manner.

Although these two authors live in the same period, we can't reach any clear information about whether they are directly in contact with each other. Although sources say that Ibn Ishaq is the teacher of Vâkıdî, we do not see a first-ever explanation from both of them. Therefore, similarities and differences in terms of the method between the mentioned scholars will be made through the opinions of third parties and their works that have survived. In fact, this study will focus on the similarity and difference between Ibn Ishak and Vâkıdî.

Keywords: Ibn Ishaq, Vâkıdî, Isnad, Narration, Siyar.

MONTAIGNE'DE ŞÜPHECİLİK VE İMAN

MONTAIGNE ON SKEPTICISM AND FAITH

ARŞ. GÖR. EMİNE GÖÇER
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Erken modern dönemin önemli düşünürlerinde biri olan Montaigne hem katolik olup hem de şüpheci bir kişiliğe sahip olması ile dikkat çekiyordu. 16. ve 17. yy Hıristiyan felsefesinde şüphecilik ile Hıristiyan imanın bir arada savunulmasının imkanını şüpheci fideist bir tutumla ortaya koyan düşünürlerden ilki olmasa bile en önemlisi olarak görülmekte idi. Geç Rönesans döneminde çoğunlukla antik dönem felsefesi üzerinde yoğunlaşan çeviri faaliyetleri bitmiş durumdaydı. Bu çevirilerin özellikle Cicero ve Sextus Empricus'un eserlerinin Montaigne üzerinde büyük tesir uyandırdığı bilinmekteydi. Montaigne'nin şüpheciliğinin bu eserlerden mi yoksa özgün felsefesinden mi kaynaklı olduğu tartışmalı olsa da çeviri faaliyetlerinin etkisi büyüktü.

Humanist felsefe artık modern düşünürler tarafından vazgeçilmez hale gelmişti. Bunun sonucu olarak da Tanrı merkezli dünya görüşünden insan merkezli anlayışa geçilmişti. İnsanın her şeyin ölçüsü sayıldığı felsefe ile Hırsitiyan imanı birbiri ile uyumsuz hale gelmekteydi. Humanist biri aynı zamanda Hıristiyan imanına sahip olabilir miydi? Her ne kadar Montaigne yeni fikirlere açık olan bir humanist olarak anılsa da onun dine bakışı oldukça tutucu idi. Dönemin protestan-katolik çatışmalarında katolikliği benimsemiş olması sorgulanması gereken bir husus olarak dikkat çekmektedir. Humanist bir katolik düşünülebilir miydi? Montaigne bunun bir örneği idi. O katolik imanın şüpheci bir savunusunu gerçekleştirmekle şüpheci fideizmi savunmuştur. Onu şüpheci fideizmi savunmaya iten gerekçeler yalnızca dini bilginin imkanı açısından ele alınmamalıdır.

Montaigne’nin denemelerinden biri olan ¨Reymond Sebond’a İtiraz¨, onun iman ve şüpheciliği konu alan en önemli kaynaklarından biridir. O doğal teolojiye itirazlarını bu metin üzerinden dile getirerek Pironcu şüpheciliği ve Hırisityan imanını nasıl uzlaştırdığını anlatmaktadır.

Bu tebliğde Montaigne'in savunduğu şüpheci iman biçiminin kendi felsefesi içinde ne kadar tutarlı olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erken Modern Felsefe, Montaigne, Şüphecilik, İman, Fideizm, Humanizm.

ABSTRACT

One of the most important thinkers of the early modern period, Montaigne was both a Catholic and a skeptical person. In the 16th and 17th centuries Christian philosophy was regarded as the most important one, even if not the first one to put forward the possibility of defending skepticism and Christian faith together with a skeptical seedling. During the late Renaissance period, translation activities, which mainly focused on ancient philosophy, were finished. It was known that these translations, especially the works of Cicero and Sextus Empricus, aroused great influence on Montaigne. Although it was controversial whether Montaigne's skepticism was the result of these works or his original philosophy, influence of translation activities were too much.

Humanist philosophy was now indispensable by modern thinkers. As a result of this, the human-centered approach from the God-centered world view was adopted. The philosophy in which man was the measure of all things and Christian faith was becoming incompatible with each other. Could a humanist have Christian faith at the same time? Although Montaigne was called a humanist who was open to new ideas, his view on religion was very conservative. The fact that the period adopted the Catholicism in the Protestant-Catholic conflicts is a point to be questioned. Could the humanist be considered a Catholic? Montaigne was an example of this. He advocated skeptical fideism in carrying out a skeptical plea of catholic faith. The reasons that led him to defend skeptical fideism should not be considered solely in terms of the possibility of religious knowledge.

One of Montaigne's essays, Apology for Reymond Sebond, is one of the most important sources on the subject of faith and skepticism. He expresses his objections to natural theology in this text and explains how he reconciles the Pyrrhonian skepticism and the Christian faith.

In this paper, it will be tried to determine how consistent the skeptical belief that Montaigne defends in his philosophy.

Keywords: Early Modern Philosophy, Montaigne, Scepticism, Faith, Fideism, Humanism.

AUGUSTINE'DE İMAN VE BİLGİ

FAITH AND UNDERSTANDING ON AUGUSTINE

ARŞ. GÖR. EMİNE GÖÇER
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bilgiyi arayan iman kavramı ilk olarak Augustine'e ait olduğu bilinir. Bu kavrama göre iman, Tevrat'ta geçen bir metin olan ¨inanmadıkça anlayamayacaksın¨ anlayışı üzerine tesis edilmiştir. Augustine şahitliğe dayalı inancı bilgiden dışlar ve imanı da şahitliğe dayalı inanç olarak tanımlar. Bilgi ise tanıma yoluyla elde edilir. Ancak Augustine, epistemik düşünce açısından Platonist olsa da bu konularda pek yetkin olmadığı eleştirileri almıştır. O, Platon'un Menon'daki şahitlik temelli inanç anlayışını Devlet'teki tanıma temelli inanç anlayışı ile birleştirmiştir. Bu da Augustine'in epistemolojisinin geneline yayılmıştır. Bu sebeple *bilgi arayan iman* kavramının birkaç anlamı vardır. Bu anlamları, bazı düşünürler, Augustine'de iman bilgiden önce gelecek şekilde, bazılarına göre ise bilgi imandan önce gelecek şekilde yorumlamıştır.

Augustine'e göre bir şeyi biliyorsan ona daha önce inanmış olman gerekir. *Bilgiyi arayan iman* kavramı da imanla başlayan zamansal önceliği gerektirmektedir. O şahitlik yoluyla inanmayı iman, kendi gözüyle görmeyi bilgi olarak kabul ettiği için iman ile bilginin bir araya gelmesinin imkansızlığını savunuyor görünmektedir. Ancak öyle değildir. Bu Augustine'e göre çift yönlü patika olarak tanımlanmaktadır. O, imanın önceliği ile bilmenin önceliğini yanyana koyar. Fakat yine de bilmenin niteliksel önceliği ile inancın zamansal önceliğini ayırt etmeyi gözardı etmez.

Augustine'e göre inancın nesneleri üçe ayrılır. Bunlardan ilki her zaman inanılan asla bilinemeyen, ikincisi inanıldığı kadar bilinebilen ve üçüncüsü ilkin inanılan sonra bilinen nesnelerdir. Augustine akıl yoluyla her şeyi bilmenin mümkün olduğunu iddia etmiyordu. Ancak aklın doğruluğu kavrama ilkesine sahip olduğuna katılmakla birlikte ona göre problem Tanrı'ya iman konusundaki kavrayışın akılla mı yoksa imanla mı başlayıp başlamamasıdır. Ona göre Tanrı'ya iman konusunda, iman, bilgiden önce gelmekteydi. Akılla iman yer değiştiridiği için de buradaki inanç türü ilkin inanılan sonra bilinen nesneler arasına dahil edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Augustine, orta çağ din felsefesi, iman, akıl, bilgi, bilgiyi arayan iman.

ABSTRACT

The concept of faith seeking understanding is known to belong to Augustine. According to this conception, faith is founded on the thought that ¨it will not understand unless it is believed¨ a text in the Torah. Augustine excludes witness-based belief from knowledge and believes faith as a belief-based faith. Knowledge is obtained through recognition. Augustine, however, received criticism from the perspective of epistemic thought that he was not competent in these subjects, even if he was a Platonist. He united the notion of belief based on Plato's testimony in Menon and the notion of belief based on recognition in the Republic. This spread throughout Augustine's epistemology. For this reason, the concept of faith seeking understanding has several meanings. Some thinkers interpreted these meanings in the way that faith prioritizes knowledge, others, knowledge priorities faith according to Augustine.

According to Augustine, if you know something, you must have believed him before. The concept of faith seeking understanding requires temporal priority, which begins with faith. He seems to advocate the impossibility of gathering knowledge and faith together because he accepts faith believing through witnessing, and knowledge to see with his own eyes as. But it is not. This is described as a two-way path according to Augustine. He is in juxstaposition the priority of faith with the priority of knowing. Nevertheless, it does not neglect to distinguish between the qualitative priority of knowing and the temporal priority of faith.

According to Augustine, the objects of faith are divided into three. The first of these is always believed but never known objects ; the latter are known objects as believed and the third before is believed and then known objects. Augustine did not claim that it was possible to know everything through reason. However reason has the principle of understanding the correctness, but the problem according to him is whether conception of faith in God begins with reason or faith. According to him, faith in God comes before knowledge. Since the belief in faith is displaced, the type of belief here has been included in before believed and then the known objects

Keywords: Augustine, medieval philosophy of religion, faith, reason, understanding, faith seeking understanding.

KİTAB-I MUKADDES'TE HZ. MUHAMMED'İN PEYGAMBERLİĞİNE DAİR İŞARETLER (ŞEMSÜDDİN ES-SEMERKANDÎ ÖRNEĞİ)

SIGNS OF PROPHET MUHAMMED'S PROPHETHOOD IN THE BIBLE (EXAMPLE OF SHEMSUDDIN SAMARQANDİ)

ARŞ. GÖR. ESRA HERGÜNER
Korkut Ata Üniversitesi
ÖĞR. GÖR. TARIK TANRIBİLİR
Korkut Ata Üniversitesi

ÖZET

Kelam ilminin ana konularından birini teşkil eden nübüvvet Tanrı'dan alınan vahyin insanlara ulaştırılması anlamına gelmektedir. Yaratıcı insanı yeryüzünde başıboş bırakmamış ona yardımcı olması için her kavme peygamber göndermiş ve onları tekrar tekrar uyarmıştır.

İnsanlar Allah'ın vahyine muhatap olan şahsın kendileri gibi olmasını kabullenemedikleri için Allah'ın varlığına inanmalarına rağmen nübüvvet kurumuna Kuşkuyla yaklaşmışlardır. Dolayısıyla peygamberler gönderildikleri toplumlarda risaletlerini ispatlamak için birtakım deliller sunmuşlardır. Bu deliller mucize olarak isimlendirilmektedir. Mucizeler Allah'ın fiilleri olup seçilmiş peygamberi desteklemek için ortaya konulan harikulade olaylardır. Her peygamberin mucizesi gönderildiği topluma göre değişiklik göstermiştir. Bu bağlamda kelam alimleri peygamberlerin mucizelerini üç grupta ele almışlardır. Bunlar; akli, hissi ve haberi mucizedir.

Son peygamber olan Hz. Muhammed'in en büyük mucizesi akli mucize niteliğinde olan Kuran'dır. Kur'an'da Hz. Muhammed'in peygamberliğinin Hz. İsa tarafından müjdelendiği de ifade edilmiştir. Nitekim geçmiş peygamberlerin ahir zaman peygamberini müjdelemeleri de Hz. Muhammed'in akli mucizeleri arasında sayılabilir. Bu yüzden İslam âlimleri Tevrat ve İncil'de Hz. Muhammed'in peygamberliğe işaret edildiğini öne sürerek Kitab-ı Mukaddes'ten bu konuyla ilişkili deliller ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu hususta incelemelerde ve değerlendirmelerde bulunan âlimlerden biri de Şemsüddin es-Semerkandî'dir.

Hicri 7. Asrın sonları 8. asrın ilk çeyreğinde yaşamış ve hayatının büyük bir kısmını Türkistan'da geçirmiş bir âlim olan Şemsüddin es-Semerkandî kelam, felsefe, mantık, matematik, münazara, bahs ve astronomi gibi alanlarda eserler vermiş önemli bir Türk-İslam düşünürüdür. Ehli Sünnet mezhebinde Razi'den sonra felsefî kelam yöntemiyle öne çıkan nadide kelamcılardan biri olan Semerkandî, Kelam sisteminin temeline mantık ilmini oturtarak kelam metodunu felsefeyle sentezleme eylemini başarıyla gerçekleştirmiştir. Felsefî kelam geleneğinin köşe taşlarından biri olan Semerkandî, Kitab-ı Mukaddes'te yer alan belli başlı pasajları yorumlayarak bunların Hz. Muhammed'in nitelik, coğrafya, soy vb. niteliklerine işaret ettiklerini iddia etmiştir. Hz. Muhammed'in geçmiş peygamberler tarafından müjdelendiğini ifade eden Semerkandî, Kitab-ı Mukaddes bağlamında Ehl-i Kitap tarafından peygamberimize yöneltilen eleştirilere cevap verirken diğer taraftan da Hz. Muhammed'in peygamberliğini delillendirmeye çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kitab-ı Mukaddes, peygamberlik, Şemsüddin es-Semerkandî

ABSTRACT

The prophethood, which constitutes one of the main subjects of theology, refers to the delivery of revelation from God to the people.
He sent the prophet to the people and warns them again and again to help him. People approached the prophethood institution with suspicion of Allah's presence, because they could not accept the fact that the person who was the person to whom Allah had the revelation. Therefore, the prophets in the communities they were sent, presented evidence to prove their piety. These proofs are called miracles. The miracles are the actions of Allah and the wonderful events that are set out to support the chosen prophet. The miracle of each prophet has changed according to the society in which he was sent. In this context, the theology scholars have taken the miracles of the prophets in three groups. These are; the rational, the sensational and the transfer-based

The last prophet Mohammed's miracle is Qur'an which is a rational miracle. Prophet Mohammed's prophethood is said to be heralded by the Prophet Jesus. As a matter of fact, it is also among the rational miracles of the Prophet Mohammed that the prophets of the past have heralded the prophet of the End Times. For this reason, the scholars of Islam have tried to put forward evidence related to this issue from the Bible by asserting that the Prophet Mohammed was pointed out in the Torah and the Gospel. Shemsuddin Samarqandi is one of the scholars in this field.

Shemsuddin Samarqandi a scholar who lived in the first quarter of the seventh century and lived in the first quarter of the eighth century, was an important Turkish-Islamic thinker who wrote works in such fields as theology, philosophy, logic, mathematics, debate, lecture and astronomy Samarqandi, one of the rare theologians who came to the forefront with the philosophical chanting method after Razi in the Ahl Sunnah sect, successfully performed the act of synthesizing the kalam method with philosophy by placing the knowledge of logic on the basis of the Kalam system. Samarqandi, one of the cornerstones of the philosophical kalam tradition, interpreted the major passages in the Bible and interpreted them as Prophet Mohammed 's eligibility, geography, lineage, etc. claimed that they pointed to their qualifications. Samarqandi, who stated that the Prophet Mohammed had heralded the heralds of the past prophets, responded to the criticism of our prophet by the People of the Book in the context of the Bible and on the other hand he tried to prove the prophethood of the Prophet Mohammed

Keywords: the bible, prophethood, Shemsuddin Samarqandi

İSLAM DIŞI DINLERDE BEKLENEN KURTARICI İNANCI

THE EXPECTED SAVIOR BELIEF IN NON-ISLAM RELIGIONS

ARŞ. GÖR. ESRA HERGÜNER
Korkut Ata Üniversitesi
DOÇ. DR. İSMAİL ŞIK
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

İnsanoğlu yaradılışından itibaren kendini aşan kutsal bir varlığa inanma ihtiyacı hissetmiştir. Bu doğrultuda aşkın varlığa inanan kişi dünyada ve ahirette mutlu olacağını ve kurtuluşa ereceğini düşünmektedir.

Tarih boyunca insanlar mutluluğa erişeceklerine olan inançlarından dolayı çaresiz kaldıklarında ve sıkıntılara düştükleri zamanlarda kendilerine yardım edecek bir kuvvetin bulunmasını istemişlerdir ve kurtuluşa erdirecek olan şahsın beklentisi içerisine girmişlerdir.

Dünyanın sonuna doğru adaletsizlik ve kötülüğün hüküm sürdüğü dünyaya gelecek olan kurtarıcı, dinlerde ve inanç sistemlerinde ortak bir olgu olup onun rolü toplumlara ve inanılan dine göre farklılık arz etmektedir. Beklenen şahıs bazı dinlere göre kurtarıcı hükümdar bazılarına göre ise Tanrı'nın avatarı olarak peygamber veya dini liderdir.

Kurtarıcı beklentisinin neredeyse tüm dinlerde ve inançlarda görülmesi üzerine yapılan araştırmalarda ise bu inanışın menşei hakkında iki görüş bulunmaktadır. İlk görüşe göre kurtarıcı beklentisi Sümerliler'de ortaya çıkmış, Süreç içeresinde Babilliler'de ve Mısırlılar'da gelişmeye başlamış ve bu iki yolla dünyaya yayılmıştır. İlahi dinlere de farklı kültürlerden etkilenerek girmiştir. İkinci görüşe göre ise kurtarıcı beklentisi her dinin, inanışının kendi içinde tarihi, psikolojik ve sosyolojik unsurlarına göre doğmuş ve gelişmiştir.

Dinlerde ve inanışlarda beklenilen kurtarıcı ortak mefhum olmasına rağmen ismi farklılık göstermektedir. Beklenen kurtarıcı Hinduizm'de Kalki, Budizm'de Maytreya, Zerdüştlük'te Saoşyant, Yahudilik ve Hristiyanlık'ta ise Mesih'tir. İsimlerindeki farklılığa rağmen beklenilen kurtarıcının özellikleri genel anlamda benzerdir. Kurtarıcıların ilahi yönleri bulunmaktadır. Toplumda bilge ve iman sahibi olmaları hasebiyle ön plana çıkmış kişiler olup genellikle o dinin kurucusuna veya peygamberine benzemektedirler. Peygamberlere ait olan birtakım özellikler onlarda da görmek mümkündür. Ahir zamanda ortaya çıkacaklardır. Dünyada hâkim olan kötülük ve adaletsizliği yok edip insanları kurtuluşa erdireceklerdir. Çalışmamızda İslam dışı dinlerdeki kurtarıcı tasavvurları hakkında bilgi verilip bu mefhumun tarihi süreci ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Beklenen Kurtarıcı, Mesih

ABSTRACT

Mankind felt the need to believe in a sacred being that transcended from its creation.In this respect, the person who believes in superior being thinks that he will be happy and alive in the world and in the hereafter.

Throughout history, people wanted to have a force to help them when they were helpless when they were desperate because of their belief in achieving happiness, and they had come to expect the salvation of the individual.

Towards the end of the world, the savior that comes to the world dominated by injustice and evil is a common phenomenon in religions and belief systems and its role differs according to the societies and the religion that is believed. According to some religions, the sought-after monarch is the prophet or religious leader as God's avatar.

There are two views about the origin of this belief in researches on the expectation of the redeemer in almost all religions and beliefs. According to the first view, the anticipation of the savior emerged in the Sumerians and began to develop in the Babylonians and the Egyptians in the process and spread to the world in these two ways. Divine religions were also influenced by different cultures. According to the second view, the expectation of the savior was born and developed according to the historical, psychological and sociological elements of each religion, belief in itself.

Although the concept of salvation is expected in religions and beliefs, the name is different. The expected savior is Kalki in Hinduism, Maytreya in Buddhism, Saoshyant in Zoroastrianism, Messiah in Judaism and Christianity. Despite the differences in their names, the expected rescuer's characteristics are generally similar. There are divine aspects of rescuers. They are people who come to the forefront because of being wise and faithful in society and they are generally similar to the founder or prophet of that religion. It is possible to see some features that belong to the prophets. They will appear in the End Times. They will destroy the evil and injustice that prevails in the world and save the people. In this study, it is aimed to give information about the expected savior of non-Islamic religions and the historical process of this notion.

Keywords: Belief, The Expected Savior, Messiah

BOETHİUS'UN AHLAK FELSEFESİ

BOETHİUS' MORAL PHİLOSOPHY

MERVE KOYUNCU
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Anicius Manlius Severinus Boethius, 480-524 yılları arasında yaşamış Romalı bir filozoftur. Babası devlet kademesinde o dönem için önemli bir görev olan eski bir Roma konsülüdür. Atina ve İskenderiye'de eğitim almış bu önemli filozof aynı zamanda yaşadığı dönem içerisinde sarayda önemli görevlerde bulunmuş bir siyasetçidir. 510 yılında kendisi babası gibi Roma'da konsul seçilmiştir.

Roma İmparatorluğu'nda yaşanan siyasî çalkantılar Boethius'un hayatında birtakım değişikliklere sebep olmuştur. İmparatora düzenlenmesi planlanan bir suikasti planladığı yönünde bir iftiraya maruz kalmıştır. Bunun üzerine zindana kapatılmıştır. Hapsedildiği dönemde bildirimize konu olan mutluluk felsefesini kurguladığı "Felsefenin Tesellisi" kitabını kaleme almıştır. Kitapta "Felsefe" isimli bir kadın Boethius'a "ilham perisi" olarak gelir. Yönelttiği sorularla felsefî birtakım konuşmalar ortaya çıkmaktadır. Eser Felsefe ile Boethius'un arasında geçen konuşmaları içermektedir ve bir ahlak felsefesi eseridir. Yazar, kitabını gerçek hayatta yaşadığı olaylardan hareketle kurgulamıştır. Tanrısal öngörü, kader, özgür irade, iyiliğin neliği, kötülük problemi gibi konuları temel almıştır ve eserinde tartışmıştır.

Boethius hakkında yeterince kaynağa sahip değiliz. Kendisi Yeni Eflatunculuğun son temsilcisi olarak görülmektedir. Aynı zamanda Aristotales'in eserlerine aşinadır. Öte yandan elimizde bulunan tek eseri Felsefenin Tesellisi'dir. Bu kitap hem Latin edebiyatı açısından hem felsefî açıdan önemli bir eserdir. Latin edebiyatında "consolatio" adıyla yer alan yazın türünde kaleme alınmıştır. Şiirsel ve alegorik bir dile sahiptir.

Eser, yazarın geçirdiği içsel süreçler sonucunda yazılmıştır. Bu süreçler esere felsefî sorular olarak yansıtılmıştır. Bu bağlamda kitap, psikolojinin felsefe ile ilişkisini gözler önüne seren somut bir göstergedir. Aynı zamanda tartıştığı konular düşünüldüğünde konuların İslam ahlak felsefesinde tartışılan konularla ortak olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle kitapta yerilen davranışlar, ahlaken neyin iyi olduğuna dair sorgulamalar, İslam ahlak felsefesi içerisinde yer alan faziletler ve reziletler bahsiyle ortak içeriklere sahiptir. Bu açıdan Boethius'un mutluluğu amaçlayan ve zor durumdaki insanlara bir nevi teselli sunduğu eserinin insanlığın ortak ahlakî sorunlarına değindiğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Boethius, Felsefenin Tesellisi, Felsefe, Ahlak felsefesi.

ABSTRACT

Manlius Severinus Boethius was a Roman philosopher who lived between 480-524. His father was a consul which was an important position in Roman period. This important philosopher who studied in Athens and Alexandria was also a politician who had taken important duties in the Roman palace. In 510, he was chosen as a consul in Rome, like his father.

Because of political disturbance in the Roman Empire, Boethius' life caused some changes. He was subjected to a slander. His enemies said that he planned an assassination for the Emperor. Boethius be thrust into a dungeon In this period of imprisonment, he wrote the book "The Consolation of Philosophy" in which he constituted the philosophy of happiness. In the book, a woman named "Philosophy" comes to Boethius as an angle of inspiration. A number of philosophical conversations arise from Philosophy's questions. The work includes the conversations between Philosophy and Boethius and it is a work of moral philosophy. The author edited his book based on real life events. He wrote this book based on subjects such as the Olypian vision, the fate, the free will, the nature of goodness and the evil problem. He discussed this topics in his book.

We don't have enough resources about Boethius. He is seen as the last representative of the Neo-Platonism. He also knows the works of Aristotle. On the other hand, the only work which we have from Boethius is "Consolation of Philosophy". This book is both literal and philosophically important work in Latin literature. In Latin literature, it was written in the genre called "consolatio". It has a poetic and allegorical language.

This work emerged as a result of the inner processes of the author. These processes were reflected on the work as the philosophical questions. In this sense, it is an indicator that demonstrates the relationship between psychology and philosophy. At the same time, it is possible to say that the issues are common with the issues discussed in Islamic moral philosophy. The behaviors critized in the book, the question of what is morally good has common content with the virtues and vices in Islamic moral philosophy. In this respect, it can be said that Boethius' work which aims to reach happiness and offers some consolation to sufferer people about the common moral problems of humanity.

Keywords: Boethius, The Consolation of Philosophy, Philosophy, The Moral Philosophy

YALÇIN KOÇ VE ANADOLU MAYASI FİKRİ
YALÇIN KOÇ AND HİS İDEA OF ANATOLİAN YEAST

MERVE KOYUNCU
Çukurova Üniversitesi

ÖZET
Yalçın Koç, 1950 yılında Tokat'ta doğmuş Türk düşünürdür. Lisans eğitimini ODTÜ Fizik Bölümü'nde tamamlamıştır. Lisansüstü eğitimini ise felsefe alanında almıştır. "Doğa'nın Kuantum Mekaniksel Betimlemesi ve Ölçme Sorunu" başlıklı tezi ile felsefe doktoru ünvanı kazanmıştır. Daha sonra "Determinizm ve Mekân" teziyle doçent olmuştur. Aynı sahada çalışmalarına devam eden Koç, "Bell Eşitsizliklerinin Kuantum Mekaniği'nden Çıkartılması Üzerindeki Sınırlandırmanın Önemi" başlıklı teziyle uluslararası teorik fizik çevrelerinde ilgi gören bir çalışmaya imza atmıştır. ODTÜ, Boğaziçi Üniversitesi, Pricenton Üniversitesi, Pittsburg Üniversitesi, Boston Üniversite'sinde çalışmalarda bulunmuştur.
Bu bildiriye konu olan Anadolu Mayası fikri, Yalçın Koç tarafından dile getirilmiş ve felsefe çevrelerinde konu edilmiştir. Anadolu Mayası fikri üzerine çalışmalar yapan Koç, aynı isimli bir kitap kaleme almıştır. Bildirimizde temel amacımız henüz yeterince tanınmamış olan Yalçın Koç'u tanıtmak ve özellikle Anadolu Mayası fikrinin sınırlarını ortaya koymaktır.
Anadolu Mayası fikri, Yalçın Koç tarafından Türkiye Günlüğü dergisinde yayınlanmış dört seri makale ile işlenmiştir. Bu fikir, Türk kimliğinin Anadolu coğrafyasında nasıl oluştuğu üzerine etraflı bir inceleme olarak kabul edilmektedir. Öncelikle Anadolu Mayası "Hoca Ahmed Yesevî tarafından Anadolu coğrafyasındaki bireyin gönlüne çalınan bir maya" olarak tanımlanır. Bu mayanın "kelam" olduğu ve Anadolu coğrafyasında yaşayan bireyin özgürlüğünü, birey oluşluğunu sağladığı fikri işlenmektedir. Söz konusu mayanın coğrafyadaki farklı kökenli unsurları "tevhid" esasında birleştirip dönüştürdüğü aktarılmaktadır. Yesevî aracılığıyla Anadolu coğrafyasına çalınan bu maya, tefekkür yoluyla kelam ile birleşerek bir medeniyet meydana getirmektedir. Bunun neticesinde hikmet açığa çıkmaktadır.
Yalçın Koç'un Anadolu mayası fikrinin karşısında Grek-Latin Kilise Diyarı ismini verdiği karşıt bir ekol vardır. Aynı zamanda "Anadolu Vehhabiliği" olarak isimlendirdiği ve Anadolu mayasının düşmanı olan başka bir gruptan daha söz etmektedir. Koç'un kendine has yazım tarzı ve üslûbu ile bir Türk kimliği inşa etmeyi amaçladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yalçın Koç, Anadolu Mayası, Türk düşüncesi, Türk kimliği

ABSTRACT

Yalcin Koc is a Turkish thinker born in 1950, Tokat. He completed his undergraduate degree in METU, Physics Department. He received his master's degree in philosophy. He was awarded the title of Doctor of Philosophy with his thesis "Quantum Mechanical Characterization of Nature and Problem of Measurement". Then he became associate professor with his thesis; "Determinism and Space". He continued his works in the philosophy. He was published in a study which attracted attention in international physics societies. Its name is "The Importance of Limitation on Removing Bell Inequalities from Quantum Mechanics". He had worked in METU, Bosphorus University, Pricenton University, Pittsburg University and Boston University.

The idea of Anatolian yeast which is the subject of this declaration, has been mentioned by Yalcin Koc. This idea has been mentioned in the Turkish philosophy societies. He who works on the idea of "Anatolian yeast" and he has written a book with the same name. In our paper, our main aim is to introduce Koc who is not yet sufficiently known and to reveal the limits of the idea of Anatolian Maya.

Anatolian Maya is an idea that Yalcin Koc wrote up with a series of four articles published in The Journal of Turkey Diary. This idea is considered as a comprehensive study on how Turkish identity is formed in Anatolia. First of all, Anatolian Maya is defined as a yeast which yeasted by Khodja Ahmad Yasawi to the heart of the persons who lives in Anatolia. This yeast is a "kalam". It is stated that this yeast is combined and transformed elements of different origins in Anatolia on the basis of "tawhid". This yeast which is yeasted in Anatolia by Khodja Yasawi, brings about a civilization by combining with tawhid throug the way of contemplation. As a result, wisdom is revealed.

In the face of the idea of the Anatolian yeast, there is an opposite school which he called "Greek-Latin Churchland". At the same time, he mentions another group which he calls "Anatolian Wahhabis" which is the enemy of the Anatolia. It is seen that Koc aims to build a Turkish identity theory with his unique style.

Keywords: Yalcin Koc, Anatolian Yeast, Turkish Philosophy, The Turkish Identity

BASİT LİNEER REGRESYON MODELİNDE HATA TERİMLERİNİN DAĞILIMININ NORMAL OLMAMASI DURUMUNDA PARAMETRE TAHMİNİ

PAREMETER ESTIMATION IN SIMPLE LİNEAR REGRESSION MODEL UNDER NONNORMAL ERROR TERMS

ARŞ. GÖR. HASAN HÜSEYİN GÜL
Gazi Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESI ŞÜKRÜ ACITAŞ
Eskişehir Teknik Üniversitesi
PROF. DR. BİRDAL ŞENOĞLU
Ankara Üniversitesi
PROF. DR. HÜLYA BAYRAK
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Basit lineer regresyon modeli aşağıda verildiği gibidir

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i, \qquad i = 1,2,\ldots,n. \tag{1}$$

Model (1) de, hataların bağımsız ve aynı dağılımlı (iid) normal olduğunu varsaymak oldukça yaygındır. Fakat gerçek hayat problemlerinde hata terimleri genellikle normal dağılıma sahip olmazlar. Başka bir deyişle, hata terimlerinin dağılımının normal olmayan bir dağılım olması oldukça yaygındır. Bu çalışmada, hata terimlerinin DUS Weibull ve DUS Inverse Weibull (bkz. Gül v.d., 2018) dağılımına sahip olduğu varsayılmıştır. Bu dağılımların kullanmasının nedeni, çarpık veri setlerini esnek bir şekilde modellemeleridir. Belirtilen dağılımlar Kumar v.d. (2015) tarafından önerilen DUS dönüşüm tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

X ve Y rassal değişkenleri sırasıyla σ ölçek ve γ şekil parametreli DUS Weibull ve DUS Inverse Weibull dağılımlarına sahip ise $X \sim DW(\sigma,\gamma)$ ve $Y \sim DIW(\sigma,\gamma)$ olarak gösterilirler. X ve Y rasssal değişkenlerinin olasılık yoğunluk fonksiyonları sırasıyla aşağıda verildiği gibidir,

$$f(x) = \frac{1}{e-1}\frac{\gamma}{\sigma^{\gamma}} x^{\gamma-1} \exp\left(-\left(\frac{x}{\sigma}\right)^{\gamma}\right) \exp\left(1-\exp\left(-\left(\frac{x}{\sigma}\right)^{\gamma}\right)\right), \qquad x \geq 0,\ \sigma,\gamma > 0 \tag{2}$$

ve

$$f(y) = \frac{1}{e-1}\frac{\gamma}{\sigma^{-\gamma}} y^{-(\gamma+1)} \exp\left(-\left(\frac{y}{\sigma}\right)^{-\gamma}\right) \exp\left(\exp\left(-\left(\frac{y}{\sigma}\right)^{-\gamma}\right)\right), \qquad y \geq 0,\ \sigma,\gamma > 0. \tag{3}$$

Daha sonra (1) numaralı modeldeki bilinmeyen parametrelerin ve σ ölçek parametresinin tahmin değerleri şekil parametresi γ'nın bilindiği varsayımı altında elde edilmiştir. Tahmin sürecinde, geleneksel en çok olabilirlik (ML) ve en küçük kareler (LS) yöntemleri kullanılmıştır. Burada belirtilmelidir ki, parametrelerin LS tahmin edicilerinin yan düzeltmeleri yapılmıştır. Son olarak, ML ve LS tahmin edicilerinin etkinlikleri ortalama ve hata kareler ortalaması (MSE) kriterleri kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Basit Lineer Regresyon, DUS Weibull, DUS Inverse Weibull, Nokta Tahmin, Monte Carlo Simülasyonu

ABSTRACT

Simple linear regression model is given by

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i, \qquad i = 1,2,\ldots,n. \tag{1}$$

In model (1), it is usual practice to assume that the errors ε_i $(1 \le i \le n)$ are independent and identically distributed (iid) normal $N(0,\sigma^2)$. But in real-life problems, error terms usually do not follow a normal distribution. In other words, nonnormal distributions are more prevalent as a distribution of the error terms. In this study, we assume that error terms are distributed as DUS Weibull and DUS Inverse Weibull (see Gül et. al., 2018). The reason for using these distributions is that they are flexible for modelling skew data sets. They are obtained by using the DUS transformation technique proposed by Kumar et. al. (2015).

If the random variables X and Y have DUS Weibull and DUS Inverse Weibull distributions with scale parameter σ and shape parameter γ, then they are denoted by $X \sim DW(\sigma,\gamma)$ and $Y \sim DIW(\sigma,\gamma)$, respectively. Probability density functions (pdf) of the random variables X and Y are given by

$$f(x) = \frac{1}{e-1}\frac{\gamma}{\sigma^{\gamma}} x^{\gamma-1} \exp\left(-\left(\frac{x}{\sigma}\right)^{\gamma}\right) \exp\left(1-\exp\left(-\left(\frac{x}{\sigma}\right)^{\gamma}\right)\right), \qquad x \ge 0,\ \sigma,\gamma > 0 \tag{2}$$

and

$$f(y) = \frac{1}{e-1}\frac{\gamma}{\sigma^{-\gamma}} y^{-(\gamma+1)} \exp\left(-\left(\frac{y}{\sigma}\right)^{-\gamma}\right) \exp\left(\exp\left(-\left(\frac{y}{\sigma}\right)^{-\gamma}\right)\right), \qquad y \ge 0,\ \sigma,\gamma > 0 \tag{3}$$

respectively.

Then, we obtained the estimates of the unknown model parameters in (1) together with the scale parameter σ by assuming the shape parameter γ is known. We used traditional maximum likelihood (ML) and the least squares (LS) methodologies in the estimation process. Here, it should be noted that LS estimators of the parameters are corrected for bias. Finally, we compared the efficiencies of the ML and the LS estimators using the mean and mean squares error (MSE) criteria.

Keywords: Simple Linear Regression, DUS Weibull, DUS Inverse Weibull, Point Estimation, Monte Carlo Simulation.

DUS WEIBULL DAĞILIMI VE PARAMETRE TAHMİNİ

DUS WEIBULL DISTRIBUTION AND PARAMETER ESTIMATION

ARŞ. GÖR. HASAN HÜSEYİN GÜL
Gazi Üniversitesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞÜKRÜ ACITAŞ
Eskişehir Teknik Üniversitesi
PROF. DR. BİRDAL ŞENOĞLU
Ankara Üniversitesi
PROF. DR. HÜLYA BAYRAK
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Waloddi Weibull tarafından 1939 yılında önerilen Weibull dağılımı önemli bir yaşam süresi dağılımıdır ve güvenilirlik, mühendislik, biyoloji gibi bilimin birçok alanında yaygın olarak kullanılır. Weibull dağılımı popüler ve geniş bir alanda uygulanabilir olmasına rağmen, hazard oran fonksiyonunun monoton olmadığı durumlarda (örneğin bathtub ve upside-down bathtub) veriyi kabul edilebilir bir düzeyde modelleyememektedir.

Bu problemin üstesinden gelebilmek için, Weibull dağılımının genelleştirmeleri veya dönüşümleri son yıllarda birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır. Genelleştirme veya dönüşüm tekniklerinin çoğu, temel dağılıma yeni parametreler ekleme fikrine dayanır. Literatürde var olan çalışmaların çoğundan farklı olarak, Kumar v.d. (2015) dönüşüm sürecinde ekstra parametreye ihtiyaç duymayan DUS tekniğini geliştirmişlerdir. Bu çalışmada, DUS tekniği kullanılarak DUS Weibull (DW) olarak adlandırılan yeni bir dağılım önerilmiştir.

DW dağılımının hazard fonksiyonu, momentleri, moment çıkaran fonksiyonu ve kantil fonksiyonu gibi bazı matematiksel özellikleri incelenmiştir. Ayrıca, DW dağılımının parametrelerinin en çok olabilirlik (ML), en küçük kareler (LS) ve ağırlıklı en küçük kareler (WLS) tahminleri elde edilmiştir. Daha sonra bu tahmin edicilerin etkinlikleri ortalama ve hata kareler ortalaması (MSE) kriterlerine göre karşılaştırılmıştır. Bu kriterlere göre, ML tahmin edicileri diğer tahmin edicilerden daha üstün performans göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Weibull Dağılımı, DUS Dönüşüm Tekniği, Nokta Tahmin, Hazard Fonksiyonu, Monte Carlo Simülasyonu.

ABSTRACT

The Weibull distribution proposed by Waloddi Weibull in 1939 is a very important lifetime distribution and is widely used in many fields of science such as reliability, engineering, biology, etc. Despite its popularity and wide applicability, the Weibull distribution does not provide acceptable fit in case of non-monotonic shapes of hazard rate function such as bathtub, upside-down bathtub.

To overcome this shortcoming, generalizations or transformations of the Weibull distribution have been discussed by many different authors in recent years. Most of the generalization or transformation techniques are based on the idea of adding new parameters to the baseline distribution. Different than the majority of the studies existing in the literature, Kumar et. al. (2015) developed DUS technique which does not need extra parameter in the transformation process. Here, we used the DUS technique for proposing a new distribution called as DUS Weibull (DW).

We explore some mathematical properties of the DW distribution such as hazard function, moments, moment generating function and quantile function. We also obtain the maximum likelihood (ML), least squares (LS) and weighted least squares (WLS) estimates of the parameters of DW distribution. We then compare the efficiencies of these estimators with respect to the mean and mean squares error (MSE) criteria. Among them, ML estimators show superior performance than the others.

Keywords: Weibull Distribution, DUS Transformation Technique, Point Estimation, Hazard Function, Monte Carlo Simulation

TAMAMLANMIŞ BLOK TASARIMI VE TAMAMEN RASGELE TASARIMDAN OLUŞAN KARMA TASARIMDA SIRALI ALTERNATİFLER İÇİN ÖNERİLEN PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER

PROPOSED NONPARAMETRIC TEST FOR ORDERED ALTERNATIVES IN MIXED DESIGN CONSIST OF RANDOMIZED COMPLETE BLOCK DESIGN AND COMPLETELY RANDOMIZED DESIGN

MEHMET KÖROĞLU
Gazi Üniversitesi
ARŞ. GÖR. HASAN HÜSEYİN GÜL
Gazi Üniversitesi
PROF. DR. HÜLYA BAYRAK
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, tamamlanmış rastgele blok tasarımı ve tamamen rastgele tasarımdan oluşan karma tasarım için parametrik olmayan testlerin iki versiyonu önerilmiştir. Önerilen versiyonlar, sıralı alternatifleri test etmek için tasarlanmıştır. Her iki versiyon da Hollander test istatistiğinin (1976) ve Modified Jonckheere-Terpstra test istatistiğinin (1998) bir kombinasyonudur. Test istatistiklerinin ilk versiyonu, Hollander test istatistiğinin ve Modifiye Jonckheere-Terpstra test istatistiğinin standartlaştırılmış versiyonlarının toplanıp, $\sqrt{2}$ 'ye bölünmesiyle elde edilir. Önerilen test istatistiğinin ikinci versiyonu ise Hollander test istatistiğinin standartlaştırılmamış versiyonu ile Modifiye Jonckheere-Terpstra test istatistiğini standartlaştırılmamış versiyonunun bir araya getirilip yeniden standartlaştırılmasıyla elde edilir.

Benzer bir tasarım için, Magel, Terpstra ve Wen (2014), tamamlanmış rastgele blok tasarımı ve tamamen rastgele tasarımın bir kombinasyonundan oluşan karma tasarımında sıralı alternatifleri test etmek için test istatistikleri önermişlerdir. Bu testler, Page testi istatistiğinin (1963) ve Jonckheere-Terpstra test istatistiğinin (Jonckheere 1954; Terpstra, 1952) lineer kombinasyonlarıdır. Olet ve Magel (2017), tamamen rastgele tasarım ve tamamlanmış rastgele blok tasarımından oluşan karma tasarımda kontrol ile herhangi bir k-1 işlem arasındaki farkı test etmek için parametrik olmayan testler geliştirmişlerdir.

Önerilen iki test versiyonunun güçleri ve I. tip hatalarını karşılaştıran bir simülasyon çalışması yapılmıştır. Simülasyon çalışmasında normal dağılım ele alınmıştır. Tamamen rastgele tasarım için eşit ve eşit olmayan örnek çapları kullanılmıştır. Tamamlanmış blok tasarımı için eşit çapları kullanılırken, tamamen rasgele tasarım için bu örnek çapları (n), dikkate alınan blok sayısının 1/8'i, 1/4'ü ve 1/2'si olacak şekilde seçilmiştir. Çalışmada, konum parametresi artan olacak şekilde üç, dört ve beş olarak ele alınmıştır. Simülasyon çalışması MATLAB programlama ile gerçekleştirilmiştir..

Anahtar Kelimeler: Hollander Test İstatistiği, Uyarlanmış Jonckheere-Terpstra Test İstatistiği, Karma Tasarımlar, Tamamlanmış Blok Tasarımı, Tamamen Rasgele Tasarım

ABSTRACT

In this paper, two versions of a proposed nonparametric test are introduced for the mixed design consisting of randomized complete block and a completely randomized design. The proposed versions are designed to test for ordered alternatives. Both versions are a combination of Hollander test statistic (1976) and the Modified Jonckheere-Terpstra test statistic (1998). The first version of the test statistic considered adds the standardized versions of the Hollander test statistic and the Modified Jonckheere-Terpstra test statistic and then by $\sqrt{2}$. The secondversion of the test statistic considered adds the nonstandardized versions of Hollander test statistic and the Modified Jonckheere-Terpstra test statistic together and then restandardized.

For a similar design, Magel, Terpstra, and Wen (2014) proposed test statistic to test ordered alternatives for a mixed design consisting of a combination of randomized complete block design and then completely randomized design. These tests are linear combinations of Page test statistic (1963) and Jonckheere-Terpstra test statistic (Jonckheere 1954; Terpstra, 1952). Olet ve Magel (2017) introduced nonparametric tests to test for a difference between the control and any of *k*-1 treatments in a completely randomized and randomized complete block mixed design.

A simulation study is conducted comparing the estimated powers and type I errors of the two proposed test versions. The normal distribution is considered in simulation study. Equal and unequal sample sizes for the completely randomized design are used. When equal sample sizes are used in randomized complete block design, the sample size of completely randomized design, *n*, is selected so that it is 1/8, 1/4, and 1/2, that of the number of blocks considered. The study considers a variety of increasing location parameter arrangements for three, four, and five populations. Simulation study is performed with the MATLAB programming.

Keywords: Hollander Test Statistic, Modified Jonckheere-Terpstra Test Statistic, Mixed Design, Randomized Complete Block Design, Completely Randomized Design

ÜÇ GRUPLU SINIFLANDIRMA PROBLEMİ İÇİN BULANIK PROGRAMLAMA YAKLAŞIMI

FUZZY PROGRAMMİNG APPROACH TO THREE GROUP CLASSİFİCATİON PROBLEM

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ ZÜLAL TÜZÜNER
Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi
PROF. DR. HASAN BAL
Gazi Üniversitesi

ÖZET

Sınıflandırma, en eski ve en temel sorunlardan biridir. Modellerin tanımlanması ve yeni birimlerin bilinen gruplara atanması ile ilgilidir. Sınıflandırma fonksiyonları, sınıf üyeliğinin bilinen örneklerini, her bir örnekle ilişkili tüm özellik değerlerini kullanarak farklı gruplara ayırmak için en iyi şekilde üretilir. Daha sonra, yeni bir örnek, sınıflandırma fonksiyonlarından türetilmiş diskriminant puanlarını karşılaştırarak bu gruplardan birine sınıflandırılır.

Ayırma Analizi, sosyal bilimler, finans, pazarlama ve diğer alanlarda yaygın olarak uygulanmaktadır. Ayırma Analizi'nin amacı, iki veya daha fazla grup arasındaki farkı incelemek ve yeni gözlemi uygun bir gruba sınıflandırmaktır. Ayırma Analizi'nde kullanılan en popüler yöntem, Fisher (1936) tarafından geliştirilen lineer ayırt edici fonksiyon gibi istatistiksel bir yaklaşımdır.

İstatistiksel yöntemler çok değişkenli normal dağılım ve varyans kovaryans matrislerinin eşitliği gibi varsayımların sağlanması durumunda başarılı sonuçlar vermekte ve istatistiksel çıkarımlar yapmaya imkân sağlamaktadır. İstatistiksel yöntemler kullanarak sınıflandırma problemlerinin incelenmesine alternatif olarak birçok matematiksel programlama yaklaşımı geliştirilmiştir. Matematiksel programlama teknikleri sınıflandırma problemlerinin çözümünde özellikle de istatistiksel tekniklerin dayandığı varsayımların sağlanmaması durumunda etkin olarak kullanılmışlardır.

Gerçek hayat problemlerinin çoğu, amaç fonksiyonu ve kısıtların bazı katsayılarının ve sağ taraf sabitlerinin tam olarak belirlenemediği yani bulanık olduğu bir ortamda yer almaktadır. Bu çalışmada üç gruplu sınıflandırma problemlerini çözmek amacıyla, ayırma eksenine karşılık gelen kesme değerinin yani sağ taraf sabitinin bulanık olduğu matematiksel programlamaya dayalı yeni bir model geliştirilmiştir. Smaoui ve Aouni (2017)'nin iki gruplu sınıflandırma problemi için önerdiği model, Youssef ve Jbir (2011) tarafından önerilen üç gruplu sınıflandırma modeline uyarlanarak yeni bir üç gruplu sınıflandırma modeli önerilmiştir. Bu yaklaşım doğrusal programlama modeline dayanmaktadır. Modelin performansını değerlendirmek için literatürde sıkça kullanılan IRIS ve Şarap tanıma veri setleri kullanılmıştır. Önerilen modelin performansı doğru sınıflandırma oranı bakımından değerlendirildiğinde, Fisher'in Doğrusal Diskriminant fonksiyonundan ve Gehrlein (1986)'in çok fonksiyonlu sınıflandırma modelinden daha iyi sonuç verdiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıflandırma problemi, bulanık sayı, matematiksel programlama

ABSTRACT

Classification is one of the oldest and most fundamental problems. It is about defining models and assigning new units to known groups. Classification functions are best produced to separate known instances of class membership into different groups using all property values associated with each instance. Thereafter, a new sample is classified into one of these groups by comparing discriminant scores derived from classification functions.

Separation Analysis is widely applied in social sciences, finance, marketing and other fields. The purpose of Separation Analysis is to examine the difference between two or more groups and classify the new observation into an appropriate group. The most popular method used in Separation Analysis is a statistical approach, such as the linear distinguishing function developed by Fisher (1936).

Statistical methods provide successful results and provide statistical inferences in case of assumptions such as the multivariate normal distribution and equality of variance covariance matrices. As an alternative to examining classification problems using statistical methods, many mathematical programming approaches have been developed. Mathematical programming techniques have been used effectively in the solution of classification problems, especially when assumptions based on statistical techniques are not provided.

Most real-life problems are found in an environment where some of the objective functions and constraints and the right-hand side constants cannot be determined precisely. In this study, a new model based on mathematical programming is developed in order to solve the three-group classification problems, in which the cut-off value corresponding to the separation axis, ie the right-side constant is fuzzy, is developed. The model proposed by Smaoui and Aouni (2017) for the two-group classification problem was adapted to the three-group classification model proposed by Youssef and Jbir (2011) and a new three-group classification model was proposed. This approach is based on the linear programming model. IRIS and Wine data sets, which are frequently used in the literature, were used to evaluate the performance of the model. When the performance of the proposed model was evaluated in terms of the correct classification ratio, it was observed that Fisher had better results than Linear Discriminant function and Gehrlein's (1986) multifunctional classification model.

Keywords: Classification problem, Fuzzy number, mathematical programming

TEK YOL TEK KUŞAK (OBOR) PROJESİ'NİN KÜRESEL EKONOMİK ETKİLERİ

EFFECTS OF ONE BELT ONE ROAD PROJECT ON GLOBAL ECONOMY

MURAT BAYRAKTAR
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Önümüzdeki 50 seneyi şekillendirecek 1 trilyon dolarlık yatırımı ve 3 milyardan fazla nüfusu ve 65 ülkeyi kapsayan proje ile Asya'nın en doğusu ile Atlas Okyanusu'nun Avrupa kıyılarını birbirine bağlanacak. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping tarafından 2013 yılında duyurulan "Bir Kuşak Bir Yol" (One Belt One Road-OBOR) projesi ile başta Asya-Avrupa hattındaki önemli ekonomiler arasında bir ulaştırma altyapısı, ticaret ve yatırım bağlantısı kurmak amaçlanmaktadır. Sonraki zamanlarda küresel bir kapsama ulaşacak olan projenin kara ve denizden iki önemli uluslararası ticaret güzergahı bulunmaktadır: kuşak kısmı olan İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve yol kısmı olan Deniz İpek Yolu. Kuşak, Orta Çin- Moskova-Rotterdam üzerinden Venedik'e uzanan karayolu, demiryolu, petrol ve gaz boru hatları ve diğer altyapı projelerinden meydana gelen bir kara ulaştırma ağlarıdır. Yol, denizyolu ağına yani güney ve güney doğu Asya- Doğu Afrika-Akdeniz'in kuzeyine kadar olan deniz bölgesinde limanlar ve diğer kıyı yapıları ağı şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Bir Kuşak Bir Yol Projesi, küresel ekonomi, sosyo-politik etkileri.

ABSTRACT

The project, which includes a $ 1 trillion investment that will shape the next 50 years and a population of more than 3 billion and 65 countries, will link the most eastern of Asia and the European shores of the Atlantic. The-One Belt One Road (OBOR) project, which was announced in 2013 by the Chinese President Xi Jinping, aims to establish a transportation infrastructure, trade and investment link between the key economies in the Asia-Europe line. The project, which will reach global coverage later, has two important international trade routes from land and sea: the Silk Road Economic Zone and the road section of the Silk Road, which is part of the sea. Belt is a road transport network consisting of road, rail, oil and gas pipelines and other infrastructure projects extending from Central China-Moscow-Rotterdam to Venice. The road is in the form of a network of ports and other coastal structures in the maritime zone, from the maritime network, ie south and south east Asia-East Africa-Mediterranean.

Keywords: One Belt One Road, global economy, socio-economic effects.

KÜRESELLEŞME VE KENTLEŞME İLİŞKİSİ

RELATIONSHIP OF GLOBALIZATION AND CITIES

MURAT BAYRAKTAR
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Şehirleşme, nüfusun kentlerde yaşayan bölümünün artması demektir. 1950'de dünya nüfusunun %30'u, 2010'da ise %50'si şehirde yaşamaktadır. 2030'da küresel kentsel nüfusun %60, 2050'de ise %70'ye varacağı tahmin edilmektedir yani dünyada yaklaşık 5 milyar kişi. Önümüzdeki on yılda kentleşme trendi özellikle Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin büyük kentlerini etkileyecek. Ağırlıklı olarak 3. Dünya ülkelerinde giderek artan iç göç ve hızlı kentleşme çeşitli sorunlara yol açmaktadır: çevre, konut, sağlık, doğal alanların kaybolması, ulaşım ve eğitim gibi. Küreselleşme sürecinde her kent uluslararası sermaye, yatırım ve ticaretten eşit miktarda yararlanamamaktadır. Küresel kentler küresel sermayenin yoğunlaşarak bölgesel ve ulusal ekonomilere ev sahipliği yapan kentler şeklinde tanımlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Küresel Kent, Sosyo-ekonomik etkiler.

ABSTRACT

Urbanization means an increase in the population living in cities. In 1950, 30% of the world's population and 50% of the population in 2010 live in the city. It is estimated that the urban population will reach globally 60% in 2030 and 70% in 2050 around 5 billion people in the world. The trend of urbanization in the next decade will affect the big cities of developing countries such as China and India. Mainly in the 3rd world, intense internal migration and rapid urbanization lead to various problems: environment, housing, health, pollution, loss of natural areas, transportation and education. In the process of globalization, every city cannot benefit from international capital, investment and trade at the same rate. Global cities are defined as cities that are home to regional and national economies by intensifying global capital.

Keywords: Globalization, Global City, Socio-economic effects.

TÜRK SANAYİNİN DÜNYA SANAYİSİNDEKİ YERİ, TEMEL PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

TURKISH INDUSTRY'S COMPLIANCE WITH THE WORLD INDUSTRY PROBLEMS AND SOLUTION PROPOSALS

DOÇ. DR. HAKKI ÇİFTÇİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bir ülkenin iktisadi büyümesinin kökenleri incelendiğinde sanayi işgücündeki uzmanlaşma, yüksek teknoloji düzeyi ve fiziksel sermayedeki artış kuvvetli etkenler olarak ortaya çıkmakta ama izah edilemeyen önemli bakiye teknoloji, bu bakiyeyi ise beşeri sermaye birikimi, yani eğitim ve deneyim büyük ölçüde açıklamaktadır Sanayi toplumlarındaki gelişmeyle beraber hız kazanan değer ekonomileri teknolojinin yayılması emilmesi ve ilerlemesi, Bilgi İletişim Teknolojisinde(BİT) yaşanan gelişmeler hız, esneklik ve pratiklikle aynı zamanda küreselleşme olgusunun yayılmasının ardında yatan en önemli etkenlerden de biridir. Günümüzde, dünya sanayi toplumlarında bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yeniliklerin ve bu teknolojilerin kullanımının yaratacağı etkilerin tamamının anlaşıldığını ve tanımlandığını söylemek oldukça güçtür. Bilgi ve iletişim teknolojileri aynı zamanda, teknolojinin evrensel boyutlarda baş döndürücü bir hızla yayılmasının verdiği ivmeyle büyüme performansını "yeni ekonomi" kavramıyla açıklamaya çalışan paradigmanın da nüvesini oluşturmaktadır. Sanayileşme, ekonomik kalkınmanın temelini oluşturan unsurların en önemlisi ve bilgi toplumuna giden yolun temel taşlarından birisi olmasına rağmen ekonomik istikrarsızlık, ülkemizin giderek sanayileşme sürecinden ve üretimden uzaklaşarak rant ekonomisine yönelmesine neden olmuş ve dünya ülkeleri arasında rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemiştir. Kaynaklar üretken, verimli ve istihdam yaratan sektörler yerine kamu açıklarının, kapatılmasında kullanılmıştır. Bu çalışmada dünya sanayisindeki ve teknolojisindeki gelişmeler dikkate alınarak Türkiye'nin küreselleşen dünyada hangi sanayi hamlelerini ıskaladığı hangi fırsatları hangi stratejlerle hangi ülkeler üzerinde sınadığı dikkate alınarak çözüm önerileri geliştirilecektir. Bu kapsamda çalışma; Sanayinin rekabet gücünü neler arttırılabiliri, temel kapsam ve kavramları birinci kısımda, İkinci kısımda temel problemler ve problem çözme, üçüncü ve son kısımda ise dünyadaki sanayi eğilimleri ve Türkiye'nin uyumu dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi, Rekabet Gücü, Yüksek Teknoloji

ABSTRACT

When the roots of the economic growth of a country are examined, specialization in industrial labor, high technology level and increase in physical capital appear to be strong factors, but the significant residual technology that cannot be explained explains the balance of human capital accumulation, ie education and experience, to a great extent. the development and dissemination of the dissemination of technology, the developments in ICT are one of the most important factors behind the spread of the phenomenon of globalization with speed, flexibility and practicality. Nowadays, it is very difficult to say that the innovations in information and communication technologies in the world industrial societies and the effects of the use of these technologies are understood and defined. Information and communication technologies are also the core of the paradigm that tries to explain the growth performance with the concept of ıl new economy büyüme with the acceleration of technology at a dazzling speed. Although industrialization is one of the most important elements of the economic development and is one of the cornerstones of the road leading to the information society, economic instability caused our country to move away from the process of industrialization and production to the economy of rent and adversely affected the competitiveness of the countries of the world. Resources have been used in the closure of public deficits rather than productive, productive and employment-creating sectors. In this study, considering the developments in Turkey in the globalized world industry and technology solutions that test on which countries are considering what moves the industry in the world which missed the opportunity which the strategy will be developed. In this context; What is to be enhanced competitiveness of the industry, scope and basic concepts of the first part, the second part of the basic problems and problem solving, while the third and last part of the world industry trends and will consider Turkey's alignment.

Key Words: Industry, Competitiveness, High Technology

SANAYİİ REKABET GÜCÜ ELDE ETMEDE ÖNCELİKLER

PRİORİTİES İN OBTAİNİNG INDUSTRY COMPETİTİVE POWER

DOÇ. DR. HAKKI ÇİFTÇİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Rekabet gücü(RG) stratejileri maliyet düşürücü olanlar, ürün farklılaştırma stratejileridir. Bu stratejilerde de toplam maliyet liderliği, farklılaştırma ve odaklanma diğer rakipler devre dışı bırakmada önemli unsurlardandır. Yine Rekabet Edebilirlik Özelliği Kazandırmada hızlılık, yenilik, farklılık ve verimlilikte önemlidir. Rekabet Gücü yetmezliğinin bir sonucu olarak, sanayicilerimiz giderek ya geleneksel ürünlerine daha az katma değer ekleyebilmekteler ya da rakiplerinin terk ettikleri daha düşük katma değerli "yeni" ürünlere–mecburen-yönelmektedirler. Bilgi tabanlı (knowledge based) ürünler(Üretim faktörleri; 6M – Man, Machine, Material, Money, Marketing, Management) ve bunların göbeğindeki bilgi (know-how) çekirdeği yüksek katma değer yaratabilmektedir. Rekabet gücünün arttırılması; üretim faktörlerinin iyileştirilmesi, rekabet kabiliyetinin kazanılması ile mümkündür.Bu çalışmada ileri sanayi ülkelerinden örnekler verilerek sanayinin rekabet gücünü arttırıcı uluslararası boyut da sürdürülebilir yenilikler neler olmalı, sanayide sorun çözme araçları olarak neler kullanılmakta, hangi ürün ve sanayi dalı tercih edilmekte gibi temel konular tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rekabet Gücü, Uluslararası Rekabet, Yenilikçilik

ABSTRACT

Competitiveness (RG) strategies are cost-reducing and product differentiation strategies. In these strategies, total cost leadership, differentiation and focus are important factors in disabling other competitors. Again, speediness is important in innovation, difference and productivity. As a result of the failure of Competitiveness, our industrialists are increasingly able to add less added value to their traditional products or are obliged to iler new ic products with lower added value that their competitors have abandoned. Knowledge-based products (production factors; 6M - Man, Machine, Material, Money, Marketing, Management) and the core of their knowledge (know-how) core can create high added value. Increasing competitiveness; In this study, it will be discussed the basic issues such as what are being used as problem solving tools in the industry, which product and industry branch are preferred.

Keywords: Competitiveness, International Competition, Innovation

EKONOMİDE VERİMLİLİĞİNİ ARTIRMA ARAÇLARI

ECONOMICS INCREASING EFFICIENCY TOOLS

DOÇ. DR. HAKKI ÇİFTÇİ
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Bir ekonominin performansını ölçmede kullanılan en temel göstergelerden biri verimliliktir. Verimlilik, makro düzeyde üretim hacmi ile üretimde kullanılan faktörler arasındaki oranı ifade eder. Bu bağlamda, ithalatın serbestleştirilmesi ve ihracatın artışı. Gayrisafi yurtiçi hasılanın ve kişi başına düşen milli gelirin artması ulusal ekonominin verimliliğinin artması ile mümkündür. Birim emek, sermaye ve doğal kaynak ile üretilen mal ve hizmetlerin değeri olarak tanımlanan ulusal ekonominin verimliliği ise mikro ölçekte birbirleriyle karşılıklı olarak ilişkili olan, firmaların bireysel rekabet stratejilerinin ve işlemlerinin düzeyi, ulusal iş ortamının gelişkenliği tarafından belirlenir. Bu çalışmada; Verimlilikte ilk akla gelen belirleyici ana unsur kaynakların karı maksimize edici maliyetleri minimize edici şekilde etkin dağılımıdır. Bu kapsamda; Kaynak kullanım verimliliğini artırma araçları; Benzer işi yapan kuruluşlarla, rekabet üstünlüğü ile ilgili olmayan konularda işbirliği yapmak (örneğin, işçilerin ortak araçlarla taşınması, yemeğin ortak verilmesi, ısıtmanın tek merkezden yapılması vb), Rekabet öncesi araştırma yapılması , Süreç parçalama yerine Süreç Odaklı yaklaşım, BPR (Businees Process Reengineering) yoluyla süreçleri basitleştirme, gereksiz tekrarları önleme vb önlemler, Kuruluş için bir Tasarruf Yolları Politikası geliştirmek için kurum içi ve/ya dışı kaynaklı araştırma yaptırmak,. Çalışanların kuruma güvenlerini artıracak, dolayısıyla daha yüksek performansla çalışmalarını sağlayabilecek uzun vadeli sözleşmeler yapmak (şirketi bir aileye dönüştürmek), YBS (Yönetim Bilişim Sistemi) (MIS-Management Information System) uygulaması, Enflasyonla mücadele, Kurum içi iletişim ağının güçlendirilmesi ve Elektronik ticaret gibi temel faktörler incelenecektir. Rekabetin ekonomik göstergeleri, büyüme, verimlilik ve yaratılan istihdam olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, pazar payı ve karlılık oranı da firmaların rekabet edebilirlikleri ile ilgili faktörler de dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Bilgi Sistemi, İş Süreçlerinin Yeniden Yapılandırılması ve kaynak kullanım verimliliğini arttırmaya yönelik araçlar

ABSTRACT

One of the most important indicators used to measure the performance of an economy is efficiency. Productivity refers to the ratio between the production volume at the macro level and the factors used in production. In this context, the liberalization of imports and the increase in exports. The increase in gross domestic product and per capita income is possible by increasing the efficiency of the national economy. The efficiency of the national economy, which is defined as the value of the goods and services produced by the unit labor, capital and natural resources, is determined by the development of the national business environment, the level of individual competition strategies and operations of the firms, which are mutually correlated with each other on the micro scale. The main determinant factor in efficiency is the efficient distribution of resources in a minimized manner, maximizing profit maximizing costs. In this context; Tools for increasing resource utilization efficiency; Collaborating with organizations that do similar work on issues that are not related to competitive advantage (for example, transport of workers by common vehicles, giving food to the public, heating from a single center, etc.), Pre-competition research, Process-oriented approach instead of process fragmentation, BPR (Businees Process Reengineering) Simplify the processes, prevent unnecessary repetitions, etc. by conducting internal and / or externally sourced research to improve a Saving Ways Policy for the organization. Basic principles such as the implementation of the MIS (Management Information System), the fight against inflation, the strengthening of the internal communication network and the electronic commerce, factors will be examined. Economic indicators of competition emerge as growth, productivity and created employment. In addition, factors related to the competitiveness of the firms will be taken into consideration.

Keywords: Management Information System, Businees Process Reengineering and Tools for increasing resource utilization efficiency

KAFEİN TOKSİSİTESİ*

CAFFEINE TOXICITY

DR. ÖĞR. ÜYESİ AZADE SARI
Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Kafein dünyada en yaygın kullanılan uyarıcı ilaçtır. İlaçlar, kahve, çay, meşrubatlar, enerji içecekleri, çikolata, tezgah üstü ilaçlar ve yasadışı ilaçlar gibi çeşitli şekillerde bulunur. Birleşik Devletlerde erişkinlerin yaklaşık %85'i ve çocukların %73'ü her gün en az bir adet kafeinli içecek tüketmektedirler. Birleşik Devletler'de Gıda ve İlaç İdaresi'nin (FDA) yayınladığı bir çalışmada 2003- 2008 yılları arasında ortalama kafein tüketimi erişkinlerde 300mg/gün, gençlerde ise 100mg/gündür.

Kafein miktarları çeşitli içecek ve gıdalarda değişkenlik göstermektedir; 235ml sütlü çikolata 5mg, 29.5ml bitter çikolata 20mg, 235ml demleme yeşil çay 20mg, 355ml kutu pepsi- cola 38mg, 355ml kutu coca-cola 46mg, 29.5ml esspresso 40mg, 245ml kutu red-bull 80mg, 472ml kutu monster enerji içeceği 80mg ve 355ml demleme kahve 200mg kafein içerir.

Uzun dönem aşırı miktarlarda tüketildiğinde kafein, kafeinizm adı verilen toksidroma neden olur. Kafeinizm merkezi sinir sistemi (baş ağrısı, sersemlik, anksiyete, ajitasyon, tremor, perioral ve ekstremitede uyuşukluk, psikoz, nöbet, ışığa duyarlı pupil dilatasyonu), kardiyovasküler sistem (çarpıntı, taşikardi, aritmiler, hipotansiyon, göğüs ağrısı) ve gastrointestinal sistemi (bulantı ve kusma, karın ağrısı, diyare, barsak inkontinensi, anoreksia) etkiler. Kafein intoksikasyonundan şüphelenildiğinde ayırıcı tanı dikkatli yapılmalıdır. Kafein intoksikasyonu özellikle tirotoksikozu taklit eder.

Kafein dozaşımının veya toksisitesinin hastane öncesi alandaki yönetimi birincil olarak destekleyicidir (havayolu, solunum, dolaşım ve kan glukoz seviyelerinin stabilizasyonu; anksiyete, ağır ajitasyon veya nöbet varlığında kısa etkili benzodiazepinler). Her ne kadar birçok hasta destekleyici tedavi ile iyileşse de ağır dozaşımlarında bazen yaşamı tehdit eden komplikasyonlar gelişebilir. Ölümler genellikle kardiyak aritmilere bağlıdır; diğer nedenler ise nöbetler, miyokard enfarktüsü, hipotansiyon, elekterolit bozuklukları ve rabdomiyolizdir. Acil servis yönetimi kardiyovasküler stabilizasyon ve altta yatan nedenlerin tedavisini içerir.

Anahtar kelimeler: Kafein dozaşımı, kafeinizm, kafeinli içecekler.

*Bu bildiri poster olarak sunulmuştur.

ABSTRACT

Caffeine is the most widely consumed stimulant drug in the world. It presents in a variety of forms; medications, coffee, tea, soft drinks, energy drinks, chocolate, over-the-counter drugs and illicit drugs. In United States about %85 of adults and %73 of children drink at least one caffeinated drink. A study published by the United States Food and Drug Administration (FDA) reportes that in 2003- 2008, the avarage comsumption of coffee is about 300mg/day in adults and 100mg/day in teenages. Coffeine amount varies in various drinks and food; 8 oz milk-chocolate contains 5mg, 1 oz dark- chocolate contains 20mg, 8 oz brewed green tea contains 20mg, 12oz can pepsi- cola contains 38mg, 12oz can coca- cola contains 46mg, 1 oz espresso contains 40mg, 8.3oz can red bull contains 80mg, 16oz can monster energy drink contains 80mg and 12 oz brewed coffee contains 200mg coffee.

When consumed in excessive amounts for extended periods, caffein produces a spesific toxidrom called caffeinism. Caffeinism effects central nervous system (headache, lightheadedness, anxiety, agitation, tremor, perioral and extremity tingling, psychosis, seizures, dilatation of pupils, but reactive to light), cardiovasculary system (palpitation, tachycardia, dysrhythmias, hypotension, chest pain) and gastrointestinal system (nause and vomiting, abdominal pain, diarrhea, bowel incontinence, anorexia). When caffein intoxication is suspected the differential diagnosis is made carefully. It especially mimics thyrotoxicosis.

Prehospital management of caffeine overdose or toxicity is primarily supportive (stabilization of airway, breathing, circulation, and blood glucose level; short-acting benzodiazepines if anxiety, severe agitation or seizure presents). Although most patients improve with supportive care, sometimes life- threatining complications occur with severe overdoses. Fatalities are generally due to cardiac dysrhythmias; other causes are seizures, myocardial infarction, hypotension, electrolite disturbances, and rhabdomolysis. Emergency department management consists of cardiovasculary stabilization and treatment of underlying causes.

Key words: Caffein overdose, caffeinism, caffeinated drinks.